

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra dějin a didaktiky dějepisu

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Zpracování historie v moderním hudebním divadle

History Education and Modern Musical Theatre

Bc. Lukáš Helcelet

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Hana Havlůjová, Ph.D.

Studijní program: Učitelství pro střední školy

Studijní obor: Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy
a střední školy český jazyk – dějepis

2019

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Zpracování historie v moderním hudebním divadle* vypracoval pod vedením vedoucí diplomové práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato diplomová práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

.....

Rád bych touto cestou vyjádřil poděkování PhDr. Haně Havlůjové, Ph.D. za ochotu a rady ohledně mé diplomové práce.

Abstrakt:

Ve své práci chci sledovat zobrazení historických událostí v dílech z oblasti hudebního divadla, zejména v historickém muzikálu *Hamilton*, který se stal fenoménem ve svém žánru. Muzikál pojednává o historické osobnosti Alexandra Hamiltona a o historických událostech, které vyvrcholily založením Spojených států amerických. Rád bych rozebral, jakým způsobem jsou v tomto díle líčeny historické jevy, události a osobnosti, a jakým způsobem s nimi autor na divadle pracuje. Výsledky analýzy budou využity pro srovnání s další soudobou muzikálovou tvorbou. V závěrečné části práce poukazuji na možnosti využití moderního hudebního divadla ve výuce dějepisu.

Klíčová slova:

moderní hudební divadlo - dějiny - dějiny USA - Hamilton - didaktika dějepisu

Abstract:

The thesis focuses on portraying historical events in musical theatre pieces. It explores especially the historical musical Hamilton that became a phenomenon in the field. The musical narrates the story of Alexander Hamilton and historical events that led to the foundation of the United States of America. The first part of the thesis analyses how the musical Hamilton portrays historical phenomena, events and personalities. It also explores various methods how they are staged. The results of this analysis will be used for comparison of musical Hamilton with other contemporary musicals. In the final part the thesis points out the possibilities of usage of modern musical theatre in history education.

Key words:

modern musical theatre - history - US history - Hamilton - history education

Obsah

1. Úvod	1
2. Historické pozadí	7
2.1. Americká válka za nezávislost	7
2.1.1. Britské kolonie	7
2.1.2. Válka za nezávislost	9
2.1.3. Poválečná situace a utváření nového státu	12
2.2. Alexander Hamilton	13
2.2.1. Hamiltonův původ	13
2.2.2. Dětství	15
2.2.3. Vzdělání	18
2.2.4. Vojenská kariéra	21
2.2.5. Politická činnost	23
2.2.5.1. Listy federalistů	24
2.2.5.2. Ministr financí	25
2.2.5.3. Prezidentské volby	26
2.2.6. Duel	28
2.2.6.1. Podnět k duelu	28
2.2.6.2. Korespondence mezi Hamiltonem a Burrem	29
2.2.6.3. Přípravy duelu	31
2.2.6.4. Tradice duelů	33
2.2.6.5. Duel	34
2.2.6.6. Verze průběhu duelu	36
2.2.7. Osobní život	37
3. Muzikál <i>Hamilton</i>	39
3.1. Autor	42

3.2. Proces vzniku	43
3.3. Rozbor děje	46
3.3.1. První dějství	47
3.3.1.1. <i>Alexander Hamilton</i>	47
3.3.1.2. <i>Aaron Burr, Sir</i>	51
3.3.1.3. <i>My Shot</i>	52
3.3.1.4. <i>The Schuyler Sisters</i>	52
3.3.1.5. <i>Farmer Refuted</i>	53
3.3.1.6. <i>Right Hand Man</i>	54
3.3.1.7. <i>A Winter's Ball</i>	56
3.3.1.8. <i>Stay Alive</i>	59
3.3.1.9. <i>That Would Be Enough</i>	61
3.3.1.10. <i>Guns and Ships</i>	62
3.3.1.11. <i>What Comes Next</i>	64
3.3.1.12. <i>Dear Theodosia</i>	65
3.3.1.13. <i>Non-stop</i>	66
3.3.2. Druhé dějství	69
3.3.2.1. <i>What'd I Miss?</i>	69
3.3.2.2. <i>Take a Break</i>	70
3.3.2.3. <i>The Room Where It Happens</i>	73
3.3.2.4. <i>Schuyler Defeated</i>	73
3.3.2.5. <i>Cabinet Battle #2</i>	74
3.3.2.6. <i>Washington on Your Side</i>	74
3.3.2.7. <i>One Last Time</i>	75
3.3.2.8. <i>I Know Him</i>	76
3.3.2.9. <i>The Adams Administration</i>	77

3.3.2.10. <i>Blow Us All Away</i>	82
3.3.2.11. <i>It's Quiet Uptown</i>	84
3.3.2.12. <i>The Election of 1800</i>	86
3.3.2.13. <i>The World Was Wide Enough</i>	89
3.3.2.14. <i>Who Lives, Who Dies, Who Tells Your Story?</i>	93
3.4. Postavy	96
3.4.1. Alexander Hamilton	97
3.4.2. Aaron Burr	99
3.4.3. Elizabeth Schuylerová Hamiltonová	101
3.4.4. Angelica Schuylerová	102
3.5. Vizuální stránka	104
3.5.1. Scénografie	104
3.5.2. Kostýmy	107
3.5.3. Choreografie	108
4. Možnosti využití muzikálu ve výuce	109
4.1. Využití muzikálu <i>Hamilton</i> ve výuce	109
4.2. Příklady práce	113
4.2.1. Motivační aktivity	114
4.2.2. „Čtení“ s porozuměním	116
4.2.3. Práce s textem a s dobovými dokumenty	117
4.2.4. Vlastní tvůrčí činnost a tzv. rap battles	118
4.2.5. Kritické myšlení a muzikál <i>Six</i>	121
4.3. Příklady děl z českého prostředí	124
4.3.1. Muzikál <i>Kleopatra</i>	125
4.3.2. Muzikál <i>Antoinetta – královna Francie</i>	129
4.3.3. Další původní česká tvorba	131

5. Závěr	136
6. Seznam pramenů a literatury	142
7. Seznam příloh	149
8. Přílohy	152

1. Úvod

Tématem mé diplomové práce je zpracování historie v moderním hudebním divadle, přičemž se zaměřuji zejména na americký muzikál *Hamilton*, který se stal celosvětovým fenoménem svého žánru. Můj zájem o toto téma pramení z dlouhotrvající obliby hudebního divadla jak u nás, tak ve světě. Zajímalo mne tedy, jakým způsobem a do jaké míry jsou v historických muzikálech vylíčeny historické skutečnosti. Muzikál *Hamilton* jsem si jako hlavní dílo pro svou práci vybral z důvodu jeho obrovské popularity, kterou již od svého prvního uvedení zaznamenal nejen u diváků, ale i odborné kritiky, zároveň kvůli množství v něm se vyskytujících informací a zejména díky jeho modernímu zpracování.

Moderní zpracování je právě jedním z aspektů, na které se v této práci chci zaměřit. Hudební divadlo, konkrétně muzikál, totiž za dobu své existence prošlo určitým vývojem, který bych zde v úvodu rád ve stručnosti shrnul. Muzikál jako takový vznikl na počátku 20. století v USA, ačkoliv propojení hudby a dramatu v divadle funguje již od starověku. Je to žánr, který kombinuje písně, mluvený dialog, herectví a tanec. První muzikály byly lehkého, veselého, komediálního charakteru, který měl diváky pobavit a vytrhnout ze všedního života (zvláště v těžké době hospodářské krize). V klasickém muzikálu tedy nechyběl odlehčený, nekonfliktní příběh, zpravidla romantického charakteru, humor, líbivé melodie, oku lahodící vizuální zpracování, barevné kostýmy a krásné choreografie. S postupem času se však začala tvář muzikálového divadla měnit. Jedním z prvních muzikálů, který porušil do té doby přijímané zásady, či tradice muzikálového divadla, byl muzikál *Hair (Vlasy)*,¹ který do tohoto žánru přinesl v 60. letech první stopy rockové hudby, nahotu či závažná soudobá témata, jako byla například válka ve Vietnamu. Jako možná vůbec největší mezník v rámci přechodu k moderní podobě hudebního divadla je dnes chápán muzikál z pera Jonathana Larsona *RENT*,² který v 90. letech přivedl k muzikálovému divadlu celou novou generaci mladých lidí a stal se jedním z nejslavnějších a dodnes nejúspěšnějších a nejhranějších titulů na poli hudebního divadla. *RENT* pojednává o životě mladých lidí v New Yorku na přelomu

¹ *Hair*, Joseph Papp. Hudba: Galt MacDermot, scénář, texty písní: Gerome Ragni, James Rado, režie: Gerald Freedman, Anna Sokolow. Světová premiéra 17. 10. 1967, *The Public Theatre*, New York.

² *RENT*, New York Theatre Workshop. Hudba, scénář, texty písní: Jonathan Larson, režie: Michael Greif. Světová premiéra 26. 1. 1996, *New York Theatre Workshop*, New York.

tisíciletí, přičemž jeho umělecké vyjádření je zcela založeno na rockové hudbě (muzikál bývá někdy chápán přímo jako rocková opera). Spolu se soudobou hudbou přinesl Larson na Broadway také obraz soudobého života a plno kontroverzních témat jako jsou homosexualita, AIDS, drogová závislost či chudoba. *RENT* byl také muzikálem, který zavedl tradici levných lístků prodávaných v den představení, jež dovolovaly navštívit Broadway i mladým lidem a studentům, kteří si vstupenky za plnou cenu nemohli dovolit. Od této doby se razantně začala měnit tvář muzikálového divadla a nastala éra kusů, které řadíme do moderních muzikálů. Tato díla se již neomezovala na líbivé melodie a veselé, oddechové příběhy. Ve spojení se soudobou hudbou se začala řešit témata jako je sociální problematika, šikana na středních školách, sexualita, sociální fobie, bipolární porucha, drogová závislost, válečné konflikty atd. Ve 21. století se dalším, podobně velkým, mezníkem stal právě muzikál *Hamilton*.

Ve své práci se snažím zjistit, jaký obraz podává *Hamilton* o historické době, kterou zobrazuje. Na základě návštěvy představení a studia textů se snažím rozebrat, jakým způsobem jsou v tomto díle líčeny historické jevy, události a osobnosti, případně jakým způsobem s nimi autoři na divadle pracují. V rámci historických osobností, které jsou v muzikálu představeny, se snažím zaměřit také na jejich psychologické vykreslení, založené na textech postav a pojetí herci, kteří je ztvárňují. Krátce se věnuji také vizuální stránce představení a míře autentičnosti využitých rekvizit, kulis a kostýmů. Na základě analýzy muzikálu posléze hovořím o možnostech jeho využití v rámci výuky dějepisu a zmiňuji několik příkladů, jak by se s tímto pramenem dalo s žáky či studenty při hodinách pracovat. Kromě muzikálu *Hamilton*, kterému patří majoritní část mé práce, se krátce zmiňuji také o dalších příkladech ze světové i české muzikálové tvorby. Budu se tedy věnovat pouze dílům, které můžeme řadit k modernímu hudebnímu divadlu, jako jsou moderní muzikály a rock-opery. Nebudu zde tudíž hovořit o operetních či operních představeních ani klasických muzikálech. Česká muzikálová scéna má vlastní specifický charakter, který neodpovídá výše zmíněnému americkému vývoji, není u nás tedy tradice rozdělovat muzikály na klasické a moderní, v rámci českého prostředí proto zmíním muzikály obecně.

Samotná práce je rozdělena na několik dílčích celků. První větší celek nabízí informace o historickém pozadí skutečností, jimž se ve většině své práce budu věnovat, a sice americké historii, konkrétně období americké války za nezávislost a také životu a práci Alexandera Hamiltona. Nejprve se zde zmiňuji o britských koloniích na americké půdě,

prvních osadnících a událostech, které vedly k americké válce za nezávislost, o jejímž průběhu hovořím poté. Krátce se věnuji také poválečnému vývoji a utváření nového státu – Spojených států amerických. Dále se v této části věnuji přímo osobě Alexandera Hamiltona. Více se zaměřuji na události, které předcházejí časovému úseku jeho života, o kterém muzikál pojednává, a sice na Hamiltonův původ, jeho dětství a vzdělání. Dále se věnuji jeho vojenské a politické kariéře. Značnou část kapitoly o Hamiltonovi následně představuje jeho slavný duel s viceprezidentem Spojených států Aaronem Burrem. Hovořím zde o příčinách, které k duelu vedly, a možných verzích jeho průběhu. Pozastavím se také u tradice duelů v této době obecně. Nakonec krátce zmiňuji Hamiltonův osobní život.

Další a nejrozsáhlejší celek se věnuje přímo muzikálu *Hamilton*. Na základě historických informací, zmíněných v první části práce, se pokouším o rozbor tohoto představení. Nejprve poskytuji základní, obecné informace o tomto díle a jeho vzniku, zabývám se zde také jeho přijetím. Poté stručně zmiňuji autora muzikálu Lina-Manuela Mirandu a proces vzniku představení. Následuje samotný rozbor děje. Ten je rozdělen na dvě části podle dvou dějství inscenace. V rámci dějství jsou dále odděleny jednotlivé scény či písňové úseky, které spolu souvisí. Pojednávám o událostech, které muzikál popisuje, dále o povahových rysech jednotlivých postav, přičemž tyto informace dokládám ukázkami z textů představení. Rozbor děje je dále opatřen komentáři, v nichž vysvětluji nebo doplňuji skutečnosti, které muzikál uvádí, či opravuji případné nepřesnosti. Poté následuje podkapitola, která se věnuje samotným postavám, kde více rozvádím a shrnuji jejich vylíčení a zpracování v rámci inscenace. Dále se věnuji vizuální stránce představení, v níž se zabývám scénografií, kostýmy, rekvizitami a také choreografií muzikálu.

Poslední celek je zaměřen na možnosti využití muzikálových děl v rámci výuky. Největší úsek této kapitoly je věnován opět muzikálu *Hamilton*, přičemž zde vycházím z jeho analýzy, kterou jsem provedl v předcházející části. Nejprve shrnuji poznatky, které jsem získal z této analýzy, zmiňuji se o vhodnosti využití tohoto díla a poté představuji nápady a konkrétní příklady jeho možného využití od motivačních aktivit, přes čtení s porozuměním, procvičování kritického myšlení, práci s pracovními listy až po vlastní tvůrčí činnost žáků. V rámci těchto příkladů zmiňuji další z úspěšných moderních muzikálů posledních let, jímž je britské představení *Six*, pojednávající o šesti manželkách Jindřicha VIII. V dalším úseku této části se věnuji příkladům muzikálů z českého prostředí, přičemž

více se zabývám díly *Kleopatra* a *Antoinetta – královna Francie*. Dále stručně zmiňuji některá další česká představení, včetně tzv. rock-oper.

Co se týče literatury a pramenů, ze kterých jsem vycházel, neobjevil jsem žádné dílo v českém jazyce, které by se zabývalo přímo osobou Alexandera Hamiltona. Z jeho prací v českém překladu jsem dohledal pouze *Listy federalistů*,³ editované Gerogem W. Careym a Jamesem McClellanem. V českém prostředí se nevyskytuje ani mnoho knih, které by se zabývaly přímo americkou válkou za nezávislost, vycházel jsem tedy téměř výhradně z původní americké tvorby a publikací v anglickém jazyce. Z tohoto důvodu bych rád zmínil, že všechny překlady sekundární literatury i archivních pramenů (pokud není uvedeno jinak), které se v této práci vyskytují, jsou mé vlastní. Stejně tak překlady všech písňových textů, se kterými pracuji. Při překladech těchto textů jsem se snažil o co největší možnou autenticitu. Nejedná se tedy o jejich přebásnění, ale o pouhý překlad, v němž byla mým cílem zejména doslovnost (i za cenu občasněho krkolomnějšího vyjádření), jelikož právě na rozboru těchto textů stojí značná část mé analýzy daného díla.

V celku přibližujícím historické pozadí americké války za nezávislost jsem vycházel zejména z kapitol, věnujícím se tomuto tématu v rámci přehledových děl *Dějiny Spojených států amerických*⁴ dvojice Tindall – Shi a *Dějin USA*⁵ od autorů Heideking – Mauch, které mapují celou historii dnešních Spojených států. Pro vylíčení některých konkrétních událostí jsem poté čerpal z úžeji zaměřených publikací jako je například *Washington's Crossing*⁶ z pera Davida Hacketta Fischera, popisující porážky i úspěchy kontinentální armády pod vedením George Washingtona. Nepostradatelným zdrojem informací pro kapitoly o životě Alexandera Hamiltona mi byla publikace kritikou oceňovaného amerického spisovatele Rona Chernowa *Alexander Hamilton*⁷, která je podle magazínu *The New York Times* nejlepší biografií, jež kdy byla o Alexanderovi napsána.⁸ Chernow je vysoce uznávaným americkým spisovatelem, který za své další dílo, tentokrát o životě George Washingtona, získal dokonce

³ Alexander HAMILTON – James MADISON – John JAY, *Listy federalistů*, ed. George W. Carey – James McClellan, Olomouc 1994.

⁴ George B. TINDALL – David E. SHI, *Dějiny Spojených států amerických*, Praha 2000.

⁵ Jürgen HEIDEKING – Christof MAUCH, *Dějiny USA*, Praha 2012.

⁶ David Hackett FISCHER, *Washington's Crossing*. New York 2004.

⁷ Ron CHERNOW, *Alexander Hamilton*, New York 2004.

⁸ *Creating Capitalism*, Oficiální internetové stránky *The New York Times* [on-line] <<https://www.nytimes.com/2004/04/25/books/creating-capitalism.html>> (25. 6. 2019)

prestižní *Pulitzerovu cenu za biografii*⁹ a také *American History Book Prize*, kterou každoročně uděluje *Newyorská historická společnost*.¹⁰ Jeho kniha o Alexanderovi Hamiltonovi byla nominována na *National Book Critics Circle Award*,¹¹ která je každým rokem udělována nejlepšími knižními počiny, publikovanými v anglickém jazyce. Z této publikace vycházel při své práci na muzikálu *Hamilton* i sám jeho autor Lin-Manuel Miranda. Chernow se později stal také jeho poradním hlasem, s nímž Miranda ve snaze o co největší historickou přesnost konzultoval detaily Alexanderova života a jeho doby. Dále jsem pro tuto část využíval informace získané z (opět *Pulitzerovou cenou* ověřeného) díla amerického historika a odborníka na Otce zakladatele Josepha J. Ellise *Founding Brothers: The Revolutionary Generation*,¹² které se zabývá životními osudy mužů, kteří stáli u zrodu Spojených států amerických. Čerpal jsem z něj tedy informace zejména pro kapitoly, v nichž se věnuji vztahu Hamiltona s Burrem a jejich duelu.

Dalším důležitým zdrojem informací pro mě bylo studium primárních pramenů. Pracoval jsem zejména se spisy samotného Alexandera Hamiltona a jeho korespondencí. K tomu mi posloužily edice *Alexander Hamilton: Writings*¹³ editorky Joanne B. Freemanové, americké historičky, která je na základě několikaletého výzkumu někdy označována jako hlavní expertka na Hamiltonův život,¹⁴ a *The Papers of Alexander Hamilton*,¹⁵ dvaceti šesti dílná řada sebraných spisů Alexandera Hamiltona, kterou na základě shromáždění a studia více než 19 000 dokumentů sestavil Dr. Harold C. Syrett. Vycházel jsem také ze vzpomínek Hamiltonova syna Johna, které popsal ve svém díle *Life of Alexander Hamilton*.¹⁶ V rámci spisů, týkajících se přímo Hamiltona, uvedu již zmíněné

⁹ Seznam vítězů pro rok 2011 na oficiálních internetových stránkách *Pulitzerovy ceny* [on-line] <<https://www.pulitzer.org/prize-winners-by-year/2011>> (25. 6. 2019).

¹⁰ *Chernow Wins History Prize for Washington Biography*, Oficiální internetové stránky *The New York Times* [on-line] <<https://artsbeat.blogs.nytimes.com/2011/03/03/chernow-wins-history-prize-for-washington-biography/?mtrref=en.wikipedia.org&gwh=01A428EF3373280F63FC74FA241A3851&gwt=pay>> (25. 6. 2019).

¹¹ Seznam finalistů a vítězů pro rok 2004 na oficiálních internetových stránkách *National Book Critics Circle Award* [on-line] <http://bookcritics.org/awards/past_awards#2004> (25. 6. 2019).

¹² Joseph J. ELLIS, *Founding Brothers: The Revolutionary Generation*, New York 2002.

¹³ Alexander HAMILTON, *Writings*, ed. Joanne B. Freeman, New York 2001.

¹⁴ Např. *Watch: Joanne Freeman answers your questions about Alexander Hamilton*, Oficiální internetové stránky *Library of America* [on-line] <<https://www.loa.org/news-and-views/1206-watch-joanne-freeman-answers-your-questions-about-alexander-hamiltonFreeman>> (25. 6. 2019).

¹⁵ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 1-26, ed. Harold C. Syrett. New York 1961.

¹⁶ John C. HAMILTON, *Life of Alexander Hamilton*, New York 1840.

Listy federalistů. Z dalších pramenů jsem pro svou práci využil například spis Thomase Painea *Zdravý rozum*¹⁷ či dokument, plnící funkci jakési první ústavy Spojených států, *Články konfederace*.¹⁸ Kromě toho jsem pracoval také s archivními prameny, jako jsou *Ústava spojených států amerických*,¹⁹ *Deklarace nezávislosti*,²⁰ *Listina práv*²¹ atd., přístupné v elektronické podobě na internetových stránkách *Národního archivu ve Washingtonu DC, Národního archivu v College Park* či *Knihovny kongresu*.

Pro část týkající se muzikálu *Hamilton* jsem získal cenné informace z publikace samotného autora muzikálu Lina-Manuela Mirandy a kulturního kritika, režiséra, producenta a člena poroty udělující *Pulitzerovu cenu za drama*, Jeremyho McCartera *Hamilton: The Revolution*,²² která mapuje vznik muzikálu a jeho vývoj. Dále obsahuje rozhovory s jednotlivými tvůrci a umělci, kteří se na muzikálu podíleli. Kromě toho se zde nachází Mirandou okomentovaný text inscenace, v němž vysvětluje použití konkrétních slovních spojení, prameny, ze kterých při jeho psaní vycházel, vývoj textu a jeho předešlé verze, motivace postav atd. Nejvíce jsem však vycházel ze samotného představení, které jsem navštívil v Londýně, a z rozboru textů, což ostatně platí i pro další díla, která ve své práci zmiňuji v třetí části. Zde jsem opět vycházel z vlastních zkušeností s těmito díly, získaných na základě návštěv představení, případně ze záznamů inscenace na DVD. Další informace jsem získal také z oficiálních programů, které byly k inscenacím vydány. Nemohu opomenout ani internetové zdroje, kde jsem hledal informace zejména na oficiálních stránkách muzikálů, oficiálních stránkách divadelních cen a organizací či v broadwayské internetové databázi. Internetové stránky mi byly také zdrojem recenzí, videí či rozhovorů.

¹⁷ Thomas PAINE, *Common Sense: Adressed to the Inhabitants of America*, Philadelphia, přetisk Providence 1776.

¹⁸ *Articles of Confederation and Perpetual Union between the States of New-Hampshire, Massachusetts-Bay, Rhode-Island and Providence plantations, Connecticut, New-York, New-Jersey, Pennsylvania, Delaware, Maryland, Virginia, North-Carolina, South-Carolina and Georgia*, Lancaster, přetisk Boston 1777.

¹⁹ *Constitution of the United States*, National Archives at Washington, DC, *General Records of the United States Government, 1778 - 2006*, ARC Identifier 1667751 [on-line] <<https://catalog.archives.gov/id/1667751>> (24. 3. 2019)

²⁰ *Stone Engraving of the Declaration of Independence*, National Archives at College Park, *General Records of the Department of State, 1763 - 2002, Print #3 of the Declaration of Independence*, ARC Identifier 1656604 [on-line] <<https://catalog.archives.gov/id/1656604>> (23. 3. 2019)

²¹ *Bill of Rights*, National Archives at Washington, DC, *General Records of the United States Government, 1778 - 2006*, ARC Identifier 1408042 [on-line] <<https://catalog.archives.gov/id/1408042>> (24. 3. 2019)

²² Lin-Manuel MIRANDA – Jeremy McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, New York 2016.

2. Historické pozadí

Americká válka za nezávislost je nejspíše nejdůležitějším a nejvýznamnějším momentem amerických dějin, jelikož stála u zrodu nového, dodnes fungujícího státu – Spojených států amerických. Muzikál *Hamilton* vypráví nejen o této válce, ale také o období utváření nového státu, které následovalo bezprostředně po ní. Zároveň podává informace o významných, politicky činných osobnostech tohoto období, přičemž hlavní pozornost je obrácena k prvnímu ministru financí Alexanderu Hamiltonovi. Na následujících řádcích se tedy pokusím stručně shrnout skutečné historické pozadí vzniku Spojených států amerických a období, ve kterém se muzikál odehrává, a také základní informace o profesním i osobním životě Alexandra Hamiltona.

2.1. Americká válka za nezávislost

2.1.1. Britské kolonie

Předtím než třináct britských kolonií v Severní Americe vyhlásilo svou nezávislost, kterou si vydobylo ve válce za nezávislost, bylo součástí území britského impéria nazývaného Britská Amerika.

První stálou britskou kolonií byla od roku 1607 Virginie, pojmenovaná po „panenské královně“ Alžbětě I. Během 17. století vznikaly další kolonie jako např. Plymouth, založený puritánskými poutníky či Maryland lorda Baltimora. Roku 1664 dobyli Britové nizozemské město New Amsterdam na ostrově Manhattan a přejmenovali ho na New York. V 80. letech 17. století nastoupil na anglický trůn nový král Jakub II., který vytvořil ze severních kolonií anglické dominium známé pod názvem Nová Anglie.²³

Osadníci z Evropy se na americké půdě samozřejmě dostávali do konfliktů s místním indiánským obyvatelstvem a někdy docházelo také k ozbrojeným střetům. V polovině 18. století došlo také ke konfliktu s francouzskými osadníky a během let 1754 - 1763 probíhala

²³ G. B. TINDALL – D. E. SHI, *Dějiny Spojených států amerických*, s. 19-60.

sedmiletá válka mezi Francií a Británií. V rozhodující bitvě u Québecu roku 1759 dobyli Britové francouzskou pevnost a zvítězili. Válka byla ale ukončena až roku 1763 Pařížským mírem, kterým Británie získala francouzská území na východ od řeky Mississippi.²⁴

Na podzim roku 1763 byla podepsána královská proklamace, která měla vyřešit napjaté vztahy mezi britskými kolonisty a indiány. Proklamací byla vytvořena linie táhnoucí se podél Apalačského pohoří, již nesměli osadníci překročit. Ve stejném roce se novým britským premiérem stal George Grenville, který usoudil, že by měly být na obranu hranic zřízeny vojenské oddíly. K již existujícím finančním problémům tak přibýly značné výdaje na tyto jednotky. Grenville se tedy rozhodl prostředky získat také z amerických kolonií. Roku 1764 zavedl cukerní zákon, který ukládal nové clo na dovoz cukru, kávy, vína či textilu. Dále prosadil zákon o měně, v důsledku čehož poklesla hodnota papírových peněz, a kolkovou daň, která zaváděla kolky, jež musely být nalepeny na veškerých tiskovinách, tzn. úředních listinách, smlouvách, celních potvrzení, ale také novinách či pamfletech. Kromě toho vytvořil zákon o ubytování, který nařizoval koloniím zřídit vojenské ubytovny pro britské vojáky a zásobovat je potravinami.²⁵ Všechna tato opatření, zejména zákon o kolkovném, samozřejmě vyvolala v koloniích vlnu odporu. Nejednalo se totiž o běžnou taxaci, která by sloužila k regulaci obchodu, ale o snahu Britů získat z kolonií finance. Kolky se navíc dotýkaly skupiny lidí, jako jsou vydavatelé či tiskaři, kteří mohli šířit tiskem svou nespokojenost široké veřejnosti a ovlivňovat tak ostatní obyvatele.

Následovala shromáždění, demonstrace a pochody. Vytvořila se také skupina radikálnějších občanů, kteří si říkali *Synové svobody* (v orig. *Sons of Liberty*). *Synové svobody* byla původně tajná organizace, která hrála významnou roli zejména v boji proti již zmíněnému Kolkovému zákonu.²⁶ Posléze byly tímto názvem označovány i další menší protibritské skupiny na lokální úrovni. Nespokojenost s britskými nařízeními navíc sblížila americké kolonie, které v této době poprvé zahájily jednotný postup.

Zákon o kolkovném byl nakonec roku 1766 zrušen, avšak objevila se nová nařízení, která zaváděla cla na dovoz např. skla, papíru a čaje. Napětí mezi koloniemi a Británií tak stále přetrvávalo. Roku 1770 dokonce přerostlo v ozbrojenou potyčku známou jako

²⁴ G. B. TINDALL – D. E. SHI, *Dějiny Spojených států amerických*, s. 64-73.

²⁵ *Tamtéž*, s. 75-76.

²⁶ Jaromír SOUKUP, *Synové svobody a Zákon o kolkovném (1765 - 1766)*, in: *Historický obzor: časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie* 17, 2006, s. 160-172.

Bostonský masakr. O tři roky později došlo k události, která odstartovala přímý válečný konflikt, tzv. Bostonskému pití čaje. Jednalo se o akci skupiny kolonistů, kteří se přestrojili za indiány a z palub tří britských lodí v přístavu v Bostonu vyházeli do moře 342 beden s čajem.²⁷ Odpovědí na Bostonské pití čaje byla opatření, která v koloniích získala označení *Nepřijatelná nařízení* (v orig. *Intolerable Acts*).²⁸ Mimo jiné sem patřil příkaz uzavřít bostonský přístav, omezení massachusettské samosprávy či povinnost ubytovat britské vojáky v soukromých domech.²⁹

V září 1774 byl do Filadelfie svolán První kontinentální kongres, který měl řešit společný postup kolonií proti Británii. Výsledkem tohoto kongresu byla *Deklarace práv a stížností*, adresovaná britskému králi Jiřímu III. Kongres prohlásil *Nepřijatelná nařízení* za neplatná, odmítl zasahování britského parlamentu do vnitřních záležitostí kolonií či přítomnost britských vojáků na americké půdě. Británie reagovala prohlášením, ve kterém tvrdila, že se kolonie vzbouřily a je třeba zásahu.³⁰

2.1.2. Válka za nezávislost

Kolonie se připravovaly na případný ozbrojený střet svoláním domobrany, která se cvičila ve střelbě, taktice a bojových formacích. V rámci domobrany byla zřízena také speciální jednotka, tzv. *minutemen* („minutoví muži“), která měla být kdykoliv v případě potřeby schopna okamžité mobilizace. K prvnímu ozbrojenému střetu došlo v dubnu 1775 u Lexingtonu a Concordu. Necelý měsíc nato se ve Filadelfii sešel Druhý kontinentální kongres, který měl tentokrát řešit kontinentální armádu, do jejíhož čela byl jmenován George Washington. Nově vzniklá armáda se střetla s Brity při obléhání Bostonu, v bitvě u Bunker Hillu³¹, kde byla sice poražena, avšak způsobila britskému vojsku značné ztráty.³²

²⁷ J. HEIDEKING – Ch. MAUCH, *Dějiny USA*, s. 42-43.

²⁸ Někdy také „Donucovací zákony“.

²⁹ G. B. TINDALL – D. E. SHI, *Dějiny Spojených států amerických*, s. 86-87.

³⁰ *Tamtéž*, s. 87-88.

³¹ Bitva bývá označována tímto názvem, přestože skutečným místem, kde k ní došlo, byl blíže ležící Breed's Hill.

³² D. H. FISCHER, *Washington's Crossing*, s. 76.

V lednu 1776 byl anonymně publikován pamflet s názvem *Zdravý rozum* (v orig. *Common Sense*), který se mezi kolonisty stal naprostou senzací. Během tří měsíců se v ulicích objevilo 100 000 výtisků tohoto dokumentu.³³ Jeho autorem byl Thomas Paine, který zde předložil myšlenku nezávislosti a úplného odtržení od britské monarchie: „Závěrem, ač jakkoliv zvláštní se to některým může zdát, nebo jakkoliv neochotni jsou na to pomyslet, mnoho silných a úderných důvodů může být poskytnuto, že nic nemůže vyřešit naše záležitosti tak spěšně, jako otevřené a rozhodné vyhlášení nezávislosti“.³⁴ Myšlenky a nálady ve společnosti, které Paine rozvířil svým pamfletem, tak zřejmě o pár měsíců později přispěly k vytvoření nejvýznamnější americké listiny. Tato listina známá jako *Deklarace nezávislosti* (v orig. *United States Declaration of Independence*) byla přijata 4. července 1776, kdy ji podepsalo 56 delegátů Druhého kontinentálního kongresu. Jejím autorem je Thomas Jefferson, pozdější guvernér Virginie, ministr zahraničních věcí a prezident Spojených států amerických. Deklarace se odvolává na nejvyšší zákony, a sice zákony Přírody a jejího Boha. Říká: „Pokládáme za samozřejmé pravdy, že všichni lidé jsou stvořeni sobě rovni, že jsou obdařeni svým Stvořitelem určitými nezcizitelnými právy, že mezi tato práva náleží život, svoboda a sledování osobního štěstí. K zajištění těchto práv se ustavují mezi lidmi vlády, odvozující svou oprávněnou moc ze souhlasu těch, jimž vládnou. Kdykoliv počne být některá vláda těmto cílům na překážku, má lid právo ji změnit nebo zrušit a ustavit vládu novou, která by byla založena na takových zásadách a měla svoji pravomoc upravenou takovým způsobem, jak uzná lid za nejvhodnější pro zajištění své bezpečnosti a svého štěstí“.³⁵ Vyjadřuje se tak proti britské (nad)vládě, která upírá koloniím jejich „nezcizitelná práva“ a v minulosti se zde snažila nastolit „svémocnou absolutní vládu“, „PROČEŽ MY, představitelé, SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH, shromáždění na generálním Kongresu, dovolávající se nejvyššího soudce světa o správnosti svých úmyslů, ve jménu a se zmocněním poctivého lidu těchto kolonií slavnostně dáváme na vědomí a prohlašujeme: že tyto spojené kolonie jsou a po právu mají i napříště tvořit SVOBODNÉ A NEZÁVISLÉ STÁTY; že jsou zproštěny jakéhokoliv poddanství vůči britské koruně a že veškeré politické spojení mezi nimi a státem Velkou Británií je a má být naprosto zrušeno; a že jakožto svobodné a nezávislé

³³ G. B. TINDALL – D. E. SHI, *Dějiny Spojených států amerických*, s. 93.

³⁴ T. PAINE, *Common Sense*, s. 32.

³⁵ *Stone Engraving of the Declaration of Independence*, National Archives at College Park [on-line] <<https://catalog.archives.gov/id/1656604>> (23. 3. 2019). Český překlad převzat z Jan KUKLÍK – Radim SELTENREICH, *Dějiny angloamerického práva*, Praha 2011, s. 490–494.

*státy mají plnou moc vyhlášovat válku, uzavírat mír, vstupovat ve spojení, navazovat obchodní styky a vykonávat veškerá jednání a všechny záležitosti, jak nezávislé státy po právu činí“.*³⁶

Krátce před přijetím *Deklarace nezávislosti* se na Staten Islandu vylodilo britské vojsko a v následujících měsících se naplno rozhořela válka třinácti kolonií za nezávislost. Americké revolucionáře čekalo v začátcích několik proher, např. v bojích u New Yorku, který se Britům dařilo držet až do konce války. K prvním menším vítězstvím a zejména morálnímu povzbuzení kontinentální armády došlo až o Vánocích 1776, kdy se George Washington rozhodl překonat zamrzlou řeku Delaware a zasadil nepříteli nečekanou ránu v Trentonu a posléze také v Princetonu.³⁷ Poté se Američané přemístili do zimního ležení v Morristownu. Následujícího roku Britové obsadili Filadelfii, druhá armáda červenokabátníků³⁸ však byla v říjnu obklíčena u Saratogy. Bitva u Saratogy byla jedním z rozhodujících momentů americké války za nezávislost. Toto vítězství totiž přesvědčilo Francii k vyjádření oficiální francouzské podpory koloniím. V únoru 1778 byly mezi Francií a Spojenými státy podepsány smlouvy o přátelství a obchodu. Francie mimo jiné uznala Spojené státy americké a zavázala se vstoupit do války.³⁹

Koncem roku 1778 se britská pozornost přesunula k jižní části země, kde Britové obsadili město Savannah a přístav Charleston. Británie postupně získávala kontrolu nad celou Jižní Karolínou a pokusila se také o vpád do Virginie. Kvůli příchodu amerických posil však britské vojsko pod velením generála Cornwallise ustoupilo do Yorktownu. Washington měl tou dobou v plánu společný americko-francouzský útok na New York, který byl stále v držení Britů. Když se ale dozvěděl o situaci na jihu, obrátil vojsko a spolu s francouzskou armádou, vedenou hrabětem Rochambeauem, zamířil k Yorktownu. Zde se spojil s dalšími americkými oddíly a francouzskou flotilou. Yorktown byl spojeneckými vojsky obléhán skoro 20 dní, než Britové požádali o příměří. Začátkem následujícího roku

³⁶ *Stone Engraving of the Declaration of Independence*, National Archives at College Park [on-line] <<https://catalog.archives.gov/id/1656604>> (23. 3. 2019). Český překlad převzat z J. KUKLÍK – R. SELTENREICH, *Dějiny angloamerického práva*, s. 490–494.

³⁷ D. H. FISCHER, *Washington's Crossing*, s. 206-259.

³⁸ Označení britských vojsk, podle barvy jejich uniforem.

³⁹ G. B. TINDALL – D. E. SHI, *Dějiny Spojených států amerických*, s. 99-101.

Američané odhlasovali ukončení války a začala mírová jednání. Mír byl podepsán 3. září 1783 v Paříži. Británie zde uznala nezávislost Spojených států amerických.⁴⁰

2.1.3. Poválečná situace a utváření nového státu

Již v průběhu války vznikly tzv. *Články konfederace* (v orig. *Articles of Confederation and Perpetual Union*), které plnily funkci jakési první ústavy Spojených států. Právně ale vstoupily v platnost až roku 1781, kdy byly podepsány všemi třinácti státy. Vládní moc vykonával Kontinentální kongres, který měl podle *Článků* pravomoc vyhlásit válku, uzavřít mír, rozhodovat o zahraničních politice, o ražbě mincí, řešit spory mezi jednotlivými státy či záležitosti týkající se indiánů.⁴¹ Jeho možnosti byly tedy omezené, nemohl například rozhodovat o vybírání daní. Roku 1787 se proto sešlo ústavodárné shromáždění, které mělo *Články konfederace* revidovat.⁴² O dva roky později vešla v platnost nová *Ústava Spojených států amerických*: „*My, lid Spojených států, abychom vytvořili dokonalejší jednotu, nastolili spravedlnost, upevnili domácí klid a zabezpečili obranu země, podporovali růst všeobecného blahobytu a zabezpečili dobrodiní svobody sobě i svému potomstvu, dáváme si tuto Ústavu Spojených států amerických*“,⁴³ která bývá považována za nejstarší dodnes platnou ústavu. Nejvyšším zákonodárným orgánem byl ustanoven Kongres, který byl tvořen dvěma komorami: Senátem a Sněmovnou reprezentantů. Výkonnou moc zastával prezident, jímž byl jednohlasně zvolen George Washington, a soudní moc spadala pod Nejvyšší soud. Aby byla nová ústava přijata, muselo ji ratifikovat alespoň 9 států, do poloviny roku 1790 ji nakonec podepsalo všech třináct. Na konci roku 1791 vešlo v platnost deset dodatků k ústavě, známých jako *Listina práv Spojených států amerických* (v orig. *Bill of Rights*), která zaručuje občanům osobní svobody

⁴⁰ G. B. TINDALL – D. E. SHI, *Dějiny Spojených států amerických*, s. 103-108.

⁴¹ *Articles of Confederation and Perpetual Union*, přetisk Boston 1777.

⁴² G. B. TINDALL – D. E. SHI, *Dějiny Spojených států amerických*, s. 126.

⁴³ *Constitution of the United States*, National Archives at Washington, DC [on-line] <<https://catalog.archives.gov/id/1667751>> (24. 3. 2019)

a práva, např. svobodu náboženského vyznání, svobodu slova, právo na osobní vlastnictví atd.⁴⁴

2.2. Alexander Hamilton

2.2.1. Hamiltonův původ

Moderní historici věří, že Alexander Hamilton pocházel z ostrova Nevis, který byl součástí Závětrných ostrovů⁴⁵, patřících pod Britskou západní Indii⁴⁶, přestože se nedochovaly žádné záznamy, které tuto skutečnost přímo potvrzují. Sám Hamilton však považoval toto místo za svůj rodný kraj.⁴⁷

Hlavní zdejší doménou bylo pěstování cukrové třtiny a obchod s cukrem. Cukrové plantáže se samozřejmě neobešly bez otroků, kterých sem byly posílány ze Západní Afriky tisíce, aby pracovali v Nevisu a na sousedních ostrovech. Z Británie sem na druhé straně připlouvali tuláci, londýnská lůza a zločinci, kteří pracovali jako smluvní služebníci či dozorcí.⁴⁸ Oproti většině ostatních významných osobností, které vešly do dějin pod názvem Otcové zakladatelé, tak Hamilton pocházel ze střední třídy, která měla v této ostrovní lokalitě nejisté postavení, závislé na momentální hospodářské prosperitě. Ze zapadlé tropické oblasti a společnosti s velkými sociálními rozdíly, kde vedle sebe žili bohatí plantážníci, spodina a zotročení černoši, kterých bylo na Nevisu, podle některých zdrojů až čtyřikrát více než místních obyvatel.⁴⁹ Narodil se sem navíc jako nemanželské dítě a

⁴⁴ *Bill of Rights*, National Archives at Washington, DC [on-line] <<https://catalog.archives.gov/id/1408042>> (24. 3. 2019)

⁴⁵ Závětrné ostrovy (angl. British Leeward Islands) je označení, které se používá pro skupinu ostrůvků v severní části Malých Antil. Ostrovy byly britskou kolonií od roku 1671. V roce 1816 byly rozděleny na dva různé regiony. (Znovu se sjednotily roku 1833 a britskou kolonií zůstaly až do roku 1958.)

⁴⁶ Britská západní Indie (angl. British West Indies) je souhrnný název ostrovů v Karibském moři, náležících britskému impériu.

⁴⁷ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 7.

⁴⁸ *Tamtéž*, s. 8.

⁴⁹ *Tamtéž*, s. 9.

potomek přistěhovalců, a tak není divu, že nerad hovořil o svém dětství, či původu a toto téma bylo naprostou většinu jeho života tabu.

Alexandrův dědeček z matčiny strany, lékař John Faucette, byl podle slov svého vnuka, francouzský hugenot, který utekl do Britské západní Indie následkem zrušení *Ediktu nantského*^{50, 51} John Faucette se roku 1718 oženil s britskou dívkou Mary Uppingtonovou. Tou dobou již spolu měli dvě děti, dceru Ann a syna Johna. Jako jejich šesté dítě (ze sedmi) se narodila kolem roku 1729 Hamiltonova matka Rachel. Faucettovým se podařilo zbohatnout a sami posléze vlastnili malou cukrovou plantáž a několik otroků. Po řadě různých epidemií, které byly v této oblasti Karibiku běžné, však přišli o pět dětí. Přežila jen Rachel a nejstarší Ann, která poté, co začala obchodní síla Nevisu upadat, utekla se svým manželem na ostrov St. Croix. Faucetovi se tak potýkali jak s hospodářskými, tak osobními problémy, které vyústily v rozvod a odloučení obou manželů. Rachel tedy následovala svou starší sestru a odjela s matkou do St. Croix. Krátce na to, po smrti svého otce, zdědila Rachel veškerý jeho majetek, což z ní, ve spojení s její krásou a charakterem, dělalo žádanou nevěstu. Vidina lukrativního sňatku zaujala zkrachovalého Dána Johanna Michaela Laviena, kterému se podařilo okouzlit matku (v té době šestnáctileté) Rachel, která na matčino přání neochotně souhlasila se sňatkem s o mnoho let starším Lavienem. Následující rok Rachel porodila syna Petera. Manželství, jak se dalo čekat, nebylo šťastné, zmítalo se navíc ve finančních problémech, a tak Rachel odešla z domu. Ponížený manžel chtěl svou manželku potrestat, k čemuž využil dánského práva, které říká, že muž může uvěznit svou ženu, pokud byla dvakrát usvědčena z cizoložství. Rachelino cizoložství nebylo prokázáno, přesto jí Lavien uvrhl do městského žaláře, kde v příšerných podmínkách strávila několik měsíců. Po této zkušenosti se již k manželovi nehodlala vrátit a po svém propuštění Laviena i svého syna opustila a odešla spolu s matkou na ostrov sv. Kryštof.⁵²

Alexanderovy kořeny z otcovy strany pro změnu sahaly do Skotska, kde se kolem roku 1718 narodil zemanu Alexanderu Hamiltonovi a Elizabeth Pollockové jako čtvrtý z jedenácti dětí syn James. Jamesův otec pocházel z tzv. Cambuskeithské linie Hamiltonů, kteří po staletí vlastnili zámek Grange nedaleko Kilmarnocku. Jeho matka Elizabeth pak

⁵⁰ Edikt nantský byl vydán Jindřichem IV. v roce 1598. Dokument vymezil hranice pro pokojné soužití protestantů s katolíky. Zaručoval francouzským protestantům (hugenotům) určitá práva a svobody. Roku 1688 ho zrušil Ludvík XIV.

⁵¹ A. HAMILTON, *Writtings*, s. 931, dopis Alexandra Hamiltona Williamu Jacksonovi z 26. srpna 1800.

⁵² R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 12.

byla dcerou místního baroneta⁵³. Přesto, že se Alexander narodil již do skromných poměrů a v dětství a mládí se musel nezaopatřen protloukat životem na karibských ostrovech, jeho rodokmen sahá k významným rodům: „*Pravdou je, že ohledně otázky, kdo byli moji rodiče, mám lepší aspirace, než většina lidí v této zemi, kteří se chlubí svým původem*“.⁵⁴ Hamiltonův otec byl vnímán, soudě podle studijních úspěchů, spíše jako průměrný student, Ron Chernow ho ve své knize dokonce označuje za černou ovci rodiny. Jako v pořadí čtvrtý syn měl také malou šanci, že se stane dalším zemanem na Grange. V devatenácti letech se tedy začal věnovat obchodu. Po finanční stránce se mu však nedařilo, a tak po skončení čtyřletého kontraktu roku 1741, odjel zkusit své štěstí do Britské západní Indie.⁵⁵ Pokud jste neměli značný majetek a finanční prostředky, kterými jste mohli ručit, bylo obchodování s cukrem v této oblasti velmi riskantní a mohlo vyústit ve velké ztráty, což se zřejmě stalo i Alexanderovu otci, o němž jeho syn později napsal: „*Jakožto obchodník odešel na ostrov sv. Kryštof, kde kvůli příliš velkorysé a bezstarostné povaze v obchodu neuspěl a po delší době upadl do chudých poměrů. (...) Jeho chybou byla přílišná hrdost a také lenost, ale jeho charakteru nelze jinak nic vyčítat a jeho chování bylo vždy hodné gentlemana*“.⁵⁶ Dalo by se tedy říci, že po svém otci Alexander zdědil onu přílišnou hrdost, rozhodně však ne jeho lenost.

2.2.2. Dětství

James Hamilton poznal Rachel Lavienovou na začátku 50. let, kdy se oba vyrovnávali s nepříznivou minulostí, finančními problémy i značným poklesem na sociálním žebříčku. Rachel byla tou dobou navíc stále ještě vdaná a rozvod nebyl v této době běžnou záležitostí. James si tedy Rachel nemohl vzít a z jejich dvou synů – Jamese Jr. a o dva roky mladšího Alexandra – se tak staly nelegitimní, nemanželské děti. Ač se James s Rachel nemohli reálně vzít, neoficiálně vystupovali na veřejnosti jako pan a paní Hamiltonovi.

⁵³ Baronet je titul udělovaný britským panovníkem, označující nižšího šlechtice.

⁵⁴ A. HAMILTON, *Writtings*, s. 931, dopis Alexandra Hamiltona Williamu Jacksonovi z 26. srpna 1800.

⁵⁵ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 13-14.

⁵⁶ A. HAMILTON, *Writtings*, s. 931, dopis Alexandra Hamiltona Williamu Jacksonovi z 26. srpna 1800.

Alexander se narodil 11. ledna ve městě Charlestown, které bylo hlavním městem Nevisu.⁵⁷ O roce jeho narození se však dodnes vedou spory. Dlouhou dobu byl veřejností přijímán rok 1757, který zmiňuje i sám Alexander, nicméně na základě řady písemností se dnes historici přiklání spíše k roku 1755.⁵⁸ S tímto letopočtem pracuje také Ron Chernow ve své publikaci, ze které muzikál *Hamilton* nepřímo vychází, budu proto s tímto rokem pracovat i já.

Devět let poté, kdy Rachel odešla ze St. Croix od svého manžela, od něj obdržela žádost o rozvod, která pramenila z Lavienovy touhy znovu se oženit. Lavien v dokumentu Rachel označil za hříšnou ženu, která odešla od něj i od jejich syna neznámo kam, kde zplodila další nemanželské děti, a požadoval, aby jí po rozvodu bylo odepráno právo na veškerý jeho majetek. Soud dal Lavienovi za pravdu a manželství rozvedl bez Rachelina nároku na Lavienovy statky. Lavien se tedy mohl znovu oženit, Rachel však byl jakýkoli další sňatek zakázán, což znamenalo, že Alexander i jeho bratr budou navždy označeni stigmatem nelegitimních potomků. Za několik let poté dostal James pracovní příležitost ve městě Christiansted na ostrově St. Croix, a Rachel se tak i s celou rodinou na toto místo vrátila.⁵⁹ Kvůli zdejšímu povědomí o její minulosti však již nemohla používat titul paní Hamiltonová a oba chlapci si poprvé uvědomili svůj původ, který Alexandera pronásledoval až do konce života: „*Moje narození je předmětem té nejvíce ponižující kritiky*“.⁶⁰

Krátce po splnění pracovní zakázky, ještě tentýž rok, odešel James ze St. Croix, zanechal zde svou ženu a děti (v té době desetiletého Alexandera a dvanáctiletého Jamese Jr.) a již nikdy se nevrátil. Dodnes není jasné, co ho k tomuto činu přimělo. Rachel se dařilo živit rodinu díky pomoci své sestry Ann a švagra, kteří jí finančně vypomohli, i oni se však tou dobou zmítali v problémech a Ann do roka zemřela. Rachel se poté musela uživit sama a za tímto účelem si otevřela obchod s potravinami, které prodávala místním plantážníkům, což bylo pro ženu, zvláště v jejím věku, na tu dobu velmi nezvyklé.⁶¹

Na počátku roku 1768 propukla u Alexanderovy matky prudká horečka. Nejdříve se o ní starala žena jménem Ann Donnell, později byl přivolán doktor Heering. V té chvíli byl

⁵⁷ Dnes je hlavním městem federace Svatý Kryštof a Nevis.

⁵⁸ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 16-17.

⁵⁹ *Tamtéž*, s. 20-21.

⁶⁰ A. HAMILTON, *Writtings*, s. 931, dopis Alexandera Hamiltona Williamu Jacksonovi z 26. srpna 1800.

⁶¹ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 21-23.

blíže neurčenou chorobou nakažen i Alexander. Doktor Heering postupoval v souladu s dobovými zvyklostmi – Rachel bylo podáváno dávidlo a léčivá bylina s názvem „valerian“ na zažívací trakt, Alexander prodělal pouštění žilou a klystýr. Oba pacienti byli v permanentních horečkách umístěni do jedné postele, kde Hamiltonova matka, ve věku třiceti osmi let, večer 19. února zemřela.⁶² Alexander se nakonec z nemoci vyléčil, avšak vzpomínka na osudnou noc, kterou strávil na lůžku s umírající matkou, a ztráta již druhého z rodičů mladého Alexandra poznamenala.

Během dvou let přišli chlapci o oba rodiče a stali se tak závislí na pomoci příbuzných a přátel. Rachelin exmanžel Lavien totiž znovu zasáhl do života rodiny Hamiltonových a při dědickém řízení požadoval, aby soud přenechal veškerý její majetek jejich synovi Peterovi. Soud mu opět vyhověl a James s Alexandrem byli vyděděni.⁶³

Po smrti matky byli chlapci dáni do opatrovnictví jejich bratrance Petera Lyttona. Peter již v mladém věku ovdověl a potýkal se také s pracovními neúspěchy. V červenci 1769 byl nalezen mrtvý ve své posteli, jednalo se pravděpodobně o sebevraždu. Ve své závěti Peter myslel na svou milenkou a jejich syna, chlapcům však neodkázal nic. O pár týdnů později, zemřel také Alexanderův strýc, který své synovce v poslední vůli taktéž nezmínil.⁶⁴ Ostatní příbuzní byli tou dobou již mrtví, a tak šestnáctiletý James a čtrnáctiletý Alexander zůstali odkázáni pouze sami na sebe.

Po Lyttonově smrti se cesty obou bratrů rozdělily. James se stal učněm místního tesaře Thomase McNobeného. Naproti tomu Alexander se dostal do rodiny uznávaného obchodníka Thomase Stevense.⁶⁵ Existují spekulace, že Stevens byl Hamiltonovým pravým otcem, přesvědčivé důkazy pro tuto teorii však neexistují.

⁶² R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 24.

⁶³ *Tamtéž*, s. 25.

⁶⁴ *Tamtéž*, s. 26.

⁶⁵ *Tamtéž*, s. 27.

2.2.3. Vzdělání

Ještě krátce před Lyttonovou smrtí začal Alexander pracovat jako úředník pro obchodní dům *Beekman and Cruger*⁶⁶. David Beekman a Nicholas Cruger byli newyorští obchodníci, kteří dříve zásobovali krámkem Rachel Hamiltonové. Díky této práci získal Alexander již ve velmi nízkém věku zkušenosti se zásadami evropského tržního hospodářství. V rámci firmy měl za úkol dohlížet na nejrůznější druhy zboží, se kterými společnost obchodovala. Staral se o finance, dopravu, obchodní trasy a přepočty cizích měn.⁶⁷ Podle svědectví Hamiltonova syna Johna, tuto zkušenost označil za „*nejužitečnější část svého vzdělání*“.⁶⁸ Díky známostem Beekmana a Crugera s různými newyorskými obchodníky se mu také otevíraly nové obzory, co se týče politiky a smýšlení o moderním světě. V roce 1771 odjel Cruger ze zdravotních důvodů na pět měsíců do New Yorku a Alexander dostal celý podnik na starost.⁶⁹ Chlapec, který od malička toužil po úspěchu, uznání a šanci prokázat své schopnosti, tak dostal první větší příležitost, kterou beze zbytku využil.

Kvůli svému nemanželskému původu Alexander v dětství pravděpodobně nenavštěvoval církevní školu, své vzdělání zřejmě získal prostřednictvím domácího učitele. Díky francouzskému původu své matky navíc, oproti řadě jiných tehdejších amerických politiků, ovládal francouzštinu. Z inventáře vybavení bytu Hamiltonových je známo, že se zde nacházelo více než třicet knih, ze kterých mohl Alexander studovat. Kromě záliby ve čtení se u Alexandra postupem času projevila také láska k psaní. Svou spisovatelskou a publikační činnost zahájil na počátku 70. let psaním básní. Roku 1770 začal na ostrově St. Croix vycházet půltýdeník *Royal Danish American Gazette* a již příští rok obdržel jeho vydavatel od Alexandra dopis. Stálo v něm: „*Pane, jsem mladík, ani ne sedmnáctiletý, a proto musí být takovýto pokus troufalý, ale pokud, po jejich přečtení, uznáte přiložené řádky za hodné otisknutí ve vašich novinách, budu vám velmi zavázán. Váš oddaný služebník, A.*

⁶⁶ Roku 1769 David Beekman ze společnosti odešel. Nahradil jej Cornelius Kortright a firma byla přejmenována na *Kortright and Cruger*.

⁶⁷ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 29.

⁶⁸ J. C. HAMILTON, *Life of Alexander Hamilton*, vol. 1, s. 6.

⁶⁹ *Tamtéž*, s. 5.

H. “.70 Spolu s dopisem obdržel vydavatel dvě milostné básně, které byly ještě tentýž den, 6. dubna 1771, otištěny, a staly se tam prvními Hamiltonovými publikovanými díly.

Noviny pokračovaly v publikování Hamiltonových básní i v příštím roce. Touto dobou dochází k pro Alexanderův budoucí život důležitému setkání s Hughem Knoxem, presbyteriánským duchovním, který viděl v tomto mladíkovi potenciál. Zpřístupnil mu svou knihovnu a povzbuzoval ho v psaní veršů. Knox podporoval politickou svobodu a americkou nezávislost, stavěl se proti otroctví, věřil, že i nelegitimní děti by měly být pokřtěné a naopak nevěřil v předurčení člověka.⁷¹ S ohledem na Alexanderův dosavadní život to tedy jistě byla autoritativní figura, která Alexanderovi imponovala a nejspíše také ovlivnila jeho budoucí smýšlení a počínání.

Dne 31. srpna 1772 se přes St. Croix prohnal ničující hurikán. Podle *Royal Danish American Gazette* to byl „nejstrašnější hurikán, který lidstvo pamatuje“.⁷² Alexander popsal tuto děsivou událost v dopise svému otci, a byl to právě Knox, kdo ho přesvědčil, aby nechal tento dopis otisknout v novinách. Pro svou vytríbenost, bohatý jazyk a také filosofické vidění hurikánu jako božského zásahu proti lidské marnivosti, se dopis vzápětí stal po celém ostrově naprostou senzací.⁷³ Je to dílo, které je důkazem vzdělanosti a kultivovanosti Hamiltonova projevu a také obdivuhodné práce jeho mozku, který vytvářel myšlenky, udivující svou vyspělostí a nápaditostí po zbytek Hamiltonova tvůrčího života. Myšlenky, které byly o to více obdivuhodné u sedmnáctiletého samouka.

Na základě tohoto výjimečného literárního počínu byla založena finanční sbírka, aby mohl být tento talentovaný mladík poslán na studia do Severní Ameriky, k čemuž došlo zřejmě v říjnu 1772⁷⁴, kdy nastoupil na loď do Bostonu.⁷⁵

⁷⁰ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 1, 1768–1778, s. 6-7, dopis Alexandra Hamiltona do redakce *The Royal Danish American Gazette* z 6. dubna 1771.

⁷¹ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 34-35.

⁷² *Tamtéž*, s. 36.

⁷³ A. HAMILTON, *Writtings*, s. 4-6, dopis Alexandra Hamiltona „*Account of a Hurricane*“ do redakce *The Royal Danish American Gazette* z 6. září 1772.

⁷⁴ V *Royal Danish American Gazette* byly ještě 11. října 1772 a 3. února 1773 otištěny Hamiltonovy básně. Spekuluje se tedy o tom, zda do Bostonu neodjel až na jaře roku 1773.

⁷⁵ J. C. HAMILTON, *Life of Alexander Hamilton*, vol. 1, s. 7.

Po příjezdu do přístavu Boston pokračoval Alexander rovnou do New Yorku. Jelikož zde znal pouze Edwarda Stevense⁷⁶, vybavil ho Knox průvodními dopisy, které mu pomohly navázat první kontakty, zejména s významnými newyorskými presbyteriánskými duchovními. Kromě toho se krátce po příjezdu seznámil s krejčím Herculem Mulliganem, původem z Irska, který Alexander uvedl do newyorské společnosti. Mulligan patřil k *Synům svobody* a později fungoval jako Washingtonův špión.⁷⁷

Hamilton nastoupil do přípravné školy Elizabethtown Academy v New Jersey, kde absolvoval vzdělání v latině, řečtině, matematice a dalších oblastech, ve kterých měl jako samouk nedostatky. Po půl roce na akademii se přihlásil na Princetonskou univerzitu. Podle Mulligana prohlásil, že „*preferuje Princeton před King's College, protože je více republikánský*“.⁷⁸ Žádost o studium zde však byla zamítnuta, zřejmě kvůli přílišné Alexanderově horlivosti, a tak se dalším místem jeho vzdělání stala King's College, dnešní Kolumbijská univerzita. Alexander nastoupil na univerzitu zřejmě koncem roku 1773, či začátkem roku 1774. Zpočátku si pro svou budoucí dráhu vybral povolání doktora a navštěvoval hodiny anatomie. Se spolužákem Robertem Trupem na King's College založili debatní klub, který Alexander později využíval jako platformu, k prezentaci svých politických esejí.⁷⁹

První událostí, ke které se veřejně vyjádřil, bylo tzv. Bostonské pití čaje, které považoval „*jak za nutné, tak za prozíravé*“.⁸⁰ Newyorská společnost byla v té době protkána manifestacemi a peticemi. Na 6. července 1774 svolali *Synové svobody* do blízkosti King's College masové shromáždění, které se stalo dějištěm Alexanderova prvního velkého veřejného projevu. Jeho výstup byl zřejmě spontánní, Alexander v něm prakticky vyjádřil souhlas s Bostonským pitím čaje, odsoudil uzavření bostonského přístavu, podpořil jednotný postoj kolonií proti zdanění a bojkot britského zboží. Řekl: „*Tyto činy dokáží spasit Severní Ameriku a její svobody, jinak podvody, moc a ohavný útlak vítězoslavně převládnu nad*

⁷⁶ Edward Stevens byl synem Thomase Stevense, Alexanderova opatrovníka.

⁷⁷ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 41-42.

⁷⁸ Broadus MITCHELL, *Alexander Hamilton: Youth to Maturity, 1755-1788*. New York 1957, s. 50.

⁷⁹ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 50-53.

⁸⁰ Library of Congress, Washington DC, fond AHP - Alexander Hamilton Papers, cívká 31, Vzpomínky Roberta Troupa na generála Hamiltona z 22. března 1810 [on-line] <https://www.loc.gov/resource/mss24612.031_0315_0366/?sp=8&r=0.414,0.267,0.67,0.492,0> (17. 3. 2019)

právem, spravedlností, šťastnou společností a svobodou“.⁸¹ Projev teprve devatenáctiletého chlapce vyvolal bouřlivé ovace. Stal se tak předzvěstí zrodu jednoho z nejvýznamnějších amerických řečníků a politických osobností své doby, což Alexander potvrdil již krátce poté v „řečnické přestřelce“ se Samuelem Seaburym. Seabury byl anglický rektor patřící ke skupině lidí, která vystupovala proti Kontinentálnímu kongresu. Napsal několik pamfletů, varujících farmáře před bojkotem britského zboží, které vyšly tiskem v *New-York Gazetteer*. Hamilton reagoval esejí s názvem *Plné ospravedlnění opatření Kongresu* (v orig. *A Full Vindication of the Measures of the Congress*).⁸² Seabury tuto esej vyvrátil, načež Hamilton odpověděl slavnou osmdesátistránkovou esejí *The Farmer Refuted*, která byla vydána 23. února 1775. Alexander zde kritizuje Seaburyho a jeho reakci na svoji esej označuje za „dětinskou a mylnou“.⁸³ Pro svůj ostrý a útočný jazyk a jednání se svým protivníkem otevřeně a bez příkras se tímto textem z Hamiltona stal nejobávanější polemik v tehdejší Americe.

2.2.4. Vojenská kariéra

Hamilton se zapojil do války ihned poté, co došlo v půlce dubna 1775 k prvním střetům s britským vojskem u Concordu a Lexingtonu. Jako dobrovolník se připojil ke skupině domobrany, vedené kapitánem Flemingem, kde absolvoval vojenský výcvik. Podle Hamiltonova syna nesla tato skupina jméno *Dubová srdce* (v orig. *Hearts of Oak*). Dne 23. února 1776 podal provinciální sněm hlášení, že „plukovník McDougall doporučil pana Alexandera Hamiltona na post kapitána dělostřelectva“.⁸⁴ Po přezkoušení byl 14. března potvrzen v této funkci a pod jeho vedení se dostalo celkem 68 mužů. V té době jednadvacetiletý Hamilton byl podle výpovědí svých vojáků oblíbený velitel – tvrdý, ale spravedlivý.⁸⁵

⁸¹ B. MITCHELL, *Alexander Hamilton: Youth to Maturity*, s. 63.

⁸² Alexander HAMILTON, *A Full Vindication of the Measures of the Congress*, in: A. HAMILTON, *Writings*, s. 10-42.

⁸³ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 1, 1768–1778, s. 86, „*The Farmer Refuted*“ z 23. února 1775.

⁸⁴ B. MITCHELL, *Alexander Hamilton: Youth to Maturity*, s. 79.

⁸⁵ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 72-73.

V průběhu roku 1776 se Hamilton se svými vojáky účastnil několika nepříliš úspěšných bojů, například u White Plains. Počáteční neúspěchy vystřídal roku 1777 vítězství v bitvě o Princeton. Několik dní poté obdržel Alexander pozvání od samotného George Washingtona, aby se připojil k Washingtonově posádce jako jeho pobočník, což byla nabídka, která se neodmítá. Od této chvíle užíval hodnosti podplukovník. Jako Washingtonův hlavní tajemník vyřizoval korespondenci s Kongresem a řešil spory mezi zástupci států. Dále se věnoval také písemnostem, souvisejícím s rekrutováním, povýšeními, zásobami munice, jídla atd. Kromě toho fungoval rovněž jako Washingtonův poradní hlas v záležitostech týkajících se války. Později dosáhl dokonce pravomoci vydávat příkazy Washingtonovým jménem.⁸⁶ Díky svému postavení navázal navíc spoustu významných kontaktů. V této době se také seznámil s jedněmi ze svých budoucích nejbližších přátel – Johnem Lauresem a markýzem Lafayetteem.⁸⁷ Přesto Alexander toužil strávit válku spíše na bitevních polích než za psacím stolem.

V dubnu roku 1781 odeslal Hamilton Washingtonovi formální žádost o umístění do předvoje armády, která měla mířit na jih.⁸⁸ Své snahy zapojit se do války opět přímo v boji, několikrát během jara a léta téhož roku opakoval, až v červenci vyvrcholily dopisem, ve kterém Hamilton vyhrožoval svou rezignací, pokud mu nebude vyhověno.⁸⁹ Tento postup zafungoval a Washingtonova odpověď tentokrát vypadala, podle Alexanderových slov, takto: „*Dnešní ráno ke mně přišel Tilghman⁹⁰ v jeho (Washingtonově pozn.) jméně, snažící se mě přimět, abych si ponechal svůj úřad, s ujištěním, že vynaloží veškeré úsilí, aby mi bylo svěřeno velení*“.⁹¹ Tak se také stalo a na konci července byl Hamilton pověřen velením newyorského pluku lehké pěchoty. Jako velitel se na podzim roku 1781 zúčastnil klíčové bitvy americké války za nezávislost – bitvy u Yorktownu.⁹² Díky statečnému počínání v tomto boji se jeho jméno dostalo ještě do většího povědomí, a co více pomalu se stávalo legendou.

⁸⁶ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 75-90.

⁸⁷ *Tamtéž*, s. 94-95.

⁸⁸ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 2, 1779–1781, s. 601, dopis Alexandera Hamiltona Georgi Washingtonovi z 27. dubna 1781.

⁸⁹ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 159.

⁹⁰ Tench Tilghman byl Alexanderův přítel z armády.

⁹¹ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 2, 1779–1781, s. 647, dopis Alexandera Hamiltona Elizabeth Hamiltonové z 10. července 1781.

⁹² R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 160-165.

2.2.5 Politická činnost

Po skončení vojenské kariéry viděl Alexander největší potenciál v oblasti práva. Podle newyorského nejvyššího soudu museli právníci strávit tři roky zaučováním, než mohli působit při soudních přelíčeních. V témže roce však prošel návrh výjimky, který se týkal válečných veteránů, a Hamilton se tak mohl k výkonu povolání kvalifikovat dříve. Již šest měsíců poté, kdy začal se samostudiem, složil advokátní zkoušku a stal se licencovaným právním zástupcem, schopným připravovat případy pro nejvyšší soud.⁹³

V době studií sepsal vlastní manuál *Praktická soudní řízení Nejvyššího soudu ve státě New York* (v orig. *Practical Proceedings in the Supreme Court of the State of New York*), který je nejstarším dochovaným pojednáním o newyorském právu, jež vzniklo po skončení bojů války za nezávislost. Alexanderův zájem v této době směřoval zejména k problematice výběru daní a daňové politiky. V polovině roku 1782 byl vybrán jako jeden z pěti členů newyorské delegace Konfederálního (či Kontinentálního) kongresu.⁹⁴ Na jaře následujícího roku byl Kongresem jmenován předsedou komise, která měla na starost mírové uspořádání. Roku 1784 založil *Bank of New York*, první newyorskou banku.⁹⁵ Později byl vybrán jako delegát Filadelfského ústavního konventu, který měl řešit vládní systém vzniklých Spojených států amerických, jenž do té doby fungoval převážně na základě *Článků konfederace*. Konvent posléze vypracoval návrh *Ústavy Spojených států amerických*, který Hamilton jako jediný z newyorských delegátů podepsal. Zasadil se také o jeho celkové prosazení sepsáním souboru esejí, které obhajovaly přijetí navrhované Ústavy. Tyto eseje označujeme jako *Listy federalistů* (v orig. *The Federalists*) a kromě Hamiltona se na nich podíleli také James Madison a John Jay.⁹⁶

⁹³ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 168-169.

⁹⁴ *Tamtéž*, s. 171-172.

⁹⁵ *Bank of New York* (dnes *The Bank of New York Mellon Corporation*) je jednou z nejstarších a dodnes stále existujících amerických bank.

⁹⁶ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 247.

2.2.5.1. Listy federalistů

Návrh nové Ústavy nepřinášel pouze menší změny, které měla přinést úprava *Článků konfederace*, ale nový systém americké vlády, který rozdělil americkou společnost na dvě části. Skupinu, která souhlasila s novou ústavou a jejím podepsáním, nazýváme federalisté, její odpůrce pak antifederalisté. K druhé jmenované skupině patřil například první guvernér státu New York, George Clinton, který o nové Ústavě prohlásil, že je to „*příšera s otevřenou pusou a hroživými zuby, připravená pohltnout všechno, co je před ní*“.⁹⁷ V následujících týdnech se rozpoutala nová válka, tentokrát na novinových stránkách, a sice o to, zda má být Ústava podepsána, či nikoliv. Diskuze o tomto tématu vyeskalovaly v až osobní spor mezi Hamiltonem a Clintonem. V říjnu 1787 se Alexander rozhodl zakročit a sepsat několik esejí, které by pomohly získat nutný počet podpisů, aby mohla být Ústava přijata. První z esejí vyšla 27. října v *The Independent Journal*. Ke spolupráci na *Listech federalistů*, jak jsou dnes tyto eseje známy, přizval hlavního tvůrce návrhu *Ústavy státu New York* a ministra zahraničních věcí Johna Jaye a Jamese Madisona, právníka a pozdějšího prezidenta Spojených států amerických. Každý z mužů se měl ve svých esejích zabývat oblastí, která spadala do jejich expertízy. Jay měl na starosti zahraniční záležitosti, Madison dějiny republik a konfederací a také části týkající se nového vládního systému. Hamilton se zabýval výkonnou mocí, soudnictvím, senátem, vojenskými záležitostmi a daněmi.⁹⁸ Eseje byly postupně publikovány v tisku, přičemž jako jejich autor byl uveden Publius – pseudonym, který vymyslel Hamilton.⁹⁹ Aby splnily svůj účel, musely být vydány dříve, než se o přijetí Ústavy bude rozhodovat, a tak byla jejich tvorba ztížena časovým limitem. Zpravidla byly publikovány čtyři eseje týdně. Jejich autoři tak byli pod velkým tlakem, přesto bývá soubor těchto esejí označován za mistrovské dílo jak po stránce literární, tak po stránce politické. *Listy federalistů* nakonec obsahovaly 85 esejí, z nichž pět napsal Jay a dvacet devět Madison. Hamilton napsal zbylých padesát jedna, včetně té úvodní, v níž sérii esejí věnuje „*Lidem státu New York. Po jednoznačné zkušenosti s neúčinností přežívající federální vlády, jste vyzváni zvážit novou Ústavu Spojených států amerických*“.¹⁰⁰ V poslední esejí píše: „*Národ*

⁹⁷ John P. KAMINSKI, *John Clinton: Yeoman Politician of the New Republic*, Madison 1993, s. 131.

⁹⁸ A. HAMILTON – J. MADISON – J. JAY, *Listy federalistů*.

⁹⁹ Hamilton vybral tento pseudonym podle Publia Valeria, který se podílel na zřízení římské republiky. Říkalo se mu také Publicola, což znamená „přítel lidu“.

¹⁰⁰ A. HAMILTON, *Writtings*, s. 171, *List federalistů* č. 1 z 27. října 1787.

bez celostátní vlády je, dle mého, příšerná podívaná. Zřízení ústavy v časech hlubokého míru dobrovolným souhlasem všech lidí je zázrak, dovršení, na které se těším, chvějící se neklidem“.¹⁰¹ Závěrem říká: „Vím, že mocní jedinci v tomto a v dalších státech jsou nepřátelé všeobecné celostátní vlády ve všech směrech“.¹⁰² Eseje zřejmě zapůsobily na část politiků a díky několika antifederalistům, kteří změnilí svůj hlas ve prospěch Ústavy, byla nakonec 26. června 1788 v poměru 30:27 hlasů přijata.¹⁰³

2.2.5.2. Ministr financí

Na začátku září 1789 bylo oficiálně vytvořeno ministerstvo financí, do jehož čela byl několik dní na to jmenován, v té době třiceti čtyřletý, Alexander Hamilton. Stal se tak jedním ze tří mužů, kteří položili první základy nově vznikajícímu kabinetu (spolu s Thomasem Jeffersonem jako ministrem zahraničí a Henry Knoxem jako ministrem války).¹⁰⁴ Během období svého působení jako ministr financí vytvořil několik důležitých dokumentů, které pomohly vtisknout tvář hospodářské a finanční sféře nově vzniklého státu.

Krátce po nástupu do funkce byl Alexander požádán, aby vypracoval návrh na zlepšení veřejného úvěru. Výsledkem byla zpráva, jež řešila zejména dluhy, které Hamilton rozdělil na národní a státní, dále pak na domácí a zahraniční. Tato *První zpráva o veřejném úvěru* (v orig. *Report on Public Credit*) byla představena Sněmovně reprezentantů v lednu 1790.¹⁰⁵ Dále vytvořil *Zprávu o Národní bance* (v orig. *Report on a National Bank*), *Zprávu o zřízení ražby mincí* (v orig. *Report on the Establishment of a Mint*), která vedla k Zákonu o ražbě z roku 1792, na jehož základě byla zřízena mincovna vyrábějící americké mince,¹⁰⁶ *Zprávu o výrobě* (v orig. *Report of the Subject of Manufactures*) či výnos týkající se zřízení jednotek námořní policie, nazvaných „cutter service“, které položily základy dnešní Pobřežní stráží Spojených států amerických.¹⁰⁷ Kromě oblasti financí Hamilton navíc

¹⁰¹ A. HAMILTON, *Writtings*, s. 484, *List federalistů* č. 85 z 28. května 1788.

¹⁰² *Tamtéž*.

¹⁰³ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 268.

¹⁰⁴ *Tamtéž*, s. 288-289.

¹⁰⁵ Alexander HAMILTON, *Report on the Public Credit*, in: A. HAMILTON, *Writtings*, s. 531-574.

¹⁰⁶ Alexander HAMILTON, *Report on the Establishment of a Mint*, in: A. HAMILTON, *Writtings*, s. 647-734.

¹⁰⁷ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 339-340.

zasahoval, jakožto chránělec a poradní hlas George Washingtona i do záležitostí jiných resortů.

Na začátku prosince 1794 ohlásil Hamilton Washingtonovi svou rezignaci ke konci ledna následujícího roku. Posledním návrhem, který ve své funkci Kongresu představil, byla *Zpráva o plánu další podpory veřejného úvěru* (v orig. *Report on a Plan for the Further Support of Public Credit*), ve které představil program, jenž měl do třiceti let zbavit stát veřejného dluhu. Na post ministra financí oficiálně rezignoval začátkem února 1795.¹⁰⁸

V 90. letech, během Hamiltonova funkčního období jakožto ministra financí, dochází také ke krystalizaci opozičních snah a vytvoření soupeřící politické strany. V jejím čele stojí Thomas Jefferson, který spolu s Jamesem Madisonem nesouhlasí s Hamiltonovými názory a jeho politikou, což vyústí v založení konkurenční strany, tzv. republikánů. Republikáni se opírali zejména o bohaté jižanské plantážníky a drobné farmáře. Oproti tomu federalisté se orientovali spíše na bankéře, města a obchodní zájmy. Jefferson také Hamiltonovi vyčítal příliš vstřícný postoj k Británii.¹⁰⁹

Vzniká tak systém dvou politických stran, který je dnes vnímán jako základní kámen americké demokracie. V této době však šlo spíše o volné seskupení lidí, které spojoval podobný pohled na svět a politickou situaci.

2.2.5.3. Prezidentské volby

Ani po opuštění své funkce se Alexander úplně nestáhl z politické scény. Pro Washingtona zůstával stále důležitý jeho poradní hlas a při několika příležitostech dále zasahoval do veřejného dění. V roce 1796 se zapojil do prezidentských voleb, kdy se snažil zabránit možnosti, že by byl Jefferson zvolen prezidentem, o čemž poznamenal: „*Všechny osobní i stranické aspekty musí být odloženy stranou a vše musí ustoupit této významné věci, kterouž je vyloučení Jeffersona*“.¹¹⁰ Zároveň chtěl rozmělnit hlasy federalistů způsobem

¹⁰⁸ A. HAMILTON, *Writtings*, s. 836-837, rezignace Alexandera Hamiltona z úřadu ministra financí adresovaná Georgi Washingtonovi z 3. února 1795.

¹⁰⁹ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 391.

¹¹⁰ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 20, *January 1796 - March 1797*, s. 376, dopis Alexandera Hamiltona nejmenovanému adresátu z 8. listopadu 1796.

zaručujícím, že bude prezidentem zvolen Thomas Pinckney a John Adams se stane pouze viceprezidentem, jelikož byl Adams podle Alexandra „*odporně ješitný, nemocně žárlivý a nezvladatelný*“.¹¹¹ Oba jeho plány ale skončily neúspěšně, když byl John Adams jmenován prezidentem a Thomas Jefferson skončil na druhém místě. V letech 1798-1800, během tzv. Kvaziválky¹¹², působil Hamilton jako vrchní velitel americké armády. Do této funkce byl na Washingtonovo přání neochotně jmenován právě Adamsem.¹¹³ Nepřátelské nálady mezi Hamiltonem a Adamsem stále narůstaly a vyvrcholily roku 1800 při dalších prezidentských volbách. Hamilton se opět pokusil ovlivnit výsledek podle svých představ. Jeho nepřítelem byl znovu republikán Thomas Jefferson, který jednak patřil ke konkurenční straně, jednak měl s Hamiltonem dlouholeté spory. Kromě toho vedl Alexander také, tentokrát velmi otevřenou, kampaň proti Adamsovi. Prohlásil o něm: „*Ten muž je šílenější, než jsem si kdy býval myslel*“.¹¹⁴ Jeho favoritem se tedy stal druhý kandidát z řad federalistů, Charles Cotesworth Pinckney, jehož zvolení se snažil u svých kolegů prosadit: „*O Adamsovi nemůže být řeč, bude to Pinckney a Jefferson*“.¹¹⁵ Alexanderova nenávist k Adamsovi dospěla do takové míry, že byl ochoten raději přistoupit na zvolení svého dlouholetého nepřítele z opozičních kruhů: „*Už nikdy víc nebudu zodpovědný za přímou podporu Adamse, i kdyby to znamenalo, že bude zvolen Jefferson*“.¹¹⁶ Ve volbách nakonec dominovala strana republikánů, když Jefferson i jeho kolega Aaron Burr získali stejný počet hlasů. O vítězství měla tedy rozhodnout Sněmovna reprezentantů, v níž měli stále silný vliv federalisté. Hamilton se opět rozhodoval mezi „menším zlem“, kteréžto shledal v Jeffersonovi. Pokud by se Burr stal prezidentem, vyhrožoval Hamilton svým kolegům odstoupením ze strany i

¹¹¹ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 25, July 1800 - April 1802, s. 196, dopis Alexandra Hamiltona z 24. října 1800.

¹¹² Kvaziválka byla oficiálně nevyhlášená válka, která probíhala od roku 1798 mezi Spojenými státy americkými a Francií. Příčinou tohoto střetu bylo pozastavení splácení amerického dluhu Francii a také obchodní kontakty mezi USA a Británií, se kterou byla Francie v té době ve válce. Boje, ke kterým docházelo převážně na moři, byly ukončeny mírovou smlouvou v roce 1800.

¹¹³ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 556-557.

¹¹⁴ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 24, November 1799 - June 1800, s. 573, dopis Alexandra Hamiltona Jamesi McHenrymu z 6. června 1800.

¹¹⁵ *Tamtéž*, s. 596, konverzace s Arthurem Fennerem z 25-26. června 1800.

¹¹⁶ Stanley ELKINS – Eric McKITRICK, *The Age of Federalism: The Early American Republic, 1788 - 1800*, New York, 1995, s. 740.

z politického života. Napsal: „*Podporou Burra byste si podepsali rozsudek smrti*“.¹¹⁷ Dne 4. března 1801 se tak, i díky Hamiltonově podpoře, třetím prezidentem Spojených států amerických stal Thomas Jefferson.¹¹⁸

Třetí prezidentské volby byly důležité i pro Hamiltonovu kariéru. Svoji drsnou kritikou Adamse se nevybíravě postavil proti muži z vlastních řad, což mělo za následek rozkol mezi federalisty. Kampaň vedená proti Adamsovi tedy sice dopomohla k tomu, že prezidentem zvolen nebyl, toto malé Hamiltonovo „vítězství“ však bylo vykoupeno ztrátou jeho významného postavení v rámci federalistů.

2.2.6. Duel

Letního rána 11. července 1804 přepluly dvě osamělé loďky přes řeku Hudson a dorazily k útesu blízko Weehawkenu v New Jersey. Jedna z nich přivázela Alexandra Hamiltona, posádku druhé tvořil třetí viceprezident Spojených států Aaron Burr. Následovala událost, která bývá označována jako nejznámější duel v americké historii.

2.2.6.1. Podnět k duelu

Příčinou tohoto duelu bylo zřejmě vystupňování dlouhodobějších rozporů, osobní i politické povahy, ke kterému došlo na jaře téhož roku. Onou rozbuškou, která vedla k eskalaci sporu, byl dopis Dr. Charlese D. Coopera, který se objevil 24. dubna 1804 otištěn na stránkách newyorských novin *Albany Register*.¹¹⁹ Dopis pojednává o rozhovoru, který proběhl o několik týdnů dříve při večeři v domě soudce Johna Taylera.

Účastníkem této večeře byl mimo jiné také Alexander Hamilton, který měl, stejně jako soudce Tayler, vyjádřit svou obavu z možnosti jmenování Aarona Burra na post

¹¹⁷ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 25, July 1800 - April 1802, s. 292, dopis Alexandra Hamiltona Jamesi McHenrymu ze 4. ledna 1801.

¹¹⁸ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 638.

¹¹⁹ *Albany Register* byl půltýdeník vycházející od roku 1788 do roku 1820 ve vydavatelství Robert Barber & Co. Noviny vycházely ve městě Albany, které se v průběhu války za nezávislost stalo hlavním městem státu New York, a odkud také pocházel Philip Schuyler (Hamiltonův tchán).

guvernéra státu New York, o který tehdejší viceprezident usiloval. Dr. Cooper, lékař a zeť soudce Taylera, napsal 12. dubna dopis svému příteli Andrew Brownovi, ve kterém píše, že Hamilton označil Burra za „*nebezpečného muže, kterému by nikdo neměl věřit*“.¹²⁰ Tento původně čistě osobní dopis byl cestou ke svému adresátovi zřejmě získán někým dalším a nedlouho poté byly jeho části otištěny v deníku *New-York Evening Post*, který byl roku 1801 založen právě Alexanderem Hamiltonem.¹²¹ Jeho tehdejší editor, William Coleman, kterého do této funkce vybral sám Hamilton, tedy toto tvrzení logicky okomentoval připomínkou, že Hamilton opakovaně deklaroval svou neutralitu v souboji kandidátů na newyorského guvernéra.¹²² Aby podpořil své tvrzení, otiskl dopis od Philipa Schuylera, ve kterém Hamiltonův tchán tvrdí, že Alexander se zavázal zůstat stranou tohoto politického souboje a že by nikdy nemohl pronést takovouto větu.¹²³ Dr. Cooper se nejspíše cítil ukřivděn těmito tvrzeními, které by znamenaly, že si celou tuto část březnového rozhovoru vymyslel. Napsal tedy 24. dubna druhý dopis, tentokrát adresovaný přímo Phillipu Schuylerovi, kde rozvádí své původní tvrzení: „*Gen. Hamilton a soudce Kent v podstatě prohlásili, že mají pana Burra za nebezpečného muže, kterému by nikdo neměl svěřit otěže vlády.*“ a dodává: „*Opravdu, pane, mohu vám podrobněji vylíčit ještě více opovrženihodné mínění, které generál Hamilton vyjádřil o panu Burrovi*“.¹²⁴ Právě tento dopis, který se na konci dubna objevil na stránkách *Albany Register*, se s největší pravděpodobností stal pomyslnou poslední kapkou sporu, který zapříčinil skon jednoho z nejvýznamnějších mužů americké války za nezávislost.

2.2.6.2. Korespondence mezi Hamiltonem a Burrem

V červnu obdržel Burr kopii výtisku osudného *Albany Register*, dodnes není známo od koho. Aaron Burr byl známý tím, že po celou svou kariéru pečlivě sledoval pomluvy, které se v politických kruzích vyskytovaly. Jeho pozornosti neunikly tedy ani zmínky o tom,

¹²⁰ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 680.

¹²¹ Allan NEVINS, *The Evening Post: Century of Journalism*, New York 1922, s. 17.

¹²² Thomas FLEMING, *Duel: Alexander Hamilton, Aaron Burr, and the Future of America*, New York 2000, s. 232.

¹²³ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 680-681.

¹²⁴ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 26, 1 May 1802 - 23 October 1804, *Additional Documents 1774 - 1799, Addenda and Errata*, s. 243-246, dopis Charlese D. Coopera Philipu Schuylerovi z 23. dubna 1804.

že ho Hamilton již po léta očerňoval. K přímé roztržce mezi oběma politiky málem došlo již o pár let dříve, v roce 1801, kdy Burr kandidoval na prezidenta Spojených států amerických. Jak již bylo zmíněno výše, Hamilton si nepřál Burrovo vítězství, a tak ho obvinil z toho, že se nekalými způsoby snaží „vyšachovat“ Thomase Jeffersona z prezidentského křesla. Nazval ho marnotratným, zkrachovalým, zkorumpovaným a bezcharakterním člověkem. Hrozba přímé konfrontace byla nakonec odvrácena, když se Hamilton nechal slyšet, že o (údajných) Burrových intrikách osobně nic neví.¹²⁵

V polovině roku 1804 se však konflikt mezi oběma muži již zažehnat nepodařilo. Aaron Burr si Cooperova slova přečetl několik týdnů po své porážce ve volbách, která měla dopad na jeho politické postavení i osobní rozpoložení, a tak jindy rozvážný a chladně uvažující muž, propadl zuřivosti. Dalo by se říci, že Burrův pomyslný pohár trpělivosti právě v tuto chvíli přetekl. Hamilton se už navíc v této době netěšil svému téměř „nedotknutelnému“ postavení jako dříve, a tak se Burr nebál postavit Alexanderovi v otevřeném střetu. Americká historička a profesorka historie a amerických studií na univerzitě Yale Joanne Freemanová tvrdí, že: „*Burr byl muž s pošramocenou reputací, vedoucí představitel, který utrpěl osobní urážku a veřejné ponížení z prohraných voleb. Duel s Hamiltonem by zachránil jeho čest a možná i zostudil Hamiltona*“.¹²⁶

V pondělí 18. června k sobě Burr pozval svého přítele Williama P. Van Nesse, kterého požádal, aby za něj doručil Hamiltonovi dopis, rázně požadující vysvětlení či popření čehosi „*opovrženého*“, co zmínil Cooper ve svém dopise. Řekl Van Nessovi, že ho již množství lidí informovalo o tom, „*že generál Hamilton v různých momentech a při několika různých příležitostech vyjádřil názory vysoce poškozující mou reputaci*“.¹²⁷ Van Ness ještě téhož dne doručil dopis do Hamiltonovy kanceláře. Hamilton odpověděl zaměstnaným tónem, že je Burrovo obvinění příliš obecné, a pokud jej má uznat či popřít, měl by být Burr více konkrétní.¹²⁸ Pravdou je, že rozhovor, na který Burr odkazoval, se odehrál již několik měsíců předtím a Hamiltonova odpověď tedy nebyla zcela bezpředmětná. Burr ji však neuznal jako dostačující. Alexander tedy napsal další dopis, ve kterém se

¹²⁵ *New-York Evening Post* z 3. října 1802. NY State Historic Newspapers Archive [on-line] <<http://nyshistoricnewspapers.org/lccn/sn83030385/1802-10-13/ed-1/>> (14. 3. 2019)

¹²⁶ Joanne B. FREEMAN, *Affairs of Honor: National Politics in the New Republic*, New Haven 2001, s. 232.

¹²⁷ T. FLEMING, *Duel*, s. 283.

¹²⁸ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 26, 1 May 1802 - 23 October 1804, s. 247, Vyprávění Williama P. Van Nesse o událostech 18. - 21. června 1804.

vyjadřuje ve smyslu, že nemůže obhajovat či vyvracet nařčení z čehosi „*opovrženého*“, co měl zmínit, jelikož se za tímto slovem může skrývat leccos, a co více jako opovržením hodné označila jeho výroky třetí strana, jedná se tedy o jejich subjektivní vnímání a interpretaci danou osobou.¹²⁹ V příštích dnech pak následovala výměna několika dopisů, která, namísto usmíření, situaci ještě zhoršila. Ze svého stanoviska nechtěl ustoupit ani jeden z mužů a jejich výměna názorů nakonec vyústila ve výzvu k duelu.

Otázkou a předmětem spekulací po více jak dvě století zůstává, co přesně Dr. Charles Cooper myslel slovy „*ještě více opovržením hodné mínění*“. Podle Rona Chernowa byl Aaron Burr prostopášný a zhýralý muž, který byl otevřeně obviňován z morálních prohřešků, jako jsou cizoložství s následkem rozvrácení rodin, nucení žen k prostituci, přijímání úplatků, smilnění s otroky či rabování na cizích pozemcích.¹³⁰ Hamilton tak měl na výběr množství skutečností, které se mohly stát terčem jeho kritiky.

2.2.6.3. Přípravy duelu

Ve středu 27. července 1804 obdržel Nathaniel Pendleton, soudce a Hamiltonův přítel, formální žádost o duel.¹³¹ Zde se dostáváme k zajímavé kontradikci v Hamiltonově vztahu k duelům. Za svého života se Hamilton zúčastnil celkem šesti příprav duelů, třikrát byl dokonce sám sekundantem, nikdy dříve se však nezúčastnil souboje jako jeho přímý aktér. Alexanderův editor o něm prohlásil, že „*je posedlý duely na teoretické rovině, nikoli však ve skutečnosti*“.¹³² Hamilton se již dříve nechal slyšet, že v duely nevěří, a po smrti svého syna si k nim vypěstoval přímo odpor. Je paradoxem, že ve svém posledním velkém projevu, který pronesl během případu Harryho Croswella¹³³, hovořil právě o soubojích, které zde otevřeně odsoudil: „*žádný člověk nemá být mstitelem svých vlastních křivd, obzvláště ne*

¹²⁹ A. HAMILTON, *Writtings*, s. 1010-1011, dopis Alexander Hamiltona „*Declining to Avow or Disavow*“, adresovaný Aaronu Burrovi z 20. června 1804.

¹³⁰ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 682.

¹³¹ *Tamtéž*, s. 689.

¹³² *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 26, 1 May 1802 - 23 October 1804, s. 237.

¹³³ Harry Crosswell byl novinář a vydavatel federalistického plátku *Vosa* (v orig. *The Wasp*). Crosswell se veřejně vyslovoval proti Jeffersonovi, za což byl později stíhán. Při soudním řízení ho zastupoval právě Alexander Hamilton.

skrze činy, vyloučené zákony lidskými i zákony Boha“.¹³⁴ Přesto, ještě ten samý rok, Alexander Burrovu výzvu k souboji přijímá.

Přijmout Burrovu žádost byla totiž pro Hamiltona otázka cti. Odmítnutím souboje by svému soupeři poskytl jisté morální vítězství, pocit zadostiučinění či převahy, což nechtěl v žádném případě dopustit. Alexander byl navíc také vojenský důstojník a jako každý voják se obával toho, že když souboj odmítne, bude považován za zbabělce. Budoucí Hamiltonův sekundant, Nathaniel Pendleton, o soubojích napsal: „*Duely se můžou zdát barbarské, nicméně je to zvyk, který obdržel schválení veřejného mínění v uhlazené době a zemi, ve které žijeme, čímž se z nich stal test cti, či hanby*“.¹³⁵ Hamilton se po celý život snažil dokazovat ostatním svou vlastní cenu a podle Rona Chernowa bylo nutkání bránit svou čest nejvíce zakořeněným impulzem v Hamiltonově povaze.¹³⁶

Hamilton tedy přijal Burrovu výzvu, ale o krvavý ozbrojený boj nestál. Podle pramenů, které se dochovaly, se dnes má za to, že byl Hamilton rozhodnut „zahodit svou ránu“, tzn. záměrně minout protivníka. V předvečer souboje sepsal prohlášení, přiložené k poslední vůli, kde píše: „*Rozhodl jsem se, že pokud bude náš rozhovor¹³⁷ probíhat podle obvyklých zvyklostí a Bůh bude ke mně milostiv, že mi dá tuto příležitost, zahodím svou první ránu, a dokonce přemýšlím o tom, že nevyužiji ani svou druhou ránu - a tím dám plukovníku Burrovi dvojitou příležitost souboj pozastavit a zvážit*“.¹³⁸ Tato volba byla Hamiltonovi rozmlouvána z řad několika málo přátel, kteří o duelu a Alexanderovu záměru věděli. Kvůli tomuto rozhodnutí se často také spekovalo o Hamiltonových sebevražedných úmyslech. Henry Adams, životopisec a profesor amerických dějin na Harvardu, napsal: „*Místo, aby zabil Burra, vyzval Burra, aby zabil jeho*“.¹³⁹ Historik Douglas Adair popsal Hamiltona jako člověka pronásledovaného pocitem viny, který se rozhodl odčinit své hříchy vystavením se Burrově vražedné palbě. V roce 1987 studovali duel Hamiltona s Burrem čtyři

¹³⁴ *The Speeches at Full Length of Mr. Van Ness, Mr. Caines, the Attorney-general Mr. Harrison, and General Hamilton, in the Great Cause of the People against Harry Crosswell, on an Indictment for a Libel on Thomas Jefferson, President of the United States*, New York 1804, s. 67.

¹³⁵ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 685.

¹³⁶ *Tamtéž*, s. 683.

¹³⁷ Slovo „rozhovor“ označovalo v duelantské mluvě souboj.

¹³⁸ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 26, 1 May 1802 - 23 October 1804, s. 278-281, Prohlášení o nadcházejícím duelu s Aaronem Burrem.

¹³⁹ Roger G. KENNEDY, *Burr, Hamilton, and Jefferson: A Study in Character*, New York 2000, s. 12.

psychobiografici a došli k podobnému závěru naznačujícím sebevraždu.¹⁴⁰ Autor knihy *Founding Brothers* a držitel Pulitzerovy ceny za historii Joseph J. Ellis naopak tvrdí, že Hamilton nesmyslně o tomto činu, jako o sebevražedné akci, ale pouze jako o další statečné hazardní hře, které byl zvyklý vyhrávat.¹⁴¹ Pravdou je, že Hamilton trpěl ke konci života vážnými depresemi, zda měl v plánu duelem ukončit svůj život, však zůstává nejasné. Chernow píše, že Hamilton byl přesvědčen, že Burr nebude střílet tak, aby ho zabil, jelikož Alexanderovou smrtí by nic nezískal. Naopak znamenalo by to jeho politickou a společenskou sebevraždu. Burr vyprovokoval duel, aby obnovil svou kariéru, nemělo by tedy smysl Hamiltona zabít.¹⁴² Přesto byla účast v duelu hazardem – nedalo se vyloučit, že Burra přemůže momentální vztek, či Alexandra zastřelí neúmyslně.

2.2.6.4. Tradice duelů

V období, kdy došlo k rozepři Hamiltona s Burrem, byly duely ne zcela běžnou, ale stále rozšířenou praktikou. Zpravidla probíhaly mezi vojenskými důstojníky, případně politiky, kteří touto cestou řešili vzájemné konflikty. Fungovaly však spíše jako výhražka, jejímž záměrem bylo dotlačení protivníka k vyjednávání a omluvě. Pokud už k přestřelce došlo, cílem bylo oponenta lehce poranit, ne reálná snaha ho zabít. Šlo tedy spíše o prokázání vlastní odvahy a charakteru.

Duel, jakožto určitá ustálená společenská konvence, měl svá daná pravidla. Poté, co byli oba oponenti připraveni na svých pozicích, dal jeden ze sekundantů znamení, že duel může začít. V tu chvíli měli oba muži nárok na jednu ránu. Pokud některý z nich vypálil dříve než ten druhý, odpočítal sekundant nevpálivšího duelanta „jedna, dva, tři, čtyři“. Pokud tento duelant během odpočtu ránu neopětoval, přišel o možnost střelby. V té chvíli, či pokud oba protivníci vypálili a minuli, následovalo jednání, zda bude duel pokračovat druhým kolem, nebo zda oba oponenti dojdou k názoru, že spravedlnosti bylo učiněno za dost, a duel ukončí.¹⁴³

¹⁴⁰ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 690.

¹⁴¹ J. J. ELLIS, *Founding Brothers*, s. 23.

¹⁴² R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 690.

¹⁴³ J. J. ELLIS, *Founding Brothers*, s. 24.

Nutno říci, že duely byly v této době v mnoha státech, včetně státu New York ilegální. Byl proto vytvořen zvláštní slovník, který mezi sebou duelanti používali a který jim poskytoval ochranu při případném soudním řízení. Duel byl proto v této mluvě označován slovem „rozhovor“.¹⁴⁴

2.2.6.5. Duel

Ke zmíněnému osudnému „rozhovoru“ došlo 11. července roku 1804. Duel se odehrál u útesů New Jersey Palisades v blízkosti městečka Weehawken. Jako dějiště této konfrontace bývají někdy uváděny pláně u Weehawkenu, což je zavádějící. Útesy na tomto místě dosahují někde výšky až 300 stop, tzn. něco málo přes 90 metrů, které by protivníci museli cestou na vrchol zdolat. Skutečným místem souboje byla krátká úzká římsa při útesu ležící pouze 20 stop¹⁴⁵ nad vodní hladinou.¹⁴⁶ Pro svou odlehlost a špatnou přístupnost to tedy bylo ideální místo pro podobné příležitosti.

Aby se sem duelanti dostali, museli přeplout řeku Hudson. Jako první dorazil Aaron Burr, doprovázen svým chráněncem a žákem Williamem Van Nessem, který v tuto chvíli plnil úlohu Burrova sekundanta. Jeho člun přistál u útesů kolem půl sedmé ráno. Před sedmou hodinou dorazil také Alexander Hamilton, jehož doprovázeli dva muži. Lékař Dr. David Hosack a Hamiltonův společník a sekundant Nathaniel Pendleton.¹⁴⁷

Ještě před začátkem samotného duelu oba sekundanti prošli předem sjednaná pravidla. Bývalo zvykem, že vyzvaná strana měla právo zvolit si zbraně, které budou v duelu použity. V tomto případě to byl tedy Hamilton. Alexander vybral na zakázku vyrobený pár vysoce dekorativních pistolí, které patřily jeho švagrovi Johnu Churchovi. Tyto pistole měly totiž pro Hamiltona zvláštní význam. Již jednou byly použity v duelu proti Aaronu Burrovi, kdy mu roku 1799 samotný Church odstřelil knoflík z kabátu. Důležitější však pro Alexandra byl rok 1801, kdy byl jednou z těchto pistolí smrtelně zraněn jeho nejstarší syn

¹⁴⁴ J. J. ELLIS, *Founding Brothers*, s. 24.

¹⁴⁵ Něco málo přes 6 metrů.

¹⁴⁶ *Township of Palisade*, Internetové stránky okresu Bergen [on-line] <<https://sites.google.com/site/bergencogenweb/home/history/history-of-bergen-county-nj-1630-1923/township-borough-histories/township-of-palisade>> (13. 3. 2019); jinak in: J. J. ELLIS, *Founding Brothers*, s. 23.

¹⁴⁷ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 701.

Philip, když bránil čest svého otce, jen několik metrů od místa, kde se nyní na duel připravoval Alexander.¹⁴⁸

Poté co Pendleton a Van Ness nabili zbraně a předali je duelantům, sešli se oba protivníci uprostřed římsy. Zvyklost požadovala, aby byli muži od sebe vzdáleni deset kroků. Možnost volby strany opět připadla Hamiltonovi. Vybral si severní stranu, proti proudu řeky, což v těchto ranních hodinách znamenalo horší podmínky, jelikož slunce a odraz jeho svitu od řeky mířily Alexandrovi přímo do tváře.¹⁴⁹

Krátce po sedmé hodině ranní Pendleton zahájil souboj. Byly vypáleny dvě rány a Hamilton byl postřelen. Zbraně použité při duelu byly velkého kalibru a při střelbě z takto blízké vzdálenosti mohly způsobit velmi vážná poranění. Hamilton byl zasažen do oblasti nad pravým bokem. Střela nalomila hrudní koš, odrazila se od žebra a proletěla skrz játra a bránici, poté roztříštila druhý bederní obratel, kde se zastavila. Jednalo se tedy o fatální zásah, což sám Alexander ihned na místě pochopil, když prohlásil: „*Tohle je smrtelné zranění, doktore*“.¹⁵⁰ Poté upadl do bezvědomí. K překvapení doktora Hosacka však nezemřel ihned na místě, byl tedy převezen do domu svého dlouholetého přítele Jamese Bayarda, který se nacházel nedaleko, kde ve dvě hodiny odpoledne 12. července 1804 zemřel.¹⁵¹

Dva dny poté se konal okázalý pohřeb, z Hamiltona se stal mučedník a noviny začaly vydávat popudlivé články obviňující Burra z chladnokrevné vraždy. Začaly se šířit různé více či méně pravdivé pomluvy, které vedly k tomu, že Burr raději město opustil a odjel do Georgie.¹⁵²

Oba aktéři měli samozřejmě skupinu přívrženců, která bránila jejich zájmy, a tak vznikalo několik verzí a teorií, jak přesně přestřelka proběhla, obhajujících jednoho či druhého muže, k čemuž také přispěla skutečnost, že dodnes nemůžeme s jistotou říci, jak se

¹⁴⁸ J. J. ELLIS, *Founding Brothers*, s. 24.

¹⁴⁹ *Tamtéž*.

¹⁵⁰ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 26, 1 May 1802 - 23 October 1804, s. 344-347, dopis Davida Hosacka Williamu Colemanovi ze 17. srpna 1804.

¹⁵¹ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 26, 1 May 1802 - 23 October 1804, s. 322-329, dopis Benjaminu Moorea Williamu Colemanovi z 12. července 1804.

¹⁵² J. J. ELLIS, *Founding Brothers*, s. 28.

přesně ona nejdůležitější část duelu odehrála, stejně jako nemůžeme s určitostí vědět, jaké myšlenky se aktérům honily hlavou a s jakým záměrem na místo duelu dorazili.

Nikomu z veslařů nebyl povolen vstup na římsu, aby nemohli být svědky události, dokonce i doktor Hosack musel odvrátit od průběhu „rozhovoru“ zrak. Zůstali tak pouze dva očití svědci, kteří duel na vlastní oči viděli - sekundanti Pendleton a Van Ness. Oba muži posléze vydaly tzv. *Společné prohlášení* (v orig. *Joint Statement*), kde se vyjadřují k tomu, jak duel probíhal. Prvně prohlašují, že oba protivníci jednali čestně podle duelantského kodexu. Potvrzují dva výstřely i jejich časový rozestup, dále se však ve svých vlastních prohlášeních místy rozcházejí.¹⁵³ Co tedy můžeme s jistotou říci je, že zazněly dva výstřely, což potvrdili i ostatní účastníci, kteří duel sice neviděli, ale slyšeli vypálené rány. Dále také to, že mezi výstřely byl zhruba čtyřvteřinový interval.

2.2.6.6. Verze průběhu duelu

„Hamiltonská“ verze pracuje s faktem, že Burr vystřelil jako první. Následný zásah pak měl za následek mimovolné Hamiltonovo stisknutí spouště, které vyvolalo další výstřel, což by odpovídalo Alexanderovu záměru „zahodit svou ránu“. Koresponduje to také s tím, co Hamilton sdělil posádce člunu při cestě zpět do New Yorku, když se na chvíli probral z bezvědomí: „*Pendleton ví, že jsem neměl v úmyslu střílet na plukovníka Burra. (...) Postarejte se o tu pistoli, je nezajištěná a stále nabitá, mohla by vystřelit a někoho poranit*“.¹⁵⁴ Alexander si tím pádem zřejmě nebyl vědom toho, že by ze své pistole cíleně vypálil. Van Ness vypověděl, že při pozdějším ohledání římsy našel odlomené větve asi 4 metry šikmo nad místem, kde Burr při duelu stál.¹⁵⁵ To by také odpovídalo Alexanderovu nechtěnému zmáčknutí spouště a výstřelu do vzduchu. Pokud by však byla tato verze pravdivá, musely by výstřely následovat velmi krátce po sobě. Všichni svědci ale tvrdili, že mezi výstřely byla určitá časová prodleva, která by se v tomto případě nedala vysvětlit.

¹⁵³ A. HAMILTON, *Writtings*, s. 1027, *Joint Statement by William P. Van Ness and Nathaniel Pendleton*, July 17, 1804.

¹⁵⁴ J. J. ELLIS, *Founding Brothers*, s. 26.

¹⁵⁵ *Tamtěž*, s. 28.

Zastánci Aarona Burra na druhé straně přišli s jinou verzí. Van Ness tvrdil, že Hamilton byl tím, kdo vystřelil jako první, ale minul. Burr poté počkal několik vteřin, než se po výstřelu pročistí vzduch, a také vypálil (což by vysvětlovalo prodlevu), načež Hamilton ihned klesl k zemi. Podle výpovědi Van Nesse byl Burr ze svého zásahu překvapen a pln výčitek. Chtěl se rozběhnout ke zraněnému Hamiltonovi, ale jeho sekundant ho zastavil a rychle odváděl z místa činu. Cestou k řece se Burr zastavil a trval na tom, že se musí vrátit a s Hamiltonem mluvit, což jeho sekundant odmítl.¹⁵⁶ Toto pojetí by Burra zbavovalo obvinění z chladnokrevného zabití a předkládalo myšlenku, že Alexandera nechtěl smrtelně zranit, či vůbec postřelit. Proti jsou však dvě okolnosti. První je již zmíněné Hamiltonovo upřímné přesvědčení, že ze zbraně úmyslně nevypálil a druhá jsou ony stopy po výstřelu vysoko v koruně stromů, které Burrův sekundant objevil.

Každá z těchto verzí samozřejmě sleduje svůj záměr, tzn. vylíčit svého „favorita“ v lepším světle, a obě mají určité trhliny. Nejvíce pravděpodobným scénářem je zřejmě možnost, že Hamilton vypálil první a zcela úmyslně, mířil ale do vzduchu a jeho kulka zasáhla stromy vysoko nad Burrovou hlavou. Burr slyšel výstřel (přičemž si nemusel být vědom, kam Hamilton mířil) a byl tak v plném právu ránu opětovat. Není však jasné, zda chtěl svým výstřelem Hamiltona zabít. Proti hovoří již zmíněná Burrova následná reakce, či fakt, že by Hamiltonovou smrtí nic nezískal, spíše naopak. Dále stanovisko k Hamiltonovu návrhu, aby doktor Hosack sloužil jako lékař pro obě strany, kdy měl Burr odpovědět, že jeden lékař je dostačující, ba dokonce zbytečný.¹⁵⁷ Možná je také verze, že šlo o nepovedenou střelu, kterou chtěl Burr Alexandera pouze zranit. V rámci snahy protivníka pouze poranit byla při duelu tradičním cílem noha či bok (kyčel). Burrova střela zasáhla Hamiltona jen pár centimetrů nad bokem, je tedy možné, že smrt jednoho z největších velikánů americké revoluce byla pouze nešťastnou náhodou.

2.2.7. Osobní život

Na jaře roku 1779 začal Alexander uvažovat o manželství. Jako voják, který má své povinnosti, dříve o rodině nepřemýšlel, ale s postupem války a optimistickými výhledy na

¹⁵⁶ A. HAMILTON, *Writtings*, s. 1030-1031, Prohlášení Williama P. Van Nesse z 21. července 1804.

¹⁵⁷ J. J. ELLIS, *Founding Brothers*, s. 31.

její konec se situace změnila. V prosinci 1779 Alexander pobýval v Morristownu v New Jersey, kam byl se svou jednotkou umístěn. Zde se seznámil s Elizabeth Schuylerovou a již v březnu následujícího roku, když Alexander Morristown opouštěl, byli domluveni, že se vezmou, a v dubnu oficiálně zasnoubeni. Eliza, jak jí Alexander oslovoval, byla dcerou generála Philipa Schuylera, jednoho z nejvýznamnějších a nejbohatších newyorských mužů, což z ní činilo také mimořádně dobrou partii. Kromě toho vynikala, podle dobových svědectví, krásou, dobrou povahou a silným charakterem. Hamilton o ní napsal: „*Ve zkratce, je tak zvláštním stvořením, vlastnicím všechny krásy, ctnosti a půvaby svého pohlaví bez jakýchkoliv roztomilých vad, které jsou znalci respektovány jako nezbytné stíny na charakteru znamenité ženy*“.¹⁵⁸

V poledne 14. prosince 1780 se Alexander oženil s v té době třiaadvacetiletou Elizou v sídle jejích rodičů.¹⁵⁹ Za svůj společný život měli osm dětí. Nejstarší syn Philip se narodil dva roky po svatbě. Následovaly Angelica, Alexander Jr., James Alexander, John Church, William Stephen, Eliza a Philip. Kromě toho se manželé Hamiltonovi deset let starali o Fanny Antillovou, dceru válečného veterána Edwarda Antilla, který ji svěřil Hamiltonovým poté, co se zhroutil ze smrti své ženy.¹⁶⁰

Eliza měla mnoho sourozenců a Alexander navázal velmi přátelské a blízké vztahy také s některými z nich, zejména s jejími sestrami Angelicou a Margaritou, které se ale říkalo spíše Peggy. S Peggy udržoval dlouholetou korespondenci a byla také prvním člověkem, kterému se v dopise vyznal z citů k její sestře. Ještě bližší vztah měl s Elizinou starší sestrou Angelicou. Často se proto spekulovalo o romantické aférce mezi nimi, která však nebyla nikdy přímo potvrzena. Moderní historici se tedy dnes přiklání k tomu, že mezi Alexanderem a Angelicou k žádnému fyzickému vztahu nedošlo. Pravdou je, že spolu i přes čtrnáctileté odloučení způsobené pobytem Angelicy v Evropě, udržovali intenzivní a velmi osobní korespondenci.¹⁶¹

¹⁵⁸ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 2, 1779–1781, s. 270, dopis Alexandera Hamiltona Margaritě Schuylerové z února 1780.

¹⁵⁹ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 148.

¹⁶⁰ *Tamtéž*, s. 203.

¹⁶¹ *Tamtéž*, s. 528.

3. Muzikál *Hamilton*

Hamilton (někdy bývá jako celý název uváděn *Hamilton: An American Musical*) je moderní americký historický muzikál, který pojednává o významné etapě z amerických dějin – válce za nezávislost. Jak již samotný název napovídá, děj se soustřeďuje zejména kolem osobnosti Alexandera Hamiltona, který je hlavním aktérem příběhu. Spolu s ním jsou ale divákovi představeny další významné postavy z americké historie jako např. George Washington či Thomas Jefferson, o tom však více později.

Scénář, hudbu i text k muzikálu napsal Lin-Manuel Miranda, jenž ve svém díle propojil historické pozadí s moderní hudbou, ve které kombinuje tradičnější muzikálové melodie s prvky popu, R&B, hip-hopu a rapu. Právě rapem jsou také nahrazeny tradiční činoherní pasáže, které volně přechází v písně. Než o jednotlivé, na sebe navazující scény a výstupy se tedy jedná spíše o jednolitě pásma hudebních čísel.

Muzikál měl svoji oficiální premiéru 17. února 2015 (s předpremiérami od 20. ledna téhož roku) v The Public Theatre na Off-Broadwayi¹⁶², kde se představení po dvou prodlouženích hrálo do 3. května 2015. Muzikál byl kritikou i veřejností nadšeně přijat, a tak byl následně přesunut na Broadway, kde odpremiéroval 6. srpna 2015 (s předpremiérami od 13. července) v Richard Rodgers Theatre, kde je uváděn dodnes. Díky světové popularitě ho následující rok čekal transfer¹⁶³ na druhou nejvýznamnější muzikálovou scénu, londýnský West End. Zde je uváděn od znovuotevření Victoria Palace Theatre v prosinci 2017 dodnes.¹⁶⁴

¹⁶² Divadelní scéna v New Yorku se rozděluje na Broadway, Off-Broadway a Off-Off-Broadway. Přičemž největší prestiž se týká broadwayských divadel, jejichž projekty také mohou být nominovány na nejvýznamnější divadelní cenu *TONY*. Rozdělení divadel funguje na principu jejich velikosti, respektive počtu sedadel v sále. Divadla patřící na Broadway mají přes 499 sedadel, off-broadwayská divadla mají mezi 499 a 99 sedadly a na Off-Off-Broadwayi mají divadla sály pro méně jak 99 diváků.

¹⁶³ Transfer je divadelní termín, který označuje přesun díla na jinou scénu, přičemž muzikál je uváděn v původní podobně. Nejedná se tedy o novou odlišnou produkci.

¹⁶⁴ Kromě toho je muzikál od října 2016 uváděn také v Chicagu, od roku 2017 objíždí celé Spojené státy americké v rámci národního turné, během něhož je zatím naplánováno 20 zastávek v různých amerických městech a v letošním roce byl uveden v rámci třítydenního angažmá v Puerto Ricu, Mirandově rodné zemi.

Muzikál se stal celosvětovou hudební i divadelní senzací. Kromě bouřlivých reakcí diváků, rekordních tržeb¹⁶⁵ a nadšených kritik získal také řadu ocenění, včetně nejvýznamnějších cen na poli divadla či hudebního průmyslu. Off-broadwayská produkce získala například 10 nominací na cenu *Lucille Lortel Award*¹⁶⁶, z nichž 8 proměnila (včetně kategorie Vynikající muzikál),¹⁶⁷ 14 nominací na prestižní cenu *Drama Desk Award*¹⁶⁸, z nichž proměnila 8 (včetně kategorie Vynikající muzikál a Speciální ceny, která byla udělena choreografovi Andymu Blankenbuehlerovi za „*inspirující a dechberoucí choreografii k Hamiltonovi, která je nepostradatelná pro vyprávění tohoto příběhu*“.)¹⁶⁹, 5 nominací na cenu *Outer Critics Circle Award*¹⁷⁰, z nichž vyhrála 3, včetně ceny v kategorii Vynikající nový off-broadwayský muzikál.¹⁷¹ Kromě toho obdržel projekt ocenění za Nejlepší nový americký divadelní počín.¹⁷²

Na Broadwayi slavil *Hamilton* ještě větší úspěch. Muzikál byl nominován na celkem 16 cen v rámci nejvýznamnější broadwayské divadelní ceny *TONY Awards*¹⁷³. V počtu nominací na toto ocenění se tak stal rekordmanem v celé historii broadwayských muzikálů

¹⁶⁵ Oficiální internetové stránky *The Broadway League* [on-line] <<https://www.broadwayleague.com/research/grosses-broadway-nyc>> (10. 4. 2019).

¹⁶⁶ *Lucille Lortel Award* je jednou z nejvýznamnějších cen pro off-broadwayské produkce. Název nese po herečce a producentce Lucille Lortel a je předávána každou sezónu *Ligou off-broadwayských divadel a producentů*.

¹⁶⁷ Seznam vítězů pro rok 2015 na oficiálních internetových stránkách *Lucille Lortel Awards* [on-line] <<https://www.lortelaward.com/2015-nominees>> (10. 4. 2019).

¹⁶⁸ *Drama Desk Award* je jednou z nejvýznamnějších amerických divadelních cen, která je každoročně předávána za výjimečnou práci na poli divadla v rámci broadwayských, off-broadwayských i off-off-broadwayských produkcí.

¹⁶⁹ Seznam vítězů pro rok 2015 na internetových stránkách *Drama Desk Awards* [on-line] <<http://www.drama-desk.org/awards/nominees-and-recipients/2015-drama-desk-awards/?submit=Search>> (10. 4. 2019).

¹⁷⁰ *Outer Critics Circle Award* je jednou z nejvýznamnějších amerických divadelních cen, která je každoročně vyhlašována v rámci broadwayských i off-broadwayských produkcí.

¹⁷¹ Seznam vítězů pro sezónu 2014/2015 na oficiálních internetových stránkách *Outer Critics Awards* [on-line] <<https://outercritics.org/award-results/awards-for-2014-2015/>> (10. 4. 2019).

¹⁷² Seznam vítězů pro rok 2015 na oficiálních internetových stránkách *Obie Awards* [on-line] <<http://www.obieawards.com/events/year-2015/>> (10. 4. 2019).

¹⁷³ *TONY Award* (celým jménem *The Antoinette Perry Award for Excellence in Broadway Theatre*) je nejvýznamnějším americkým divadelním oceněním, které je každoročně vyhlašováno organizacemi *American Theatre Wing* a *The Broadway League*. Ceny jsou předávány broadwayským produkcím ve 26 kategoriích při slavnostním ceremoniálu, který se koná každý rok v červnu. Kromě toho jsou udíleny také 4 speciální ceny, například pro regionální divadlo či za celoživotní mistrovství.

a tuto pozici obhájí dodnes. Sošku *TONY* získal celkem v 11 kategoriích (včetně kategorií Nejlepší muzikál, Nejlepší scénář i Nejlepší libreto), čímž se stal druhým¹⁷⁴ nejúspěšnějším muzikálem v historii této ceny.¹⁷⁵ Ještě větším úspěchem se stal zisk *Pulitzerovy ceny za drama* pro rok 2016, nejprestižnější ceny na poli (nejen) divadelního průmyslu, která byla za celou její historii (od roku 1917) udělena pouze 9 muzikálům¹⁷⁶.¹⁷⁷ Album *Hamilton*, obsahující písně z muzikálu, rovněž získalo prestižní hudební cenu *Grammy Award* v kategorii Nejlepší muzikálové album (roku 2015)¹⁷⁸. Kromě toho zaznamenalo značný úspěch v amerických hudebních žebříčcích a hitparádách. V žebříčku *Billboard 200*, který mapuje 200 nejoblíbenějších hudebních alb ve Spojených státech amerických, byl *Hamilton* nasazen na 12. příčce, což bylo nejvýše v historii této hitparády od roku 1963. Později se CD posunulo až na 3. místo a v rámci žánru rap získalo úplné prvenství.¹⁷⁹

Muzikál obdržel řadu nadšených recenzí a kritik, které v souvislosti s ním hovořily o přelomovém díle na půdě hudebního divadla. *The New York Times* uvedlo svou recenzi k Hamiltonovi titulkem: „*Mladí rebelové mění historii divadla*“. Ben Brantley zde napsal: „*Show o mladých rebelech, kteří berou do vlastních rukou a tvarují budoucnost nezformovaného státu, Hamilton, tvoří vlastní rezonující dějiny tím, že mění jazyk muzikálů*“.¹⁸⁰ *Wall Street Journal* komentoval muzikál slovy: „*Hamilton je tím nejlepším a*

¹⁷⁴ Před *Hamiltonem* se umístil pouze muzikál *Producers*, který v roce 2001 získal 12 cen *TONY Awards*.

¹⁷⁵ Oficiální internetová broadwayská databáze [on-line] <<https://www.ibdb.com/awards>> (10. 4. 2019).

¹⁷⁶ *Of Thee I Sing* (George & Ira Gershwin, 1932), *South Pacific* (Rodgers & Hammerstein, 1950), *Fiorello!* (Bock & Harnick, 1960), *How to Succeed in Business Without Really Trying* (Frank Loesser, 1962), *A Chorus Line* (kolektiv autorů, 1976), (Sondheim & Lapine, 1985), *RENT* (Jonathan Larson, 1996), *Next to Normal* (Yorkey & Kitt, 2010), *Hamilton* (Lin-Manuel Miranda, 2016).

¹⁷⁷ Seznam vítězů pro rok 2016 na oficiálních internetových stránkách *Pulitzerovy ceny* [on-line] <<https://www.pulitzer.org/prize-winners-by-year/2016>> (10. 4. 2019).

¹⁷⁸ Seznam vítězů na oficiálních internetových stránkách *Grammy Awards* [on-line] <<https://www.grammy.com/grammys/awards/58th-annual-grammy-awards>> (10. 4. 2019).

¹⁷⁹ *Hamilton Broadway Cast Album to Hit #1 on Billboard Rap Chart*, Oficiální internetové stránky divadelního magazínu *Playbill* [on-line] <<http://www.playbill.com/news/article/hamilton-broadway-cast-album-to-hit-1-on-billboard-rap-chart-371927>> (10. 4. 2019).

¹⁸⁰ *Review: 'Hamilton,' Young Rebels Changing History and Theater*, Oficiální internetové stránky *The New York Times* [on-line] <https://www.nytimes.com/2015/08/07/theater/review-hamilton-young-rebels-changing-history-and-theater.html?partner=rss&emc=rss&_r=0> (10. 4. 2019).

nejdůležitějším broadwayským muzikálem posledního desetiletí“.¹⁸¹

3.1. Autor

Lin-Manuel Miranda

V rámci hudebního divadla není běžné, aby muzikál vycházel z pera pouze jednoho autora, zvláště pak úspěšný muzikál. Hudba, texty a scénář k *Hamiltonovi* se však pojí právě s jedním jménem, a sice se jménem Lina-Manuela Mirandy. Miranda se narodil 16. ledna 1980 ve městě New York psycholožce a poradci newyorského starosty. Vždy se však hrdě hlásil ke svému portorikánskému původu (ze strany svého otce) a část svého dětství strávil u svých prarodičů v Portoriku. Miranda o sobě hovoří navíc jako o čtvrtinovém Mexičanovi a mezi jeho předky můžeme najít také Afroameričany, kteří se potýkali s otroctvím.¹⁸²

Miranda vystudoval Wesleyanskou univerzitu, kde se již během studia zabýval muzikálovou tvorbou při psaní a režirování univerzitních představení. Po skončení studií vyprodukoval svůj první úspěšný broadwayský muzikál *In the Heights*, který se soustředí na život obyvatel v hispánsko-americké čtvrti ve Washington Heights. Muzikál se po několika letech v roce 2008 přesunul na Broadway a byl nominován na 13 cen *TONY*, z nichž 4 proměnil, včetně kategorie Nejlepší muzikál. Ve stejném roce začal Miranda pracovat na *Hamiltonovi*, ve kterém (stejně jako v *In the Heights*) ztvárnil také hlavní roli. Kromě těchto dvou projektů je Miranda spoluautorem dalších muzikálů či filmů. Jako herec také účinkoval v několika divadelních představení, televizních seriálech či filmech, z poslední doby například *Mary Poppins se vrací*.

V dnešní době je Miranda řazen na přední místa v žebříčcích nejvlivnějších broadwayských osobností.¹⁸³ Je držitelem *Pulitzerovy ceny*, tří cen *TONY*, tří cen *Grammy*,

¹⁸¹ 'Hamilton' Review: The Revolution Moves Uptown, Oficiální internetové stránky *Wall Street Journal* [on-line] <<https://www.wsj.com/articles/hamilton-review-the-revolution-moves-uptown-1438907400>> (10. 4. 2019).

¹⁸² *Lin-Manuel Miranda's Revolutionary Ancestors*, Internetové stránky Megan Smolenyak [on-line] <<https://www.megansmolenyak.com/linmanuel-mirandas-revolutionary-ancestors/>> (11. 5. 2019).

¹⁸³ Například oficiální internetové stránky významného divadelního blogu *OnStage Blog* [on-line] <<https://www.onstageblog.com/columns/2015/6/4/the-100-most-important-people-in-modern-musical-theatre-history>> (11. 5. 2019).

dvou cen *Olivier Awards*, *Emmy* a množství dalších cen. V roce 2016 byl dokonce magazínem *Time* zařazen do stovky nejvlivnějších lidí na světě.¹⁸⁴ O rok později získal svou hvězdu na hollywoodském chodníku slávy a je také nejmladším člověkem v historii, který získal čestný diplom z Yeshiva University ve Washington Heights.¹⁸⁵

Miranda se angažuje také v politickém dění. Jako aktivista se zabývá především situací v Portoriku. Jeho píseň *Almost Like Praying*, která byla nahrána v rámci kampaně *Artists for Puerto Rico* jako reakce na ničující hurikán, který se touho zemí prohnal, pomohla získat Hispánské federaci 22 milionů dolarů na likvidaci škod. Po dalších ničujících hurikánech v Karibiku se Miranda rozhodl zprodukovat muzikál *Hamilton* také na tři týdny v Portoriku. Cílem této produkce bylo vybrat peníze, které by pomohly vyrovnat se s dalšími ničivými katastrofami. Díky celosvětovému úspěchu muzikálu se vstupenky vyprodaly během dvou dnů. Mimo jiné Miranda vystupuje také proti ozbrojenému násilí.

3.2. Proces vzniku

Cesta k největšímu fenoménu hudebního divadla 21. století započala roku 2008, kdy se Lin-Manuel Miranda svěřil Jeremymu McCarterovi, že chce napsat hip-hopové koncepční album o životě Alexandera Hamiltona. Tři roky poté se McCarter připojil k uměleckému týmu divadla Public Theatre, kde byl požádán, aby přišel s návrhem nového projektu. Jeho první volbou byl Miranda a o dva roky později se ředitel Public Theatre rozhodl uvést ve svém divadle koncepční album přetvořené do podoby divadelního muzikálu.¹⁸⁶

První píseň představil Miranda v květnu 2009 v Bílém domě při slavnostním večeru s názvem *An Evening of Poetry, Music and Spoken Word*. Miranda byl požádán, aby zde předvedl číslo ze svého muzikálu *In the Heights*, který se tou dobou s úspěchem hrál na Broadwayi, jelikož symbolizoval témata, na která se administrativa nově zvoleného prezidenta Baracka Obamy chtěla zaměřit – rodinu, důležitost domova a vitalitu

¹⁸⁴ *The 100 Most Influential People*, Oficiální internetové stránky magazínu *Time* [on-line] <<http://time.com/collection/2016-time-100/>> (11. 5. 2019).

¹⁸⁵ *Lin-Manuel Miranda stars in new video for Yeshiva University*, Oficiální internetové stránky *The Times of Israel* [on-line] <<https://www.timesofisrael.com/lin-manuel-miranda-stars-in-new-video-for-yeshiva-university/>> (11. 5. 2019)

¹⁸⁶ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 10.

latinskoamerické komunity. Místo toho Miranda vystoupil s prohlášením, že by chtěl představit ukázkou ze svého rozpracovaného „konceptního alba o životě někoho, kdo ztělesňuje hip-hop – ministra financí Alexandera Hamiltona“.¹⁸⁷ V Mirandových očích se totiž Hamilton podobá soudobým rapperům – byl houževnatý, vytrvalý, neústupný, psal rychle a byl stále ve spěchu.

V lednu 2012 byla Mirandovi nabídnuta možnost odehrát koncert v *Lincoln Center for the Performing Arts*. Miranda nabídku přijal a představil zde, krom jiného, všech 12 písní, které zatím dokončil pro své album, které původně neslo název *The Hamilton Mixtape*. Koncert oslovil Jeffreyho Sellaera, amerického divadelního producenta, který ihned uviděl v Mirandově tvorbě potenciál pro velkou broadwayskou show a nabídl mu, že by rád tento projekt produkoval.¹⁸⁸

Pomalu se rozrůstající tvůrčí tým poté hledal prostory, které by nejlépe vyhovovaly jejich projektu. Společně obešli několik newyorských divadel, kde by mohl být muzikál uváděn. Tímto divadlem se stalo Public Theatre, domov slavného (a kdysi také revolučního) muzikálu *A Chorus Line*.

Od vystoupení v Bílém domě uběhlo pět let a muzikál, tou dobou již se zkráceným názvem *Hamilton*, měl před sebou první velkou zkoušku, již bylo něco, co se v divadelním prostředí nazývá „tech“ – technická zkouška. Technická zkouška trvá obvykle několik dní a je tou nejtěžší fází vývoje divadelní show, kdy se poprvé dohromady zkouší všechny složky představení. Po osmi dnech, 20. ledna 2015, přivítal v divadle Public Theatre Hamilton své první diváky. Oficiální premiéra na Off-Broadwayi se uskutečnila 17. února. Muzikál zaznamenal ohromný úspěch, dvakrát bylo prodlouženo jeho uvádění a poté ho čekal přesun na Broadway, kde je od července 2015 úspěšně uváděn dodnes.

Skutečností, kterou musím v rámci tvorby představení zmínit, je volba obsazení, pro kterou se Miranda se svým týmem rozhodl. Příběh Alexandera Hamiltona přináší téma, které je vlastní i Mirandovi, a sice téma imigrantů a přistěhovalectví. Autor muzikálu se na základě Hamiltonova příběhu snažil mimo jiné představit model imigranta, který i přes veškeré překážky překročil stín svého původu a dokázal světu svou cenu – a to je také jedna z myšlenek, které chce Miranda svým dílem sdělit. Rozhodl se tedy, že ve svém projektu

¹⁸⁷ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 15.

¹⁸⁸ *Tamtěž*, s. 46.

nabídne místo umělcům různých ras a původu a obsadí do hlavních rolí také Latinoameričany a Afroameričany. Jeremy McCarter v knize *Hamilton: The Revolution* popisuje návštěvu historika Rona Chernowa na jedné ze zkoušek muzikálu: „*Vkročil do zkušebny v Garment District a byl, jak sám řekl, šokován tím, co viděl. Muži, kteří měli hrát Washingtona, Hamiltona a další Otce zakladatele byli černoši a Hispánci.*“¹⁸⁹ McCarter dále uvádí, že přesto byl Chernow do pěti minut unesen tím, co slyšel a sám se stal obhájcem vize, že člověk jakékoli rasy může hrát Otce zakladatele.¹⁹⁰ Miranda tento nápad neviděl jako problematický, a co více, povýšil ho na podstatu celého představení. Režisér Thomas Kail na toto téma prohlásil: „*Tohle je příběh o tehdejší Americe, vyprávěný Amerikou dneška.*“¹⁹¹ Stejně jako tvůrčí tým, byli touto myšlenkou nadšeni i herci, kteří hovoří o tomto projektu jako o příležitosti, jaká pro ně byla do té doby nemyslitelná. Daveed Diggs, který hrál v originálním obsazení Thomase Jeffersona a markýze Lafayetta, prohlásil, že kdyby jako dítě v Oaklandu viděl černocha, jak hraje Jeffersona, Madisona nebo Washingtona, mohlo to změnit jeho život: „*Celá spousta věcí, o kterých jsem si prostě myslel, že nejsou pro mě, by najednou vypadala možná.*“¹⁹² Dále říká, že vždy cítil, že je v rozporu s touto zemí (USA pozn.), a práce na *Hamiltonovi* to změnila – díky ní se začal cítit více jako Američan.¹⁹³

Zásadní však bylo, jak tuto kontroverzní volbu přijme obecnstvo, na kterém závisel veškerý úspěch muzikálu. McCarter popisuje svoje vzpomínky na první představení *Hamiltona* v rámci workshopu roku 2014 takto: „*Největší otřes přišel na konci prvního jednání (scéna s bitvou u Yorktownu pozn.), kdy herci přišli na scénu oblečení do modrých uniforem s červeným zdobením a mosaznými knoflíky: nepochybně uniforem Kontinentální armády George Washingtona. Ten den, úplně poprvé, zažilo obecnstvo 150 diváků zkušenost, která vám změní život, když vidělo černé a hispánské herce, mladé muže a ženy z komunit, jejichž svobody byly po staletí porušovány, jak vyhrávají svobodu pro nás pro všechny. O přestávce lidé plakali. Na konci představení křičeli.*“¹⁹⁴ Odvážná vize tvůrčího

¹⁸⁹ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 33.

¹⁹⁰ *Tamtéž.*

¹⁹¹ *Tamtéž.*

¹⁹² *Tamtéž*, s. 149.

¹⁹³ *Tamtéž.*

¹⁹⁴ *Tamtéž*, s. 113.

týmu se tak nestala problematickým aspektem představení, naopak zřejmě ještě přispěla k popularitě muzikálu.

Miranda věří, že divadelní představení pomáhají formovat lidskou mysl a přál by si, aby mělo jeho dílo pozitivní dopad na americkou společnost, zvláště za několik let až bude představení licencováno pro studentská a amatérská představení. Doufá, že tato studentská představení budou usilovat o etnickou pestrost a různorodost stejně tak, jako originální produkce, že se mladí chlapi naučí vystupovat se vznešeností George Washingtona, mladé dívky se naučí přemýšlet svobodně a stejně rychle jako Angelica v písni *Satisfied* a studenti bez ohledu na pohlaví vysloví přesvědčení abolicionisty Johna Laurence: „*Zítřka nás bude víc.*“¹⁹⁵ *Hamilton* se tedy kromě divadelního představení stal také jakýmsi Mirandovým vzkazem vyslaným budoucí Americe.

Kontroverzní rozhodnutí, proces tvůrčí práce na tomto projektu, spolupráci s historikem Chernowem, vztah muzikálu k zobrazované skutečnosti a vůbec celou svou vizi *Hamiltona* komentoval Miranda slovy: „*Ron (Ron Chernow pozn.) vypráví příběh a je jeho hvězdou, já vyprávím příběh a jsem jeho hvězdou. Historie je zcela tvořena lidmi, kteří daný příběh vypráví*“,¹⁹⁶ což je myšlenka, která je několikrát akcentována i v samotném představení.

3.3. Rozbor děje

Na následujících stránkách se pokusím rozebrat muzikál *Hamilton* z historického hlediska na základě informací, které byly představeny v první části této práce. Kromě komentovaného nastínění děje se zaměřím na rozbor textů a budu se snažit vylíčit také pojetí hlavních postav.

¹⁹⁵ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 160.

¹⁹⁶ *Tamtéž*, s. 33.

3.3.1. První dějství

3.3.1.1. Alexander Hamilton

Celý muzikál začíná písní s názvem *Alexander Hamilton*. Jedná se o jakýsi monolog, rozdělený mezi postavy, které byly svědky Alexanderova života. Skrze jejich pohled je divákům hlavní hrdina představen. Tato scéna naznačuje základní kostru příběhu a uvádí tak diváka do celého muzikálu, přičemž nastiňuje jeho děj a postavy:

„Aaron Burr: Jak z bastarda, sirotka, syna běhny a

*Skota, shozeného prozřetelností doprostřed zapomenutého
místa v Karibiku, zbídačeného, ve špíně,
vyrostl hrdina a učenec?*

John Laurens: Tento Otec zakladatel z desetidolarové bankovky, sám bez otce,

*se dostal mnohem dále tím, že pracoval mnohem tvrději,
tím, že byl mnohem chytřejší,
tím, že byl samostatný.*

Už ve čtrnácti letech mu dali na starost obchodní smlouvy.

Thomas Jefferson: A každý den, zatímco otroci byli vražděni a přiváženi

přes moře, zápasil s životem a měl se na pozoru.

Uvnitř toužil po něčem, čeho by mohl být součástí.

Tenhle bratr byl připraven prosit, krást, půjčit si či směnit.

James Madison: Potom přišel hurikán a zavládla devastace.

*Náš muž viděl svou budoucnost, jak mizí v dáli.
Zasvětil se peru, propojil ho se svým mozem
a napsal svůj první refrén, svědectví jeho bolesti.*

*Aaron Burr: Svět se opět začal točit a řekl: ‚Člověče, tenhle kluk je neskutečný‘,
a založil sbírku jen proto, aby ho poslal na pevninu.
‚Získej vzdělání, nezapomínej, odkud jsi přišel a
svět bude znát tvé jméno. Jak se jmenuješ, člověče?‘*

Alexander Hamilton: Alexander Hamilton.

*Moje jméno je Alexander Hamilton.
A je zde milion věcí, které jsem ještě neudělal,
ale jen počkejte, jen počkejte...*

*Eliza Hamiltonová: Když mu bylo deset, jeho otec od něj odešel hnaný dluhy.
O dva roky později, Alex a jeho matka upoutáni na lůžku,
polomrtví, sedící sami ve své nemoci
v silném zápachu.*

Company: Alexovi se udělalo lépe, ale jeho matka zemřela.

*George Washington: Nastěhoval se k bratranci, ten bratranec spáchal sebevraždu.
Nenechal mu nic než zlomenou pýchu, něco nového uvnitř – hlas,
který říkal
‚Musíš se postarat sám o sebe‘.
Začal se stahovat do sebe a číst všechny spisy, ležící na polici.*

Aaron Burr: Někomu méně bystrému

by v tuto chvíli už nic nezbývalo.

Skončil by mrtvý, či strádající,

bez centu a cesty zpět.

On začal pracovat, úředničit pro domácího své matky,

*obchodovat s cukrovou třtinou a rumem a všemi těmi věcmi, které si nemohl
dovolit.*

Hltal každou knihu, která se mu dostala do ruky a

plánoval svou budoucnost. Teď ho vidíte, jak stojí

na přídi loď, která směřuje do nové země.

V New Yorku se můžeš stát novým člověkem.

Alexander Hamilton: Jen počkejte!

Company: Alexandere Hamiltone,

čekáme na tebe.

Nikdy nebudeš moci ustoupit,

nikdy se nenaučíš dát si načas!

Oh, Alexandere Hamiltone,

až pro tebe Amerika bude zpívat,

budou vědět, co jsi překonal?

Budou vědět, že jsi přepsal pravidla hry?

Svět už nikdy nebude stejný.

Aaron Burr: Loď už je v přístavu, koukej, zda ho zahlédneš.

Další imigrant, který povstal ze dna.

Jeho nepřátelé zničili jeho reputaci.

Amerika na něj zapomněla.

Mulligan, Lafayette¹⁹⁷: My jsme s ním bojovali.

Laurens: Já? Já jsem pro něj zemřel.

George Washington: Já? Já jsem mu věřil.

Eliza, Angelica, Maria Reynolds: Já? Já jsem ho milovala.

*Aaron Burr: A já? Já jsem ten zatracený hlupák, co ho střelil.*¹⁹⁸

Divákovi je tedy hned v úvodu ve zkratce naznačen celý Alexanderův život, včetně jeho vztahů s ostatními postavami, které se v muzikálu objeví. Píseň sice zmiňuje některé události z Alexanderova pozdějšího života, nicméně v rámci muzikálové dějové linky se v této scéně nacházíme v době, kdy Alexander přijíždí do New Yorku. Dřívější události, které se drží skutečných informací, jsou zmíněny pouze v textu této písně. Jsou zde naznačeny Hamiltonovy skotské kořeny i jeho nelehký život nemanželského dítěte a později sirotka, od kterého v Alexanderových deseti letech¹⁹⁹ odešel otec, načež dva roky poté

¹⁹⁷ V rámci obsazení *Hamiltona* se objevuje několik dvojrolí. Mulligana hraje v prvním dějství herec, který ve druhém ztvárňuje Madisona, a Lafayetteta herec, který později vystupuje jako Jefferson. Stejně tomu je v případě dvojrole Laurens / Philip Hamilton. Tento text byl tedy vytvořen tak, aby odpovídal všem postavám. Věta „*My jsme s ním bojovali.*“ má dvojitý význam – u Mulligana a Lafayetteta znamená „*My jsme bojovali po jeho boku*“ a u Madisona s Jeffersonem „*My jsme bojovali proti němu*“. Další verš může hovořit o smrti Laurence i Philipa.

¹⁹⁸ *Oficiální booklet k CD Hamilton – Original Broadway Cast Recording, Act I – Alexander Hamilton.*

¹⁹⁹ Muzikál vychází, jak již bylo zmíněno, z knihy Rona Chernowa, který stejně jako mnozí další historici dnes věří, že skutečným rokem Hamiltonova narození, je rok 1755.

tragicky ztratil matku (a později také bratrance, který spáchal sebevraždu). Na druhé straně se zde, ani jinde v celém muzikálu, nevyskytuje zmínka o Alexanderově starším bratru Jamesovi. Text dále divákovi podává informace o Alexanderově kariéře v obchodní společnosti či o Hamiltonově dopisu otci, ve kterém hovoří o pohromě, jež postihla Karibské ostrovy a následné sbírce, která dovolila Alexanderovi odcestovat do New Yorku. Jak již bylo řečeno, text úvodní písně také nastiňuje vztahy mezi jednotlivými postavami, které nám už předem naznačují tzv. „kdo je kdo“ v tomto muzikálu. Po stránce vyprávění pak dochází k zajímavému spojení retrospektivy, která nám vypráví o Hamiltonově minulosti, zobrazení „současnosti“, kdy Alexander přijíždí do New Yorku, ale také budoucnosti, a dokonce vyzrazuje, jak skončí Hamiltonův život i tento příběh.

3.3.1.2. Aaron Burr, Sir

Samotný děj muzikálu začíná v následující scéně. Nacházíme se v New Yorku v roce 1776,²⁰⁰ kdy dochází k prvnímu setkání Hamiltona s Aaronem Burrem.²⁰¹ Hamilton obdivuje Burra za to, jak rychle dokázal dokončit svá studia.²⁰² Zároveň je zde naznačeno odmítnutí Alexanderovy žádosti studovat na Princetonu. Objevují se zde první známky Hamiltonovy povahy, kromě jeho horlivosti také jakési stigma nemanželského sirotka, který musí dokázat světu svou cenu: „*Vy jste sirotek? No jistě!*²⁰³ *I já jsem sirotek. Bože, přál bych si, aby byla válka! Potom bychom mohli dokázat, že stojíme za víc...*“²⁰⁴ Zároveň můžeme

²⁰⁰ Zasazením děje do konkrétního místa a času začíná v rámci muzikálu text několika písní, což pomáhá divákovi orientovat se v případných časových skocích.

²⁰¹ Miranda sám přiznává, že jde o fiktivní událost, která slouží tvůrčímu záměru. Chernow nabízí možnost, že se Hamilton s Burrem pravděpodobně poprvé setkali již kolem léta 1773, které Burr trávil v Elisabethtownu, kam zhruba v této době přichází mladý Alexander.

²⁰² Tento moment vychází ze skutečných základů. Burr opravdu odpropagoval velmi rychle a velmi mladý. Na Princeton byl přijat již ve 13 letech a v 16 letech se mohl pyšnit titulem bakaláře. Alexanderův obdiv pak koresponduje s jeho reálnou snahou vystudovat co nejrychleji. Přičemž Alexander neví, že otec Aarona Burra byl druhým prezidentem Princetonské univerzity, což mohlo mít na jeho studium vliv.

²⁰³ Burrův otec Aaron Burr Sr. zemřel roku 1757, když byl jeho synovi jeden rok. Esther Edwards Burrová, Aaronova matka, zemřela o rok později.

²⁰⁴ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Aaron Burr, Sir*; K prvnímu ozbrojenému střetu s Brity došlo již o půlroku dříve a touto dobou již fungovala americká armáda. Dá se tedy říci, že v tento moment, již můžeme hovořit o válce.

vyčíst první rysy Burrovy osobnosti: „*Mluv miň, usmívej se víc. Nenech nikoho, aby věděl, co kritizuješ a co podporuješ. Chceš uspět? (Hamilton: ‚Ano‘) Blázni, kteří příliš mluví, skončí mrtví*“.²⁰⁵ Již od prvního momentu tak může divák vnímat rozdíly v temperamentu obou budoucích protivníků. Hamilton společně s Burrem zamíří do *Fraunces Tavern*²⁰⁶, kde se Hamilton setkává s Johnem Lauresem, markýzem Lafayettem a Herculem Mulliganem.²⁰⁷

3.3.1.3. My Shot²⁰⁸

Píseň volně přechází v další s názvem *My Shot (Moje šance)*,²⁰⁹ která se stala také ústřední a nejznámější písní celého muzikálu. Alexander se nám zde představuje jako mladý, horlivý muž s touhou dokázat velké věci a takřkajíc překročit vlastní stín. Co se týká historického pozadí, jsou zde zmíněny daně, která Británie uvalila na kolonisty, britský král Jiří III. či Hamiltonova studia na King's College.

Následuje *The Story of Tonight (Příběh dnešního večera)*. Večer pokročil a noví přátelé si v taverně připíjí na svobodu s nadějí, že zítra si na ni budu moci připít s více lidmi, sdílejícími podobnou vizi společné budoucnosti.

3.3.1.4. The Schuyler Sisters

V další scéně se ocitáme na náměstí v centru New Yorku. Vstupuje Burr, který uvádí diváka do situace a představuje nové postavy. Píseň *The Schuyler Sisters (Sestry*

²⁰⁵ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Aaron Burr, Sir.*

²⁰⁶ *Fraunces Tavern* bylo jedno z míst, kde se před vypuknutím války scházeli Synové svobody. Roku 1768 zde bylo ujednáno vytvoření *Newyorské obchodní komory*. Ke konci války se zde pořádaly také různé slavnostní akce americké armády. Dnes se zde kromě restaurace nachází také muzeum.

²⁰⁷ Opět jde o fiktivní setkání, které přivádí všechny budoucí přátele na jedno místo a jedná se tak o úsporu času v rámci vyprávění příběhu. Ve skutečnosti se v této době Alexander znal pouze s Herculem Mulliganem, se kterým se seznámil krátce po svém příjezdu do New Yorku. S Lauresem a Lafayettem se spřátelil až za války, kdy pracoval pro Washingtona.

²⁰⁸ Kompletní originální text této písně přikládám do přílohy.

²⁰⁹ V angličtině může znamenat také: moje rána, či můj „panák“, což je později v textu také využito.

Schuylerovy) je oslavou New Yorku a zároveň podává divákům informace o rodině Schuylerových mimo kontext Alexanderova příběhu. Jsou nám představeny tři dcery Phillipa Schuylera – Angelica, Eliza a Peggy.²¹⁰ Schuyler je vykreslen jako majetný muž s určitou vyšší vojenskou hodností²¹¹ a jeho dcery tedy jako žádoucí mladé dívky z dobré a bohaté rodiny. Miranda zasadil scénu na The Common, náměstí v centru New Yorku, které má představovat místo, kde můžete potkat Newyorčany ze všech možných vrstev a společenských skupin. Již v této scéně je naznačena budoucí role postav, kdy hlavní slovo připadne Elize a Angelice. Peggy je zde takřkajíc „do počtu“.²¹²

V této scéně je zmíněn mimo jiné Thomas Paine a jeho slavné dílo *Zdravý rozum*, a také citát Thomase Jeffersona: „*We hold these truths to be self-evident: that all men are created equal*“.²¹³ Angelica myšlenky obou mužů komentuje takto: „*Tak poslouchejte moje prohlášení: ‚Pokládáme tyto pravdy za samozřejmé: že všichni muži jsou si rovni.‘ – A až potkám Thomase Jeffersona, přinutím ho, aby do pokračování zahrnul i ženy*“.²¹⁴

3.3.1.5. Farmer Refuted

Jak již název této písně napovídá, následuje scéna, jež představuje řečnickou přestřelku, kterou Hamilton absolvoval se Samuelem Seaburym. Seabury zde při svém veřejném výstupu uvádí pamflet *Free Thoughts On the Proceedings of the Continental Congress*.²¹⁵ Hamilton Seaburyho projev nevybraně komentuje a v rámci písně je zde demonstrována jeho evidentní řečnická převaha. Mimo jiné jsou zde zmíněny krvavé nepokoje v Bostonu či britské regulování ceny čaje v koloniích. Hádku mužů je přerušena poslem se zprávou od krále. Scéna tak volně přechází v další píseň *You'll Be Back (Vy se*

²¹⁰ Ve skutečnosti měli Schuylerovi celkem 15 dětí, z nichž se dospělosti dožilo pouze osm (dcery Angelica, Eliza, Peggy, Cornelia, Catherine a synové John, Philip a Rensselaer). O ostatních dětech se však muzikál nezmiňuje.

²¹¹ V této době zastával Phillip Schuyler hodnost generálmajora.

²¹² Nejmladší ze sester zemřela poměrně mladá, roku 1801, ve dvačtyřiceti letech, ve druhém jednání muzikálu se tedy vůbec neobjeví.

²¹³ „*Pokládáme tyto pravdy za samozřejmé: že všichni lidé (muži) jsou si rovni.*“

²¹⁴ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – The Schuyler Sisters.*

²¹⁵ Ve skutečnosti vydal Seabury svůj pamflet již roku 1774, Hamilton pak dílo *Farmer Refuted* v roce 1775. Časové zařazení této scény v muzikálu se tedy mírně odchyluje.

vrátíte), kde se divákům poprvé představuje král Jiří III. Jeho osoba v muzikálu vystupuje jako komická postava a jeho úvodní píseň má být jakýmsi „porozchodovým“ dopisem na rozloučenou: „*Až bude situace vyhrocená, pošlu plně ozbrojený batalion, aby vám připomněl mojí lásku. (...) Protože až bude situace vyhrocená, zabiju vám všechny přátele a rodinu, abych vám připomněl svou lásku*“.²¹⁶ Král v něm zmiňuje neochotu kolonií platit Británii peníze a naráží na Bostonské pití čaje: „*Říkáte, že cena mé lásky, není cena, kterou jste ochotni platit. Brečíte do čaje, který hodíte do moře, když mě vidíte projíždět kolem*“.²¹⁷ Za zmínku stojí také jeho věta: „*Až odejdete, zblázním se*“,²¹⁸ což se také ve skutečnosti, kdy měl král Jiří III. v pozdějším věku psychické problémy, stalo.

3.3.1.6. Right Hand Man

Následně se vracíme do Ameriky, kde právě probíhají boje s Brity o New York. Píseň *Right Hand Man (Pobočník)* informuje diváka o momentální situaci na bojišti, kdy jsou američtí vojáci obklíčeni Brity a admirál Howe se svými 32 tisíci jednotkami obsadil newyorský přístav. Poprvé se na scéně objevuje „*pýcha Mount Vernonu, virginický veterán*“,²¹⁹ generál Washington. Washington si začíná uvědomovat vytrácející se naději na úspěch, obzvláště když vidí své muže ustupovat a Britům se povede obsadit Brooklyn. Bojů se účastní také Hamilton s Mulliganem, kteří vidí, jak britské vojsko bombarduje The Battery a rozhodnou se získat britská děla. Washington se svou armádou mezitím opouští Kips Bay a přes Harlem se stahuje pryč z New Yorku.²²⁰ V textu je použita i skutečná Washingtonova věta, kterou se vyjádřil k proběhlým událostem: „*Jsou tohle ti muži, se*

²¹⁶ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – You'll Be Back.*

²¹⁷ *Tamtéž.*

²¹⁸ *Tamtéž.*

²¹⁹ Text odkazuje k Washingtonově dřívější vojenské kariéře, kdy se jako příslušník Virginického regimentu zúčastnil francouzsko-indiánské války. Mount Vernon je Washingtonova rezidence, nacházející se rovněž ve Virginii.

²²⁰ Text této písně se poměrně věrně drží skutečnosti. Generál William Howe velel v těchto bojích britskému vojsku, které čítalo kolem 32 tisíc vojáků a 300 lodí. Američané oproti tomu neměli ani 20 tisíc mužů. Britové se vylodili v New Yorku, později obsadili Brooklyn a Washingtonovy jednotky opravdu prchaly z boje. Došlo také k bombardování amerických pozic v Kips Bay, což je zátoka u východního pobřeží Manhattanu. Washingtonova armáda později ustoupila k White Plains, takže opravdu směřovala z města přes Harlem. Pravdou je také to, že se bojů o New York zúčastnil i Hamilton s Mulliganem.

kterými mám bránit Ameriku?“.²²¹ Je frustrován a přemýšlí o vytvoření pozice svého pobočníka, který by mu pomohl tuto válku vést.

Scéna pokračuje ve Washingtonově stanu, kam si generál nechal zavolat Alexandera. Ještě předtím se zde však objeví Burr, který se zřejmě chce více zapojit do dění a nabízí Washingtonovi své rady.²²² Divák se od něj dozví, že Burr sloužil pod generálem Montgomerym do té doby, než byl generál zastřelen v Québecu.²²³ Přichází Hamilton, Washington požádá Burra, aby odešel, a nabídne Hamiltonovi, aby se stal jeho pobočníkem, což Alexander přijímá. Z jejich rozhovoru se mimo jiné dozvíme také to, že Hamilton již dříve obdržel podobné nabídky od Nathanaela Greena, či Henryho Knoxe.²²⁴ Alexander zmiňuje, že nápomocni mohou být i jeho přátelé Laurens, Mulligan a markýz Lafayette, a také je zde zmíněna možnost využít ve válce špiony.²²⁵

Z textu se diváci navíc dozvídají další informace o Hamiltonově osobnosti: „*Jako dítě v Karibiku jsem si přál válku.*“²²⁶ *Věděl jsem, že jsem chudý, věděl jsem, že je to jediná cesta jak vystoupat výš. Až budou vyprávět můj příběh, buď jsem slavně zemřel na bojišti, nebo jsem vystoupal výš.*“²²⁷ V dialogu s Washingtonem je zde naznačena také jeho fascinace mučednictvím: „*Máš hlavu plnou představ o mučednické smrti? – Ano. – Zemřít je snadné, mladý muži. Žít je těžší.*“²²⁸

²²¹ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Right Hand Man*; R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 80.

²²² Burr ve skutečnosti sloužil pod Washingtonem pouze několik týdnů. Proč z jednotky odešel, dodnes není jasné.

²²³ Aaron Burr se v průběhu války účastnil expedice Benedicta Arnolda do Québecu. Arnold ho poslal setkat se s generálem Montgomerym, kterého měl Burr do Québecu doprovodit. Montgomery posléze Burra povýšil do hodnosti kapitána. Později byl opravdu zastřelen při útoku na Québec.

²²⁴ Nathanael Greene byl americký generál, Henry Knox americký důstojník a později ministr války. Oba se zúčastnili války za nezávislost a oba také poukázali na Hamiltonovy nadprůměrné schopnosti. Je tedy možné, že stejně jako Washington učinili Alexanderovi podobnou nabídku.

²²⁵ Podle skutečné časové osy se Hamilton s Laurenssem a Lafayettem seznámil teprve někdy v této době (jaroléto 1777). Co se týká špiónů, ti byli opravdu nedílnou součástí této války.

²²⁶ Hamilton ve 14 letech skutečně v dopise svému příteli Nedu Stevensovi napsal: „*Přeji si, aby byla válka.*“

²²⁷ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Right Hand Man*; Text koresponduje s reálnou celoživotní snahou Hamiltona překonat svůj chudý původ a získat si uznání okolí.

²²⁸ *Tamtéž.*

3.3.1.7. A Winter's Ball

Na scénu přichází Burr, který shrnuje dosavadní vývoj příběhu. Z jeho slov divák chápe, že Hamilton se postupně ocitá na vrcholu své kariéry. Zmiňuje zde také, že Martha Washingtonová po Alexanderovi pojmenovala svého divokého kocoura.²²⁹ Nastává změna scenerie, je rok 1780 a ocitáme se na zimním vojenském bále, kde jsou přítomny také sestry Schuylerovy, které jsou žáaducími nevěstami, což dokládá rozhovor Burra s Alexanderem: „*B: Sestrám Schuylerovým všichni závidí. Hej, když by sis mohl vzít tuhle sestru, jsi boháč, synku. – A: Je otázkou když, Burre, anebo kterou?*“²³⁰

Scéna volně přechází v další píseň s názvem *Helpless (Bezmocná)*. Jedná se o vyznání Elizy, která se na bále na první pohled zamiluje do Hamiltona,²³¹ zároveň skrze tuto píseň poznáváme více její osobnost. Říká o sobě, že nikdy nebyla typem dívky, která by „*na sebe strhla záři reflektorů*“,²³² tzn. stála v centru zájmu a dění, což vystihuje jednak situaci na plese, kde je středem pozornosti spíše Angelica, ale v přeneseném významu také celý její vztah s Hamiltonem, potažmo i její roli v celém příběhu. V průběhu písně se z bálu přesuneme na svatbu Elizy s Hamiltonem.²³³ Nastává jakási pauza ve vyprávění, kdy se retrospektivou vracíme na zimní bál, jehož události jsou nám v následující písni *Satisfied (Spokojená)* vylíčeny z jiné perspektivy, a sice Angeliciny. Dozvídáme se tak více informací o nejstarší ze sester, zejména to, že i ona chová city k Alexanderovi. Miranda se touto scénou

²²⁹ Martha Washingtonová byla ženou generála Washingtona. Podle oficiálních internetových stránek Mount Vernonu, Martha opravdu pojmenovala jednu kočku jménem Hamilton. Nebylo to však na počest Hamiltona, ale za účelem poškádlit ho za jeho romantické aféry („*tomcat*“ znamená kocour, v přeneseném významu také proutník). Jedná se zřejmě o historku, kterou později rozšířil John Adams. Miranda ji však záměrně využil, aby zvýraznil, jak moc domýšlivý v tomto momentě Alexander mohl být.

²³⁰ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Helpless.*

²³¹ Zimu 1779/1780 Hamilton strávil v Morristownu, kam Washington v prosinci přesunul své jednotky. V únoru 1780 přijela do Morristownu také Eliza za účelem návštěvy svých příbuzných. Podle Chernowa se však Hamilton poprvé setkal s Elizou již v roce 1777 při návštěvě města Albany. Kromě toho měli také společnou přítelkyni – Kitty Livingstonovou, tudíž o sobě Alexander s Elizou měli určité povědomí již před Morristownem.

²³² *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Helpless.*

²³³ Skutečná svatba se odehrála v prosinci 1780, tedy necelých 10 měsíců poté, co se Alexander s Elizou začali scházet. V příběhu se jedná o časový skok za účelem zrychlení děje, ale může to také symbolizovat rychlý spád událostí mezi milenci, jelikož již měsíc po navázání vztahu byli Alexander s Elizou domluveni, že se vezmou, a měsíc na to také zasnoubeni.

také snaží předvést, že u každého vyprávění záleží na tom, kým je vyprávěno. Stejně to je i u historie.

Hamilton se na bále setkal s Angelicou dříve než s Elizou. Oba spolu flirtovali a dá se říci, že mezi nimi přeskočila jiskra.²³⁴ Když ale Angelica pochopila, jak moc Alexander učaroval Elize, ustoupila a seznámila je. Zároveň si totiž uvědomila:

*„Jsem dívka ve světě, ve kterém
je mým jediným úkolem bohatě se provdat.
Můj otec nemá žádné syny²³⁵, takže já jsem ta,
co musí přes někoho vyšplhat po sociálním žebříčku,
protože já jsem ta nejstarší a nejvtipnější, a drby v
New Yorku jsou zákeřné.
A Alexander je chudý jak kostelní myš.
Ha! To ale neznamena, že ho chci o něco míň.

Zajímá se o mě, protože jsem Schuylerovic sestra,
To by zvýšilo jeho status, musela bych být naivní,
abych na tohle nebrala ohled.
Možná proto jsem mu představila Elizu,
která je teď jeho ženou.
Dobrá práce Angelico, měl pravdu –*

²³⁴ Miranda se při psaní textu k předchozí písni *Helpless* nechal dokonce inspirovat skutečným Angeliciným dopisem své sestře, ve kterém píše: „*Kdybys byla tak štedrá jako staří Římané, na chvíli bys mi ho půjčila*“.

Mirandův výsledný text vypadá takto: „*Já jen říkám, že kdybys mě opravdu milovala, tak se o něj poděliš.*“

²³⁵ Philip Schuyler měl v této době již několik synů, kteří však v příběhu nejsou zmíněni. Zároveň zde jde o Mirandův záměr znázornit Angelicu jako intelektuálku světového formátu, jejíž svět jí však nedovoluje prosadit se.

Nikdy nebudeš spokojená. ²³⁶

Přesto Angelica na Alexandera nepřestala myslet. Díky sňatku s její sestrou Angelice alespoň pořád zůstane na blízku. ²³⁷

Vracíme se na svatební hostinu a příběh opět pokračuje. Hamilton popíjí se svými přáteli Lauresem, Mulliganem a Lafayettem, kteří si čerstvě ženatého Alexandera dobírají v opakování písně *The Story of Tonight*. Pográtulovat novomanželi přichází také Burr, kterému Hamilton závidí jeho působení v armádě: „*To já gratuluji vám podplukovníku. Přál bych si, abych měl vaše velení místo toho, abych vedl Georgův deník*“ ²³⁸ Dozvídáme se také, že Burr má novou známost. Když s Hamiltonem zůstane o samotě, prozradí mu, že jde o vdanou ženu, a co více, manželku britského důstojníka. ²³⁹ Burr tedy čeká, až bude jeho láska volná, což Alexander nechápe – ten není zvyklý čekat nikdy a na nic. Zde je vidět hlavní rozpor mezi Burrem a Hamiltonem, který Miranda v muzikálu vystavěl právě kolem základního rozdílu v povaze a temperamentu obou mužů. „*Já ti nikdy neporozumím. Když tuhle ženu miluješ, běž za ní! Na co čekáš?*“ ²⁴⁰

Burr zůstává na scéně sám s písní *Wait For It (Počkej si na to)*, která divákům osvětluje jeho smýšlení a povahu, která je tak rozdílná s tou Alexanderovou. Burr zmiňuje také svou rodinu, konkrétně pradědečka, který byl kazatelem, a rodiče, kteří již nežijí. ²⁴¹

²³⁶ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Satisfied.*

²³⁷ Muzikál vychází ze skutečných spekulací o romantickém vztahu mezi Alexanderem a Angelicou, které jsou založeny na jejich blízkém vztahu a osobní korespondenci.

²³⁸ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – The Story of Tonight (Reprise).*

²³⁹ Touto přítelkyní byla Theodosia Bartow Prevost, která byla v momentě, kdy ji Burr poznal, opravdu provdána za britského důstojníka Jacquese Marcuse Prevosta. Dokonce spolu měli pět dětí. S Burrem se Theodosia poprvé setkala v roce 1778, když její manžel sloužil v britské armádě, a v červenci 1782 si Burra vzala za muže. Stalo se tak zhruba půl roku poté, co její manžel zemřel.

²⁴⁰ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – The Story of Tonight (Reprise).*

²⁴¹ Jak již bylo zmíněno výše, Aaron osiřel, když mu byly dva roky.

3.3.1.8. Stay Alive

Hamilton ve vojenském stanu píše dopis – v této fázi již vyřizuje za Washingtona i jeho korespondenci. Dozvídáme se o potížích americké armády, zejména ohledně zásobování. Washington oznamuje, že kavalerie nepřijede a musí si poradit sami. Navrhuje otevřeně neútočit, ale chytře udeřit v noci, či provokovat Brity k útoku. Mulligan se vrací do New Yorku, Lafayette odjíždí získat pomoc Francouzů a Laurens zůstává s Hamiltonem, se kterým pracuje na esejích proti otroctví.²⁴² Američané přerušují britské zásobovací trasy, kradou kontraband a Hamilton opakovaně žádá Washingtona, aby mu přidělil velení.²⁴³ Ten však odmítá a místo toho povýší generála Charlese Lee.²⁴⁴ Hamilton kriticky popisuje následné zbabělé Leeovo chování v bitvě u Monmouthu. Lee se zalekl množství Britů a přes Washingtonův rozkaz útočit zavelel na ústup. Washington tedy místo něj postavil do čela vojska Lafayettea.²⁴⁵ Lee se poté nevybíravě vyjadřoval o Washingtonovi: „*Washington nemůže být ponechán ve velení. Je nerozhodný, zmitá se mezi krizemi. Nejlepší věc, kterou může udělat pro revoluci, je otočit se a vrátit se k pěstování tabáku na Mount Vernonu*“,²⁴⁶ což Alexandera hluboce urazí, Washington si ale nepřeje žádný konflikt uvnitř armády. Aby Hamilton přímo nejednal proti Washingtonově vůli, zakročí Laurens, který vyzve generála Lee na souboj. Následuje píseň *Ten Duel Commandments (Deset přikázání duelu)*.²⁴⁷ Hamilton a Burr se v tomto duelu setkají jako sekundanti, přičemž zde Miranda poukazuje na jejich vztah k podobným soubojům: „*B: Můžeme se shodnout na tom, že duely jsou hloupé a nedospělé? – A: Jistě. Ale váš muž se musí zodpovídat za svoje slova, Burre. – B:*

²⁴² Laurens i Hamilton jsou oba známí tím, že nesouhlasili s otroctvím. Laurensovi bývá připisován článek *Observations on the slaves and the Indentured Servants inlisted in the Army*, který se týká otroků v americké armádě.

²⁴³ Miranda opět vychází ze skutečných událostí. Hamiltonovy snahy o navrácení se k vojsku probíhaly od dubna 1781.

²⁴⁴ Generál Lee působil v kontinentální armádě od roku 1775. Po bitvě u Monmouthu byl vyšetřován u vojenského soudu, poté skončila jeho vojenská kariéra.

²⁴⁵ Průběh bitvy u Monmouthu je zde popsán způsobem splňujícím režijní záměr. Ve skutečnosti byl generál Lee nahrazen Lafayetteem ještě před začátkem bitvy poté, co Lee odmítl velení předvoje. Později si to však rozmyslel a bitvy se na této pozici zúčastnil. Pravdou je, že se Lee dal na ústup, o čemž Washingtona neinformoval, a mezi muži poté vznikl konflikt.

²⁴⁶ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Stay Alive.*

²⁴⁷ Píseň vychází z knihy o duelech *Affairs Of Honor* od Joanne Freemanové.

*Svým životem? Oba víme, že to je absurdní, pane“.*²⁴⁸ Tyto řádky souhlasí s pohledem různých historiků na celoživotní postoje obou mužů k duelům. O to zajímavější jsou pozdější události. Jak již název vypovídá, text této písně se věnuje také pravidlům a zvyklostem soudobých duelů:

„Číslo jedna! – Výzva: požadovat zadostiučinění.

Pokud se omluví, není třeba žádné další akce.

Číslo dva! – Pokud ne, vezmi s sebou přítele – bude tvůj sekundant.

Tvůj poručík, pokud bude potřeba zúčtování.

Číslo tři! – Nechej sekundanty setkat se tváří v tvář

vyjednat mír, nebo sjednat místo a čas.

Běžné je, zvláště mezi vojáky,

že většina sporů zemře, bez toho aby někdo vystřelil.

Číslo čtyři! – Pokud se nedosáhne smíru, je to v pořádku.

Čas vzít si pistole a dopravit na místo doktora.

Zaplatíš mu dopředu, chováš se k němu slušně

a necháš ho otočit se zády, aby vše mohl popřít.

Pět! – Duel předtím, než na obloze vyjde slunce.

Vybereš si místo, které je vysoko a suché.

Číslo šest! – Nechej vzkaz pro své příbuzné.

Řekni jim, kde jsi. Modli se k peklu či nebi, ať tě pustí dovnitř.

Sedm! – Vyzpovídej se ze svých hříchů. Připrav se na ten adrenalin

až budeš konečně stát proti svému nepříteli.

Číslo osm! – Tvoje poslední šance na vyjednávání.

Pošli sekundanta, aby se pokusil uvést záležitost na pravou míru.

²⁴⁸ Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Ten Duel Commandments.

Číslo devět! – Podívej se mu do očí, nemiř výše.

Posbírej v sobě veškerou kuráž.

Potom počítej.

Jedna, dva, tři, čtyři,

pět, šest, sedm, osm, devět,

číslo

deset kroků.

*Pal!*²⁴⁹

Píseň volně přechází v další skladbu *Meet Me Inside (Přijď za mnou dovnitř)*. Lee je postřelen Lauresem, který to přijímá jako dostatečné zadostiučinění, a souboj je ukončen. Přichází však rozčilený Washington, který se snaží vyřešit situaci: „*Lee, nikdy se mnou nebudete souhlasit, ale věřte mi, že tito mladí muži za mě nemluví. Děkuji vám za vaši službu*“.²⁵⁰ Poté k sobě povolá Hamiltona, kterého se snaží přesvědčit, že podobné jednání nic nevyřeší. Hamilton opět naléhá s žádostí o velení vojenské jednotce, Washington odmítá, a co více, posílá ho domů.

3.3.1.9. That Would Be Enough

Hamilton se vrací domů, kde zjistí, že jeho žena čeká dítě. Eliza proto napsala generálovi, aby poslal jejího manžela domů, s čímž Alexander nesouhlasí, jelikož se cítí povinován v boji, který ještě není u konce. Pro tuto scénu není žádný historický podklad, skrze píseň *This Would Be Enough (Tohle bude stačit)* nám však dává blíže nahlédnout do vztahu manželů. Alexander hnán touhou uspět a strachem o zabezpečení své rodiny, který pramení z jeho minulosti, potřebuje dosáhnout uznání a prokázat se před světem. Eliza se ho snaží přesvědčit, že to není nutné: „*Nemám strach, vím, koho jsme si vzala. A dokud se večer*

²⁴⁹ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Ten Duel Commandments.*

²⁵⁰ *Tamtéž.*

*vrátíš domů, bude to stačit. Nepotřebujeme odkaz. Nepotřebujeme peníze. (...) Když se rozhodneš zůstat, a já ti budu stačit, a my si budeme stačit – to nám bude stačit.*²⁵¹

3.3.1.10. Guns and Ships

V další scéně je divákům blíže představen markýz Lafayette, který s Washingtonem projednává další vojenský postup. Lafayette hovoří o své cestě do Francie za účelem získání finanční podpory a svém úspěšném návratu s loděmi a zásobou zbraní. Washington mluví o setkání s Rochambeauem.²⁵² Lafayette poté zmiňuje případnou možnost ukončit válku odříznutím britských námořních jednotek u Yorktownu, zároveň přemlouvá Washingtona, aby povolal Hamiltona do služby.²⁵³ Washington tentokrát souhlasí a Alexander odchází k jednotce. Hamilton se setkává s Washingtonem, který k němu promlouvá v písni *History Has Its Eyes On You (Historie tě sleduje)*:

*„Byl jsem mladší, než jsi teď ty,
když jsem obdržel své první velení.
Dovedl jsem své muže přímo na porážku.
Byl jsem svědkem jejich smrti hned z první ruky.
Udělal jsem všechny chyby, které jsem mohl.
A cítil jsem, jak ve mě roste hanba.
A ani dnes nemůžu spát,
když vím, že dějiny mě
sledují.*

²⁵¹ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – That Would Be Enough.*

²⁵² Hrabě de Rochambeau byl francouzský generál, který se na straně kolonií angažoval v americké válce za nezávislost. Se svými francouzskými vojsky se později připojil k Washingtonovi v bitvě u Yorktownu.

²⁵³ Ve skutečnosti Hamiltonovi přáteli několikrát Washingtona v této věci přesvědčovali. Lafayette v tomto textu mimo jiné zmiňuje Hamiltonovu schopnost plyně mluvit francouzsky.

*Nech mě říct ti, co bych si přál vědět,
když jsem byl mladý a snil jsem o slávě.
Ty nemáš žádnou kontrolu nad tím,
kdo žije, kdo zemře, kdo bude vyprávět tvůj příběh.*²⁵⁴

Mimo jiné je zde také zmíněna Betsy Rossová a její vlajka.²⁵⁵

Píseň volně přechází do další, která nese název *Yorktown*. Sbor oznamuje, že se nacházíme v bitvě u Yorktownu v roce 1781. Hamilton rozkazuje svým mužům vyndat ze svých zbraní náboje²⁵⁶: „*Budeme postupovat tajně, skryti nocí jako jeden muž, máme pouze jeden pokus dožít se zítřka. Nemůžeme nechat zbloudilý výstřel, aby nás prozradil*“.²⁵⁷ Hamilton dále podává informace o ostatních přátelích: Laurens se nachází v Jižní Karolíně,²⁵⁸ Lafayette je připraven v Chesapeake Bay a na scéně se ke slovu dostává Mulligan, kterého Hamilton uvádí jako špiona, díky němuž mohl být proveden tento plán. Od Mulligana se dozvídáme, že při práci krejčího získával informace o Britech, které předával Washingtonovi a byl členem Synů svobody.²⁵⁹ Následuje průběh bitvy, který je v náznacích znázorněn v rámci choreografie:

*„Hamilton: Po týdnu bojů se mladý muž v červené uniformě postavil na zed’.*²⁶⁰

Lafayette: Zatímco zběsile mával bílým kapesníkem, složili jsme zbraně.

²⁵⁴ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Guns and Ships.*

²⁵⁵ Betsy Rossová se narodila roku 1752, pracovala jako čalounice a je známá tím, že byla údajně ženou, která vyrobila první americkou vlajku.

²⁵⁶ Hamilton opravdu nechal své muže vyndat ze zbraní náboje z důvodu, aby nebyl jejich útok prozrazen. Kvůli tmě při nočním útoku nebylo také možné přesně mířit, Hamiltonovi muži tak při boji využívali zejména bajonety.

²⁵⁷ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Yorktown (The World Turned Upside Down).*

²⁵⁸ Ve skutečnosti se Laurens účastnil bitvy o Yorktown. Do Jižní Karolíny odjel až později. Miranda přiznává, že v rámci muzikálu neměl čas tuto skutečnost vysvětlit, a tak Laurens přesunul dříve.

²⁵⁹ Jak již bylo zmíněno výše, tato část odpovídá skutečným událostem.

²⁶⁰ Ve skutečnosti byl Yorktown spojeneckými vojsky obléhán skoro 20 dní, než Britové požádali o příměří.

Mulligan: A z ničeho nic najednou byl konec. Ošetřili jsme své zraněné, spočítali své mrtvé.

*Laurens: Černí a bílí vojáci, jeden jako druhý přemýšleli, jestli tohle opravdu znamená svobodu.*²⁶¹

*Washington: Ještě ne.*²⁶²

Kolonisté vyjednali s Brity podmínky kapitulace a eskortovali je z Yorktownu. Hamilton to popisuje takto: „Desítky tisíc lidí zaplavily ulice. Ozývaly se výkřiky a kostelní zvony bily. A když naši padlí nepřátelé ustupovali, slyšel jsem tu pijáckou píseň, kterou zpívali... – Sbor: „Svět se převrátil naruby“²⁶³“²⁶⁴

3.3.1.11. What Comes Next

Na scénu se vrací král Jiří s písní *What Comes Next? (Co bude dál?)*. Král se zde mění pouze v jakéhosi diváka, který již události sleduje zpovzdálí. Opět je jeho výstup laděn komicky, nicméně předkládá otázky, které budou stěžejní pro další dění a druhou půlku muzikálu.

„Co bude dál?“

Byli jste osvobozeni.

²⁶¹ V rámci americké války za nezávislost skutečně bojovali také Afroameričané. Na straně kolonistů jich ke konci války na různých pozicích působilo více než 5000 mužů. Ještě více jich však bojovalo na straně Británie. Hamilton s Lauresem se v textu vyjadřují také k otroctví, když říkají: „*Nikdy nebudeme svobodní, dokud neukončíme otroctví*“. Laurens byl ve skutečnosti z této skupiny revolucionářů nejvíce radikální v otázce otroctví a strávil značnou část války pokusy o získání schválení plánu, který by povolil třem tisícům černých mužů bojovat po boku kolonistů za svou emancipaci a svobodu.

²⁶² *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Yorktown (The World Turned Upside Down)*.

²⁶³ *The World Turned Upside Down* je skutečnou britskou baladou, pocházející z poloviny 17. století. Podle Chernowa (a podle americké legendy) je právě toto píseň, při které britští vojáci ustupovali z Yorktownu před zraky desetitisíců přihlížejících.

²⁶⁴ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Yorktown*.

Víte ale, jak je těžké někoho vést?

Už jste sami za sebe.

Super, wow.

Máte ale vůbec představu, co se teď bude dít?

Oceány se vzdouvají.

Říše se rozpadají.

Je to mnohem těžší, když je vše jen na vás.

Úplně sami, daleko za mořem.

Až vám lidi řeknou, že vás nesnáší,

*tak za mnou nelezte.*²⁶⁵

Kromě toho král zmiňuje mimo jiné to, že nyní musí bojovat s Francií a Španělskem.²⁶⁶

3.3.1.12. Dear Theodosia

Následující píseň *Dear Theodosia (Drahá Theodosio)* probíhá paralelně na dvou místech. V jedné části jeviště vidíme Burra a v druhé Hamiltona. Oba jsou čerstvými otci. Burrovi se narodila dcera Theodosia a Alexanderovi syn Phillip.²⁶⁷ V písni, kterou zpívají

²⁶⁵ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – What Comes Next?*

²⁶⁶ Francie i Španělsko stálo ve válce za nezávislost na straně kolonií. Španělsko po podepsání Pařížského míru získalo zpět území Floridy. Francie následně bojovala proti Jiřímu III. také v období francouzské revoluce a napoleonských válek.

²⁶⁷ Aaron Burr měl několik vlastních dětí, mimo to adoptoval také dva chlapce. Theodosia, která se narodila 21. 6. 1783, bylo první a jediné z dětí manželů Burrových, které se dožilo dospělosti. Philip Hamilton byl Alexanderův prvorozený syn, který se narodil 22. 1. 1782.

svým dětem, vyjadřují své vzpomínky na vlastní otce a smutné dětství bez nich, obavy z vlastních otcovských schopností a zároveň odhodlání udělat pro své děti to nejlepší a zajistit pro ně bezpečnou a vzkvétající zemi. Miranda o této písni hovoří jako o „ostrůvku klidu v bouři tohoto muzikálu“.²⁶⁸ Burr odchází a pozornost se přesouvá na část jeviště s Alexanderem, kde začíná scéna *Tomorrow There'll Be More of Us (Zítřka nás bude víc)*. Přichází Eliza a přináší Alexanderovi dopis od Laurensova otce.²⁶⁹ Píše se zde: „V úterý 27. byl můj syn zabit v přestřelce s britskými jednotkami, které ustupovaly z Jižní Karolíny.²⁷⁰ Válka už byla tou dobou skončena. Jak víte, John snil o emancipaci a naverbování 3000 mužů do prvního zcela černého vojenského regimentu. Jeho sen o svobodě pro tyto muže zemřel s ním“.²⁷¹

3.3.1.13. Non-stop

Poslední písni prvního dějství je *Non-stop*, v níž dojde k prostřihu dvanácti krátkých scén. Scéna pokrývá šest Hamiltonových velmi produktivních let, od jeho návratu do New Yorku v roce 1783, až po jmenování do Washingtonova kabinetu roku 1789. Na začátku se dozvídáme, že Hamilton i Burr se po válce vrátili do New Yorku, oba se věnují právu, své kanceláře mají hned vedle sebe.²⁷² Ocitáme se v soudní síni při „prvním soudním řízení ve věci vraždy našeho zcela nového národa“.²⁷³ Hamilton spolu s Burrem zde zastupují obžalovaného Leviho Weekse, o kterém tvrdí, že je nevinný.²⁷⁴ Přesun na Ústavní konvent,

²⁶⁸ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 128.

²⁶⁹ Dnes nevíme, kdy a od koho se Alexander poprvé dozvěděl o Laurensově úmrtí.

²⁷⁰ John Laurens zemřel ve věku pouhých dvaceti sedmi let 27. srpna 1782, když byly jeho jednotky přepadeny Brity na cestě k pevnosti Chehaw Point. Skutečně se jednalo o úterý.

²⁷¹ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Tomorrow There'll Be More of Us*; L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 131.

²⁷² Ve skutečnosti Hamilton s Burrem opravdu působili jako právníci v jednom sousedství přibližně ve stejnou dobu.

²⁷³ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Non-stop*.

²⁷⁴ Tento proces se skutečně odehrál, avšak o pár let později. Miranda ho, podle vlastních slov, zpracoval na tomto místě, aby ukázal, jak vypadal život Hamiltona s Burrem po válce. Proces s Levi Weeksem se ve skutečnosti odehrál roku 1800 a opravdu byl prvním soudním procesem ve věci vraždy v nově vzniklých Spojených státech, ke kterému existují záznamy. Mladý tesař Levi Weeks zde byl obviněn z vraždy Elmy Sandsové, která zmizela v ten večer, kdy se měla s Weeksem setkat. Její tělo bylo později objeveno ve studni,

kam byl Hamilton vybrán jako mladší newyorský delegát. Hamilton zde „představuje novou vlastní formu vlády. Svůj vlastní plán na novou formu vlády. Mluví po šest hodin! Konvent je lhostejný!“. ²⁷⁵ Opět změna scenérie, Hamilton stojí před Burrovým domem. Přišel ho požádat, aby se podílel na obraně a prosazení nové konstituce. ²⁷⁶

„Hamilton: Můj klient potřebuje silnou obhajobu.

Burr: Kdo je váš klient?

Hamilton: Konstituce Spojených států.

Burr: Ne.

Hamilton: Vyslechněte mě.

Burr: V žádném případě!

Hamilton: Šlo by o sérii esejí vydaných anonymně, obhajujících dokument před veřejností.

Burr: Nikdo by to nečetl.

Hamilton: S tím nesouhlasím.

Burr: A pokud neuspěje?

Hamilton: Burre, právě proto tohle potřebujeme.

Burr: Konstituce je jeden velký zmatek.

Hamilton: Právě proto potřebuje změny.

Burr: Je plná kontradikcí.

kteřá dala název tomuto procesu, jenž vešel ve známost jako Manhattan Well Murder Trial. Díky bohatství Weeksova bratra, získal Levi tři nej přednější právní zástupce v zemi – kromě Burra s Hamiltonem ještě Henryho Livingstona. Přes výpovědi svědků, které ukazovaly na Leviho vinu, byl Weeks zproštěn obvinění. Proces byl velmi sledován veřejností, která s výsledkem nesouhlasila. Weeks se proto po procesu z New Yorku odstěhoval.

²⁷⁵ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Non-stop.*

²⁷⁶ Ve skutečnosti Hamilton opravdu požádal několik dalších osob, aby se podílely na *Listech Federalistů*. Kromě Johna Jaye a Jamese Madisona, například také guvernéra Morrise, který spolupráci odmítl. Miranda, inspirován skutečností, vytvořil tuto fiktivní scénu, která navíc podhaluje časem prohlubující se rozdíly ve smýšlení obou mužů, kteří sice věří v podobné zájmy, avšak jejich přístup je naprosto opačný.

Hamilton: Stejně jako nezávislost. Někde musíme začít.

(...)

Hamilton: Vyhráli jsme válku. K čemu to všechno bylo? Podporujete tuto konstituci?

Burr: Samozřejmě.

Hamilton: Tak jí obhajujte.

Burr: A co když vsázíte na špatného koně?

Hamilton: Burre, studovali jsme, bojovali jsme a zabíjeli jsme

pro představu národa, který nyní musíme zbudovat.

Pro jednou ve svém životě, zaujměte s hrdostí nějaké stanovisko.

*Nechápu, jak můžete stát stranou.*²⁷⁷

Další přesun. Angelica si našla bohatého manžela a odplouvá s ním do Londýna.²⁷⁸ V sídle Hamiltonových se loučí s Alexanderem a svou sestrou. Stříh. Před diváky předstupuje Burr se slovy: „*Alexander spojil síly s Jamesem Madisonem a Johnem Jayem, aby sepsali sérii esejí, obhajujících novou Ústavu Spojených států amerických, nazvaných Listy Federalistů. V plánu bylo napsat celkem 25 esejí, stejnou měrou rozdělených mezi tyto tři muže. Nakonec napsali 85 esejí během šesti měsíců. Johna Jaye to přestalo bavit po napsání pěti. James Madison napsal 29. Hamilton napsal těch zbylých 51*“.²⁷⁹ Přichází Washington a Alexander. Washington žádá Hamiltona, aby byl opět jeho pravou rukou, a nabízí mu pozici ministra financí. Ten přijímá a loučí se s Elizou. Na scénu přichází ostatní postavy, které komentují situaci z vlastního pohledu. Prolíná se zde tedy pět písní dohromady.

²⁷⁷ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Non-stop.*

²⁷⁸ Angelicin manžel byl anglický obchodník John Barker Church, se kterým Angelica skutečně strávila několik let v Evropě, nejdříve ve Francii a poté v Anglii.

²⁷⁹ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – Non-stop; I zde se Miranda přesně drží skutečných informací.*

3.3.2. Druhé dějství

3.3.2.1. What'd I Miss?

Druhé dějství začíná písní *What'd I Miss? (O co jsem přišel?)*, kterou je představena nová postava, a sice Thomas Jefferson. Nacházíme se v roce 1789. Washington je prezidentem, Hamilton je ministrem financí a ocitá se na výsluní, „*ale ne tak rychle. Objevil se někdo, kdo se mu vzepře. Bude ho vytáčet tak dlouho, až nám vznikne systém dvou politických stran. Ještě jste ho nepotkali, neměli jste zatím příležitost. Protože se blýskal jako velvyslanec ve Francii*“.²⁸⁰ Takto uvádí Burr Jeffersona na scénu. Z Jeffersonových vlastních slov se poté dozvídáme, že Francie následuje Ameriku v revolučních snahách a že on sám pomohl Lafayettovi vytvořit návrh deklaráce.²⁸¹ Po návratu domů ho prezident požádal, aby přijal v nově vzniklém kabinetu pozici ministra zahraničních věcí, a tak se nyní z rodné Virginie přesouvá do New Yorku.²⁸² Zde se setkává se svým přítelem Jamesem Madisonem, který ho seznamuje s momentální politickou situací: „*Hamiltonův nový ekonomický plán není nic míň než vládní kontrola. Bojuji tu za jih sám*“.²⁸³ Jefferson přichází na zasedání kabinetu, zde se seznamuje s Hamiltonem. Volně se přechází do scény *Cabinet Battle #1 (Kabinetní souboj #1)*, která zobrazuje průběh tohoto zasedání, jehož hlavním tématem je Hamiltonův plán na snížení státního dluhu a založení národní banky. Jako první vystupuje Jefferson, který je proti. Kritizuje model, v němž by vláda měla převzít státní dluh,

²⁸⁰ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – What'd I Miss?*; Thomas Jefferson působil jako americký velvyslanec ve Francii mezi lety 1785-1789.

²⁸¹ Roku 1789 propuká ve Francii tzv. Velká francouzská revoluce. Deklarací, kterou Jefferson zmiňuje, je *Deklarace práv člověka a občana*, která byla vydána v srpnu 1789. Návrh deklaráce byl opravdu vytvořen markýzem Lafayettem a Emmanuelem J. Sieyèsem, jejichž poradním hlasem byl právě Jefferson.

²⁸² Jefferson pocházel z Virginie, konkrétně ze Shadwellu. V textu je zmíněn také název Monticello, který odkazuje k Jeffersonově virginskému sídlu v blízkosti Charlottesville. Jefferson v textu zmiňuje také jakousi Sally, což odkazuje k Sally Hemingsové, která u Thomase Jeffersona sloužila jako otrokyně a nejspíše byla také matkou několika jeho dětí.

²⁸³ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – What'd I Miss?*; Vztah Hamiltona s Madisonem byl v příběhu naposledy zmíněn v rámci jejich spolupráce na *Listech federalistů*. Nyní se nacházíme v momentě, kdy oba muži stojí „na opačné straně barikády“. Miranda tuto situaci komentuje tak, že rozpad jejich přátelství podle skutečné časové osy bohužel zapadá do momentu přestávky muzikálového představení, protože vývoj vztahu mezi oběma muži není v ději přímo vylíčen.

a zmiňuje rozdílnou situaci v jednotlivých státech: „*Pokud je New York v dlužích, proč by měla Virginia trpět? Naše dluhy jsou, obávám se, splacené*“.²⁸⁴ Hamilton prosazuje opačný názor a reaguje na Jeffersona tak, jak je mu vlastní – chladně, ostře, nevybíravě, a přitom chytře, „uhazuje hřebíček na hlavičku“: „*Hej sousede, vaše dluhy jsou splacené, protože neplatíte za práci. My na jihu zasazujeme semínka. My tvoříme. Jo jasně, jen se dál chvástejte. My víme, kdo jsou ti, kdo u vás opravdu sází*“.²⁸⁵ Hamilton naráží na problematiku otroctví a také odmítá Jeffersonovy připomínky týkající se války, přičemž poukazuje na jeho absenci v jejím průběhu. Když Washington zůstane s Alexanderem sám, domlouvá mu, aby příště volil diplomatictější cestu. Hamilton totiž potřebuje přesvědčit větší množství lidí, aby získal jejich hlas. Pokud se tak nestane, Jefferson s Madisonem budou zřejmě chtít jeho odvolání.

3.3.2.2. Take a Break

Take a Break (Udělej si pauzu) je jedna z mála písní druhého jednání, která se netýká přímo politiky, ale věnuje se Hamiltonově rodině. Nalézáme se v jejich domě, v den kdy Alexanderův syn Phillip slaví deváté narozeniny.²⁸⁶ Eliza učí hrát Phillipa na piano, ve vedlejší místnosti píše Alexander dopis Angelice, která je stále v Evropě.²⁸⁷ Alexander je zavalen prací – musí prosadit své návrhy před Kongresem, Eliza ho nabádá, aby si odpočinul a strávil více času se svou rodinou. Phillip recituje Alexanderovi báseň, kterou pro otce napsal. Mimo jiné zde zmiňuje, že ho matka učí francouzštině a hře na piano, jeho otec se snaží založit americkou banku a že on sám má sestřičku, a tak by si přál ještě bratříčka.²⁸⁸ Pozornost se přesouvá na Angelicu, která píše odpověď na Alexanderův dopis. Zmiňuje, že v létě přijede na sestřino pozvání k Hamiltonovým a doufá, že si na ni Alexander najde

²⁸⁴ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – Cabinet Battle #1.*

²⁸⁵ *Tamtéž.*

²⁸⁶ Philip Hamilton se narodil 22. ledna 1782, ocitáme se tedy na začátku roku 1791.

²⁸⁷ Po pár letech strávených v Paříži se Churchovi přestěhovali do Londýna. Roku 1788 zakoupil Angelicin manžel dům ve Wendoveru a mezi lety 1790-6 byl členem anglického parlamentu.

²⁸⁸ Toto je první z pouhých dvou zmínek o Alexanderových dalších dětech. Philip zde má na mysli zřejmě druhé nejstarší z osmi dětí, svou sestru Angelicu, které v této době bylo 7 let. Absenci dalších Hamiltonových dětí Miranda komentuje slovy: „*Pokud chcete vidět muzikál s osmi dětmi, jděte se podívat na The Sound of Music.*“

čas.²⁸⁹ Mimo jiné píše: „*V dopise, který jsem od tebe obdržela před dvěma týdny, jsem si všimla čárky uprostřed věty. Změnilo to její význam. Bylo to záměrné? (...) Stálo tam: ‚Má nejdražší, Angelico‘ s čárkou za nejdražší. Napsal jsi ‚Má nejdražší, ... Angelico‘*“.²⁹⁰ Dochází k časovému skoku a Angelica přijíždí do sídla Hamiltonových. Obě sestry nyní Alexandera přemlouvají, aby strávil léto s rodinou,²⁹¹ Alexander zavalen prací však odmítá. Tato scéna je v rámci rodiny Hamiltonových důležitá ze tří důvodů: představuje Philipa, ukazuje, že k sobě Alexander a Angelica stále něco cítí a udržují spolu romantickou korespondenci, a také že je Alexander zavalen prací, což má vliv na jeho psychické rozpoložení a neklidnou mysl, což se projeví v další scéně *Say No To This (Řekni tomu ne)*.

Alexanderova rodina odjela na léto pryč a on zůstal sám se svou nikdy nekončící prací:

„Hamilton: Už týden jsem nespál.

Byl jsem slabý, byl jsem vzhůru.

Nikdy jste neviděli nemanželského sirotka²⁹²,

který by víc potřeboval pauzu.

Toužil jsem po Angelice,

chyběla mi moje žena.

Tehdy do mého života vstoupila paní Maria Reynoldsová. Řekla:

Maria Reynolds: Víím, že vy jste čestný muž.

Omlouvám se, že vás obtěžuji doma.

²⁸⁹ Během pobytu v Evropě se Angelica opravdu na chvíli vypravila zpět do své rodné země. Ve skutečnosti to však bylo o chvíli dříve, a to roku 1789 při příležitosti inaugurace prezidenta George Washingtona.

²⁹⁰ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – Take a break*; Tato korespondence mezi Alexanderem a Angelicou je založena na skutečných dopisech, kam oba vkládali čárky tak, aby měnily význam slov a vět.

²⁹¹ Eliza zde zmiňuje také Johna Adamse, který tráví léto s rodinou, což Hamilton komentuje opovrživými slovy: „*Angelico, řekni mé ženě, že John Adams beztak nemá žádnou skutečnou práci.*“ Už zde tak můžeme vidět náznak Hamiltonova smýšlení o svém budoucím rivalovi.

²⁹² Nemanželský sirotek (v orig. bastard orphan) – slovní spojení, jímž je Hamilton v muzikálu často označován.

Ale nevím, kam jinam bych šla, přišla jsem sem úplně sama.

Můj manžel mi ubližuje,

bije mě, podvádí mě, týrá mě.

Najednou se zvedl a odešel.

A já nemám žádné prostředky na živobytí.

Hamilton: Tak jsem jí nabídl půjčku, nabídl jsem jí, že ji doprovodím domů, řekla:

Maria Reynolds: Jste moc laskavý, pane.

Hamilton: Dal jsem jí třicet dolarů, které jsem měl odložené stranou. Bydlela o blok dál, řekla:

Maria Reynolds: Tady bydlím, pane.

Hamilton: A pak jsem řekl: ‚No, měl bych vyrazit zpátky domů‘. Zrudla, zavedla mě do své postele, roztáhla nohy a řekla:

Maria Reynolds: Zůstanete?‘²⁹³

Alexander přes veškeré snahy ovládnout se, podvede svou ženu a nestane se to naposledy. S Marií se pak ještě několikrát schází, než mu zhruba po měsíci přijde dopis od Jamese Reynoldse, Mariina manžela. Reynolds vyzývá Hamiltona, aby mu zaplatil obnos peněz, za který je ochotný mlčet a neprozradit Alexanderovu aférku jeho ženě. Alexander se velmi rozčílí a žádá po Marie vysvětlení, ta tvrdí, že o ničem nevěděla. Nakonec se rozhodne Reynoldsovi zaplatit.²⁹⁴

²⁹³ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – Say No To This.*

²⁹⁴ Miranda v této scéně poměrně věrně zachycuje skutečné okolnosti, vedoucí k tzv. Reynoldsově aféře.

3.3.2.3. The Room Where It Happens

Na začátku scény se setkávají Burr s Hamiltonem. Debatují o událostech posledních dní²⁹⁵ a také o tom, jak se vyvíjí situace s Hamiltonovým návrhem pro Kongres. Přichází Jefferson a Madison, kteří spolu s Hamiltonem odchází na společnou večeři. Burr zůstává sám a přemýšlí, jak asi mohla večeře probíhat. Touží být také přítomen v *The Room Where It Happens* (*Místnost, kde se to stalo*). Na večeři se muži dohodnou na kompromisu – Jefferson s Madisonem podpoří Hamiltonův návrh a Hamilton naopak podpoří jejich nápad na přemístění hlavního města.²⁹⁶ Burrův text jednak vypovídá o jeho psychickém rozpoložení, kdy touží být součástí větších věcí a snaží se po sobě zanechat nějaký odkaz. Stále však zůstává stát opodál, dalo by se říci „ve stínu“ Hamiltona, který je vždy o krok vpředu. Zároveň se jedná i o jakousi obecnou výpověď o tom, že nikdo přesně neví, co se děje, či stalo za zavřenými dveřmi, zvláště v dějinách.

3.3.2.4. Schuyler Defeated

Následuje krátká scéna, která divákovi prozradí, že Hamiltonův tchán, generál Philip Schuyler, ztratil své křeslo v senátu ve prospěch Aarona Burra, který kvůli tomuto postu změnil strany a kandidoval za Demokraticky-republikánskou stranu. Hamilton to chápe jako otázku osobní cti a kritizuje Burra, kterého do tohoto momentu považoval za přítele. Burr přistupuje k situaci pragmaticky: „*Nechápu, proč by to (jejich přátelství pozn.) teď mělo*

²⁹⁵ Muži zmiňují generála Mercera, po němž byla právě pojmenována ulice (původně Clermont Street). Hugh Mercer se účastnil americké války za nezávislost, což se mu stalo osudným, když zahynul na následky zranění, které utrpěl v bitvě u Princetonu. Stal se tak jakýmsi mučedníkem války, kterého dodnes připomíná tato newyorská ulice. Burr s Alexanderem tak debatují o tom, že někomu stačí pouze zemřít, aby se jeho odkaz zachoval navždy, zatímco oni o zanechání své stopy v historii stále bojují. Ve skutečnosti došlo k přejmenování ulice až o několik let později, zde tak tato zmínka slouží režijnímu záměru.

²⁹⁶ Roku 1790 (tedy o rok dříve) bylo skutečně schváleno zřízení vládního okrsku blízko řeky Potomac, která je zmíněna v textu písně. Roku 1791 pak bylo založeno město Washington, D. C., které je dodnes hlavním městem Spojených států amerických.

skončit! (...) Změnil jsem strany, abych se chopil šance, kterou jsem uviděl. Přísahám, že tvoje pýcha bude jednou konec nás všech!²⁹⁷

3.3.2.5. Cabinet Battle #2

V rámci *Cabinet Battle #2 (Kabinetní souboj #2)* se přesouváme na další vládní jednání. Přítomni jsou Washington, Hamilton a Jefferson. Předmětem jednání je situace v Evropě, která se nachází na pokraji války mezi Francií a Anglií, konkrétně zda mají Spojené státy poskytnout svou pomoc a jednotky Francouzům. Jefferson lobuje za poskytnutí pomoci, na oplátku za pomoc, kterou se jim dostalo od Francie v průběhu války za nezávislost. Hamilton je proti, argumentuje tím, že míchání se do těchto událostí, zmítaných v chaosu politických změn ve Francii, by Spojené státy značně ohrozilo. Jefferson namítá, že tato otázka spadá pod odbor zahraničních věcí, a Hamilton jako ministr financí do ní nemá co mluvit. Washington se přesto kloní na Hamiltonovu stranu a nařizuje sepsat dohodu o neutralitě.²⁹⁸ Mimo jiné je v této scéně zmíněna také smrt francouzského „krále Ludvíka, jehož hlava skončila v koši“.²⁹⁹

3.3.2.6. Washington on Your Side

Jefferson se následně setkává s Madisonem a Burrem, kde muži v písni *Washington on Your Side (Washington na tvé straně)* vyjadřují nespokojenost nad Hamiltonovým jednáním a také nad tím, že je Washington vždy na jeho straně. Zmiňují zde rozpad politického systému na dvě politické strany - Federalisty a Republikány (či Demokratické republikány), ke kterému došlo právě kvůli jejich neshodám.³⁰⁰ Republikáni kritizují Hamiltonovu finanční politiku, která není šetrná k nejchudším vrstvám obyvatelstva a

²⁹⁷ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – Schuyler Defeated.*

²⁹⁸ Dne 22. dubna roku 1793 prezident Washington skutečně formálně vyhlásil neutralitu týkající se válečného konfliktu mezi Francií a Velkou Británií.

²⁹⁹ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – Cabinet Battle #2; Jedná se o Ludvíka XVI., který byl v lednu 1793 popraven gilotinou.*

³⁰⁰ Jefferson s Madisonem založili tuto stranu kolem roku 1792.

farmářům, a přemýšlí, jak situaci řešit. Domluví se na tom, že je třeba Alexandera odstranit a za tímto účelem je nutné najít na něj nějakou „špínu“, která by zdiskreditovala jeho osobu či práci. Jefferson zde také zmiňuje, že obě politické frakce využívají pro svou „válku“ tisk: „Navzájem se fackujeme v tisku a nenecháváme tisknout odvolání“. ³⁰¹ Madison zase to, že je autorem *Listiny práv Spojených států amerických*.³⁰²

3.3.2.7. One Last Time

V další scéně s písní *One Last Time (Ještě jednou naposled)* se naopak schází Hamilton s Washingtonem v prezidentově kanceláři. Washington Alexanderovi oznamuje, že Jefferson právě abdikoval na svou funkci, aby se mohl ucházet o post prezidenta. Zároveň ho seznamuje se skutečností, že sám na tuto pozici již nebude kandidovat, z čehož je Hamilton v obrovském šoku. Washington podává Alexanderovi pero, aby pro něj načrtl poslední řeč, a Hamilton začíná psát slavný Washingtonův projev na rozloučenou (v orig. *Washington's Farewell Address*): „Ačkoliv si, ohlížejíc se zpět za svou administrativou, nejsem vědom žádných úmyslných chyb, znám velmi dobře své nedostatky na to, abych si myslel, že není pravděpodobné, že jsem se mohl dopustit mnoha pochybení. Zároveň si s sebou ponesu naději, že moje země na ně bude pohlížet se shovívavostí, a že po čtyřiceti pěti letech, kdy jsem svůj život věnoval jejím službám s poctivým úsilím, budou chyby způsobené mými neodbornými schopnostmi zavrženy do zapomnění, stejně jako se já sám brzy budu muset vydat na odpočinek. Očekávám s potěšujícími vyhlídkami svůj odchod, který jsem si slíbil, abych si mohl uvědomit sladké potěšení z vychutnávání, spolu s mými spoluobčany, dobrotivého vlivu dobrých zákonů pod svobodnou vládou, věci mému srdci ze všech nejmilejší, a šťastnou odměnu, jak věřím, naší vzájemné péče, práce a nebezpečí.“³⁰³

³⁰¹ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – Washington On Your Side.*

³⁰² James Madison tuto listinu přednesl Kongresu roku 1789. Dva roky na to vešla v platnost.

³⁰³ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – One Last Time*; Miranda v této části písně využívá originální text Washingtonova projevu na rozloučenou.

3.3.2.8. I Know Him

Jako komická vložka se na scéně překvapivě opět objevuje král Jiří III. s písní *I Know Him (Já ho znám)*, který jako vzdálený pozorovatel komentuje změnu na pozici prezidenta, ke které mezitím ve Spojených státech došlo. Nejdříve vyjadřuje své překvapení nad tím, že někdo může dobrovolně odstoupit z pozice vůdce státu: „*George Washington přenechává svou moc a odstupuje. Je to pravda? Nevěděl jsem, že je možné, aby člověk něco takového udělal. Jsem zmatený*“.³⁰⁴ Divákům je v této scéně také oznámeno jméno nového amerického prezidenta, kterého král komentuje slovy:

„John Adams?!

Toho znám.

To nemůže být pravda.

To je ten malý mužíček, který se mnou hovořil.

Před všemi těmi lety.

*Kdy to bylo? V osmdesátém pátém!*³⁰⁵

Chudák, sežerou ho zaživa!

Oceány se vzdouvají.

Říše se rozpadají.

Oproti Washingtonovi jsou všichni maličci.

Úplně sami,

koukněte na ně.

Jeden druhého roztrhají na kousky.

³⁰⁴ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – I Know Him*; Mirandu k těmto veršům údajně inspirovala anekdota, ve které král Jiří III. říká o rezignaci George Washingtona: „*Pokud to udělá, bude to ten nejskvělejší/největší muž na světě.*“

³⁰⁵ Král Jiří III. se setkal s Johnem Adamsem roku 1785, když byl Adams jmenován americkým velvyslancem v Londýně.

Ježiši Kriste, to bude sranda!

Hahahaha.

Prezident John Adams.

*No, hodně štěstí.*³⁰⁶

3.3.2.9. The Adams Administration

Se zvolením Adamse prezidentem se tedy dostáváme do písně *The Adams Administration (Adamsova administrativa)*. Burr a Jefferson seznamují diváka s několika událostmi, které se mezitím staly mimo příběh znázorněný na jevišti: Hamilton zformoval pobřežní stráž a založil noviny *The New York Post*, Jefferson se stal viceprezidentem a prezident Adams vyhodil Hamiltona.³⁰⁷ Tato píseň původně obsahovala také Hamiltonův text, ve kterém se nevybíravě a kriticky vyjadřuje o Adamsovi. Říká o něm například, že je tlustý, arogantní, necharismatický či že je dokonce národní ostudou. Dále hovoří o tom, že ho Adams obviňuje z toho, že se spojil s Británií. Zmiňuje zde také ženu Abigail a stát Massachussetts.³⁰⁸ Celá tato Hamiltonova část byla ve finální verzi z muzikálu vyškrtána.³⁰⁹ Burr s Jeffersonem s potěšením komentují pokles Alexanderova postavení – Hamilton zůstal bez Washingtonovy ochrany, ztratil svou funkci a zneprátelil si navíc prezidenta, který patřil do stejné politické frakce. Hamiltonovi nepřátelé mají kromě toho ještě další trumf, který představují v písni *We Know (My víme)*. Společně s Madisonem přijdou za Hamiltonem do jeho kanceláře s šeky a účtenkami na téměř tisíc dolarů, které

³⁰⁶ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – I Know Him.*

³⁰⁷ Hamilton opravdu položil základy budoucí pobřežní stráže a založil zmíněné noviny, Jefferson se skutečně stal viceprezidentem, avšak poslední informace je smyšlená. Hamilton na svůj post ministra financí rezignoval sám a o dva roky dříve.

³⁰⁸ Opozice Hamiltonovi opravdu vyčítala příliš vstřícný postoj k Británii. Jméno Abigail odkazuje k Adamsově ženě Abigail Smithové, Massachussetts zase k Adamsovu rodnému kraji.

³⁰⁹ Miranda zobrazuje děj v této fázi muzikálu velmi rychle, a tak vynechává události zobrazující konflikt mezi oběma muži – Hamiltonův ostrý pamflet o Adamsovi, stejně tak jako Adamsovi nevybíravé poznámky na Hamiltonovu adresu. Burr divákům pouze zmíní neshody mezi oběma muži – Adamsovy urážky a Hamiltonovu odpověď ve formě otevřeného dopisu.

byly v několika splátkách vyplaceny panu Reynoldsovi před pár lety v roce 1791. Muži tedy obviní Hamiltona, že z vládních fondů zpronevěřil tuto částku peněz pro vlastní obohacení a vyhrožují mu zveřejněním této informace.³¹⁰ Aby Alexander „očistil“ své jméno, vylíčí jim příběh o manželech Reynoldsových. Raději zdiskredituje svou soukromou osobu, než aby připustil jakékoliv pochybnosti o jeho možném pracovním selhání. Opět se zde projevuje Hamiltonova povaha, která nemůže připustit jakékoli pochybení, které by poškodilo jeho veřejný profesní obraz: „*Možná jsem smrtelně poranil své vyhlídky, ale moje dokumenty jsou v pořádku!*“³¹¹ Hamilton mužům ukáže celou svou dokumentaci, kterou si o platbách Reynoldsovi vedl, a dokáže, že ze státních peněz pro sebe nepoužil ani cent. Za jeho upřímnost mu jeho protivníci přislíbí mlčenlivost. Hamilton zůstane ve své kanceláři sám s písní *Hurricane (Hurikán)*, která nám dává nahlédnout do jeho mysli, v níž rekapituluje celý svůj život a přemýšlí, co dělat dál:

„V oku hurikánu

je ticho.

Pouze na chvíli,

žlutá obloha.

Když mi bylo sedmnáct, hurikán

zničil moje město.

Já se neutopil.

Jako kdybych nemohl umřít.

Vypsal jsem se z toho.

Sepsal jsem úplně všechno, co jsem mohl.

³¹⁰ Hamilton byl ve skutečnosti konfrontován Jamesem Monroem, Abrahamem Venablem a Frederickem Muhlenbergem – politiky, kteří se jako první dozvěděli o možném korupčním skandálu. Ke konfrontaci došlo v prosinci roku 1792.

³¹¹ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – We Know.*

Vypsal jsem se z toho.

Vzhlédl jsem vzhůru a město mě sledovalo.

Nechali kolovat talíř (na peněžní dary pozn.).

Úplně cizí lidé.

Pohnuti mým příběhem ke šlechetnosti.

Vybrali dost na to, aby mi to zajistilo místo na lodi plující do New Yorku.

Vypsal jsem se z pekla.

Vypsal jsem se k revoluci.

Byl jsem hlasitější než trhlina ve zvonu.

Psal jsem Elize milostné dopisy, dokud mi nepodlehla.

Psal jsem o Ústavě a dobře jsem jí obhájil.

A do tváře ignorace a odporu

jsem sepsal finanční systém.

A když se moje prosby k Bohu setkaly s lhostejností,

zvedl jsem pero a napsal své vlastní vykoupení.

(...)

Bylo mi dvanáct, když moje matka zemřela.

Držela mě při tom.

Byli jsme nemocní a ona mě držela.

A já jako bych nemohl zemřít.³¹²

³¹² Tato událost je pro Mirandu zásadním momentem, zásadním traumatem v Hamiltonově životě: „Přežít situaci jako je tato, se muselo zdát horším trestem než smrt.“

Vypíšu se z toho.

Sepíšu úplně všechno, co můžu.

Ohromím je upřímností.

Toto je oko hurikánu,

tohle je jediná cesta, jak můžu ochránit svůj odkaz –

Reynoldsov pamflet.“³¹³

Píseň volně přechází v další s názvem *The Reynolds Pamphlet (Reynoldsov pamflet)*. Hamilton sedí za stolem a píše text pamfletu. Na scéně se objevují Burr, Madison, Jefferson a Angelica, kteří čtou již vydaný dokument: „*Obviněním vzneseným vůči mě je napojení na jistého Jamese Reynoldse. Abych vyvrátil nesprávné spekulace – mým skutečným zločinem je milostné spojení s jeho ženou, po značný čas s jeho vědomím. Měl jsem s ní časté schůzky. Většinu z nich v mém vlastním domě. Paní Hamiltonová byla s dětmi v té době nepřítomna z důvodu návštěvy u svého otce.*“³¹⁴ Hamiltonovi protivníci jsou šokováni vydáním pamfletu, zároveň jsou potěšeni tím, že Hamilton po této aféře nebude moci zvítězit v případné kandidatuře na prezidenta. Angelica je na druhé straně šokována obsahem pamfletu a ihned z Londýna přijíždí za svou sestrou Elizou, jejíž reakci vidíme v písni *Burn (Shoř)*, během níž pálí všechny Alexanderovy dopisy, které jí napsal. Eliza je zraněna Hamiltonovým jednáním – jeho nevěrou i tím, že ji odhalil před celým světem: „*Publikoval jsi dopisy, které ti napsala. Řekl jsi celému světu, jak jsi tuhle dívku přivedl do naší postele. Očištěním svého jména jsi zničil náš život.*“³¹⁵

„*Viš, co řekla Angelica,*

³¹³ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – Hurricane*; Podle Mirandova vidění této scény Hamilton vnímá své spisovatelské úspěchy jako základ celého jeho úspěchu. Po celý život se dokázal z těžkých situací „vypsat“ a nyní sám sebe přesvědčí, že z této se „vypíše“ sepsáním *Reynoldsova pamfletu*.

³¹⁴ Text písně se opět skládá z reálných vět ze skutečného *Reynoldsova pamfletu*. Miranda zde pouze aktualizoval jazyk ve spojení „*with his privity and connivance*“, které změnil na „*with his knowing consent*“.

³¹⁵ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – Burn*.

když si přečetla, co jsi udělal?

Řekla:

,Vzala sis Ikara.

*Létal příliš blízko ke slunci.*³¹⁶

Ty a tvoje slova, jsi posedlý svým odkazem.

Tvoje věty hraničí s nesmyslností

a jsi paranoidní v každém odstavci.

Jak tě budou vnímat?

Tebe, tebe, tebe...

Vymazávám se z tohoto příběhu.

Ať se budoucí historici ptají,

jak Eliza reagovala, když jsi jí zlomil srdce.

Všechno jsi rozerval na kusy.

Dívám se, jak to hoří.

Hoří.

Dívám se, jak to shoří.

Svět nemá žádné právo na mé srdce.

Svět nemá žádné místo v naší posteli.

Nedozví se, co jsem řekla.

Pálím vzpomínky.

Pálím dopisy, které tě mohly vykoupit.

³¹⁶ Tato část textu byla vytvořena na základě skutečného dopisu, který Angelica napsala Elize.

Tys ztratil všechna práva k mému srdci.

Tys ztratil místo v naší posteli.

Místo toho spi ve své kanceláři

pouze se vzpomínkami,

jak si byl můj.

*Doufám, že shoříš.*³¹⁷

3.3.2.10. Blow Us All Away

Hlavní postavou další části příběhu je Philip Hamilton, kterého jsme naposledy viděli při jeho devátých narozeninách. Nyní se nám v písni *Blow Us All Away (Všechny nás ohromíš)* představuje jako devatenáctiletý mladík,³¹⁸ který právě absolvoval King's College, stejně jako kdysi jeho otec, ve kterém se Philip vidí. Dozvíme se, že Philip hledá jistého pana George Eackera, který při svém proslovu 4. července veřejně urazil Alexandera. Philip Eackera najde v divadle. Eacker odmítá vzít svá slova zpátky a Philip ho tedy vyzývá na souboj.³¹⁹ Změna scénérie – Philip je doma se svým otcem, jehož se ptá na rady ohledně duelů. Alexander se nejdříve Philipa ptá, zda se sekundanti pokusili vyjednat mír, což Philip odmítá. Alexander mu tedy poskytuje rady, jak se zachovat v souboji:

„Hamilton: Dobře. Tohle je to, co uděláš:

³¹⁷ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – Burn;* Ve skutečnosti se opravdu nedochovaly dopisy, které Hamilton Elize napsal. Pravdou ale je, že byly spáleny až po Alexanderově smrti. Miranda se tak k tomuto dramatickému momentu nechal inspirovat skutečnými událostmi. Rovněž pak tím, že dnešní historici se opravdu mohou jen domnívat, jak Eliza v tuto chvíli zareagovala.

³¹⁸ Nacházíme se tedy v roce 1801.

³¹⁹ George Eacker byl newyorský právník a podporovatel Demokraticky-republikánské strany. Čtyři měsíce po svém projevu na Den nezávislosti se v Park Theatre setkal s Philipem a jeho přítelem Stephenem Pricem. (Představení, které Eacker sledoval, neslo název *The West Indian*, což je vzhledem k Hamiltonově původu zajímavá skutečnost.) Mezi muži došlo k potyčce, ve které Eacker nazval své oponenty velmi urážlivým označením „rascals“ (v překladu ničema, lotr), což vedlo uražené muže k výzvě k duelu.

Stůj tam jako muž dokud nebude stát Eacker před tebou.

Až přijde čas, vystřel do vzduchu.

A celý váš spor bude ukončen.³²⁰

Philip: Ale co když se rozhodne vystřelit? Potom jsem mrtvý.

Hamilton: Ne. Pokud je to čestný muž, bude dodržovat zvyklosti.

Vzít někomu život, to je něco, čeho už se nezbavíš.

Philip, tvoje matka už neunes další zlomené srdce.

Slib mi to. Nechceš mít krev tohoto mladého muže na svém svědomí.

Philip: Dobře. Slibuju.

Hamilton: Vrať se domů, až skončíte.

Vezmi si mé zbraně. Bud' chytrý. Učiň mě pyšným.³²¹

Změna scénérie. Nacházíme se v New Jersey, Philip a Eacker jsou připraveni k duelu. Začíná souboj. Eacker vystřelí dříve, než se napočítá do deseti. Philip padá mrtvý k zemi. Philipovo tělo je odtaženo pryč, během čehož se mění scénérie pro píseň *Stay Alive – Reprise (Zůstaň naživu – Opakování)*. Ocitáme se v blíže nespecifikovaném domě, kam vbíhá Alexander. Od doktora se dozví, že byl Philip střelen nad bokem a kulka prošla až do

³²⁰ Jak již bylo řečeno výše, většina duelů byla spíše jakýmsi testem odvahy. To, co Alexander popsal, byla opravdová duelantská technika nazvaná „delope“, která umožňovala oběma stranám přijít na souboj a dokázat, že jsou pravými muži, a zároveň se vrátit domů živí.

³²¹ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – Blow Us All Away.*

pravé paže, rána je navíc již infikována.³²² Přibíhá také Eliza, oba se sklání nad Philipem, pár chvil na to Philip umírá.³²³

3.3.2.11. It's Quiet Uptown

Následuje píseň *It's Quiet Uptown* (*Na okraji města je ticho*). Angelica se spolu se sborem ujímá funkce vypravěče a nastiňuje nám život Hamiltonových po smrti jejich syna Philipa. Rodina se po této těžké ztrátě odstěhovala na okraj města.³²⁴ Po odhalené nevěře, Philipova smrt oba manžele ještě více rozdělila. Alexander je zdrcen, dříve výřečného, sebevědomého a lehce nafoukaného muže najednou vidíme v úplně jiném světle: „*Když ho uvidíte na ulici, prochází se sám, mluví sám se sebou, je lítostivý. (...) Jeho vlasy zešedivěly. Prochází kolem každý den*“.³²⁵

„*Hamilton: Trávím hodiny v zahradách.*

Chodím sám do obchodu.

Na okraji města je ticho.

Ticho jsem nikdy neměl rád.

V neděli беру děti³²⁶ do kostela.

Znamení kříže nad dveřmi.

³²² Philipův duel s Eackerem byl druhý v pořadí. Při prvním Eackerově duelu s Pricem nebyl nikdo z mužů zasažen přesto, že byly vypáleny čtyři rány. Druhý den se s Eackerem utkal Philip, který poslechl radu svého otce a neměl v úmyslu vypálit, stejně se zachoval i Eacker. Poté, kdy oba muži minutu nevystřeli, zvedl Eacker svou zbraň, Philip ho následoval. Eacker vypálil jako první a zasáhl Philipa přesně tak, jak je popsáno v muzikálu. Dům, ve kterém se scéna odehrává, byl ve skutečnosti dům Angelicy Schuylerové Churchové.

³²³ Alexander byl u svého syna opravdu jako první. Eliza byla tou dobou ve třetím měsíci těhotenství a dorazila do domu své sestry později. Oba zůstali u Philipa, který však nezemřel ihned, ale až následujícího dne v pět hodin ráno.

³²⁴ Hamiltonovi se krátce po Philipově smrti přestěhovali do čerstvě zbudovaného sídla The Grange, pojmenovaném po skotském sídle Alexanderova dědečka. The Grange se tou dobou nacházelo na venkově, 90 minut cesty od centra Manhattanu.

³²⁵ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – It's Quiet Uptown.*

³²⁶ Toto je druhá a poslední zmínka o dalších Hamiltonových dětech v celém muzikálu.

A já se modlím.

*To se nikdy předtím nestalo.*³²⁷

Podle vlastních slov Lina-Manuela Mirandy je toto: „*Píseň ztráty, a poté schopnosti odpustit tuto ztrátu. Také je v ní určité kouzlo.*“³²⁸ Tato píseň je chápána jako nejsilnější moment celého muzikálu, který zůstává dlouho rezonovat: „*Když celý sbor zpívá slovo ‚Forgiveness‘ (‚Odpuštění‘), nemusíte rozumět ani slovo anglicky, nebo znát cokoli z hudební teorie, abyste pochopili, že Alexander a Eliza našli svou cestu domů*“.³²⁹

„Hamilton: Koukni, kde teď jsme.

Koukni, kde jsme začali.

Já vím, že si tě nezasloužím, Elizo.

Ale vyslyš mě, to mi bude stačit.

Kdybych mohl ušetřit jeho život.

Kdybych mohl vyměnit jeho život za ten svůj,

stál by tu právě teď

a ty by ses usmála, a to by stačilo.

Nepředstírám, že znám

ty výzvy, kterým čelíme.

Vím, že nic nemůže nahradit, o co jsme přišli, a potřebuješ čas.

Ale já se nebojím.

Vím, koho jsem si vzal.

Jen mě nech stát vedle tebe.

³²⁷ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – It’s Quiet Uptown.*

³²⁸ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 251.

³²⁹ *Tamtéž*, s. 251.

To bude stačit.

(...)

Angelica: Stojí v zahradě.

Alexander po boku Elizy.

Ona ho vezme za ruku.

Eliza vezme Hamiltona za ruku.

Eliza: Na okraji města je ticho.

Hamilton se otřese.

Sbor: „Odpuštění. Dokážete si to představit?

Odpuštění. Dokážete si to představit?

Když ho uvidíte na ulici, chodí po jejím boku, mluví po jejím boku, je lítostivý.

Oni prochází něčím nepředstavitelným.“³³⁰

3.3.2.12. The Election of 1800

Po zaměření se na osobní tragédii Hamiltonových se opět ocitáme ve veřejném dění. Jak název písně *The Election of 1800 (Volby roku 1800)* napovídá, píše se rok 1800 a právě se konají prezidentské volby. Je nám řečeno, že John Adams v těchto volbách nemá šanci, a tak jsou největšími kandidáty na post prezidenta Jefferson a Burr. Výsledky jsou nerozhodné, rozhodnutí záleží na delegátech. Všichni se ptají Hamiltona, na jakou stranu se přikloní: „*Jefferson nebo Burr? Víme, že to vždycky bude prohra. Ale kdybyste si musel*

³³⁰ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – It's Quiet Uptown.*

vybrat“.³³¹ Hamilton si nakonec vybírá Jeffersona, který také volby vyhraje: „*Nikdy jsem s Jeffersonem v ničem nesouhlasil. Bojovali jsme spolu snad na sedmdesáti čtyřech frontách. Ale teď, když už bylo všechno uděláno a řečeno, Jefferson má alespoň nějaké přesvědčení, Burr nemá žádné*“.³³² Burr, který tedy skončil na druhém místě, automaticky počítá s postem viceprezidenta a spoluprací s Jeffersonem. Jefferson ho z tohoto omylu rázně vyvede – Burr může být sice viceprezidentem, ale se spoluprací at' rozhodně nepočítá. Burr tedy na jedné straně zažívá velký úspěch – získává druhou nejvýznamnější pozici v zemi, na druhé straně je to jakési prázdné vítězství. Cítí se být ostrčený a vynechaný z důležitých záležitostí jako již několikrát předtím. Svou reakci dává znát v písni *Your Obedient Servant (Váš poslušný služebník)*. Tato píseň představuje korespondenci mezi Burrem a Hamiltonem, která vedla k onomu osudnému duelu:

Burr: „Drahý Alexandere,

jsem shovívavý,

ale respektuji pravidla.

Když si tak procházím účinky

vašeho života na ten můj,

dívám se zpět na místa, kde jsem selhal,

a v každém z nich, které jsem si prošel,

byla jedinou společnou hrozbou Vaše neúcta.

Nyní mě nazýváte ‚nemorálním‘,

‚nebezpečnou hanbou‘.

Pokud mi máte co říci,

řekněte čas a místo,

řekneme si to z očí do očí.

³³¹ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – The Election of 1800.*

³³² *Tamtéž.*

Je mi ctí být

Váš poslušný služebník.

A. Burr.

Hamilton: Pane viceprezidente,

Já nejsem tím důvodem, proč Vám nikdo nevěří.

Nikdo neví, v co věříte.

Nebudu se vykrucovat ze svých názorů,

já vždy měl co na srdci, to na jazyku.

I kdybych řekl, to co si myslíte, že jsem řekl,

musel byste citovat tuto křivdu s větší specifičností.

Tady je rozepsaný seznam třiceti let našich neshod.

Hej, nejsem nesmělý.

Jsem jenom muž, který je sledován veřejností,

který se snaží dělat vše, co může pro naši republiku.

Nechci bojovat.

Ale nebudu se omlouvat za to, co je správné.

Je mi ctí být

Váš poslušný služebník.

A. Ham.

Burr: Opatrně s tím, jak budete pokračovat, dobrý muži.

Jste vskutku neklidný, dobrý muži.

Zodpovídejte se z obvinění, která jsem Vám položil k nohám, nebo se připravte

krvácet, dobrý muži.

Hamilton: Burr, Vaše křivda je legitimní.

Stojím si za tím, co jsem řekl, za každým slovem.

Vy stojíte jenom za sebou.

To je to, co děláte.

*Nemůžu se omluvit, protože je to pravda.*³³³

Načež Burr vyzve Alexandra k souboji, který má proběhnout za úsvitu ve Weehawkenu. V následující scéně s písní *The Best of Wives and Best of Women (Nejlepší z manželek a nejlepší z žen)*³³⁴ sedí Hamilton uprostřed noci u psacího stolu a sepisuje jakýsi dokument. Z pozdějších událostí pochopíme, že se jednalo o závěť. Přichází Eliza, která se právě probudila, a nabádá Alexandra, aby se vrátil do postele. Alexander jí oznamuje, že má ráno důležité setkání za městem.

3.3.2.13. The World Was Wide Enough

Další píseň nese název *The World Was Wide Enough (Svět byl dost velký)*³³⁵ a líčí události, ke kterým došlo ve Weehawkenu. Burr ve své části textu oznamuje divákům podrobnosti duelu: Za úsvitu přepluli muži na loďkách řeku Hudson. Burra doprovázel jeho přítel William P. Van Ness, který byl také jeho sekundantem. Hamilton byl doprovázen svým sekundantem Nathanielem Pendletonem a doktorem. Hamilton prozkoumal terén

³³³ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – Your Obedient Servant.*

³³⁴ Název písně vychází z věty, kterou skutečný Alexander napsal v dopisu své ženě noc před svou smrtí. Touto větou se také nechal inspirovat Ron Chernow a v jeho knize o Alexanderu Hamiltonovi můžeme nalézt věnování „*To Valerie, best of wives and best of women*“. Miranda o této písni říká, že je také milostným vyznáním jeho vlastní ženě.

³³⁵ Název této písně vychází z reálných skutečností. Později ve svém životě četl Burr knihu Laurence Sternea *Tristram Shandy*. V této knize byla scéna, kdy muž chytil otravnou mouchu, ale rozhodl se, že ji nezabije se slovy: „*Tento svět je jistě dost veliký pro oba, tebe i mě*“. Načež Burr údajně prohlásil: „*Kdybych četl více Sternea a méně Voltaira, věděl bych, že svět byl dost velký pro Hamiltona i pro mě.*“

místa souboje, které bylo jen kousek od místa, kde v duelu zemřel Alexanderův syn Philip. Když se schylovalo k souboji, doktor se odvrátil, aby mohl později popřít, že byl svědkem duelu. Oba sekundanti poté domlouvají pravidla souboje. Poté skrze text písni nahlížíme do Burrovy mysli:

„Tohle vás nenaučí ve škole.

Ale hled'me, Hamilton má brýle.³³⁶

Proč? Pokud nechce zasadit smrtelnou ránu?

Je to buď on anebo já, svět už nikdy nebude stejný.

Měl jsem pouze jednu myšlenku před tím krveprolitím:

Tento muž neudělá z mé dcery sirotka.

Koukni se mu do očí a nemiř nikam výš.

Seber veškerou odvahu, kterou potřebuješ.

Pak počítej...³³⁷

Když sbor napočítá do deseti, Burr vystřelí. Ještě předtím, než je Hamilton zasažen, celá scéna „zamrzne“. Hamilton zůstává sám se svou poslední zpovědí:

„Představuji si smrt tak často, že se to zdá jako vzpomínka.

Je tohle to místo, kde mě dostihne, stoje na nohou, pár metrů přede mnou?

Vidím, jak se blíží, uteču nebo vystřelím, či to nechám být?

Není tu žádný beat, žádná melodie.

Burr, můj první přítel, můj nepřítel.

³³⁶ Miranda v muzikálu opět zachytil a využil podrobnost, která odpovídá historické skutečnosti.

³³⁷ Oficiální booklet k CD *Hamilton, Act II – The World Was Wide Enough*.

Má tohle být poslední tvář, kterou uvidím?

Když zahodím svou ránu, bude to to, čím si mě budete pamatovat?

Co když je tahle kulka mým odkazem?

Odkaz. Co je to odkaz?

Je to sázení semínka v zahradě, kterou nikdy neuvidíte.

Napsal jsem několik not na začátku písně, kterou za mě bude zpívat někdo jiný.

Ameriko, ty skvělá nedokončená melodie.

Ty jsi pro mě poslala.

Ty jsi mě nechala stát se významným.

Místo, kde každý sirotek a imigrant může nechat svůj otisk a povstat.

Dochází mi čas, běžím a čas mi dochází.

Zmoudři. Vzhlédni vzhůru.

Zachytil jsem záblesk z druhé strany

Laurens vede sbor vojáků na druhé straně.

Můj syn je na druhé straně.

Je s mojí matkou na druhé straně.

Washington se dívá z druhé strany.

Naučte mě, jak říci sbohem.

Povstaň, povstaň, povstaň,

Elizo,

má lásko, dej si načas.

Uvidíme se na druhé straně. ³³⁸

Čas začíná opět plynout. Hamilton vystřelí, míří do vzduchu. Burr vystřelí, Hamilton klesá k zemi. Další události opět popisuje Burr: Burr vyrazil k padlému Alexanderovi, byl však odveden svým sekundantem pryč. Hamilton byl převezen zpátky přes Hudson k lékaři. Na ulicích je rušno, lidí se dozvídají o Hamiltonově smrti. Někdo radí Burrovi, aby se raději schoval, a jemu dochází, co se právě stalo:

„Historie zahlazuje stopy.

V každém obraze, který vykresluje,

vykresluje mě a všechny mé chyby.

Když Alexander zamířil

na nebe,

možná byl tím, kdo umřel jako první,

ale já jsem ten, který za to zaplatil.

Já jsem přežil, ale zaplatil jsem za to.

Ted' jsem padouch v naší historii.

Byl jsem příliš mladý a slepý, abych to viděl.

Měl jsem to vědět.

Měl jsem to vědět.

Svět byl dost veliký pro nás oba, Hamiltona i mě.

Svět byl dost veliký pro nás oba, Hamiltona i mě. ³³⁹

³³⁸ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – The World Was Wide Enough.*

³³⁹ *Tamtéž.*

3.3.2.14. Who Lives, Who Dies, Who Tells Your Story?

Příběh muzikálu končí smrtí Alexandera Hamiltona. Objevuje se zde však ještě jedna, poslední scéna s písní *Who Lives, Who Dies, Who Tells Your Story?* (*Kdo žije, kdo zemře, kdo bude vyprávět tvůj příběh?*). Jedná se o jakési uzavření příběhu, zároveň scéna trochu připomíná i smuteční obřad, jelikož na scénu přichází všechny ostatní postavy, z nichž většina komentuje Hamiltonův život a jeho odkaz. Prezident Jefferson říká: „*To mu musím nechat – jeho ekonomický systém je dílem génia... Nemohl bych ho zničit, i kdybych chtěl. A že jsem chtěl.*“, prezident Madison³⁴⁰ pokračuje: „*Dovedl naši zemi z bankrotu k prosperitě. Nerad to přiznávám, ale nedostalo se mu dostatečného uznání, za to, co nám dal.*“³⁴¹ Angelica dodává, že „*příběh všech ostatních Otců zakladatelů byl vyprávěn. Všem ostatním Otcům zakladatelům bylo umožněno zestárnout.*“³⁴² Poté hlavní slovo přebírá Eliza, právě ona je tím, kdo vyprávěl Alexanderův příběh.³⁴³ Ve svém textu divákům vypráví, co následovalo poté, co Alexander zemřel, jak její život a odkaz jejího muže pokračoval dál:

„Vkládám se zpátky do vyprávění.

Přestávám ztrácet čas slzami.

Budu žít ještě dalších padesát let.

Nebude to stačit.

Vyslechnu všechny vojáky, kteří bojovali po tvém boku.

*Budu se snažit pochopit a dát dohromady tisíce stránek, tvých rukopisů.*³⁴⁴

Opravdu jsi psal, jako kdyby ti docházel čas.

³⁴⁰ Divák se tak seznamuje s faktem, který se odehraje až po událostech popsanych v muzikálu. James Madison se stal čtvrtým prezidentem Spojených států roku 1809.

³⁴¹ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – The World Was Wide Enough.*

³⁴² *Tamtéž.*

³⁴³ V rámci výstavby muzikálů je neobvyklé, aby byl muzikál zakončen někým jiným, než je jeho hlavní protagonist. Miranda tím zřejmě znázorňuje význam Elizy v rámci odkazu Alexandera Hamiltona.

³⁴⁴ Eliza se opravdu snažila roztřídit Hamiltonovy zápisy. Vydání biografie svého manžela se ale bohužel nedožila. Práci na Hamiltonově odkazu dokončil až jeden z jejich synů.

*Budu spoléhat na Angelicu,
dokud bude naživu, budeme vyprávět tvůj příběh.
Je pohřbena v Trinity Church.
Blízko tebe.³⁴⁵
Když jsem jí nejvíce potřebovala, byla tady pro mě.
A ještě stále jsem neskončila.
Ptám se sama sebe: ‚Co bys udělal, kdybys měl víc času?‘
Pán mi ve své dobrotě,
dal to, co jsi vždycky chtěl.
Dal mi více času.
Založím fond v D. C. pro Washingtonův monument.³⁴⁶
Budu vystupovat proti otroctví.
Mohl bys udělat tolik věcí, kdybys měl víc času.
A až přijde můj čas, udělala jsem dost?
Budou vyprávět náš příběh?
Ach, můžu ti říct, na co jsem nejpysnější?
Založím první soukromý sirotčinec ve městě New York.³⁴⁷
Pomůžu vychovat stovky dětí.
Budu moci vidět, jak rostou.*

³⁴⁵ Alexander Hamilton je pohřben na hřibově při kostele Trinity Church, kde se 14. července 1804 konal také jeho pohřeb. Vedle něj byla později pohřbena také Eliza. Angelica je pohřbena na druhé straně hřbitova v rodinné hrobce rodiny Livingstonových, se kterými je spřízněna díky svému manželovi. Na tomto hřbitově je pohřben také nejstarší syn Hamiltonových, Philip.

³⁴⁶ Ke konci života, poté co se přestěhovala do Washingtonu D. C., Eliza skutečně společně s manželkami bývalých prezidentů Adamse a Madisona pomohla vybrat peníze na zřízení Washingtonova monumentu.

³⁴⁷ Roku 1806 Eliza založila společně s několika dalšími ženami *The New York Orphan Asylum Society*. Později byla po dvacet sedm let ředitelkou tohoto sirotčince. Zařízení stále existuje, nyní ve formě Graham Windhamovy organizace.

V jejích očích vidím tebe, Alexandere.

Vidím tě pokaždé.

A až nastane můj čas?

Udělalala jsem dost?

Budou vyprávět můj příběh?

Ach, nemůžu se dočkat, až tě znovu uvidím.

*Je to jen otázka času.*³⁴⁸

Eliza uvidí Alexandra, on vezme její ruku a dovede jí na okraj jeviště. Celý muzikál končí otázkou: Kdo bude žít, kdo zemře, kdo bude vyprávět tvůj příběh? V poslední vteřině představení Eliza vydechne. Tento poslední moment *Hamiltona* se stal tématem mnohých spekulací a diskusí nejen mezi fanoušky muzikálu. Co znamená Elizin výdech? Někteří lidé se domnívají, že je to Elizin poslední výdech před smrtí, někteří dodávají, že je to tím pádem moment, kdy se znovu shledává s Alexanderem, či uvidí Boha. Další z teorií se týká něčeho, co je na divadle známé pod spojením „breaking the fourth wall“, v překladu „rozbití čtvrté stěny“. Tento pojem vyjadřuje hercovo povědomí o divácích v hledišti, přičemž čtvrtou stěnu chápeme jako jakousi hradbu mezi jevištěm a hledištěm. Při jejím rozbití tedy dochází k situaci, kdy herec vidí diváky a plně si uvědomuje jejich přítomnost v sále. Eliza působí při svém vydechnutí šokovaně, ale zároveň můžeme v jejím pohledu spatřit úlevu a dokonce náznak úsměvu. Může to být proto, že se znovu po mnoha letech shledala se svým milovaným manželem, nicméně mně osobně přijde zajímavá poslední z uvedených teorií. Když Eliza vydechne, nedívá se totiž na Alexandra, ale stojí čelem do hlediště. Pokud se nad tím zamyslíme, celý muzikál chápe postavu Elizy jako někoho, kdo nám vypráví Alexanderův příběh a skutečná Eliza je tím, kdo udržel naživu Alexanderův odkaz, který je jedním z velkých témat muzikálu. Pokud tak v poslední vteřině představení, kdy nám Eliza rekapituluje celý svůj život po Alexanderově smrti, kdy se snažila o to, aby na jejího muže nebylo zapomenuto, spadne jakási domnělá zeď mezi ní a hledištěm a ona uvidí plný sál diváků, kteří poslouchali její vyprávění a nyní znají Alexanderův příběh, následuje výdech, který je směsicí šoku, úlevy a štěstí, jelikož se splnilo to, o co celý život usilovala. Tento

³⁴⁸ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act II – Who Lives, Who Dies, Who Tells Your Story.*

názor však nemusí sdílet každý, a úplný konec *Hamiltona* tak dle mého zůstává předmětem vlastní interpretace každého z diváků. Phillipa Soo, která ztvárnila původní Elizu, se k poslednímu momentu muzikálu vyjadřuje takto: „*Krásnou věcí na tom je, že vždy, alespoň pro mě, vždy patří tato chvíle nám všem v sále. Je vrcholem celého zážitku, který jsme právě zažili jako obecenstvo, jako herci, jako postavy. Chci říct, někdy se lidé ptají ‚Jde Eliza do nebe?‘, ‚Vidí Alexandra?‘, ‚Vidí Boha?‘, ‚O co tam jde?‘. A ono je to vlastně všechno z toho. Někdy je to doslova tak, že se podívám a vidím obecenstvo, a tak to je. Ale já si myslím, že ta myšlenka transcendence je přítomna ve všem z toho. Ať už je to v Elizině mysli nebo ve Phillipině mysli, obě jsou jedním a tím samým, což je na tomto okamžiku krásné*“.³⁴⁹

Poslední píseň zároveň ukazuje hořkou pravdu, a sice že každý z Hamiltonových nepřátel Alexandra přežil a všichni měli snahu zahladit jeho vzpomínku. Jeremy McCarter píše: „*Tím, že představení končí Hamiltonovým posmrtným životem, nikoliv jeho smrtí, vyzývá nás k tomu, abychom přemýšleli, co po sobě zanecháme, až tu nebudeme. Vyzývá nás k přemýšlení o odkazu*“.³⁵⁰ O něčem, o čem Hamilton často přemýšlel, stejně jako Miranda: „*Myslím, že všichni sníme o tom – nebo možná jen já – že až odejdeme, lidé, které jsme milovali, nás nějakým způsobem udrží při životě*“.³⁵¹ Když Hamilton zemřel, byl oplakáván množstvím lidí, jeho odkaz však byl ochraňován pouze jednou osobou a v den broadwayské premiéry svého představení si Lin-Manuel Miranda uvědomil, že pokud byl Elizin boj prvkem Hamiltonova příběhu, který ho nejvíce inspiroval, je toto samotné dílo také částí jejího odkazu. „*Ona zasadila semínka do zahrady, kterou neměla možnost vidět, a z jednoho z nich se vyklubal ‚Hamilton‘*“.³⁵²

3.4. Postavy

Všechny postavy, kromě do značné míry zkarikovaného krále Jiřího III., se tvůrci pokouší zobrazit co možná nejvíce autenticky. Zároveň je však *Hamilton* jako každý

³⁴⁹ Rozhovor s Phillipou Soo pro AOL BUILD z 25. listopadu 2015, Internetový server YouTube [on-line] <<https://www.youtube.com/watch?v=BFwoVnIjsNI>> (9. 5. 2019)

³⁵⁰ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 276.

³⁵¹ *Tamtéž*, s. 276.

³⁵² *Tamtéž*, s. 277.

divadelní kus uměleckým dílem, které má svou vlastní koncepci a dodržuje určitý autorský či režijní záměr, který se do tohoto vylíčení promítá.

Pro příběh, který tento muzikál vypráví, jsou jednotlivé charaktery postav, jejich motivace a vztahy mezi nimi velmi důležité, a tak jsem se snažil načrtnout jejich zpracování již v textu, týkajícím se samotného děje muzikálu. Zde se tedy pokusím shrnout či rozvést ty nejdůležitější z nich.

3.4.1. Alexander Hamilton

Miranda se snaží v muzikálu ukázat génia a obdivuhodnou osobnost Alexandera Hamiltona, zároveň usiluje o to, vykreslit ho také jako obyčejného člověka se svými chybami a démony.

Ron Chernow ve své knize píše, že Alexander zdědil brilantní mozek a nesmiřitelnou, divokou sílu po své matce. Na druhé straně původ jeho otce ho mohl přimět ke snění o tom, že není pouhým karibským vyvržencem, který je navěky odsouzen k nízkému statusu, ale jakýmsi aristokratem v přestrojení, který touží odhalit svou pravou identitu a stát se součástí něčeho většího.³⁵³ Právě podobnou touhu můžeme cítit z muzikálového Alexandera.

Na Alexanderovi vidíme, že si v sobě nese svou minulost – nelehké události, které se podílely na formování jeho osobnosti, jako byl odchod otce, ztráta matky, těžké chvíle při snaze protlouci se v mladém věku sám životem. V rámci svého dětství a vyrůstání v Karibiku byl od útlého věku také z první ruky svědkem pirátských loupežných nájezdů, plenění a následných poprav odsouzených pirátů, násilí páchaném na černých otrocích, veřejného bičování a podobných událostí, což mělo jistě také vliv na utváření jeho vidění tehdejšího světa (a později se projevilo například jeho odsuzujícím pohledem na otroctví).

Povahu muzikálového Hamiltona jsem se snažil nastínit již v rozboru děje muzikálu, kde ji ilustroval také rozbor samotných textů, které jsou v díle použity. Mirandův Alexander je pracovitý, energický, dychtivý po hrdinství a vojenské slávě, s čímž se pojí i určitá fascinace mučednictvím. Život ho naučil spoléhat se pouze sám na sebe, prahne po úspěchu, přičemž chce být posuzován za své činy, nikoliv za svůj původ.

³⁵³ R. CHERNOW, *Alexander Hamilton*, s. 16.

Imigrant, který přišel ze dna – tak je Alexander představen v úvodní písni muzikálu. Miranda vidí Hamiltona jako prototyp imigranta, který přišel do světa, kde stále neúnavně pracuje na tom, aby dokázal svou cenu a vyrovnal se lidem z „lepších“ vrstev, či je dokonce předčil. Člověk, který se svými činy snaží zbavit „nálepky“, kterou získal díky svému původu, či lépe řečeno, „nálepky“, kterouž je jeho původ.

O jeho povaze vypovídá i název písně *Non-stop*, kde Burr Hamiltonovu horlivost komentuje slovy: „*Proč si myslíš, že jsi ten nejchytřejší v místnosti? (...) Proč píšeš, jako kdyby ti docházel čas? Proč píšeš dnem i nocí, jako kdyby ti docházel čas? Každý den bojuješ, jako kdyby ti docházel čas*“.³⁵⁴ Kromě toho je Alexander samozřejmě velice inteligentní a ze situací, ztvárněných v představení je patrná jeho intelektuální převaha.

V některých scénách může Alexander působit sebestředně, nafoukaně, či dokonce trochu sobecky. Vystupuje velmi sebevědomě, až vychloubačně, jelikož si je sám dobře vědom svých kvalit. V jiných momentech však dokáže ukázat opačnou tvář, což vidíme například v písni *Helpless*, kdy se Alexander v jedné chvíli vychloubá svým prvotřídním mozkiem, vzápětí však vystupuje naopak velmi skromně, když Elizu upozorňuje na to, že má „*velmi málo peněz, nemá žádnou půdu, jednotku, které by velel, ani špetku slávy*“,³⁵⁵ přesto přísahá Bohu, že dokud bude naživu, nebude se Eliza nikdy cítit bezmocná. „*Tahle vychloubačnost zbudovaná na pocitu totální nejistoty, je právě tou kontradikcí, jíž je náš Hamilton*“,³⁵⁶ říká Miranda.

V jiném světle spatříme Alexandera také ve scénách, které zobrazují momenty či události, jež Alexandera uvnitř hluboce zasáhnou. Příkladem může být scéna *It's Quiet Uptown*, či Alexanderova reakce ve scéně *Tomorrow There'll Be More of Us*, kdy poté, co se Alexander dozví o smrti Laurence, odpovídá na Elizinu otázku, zda je v pořádku slovy: „*Mám tolik práce*“³⁵⁷ a odchází. Miranda to komentuje slovy: „*Co se týká Hamiltonovy odpovědi – říká mnohem více, když je zticha, než když má, co říci. U skutečného Hamiltona tomu bylo podobně. Máme velmi málo záznamů o jeho truchlení nad Laurencem. U muže,*

³⁵⁴ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Non-stop.*

³⁵⁵ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Helpless.*

³⁵⁶ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 76.

³⁵⁷ *Tamtéž*, s. 131.

*který měl názor na všechno, prozrazuje rezervovaný projev upřímný, neobyčejný zármutek“.*³⁵⁸

Podoba Hamiltona se, kvůli rozhodnutí nedávat postavám dobové paruky a od krku nahoru je zobrazovat tak, jak vypadají herci v současném světě, tzn. nepřizpůsobovat jejich účesy dobovým představám, mění podle herce, který roli momentálně nazkouší. Původní Hamilton, kterého si zahrál sám Miranda, se přiblížil historické realitě alespoň tím, že si nechal narůst delší vlasy, které měl vzadu svázané stužkou do culíku, což byl model, který muži v této době běžně nosili. Barva vlasů, která byla u skutečného Hamiltona údajně světle hnědá, však neodpovídá, kvůli autorskému záměru, kdy má být do role Hamiltona obsazen Latinoameričan. Zachovány však zůstaly narážky na Alexanderovy oči, které byly podle dochovaných dobových záznamů údajně výjimečně krásné. Obě z „Hamiltonových osudových žen“ se ve svých textech o této skutečnosti zmiňují – Eliza zpívá: „*Pohled do tvých očí a nic se mi nezdá nemožné. Jsem bezmocná. (...) Oh, podívejte se na ty oči.*“³⁵⁹ a Angelica: „*Ale když v noci sním, vidím Alexanderovy oči.*“³⁶⁰

3.4.2. Aaron Burr

Postava Aarona Burra vystupuje v příběhu jako jakási protiváha hlavního hrdiny, dalo by se říci přímo jeho protivníka, přestože na začátku příběhu oba muži začínají jako přátelé. Jeremy McCarter v knize *Hamilton: The Revolution* píše: „*Předtím než ho historie onálepkovala jako padoucha, byl záhadou, mužem, který mátl i své společníky.*“³⁶¹ Jedním z Mirandových ústředních témat tak nebylo vyličení vztahu kladného hrdiny a zloducha, ale fundamentální odlišnost povah obou mužů, která nakonec vyústila ve fatální souboj. Přičemž „základním kamenem úrazu“ byla neschopnost vzájemného porozumění a pochopení, což ostatně vnímáme, když Hamilton říká Burrovi: „*Já ti nikdy neporozumím*“³⁶² či když chce Burr poznat: „*Jaké to je být ve tvé kůži?*“³⁶³ V písni *Non-Stop* se Burr ptá: „*Proč vždycky*

³⁵⁸ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 131.

³⁵⁹ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Helpless.*

³⁶⁰ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Satisfied.*

³⁶¹ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 263.

³⁶² *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – The Story of Tonight (Reprise).*

³⁶³ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Wait For It.*

říkáš, čemu věříš? Každé tvoje prohlášení zdarma poskytuje municí pro tvé nepřátele“.³⁶⁴

V této písni Alexander přemlouvá Burra, aby se podílel na sérii esejí obhajujících konstituci, což Burr kategoricky odmítá. Burr totiž není ochotný vystavit svou osobu nebo svůj odkaz něčemu tak riskantnímu, což je další ze základních rozdílů mezi oběma muži.

Aaron Burr je představen jako muž s dokonalou kázní a sebekontrolou, což je ostatně velmi dobře vidět v jeho sólové písni *Wait For It*. Působí klidným dojmem jako muž, kterého nerozhodí žádná situace. Role Burra se ujal Leslie Odom Jr., kterého si Miranda a tvůrčí tým muzikálu vybral právě pro jeho s Burrem podobné povahové rysy. Leslie je svými přáteli vnímán jako klidně hovořící, soběstačný, charismatický a vždy také dokonale upravený muž, vyzařující nenucenou eleganci. Miranda o něm prohlásil: „*On je mým kontrastem, je klidný, je elegantní. (...) Leslie je velmi uhlazený, ale je schopen také opravdové zuřivosti*“.³⁶⁵ Při přípravě na svou roli se Leslie věnoval také studiu dvoudílné biografie o Aaronu Burrovi, přičemž jeho i Mirandovým cílem bylo vylíčit motivace Burrových činů, nikoliv postavu prvoplánového zločince.

Burrova síla nespočívá v dramatických horlivých projevech, ale právě v jeho chladném uvažování a sebeovládání, čímž dokonale maskuje svoje pohnutky a emoce, což vyžaduje značnou vnitřní sílu. V určitých fázích příběhu však můžeme vidět jeho další stránku, kdy se projevuje jako muž neklidný, nespokojený, který se má neustále na pozoru. V písni *The Room Where It Happens* vidíme Burrovu nespokojenost, netrpělivost, touhu být ve středu dění a dá se říci také určitou dávkou žárlivosti na Hamiltona. Emoce, které plně „vybuchnou“ ke konci představení před osudným duelem. Duelem, jehož podrobnosti zůstávají dodnes záhadou, a tak se také Miranda s Odomem rozhodli tuto scénu ztvárnit.

Miranda se nesnaží odpovídat na otázky, které se ke skutečnému duelu váží, spíše otázky pokládá a uvádí možné Hamiltonovy pohnutky a motivace. Podobně přistupuje ke ztvárnění Burra v rozhodující scéně také Odom. Jak již bylo řečeno, Burr byl pro mnoho lidí během svého života, i po něm, záhadou. Dnes s jistotou nevíme, zda odplul do Weehawkenu jako chladnokrevný vrah toužící odstranit svého nepřítele, jako muž, který propadl vzteku a léty hromadícím se emocím, či jako protivník snažící se zastrašit svého oponenta. Odom nechává tuto otázku otevřenou, ba co více, každý večer k ní přistupuje znovu podle

³⁶⁴ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – Non-stop.*

³⁶⁵ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 89-90, 263.

momentálního rozpoložení a atmosféry daného představení. Dá se tak říci, že Hamiltonův a Burrův duel zůstává každý večer záhadou i pro samotné herce.³⁶⁶

3.4.3. Elizabeth Schuylerová Hamiltonová

Obsadit a přivést na jevišti k životu Elizu Schuylerovou byla podle slov tvůrčího týmu jedna z největších výzev muzikálu *Hamilton*. Její vřelost, dobrosrdečnost a soubor ostatních kladných vlastností z ní totiž učinily nejen pozoruhodnou ženu, ale zároveň také náročnou postavu ke ztvárnění. Jak řekl Ron Chernow: „*Je obtížné udělat čistou dobrotu přitažlivou*“.³⁶⁷

Skutečná Eliza byla údajně drobná, veselá žena, která si získala náklonnost každého, koho potkala. Podle vzpomínek jednoho z jejích synů „*byla tou nejupřímnější, nejenergičtější a nejinteligentnější ženou*“.³⁶⁸ Z Hamiltonových dopisů je zase zřejmé, že Eliza byla nepostradatelnou součástí jeho života a dalo by se říci, že z něj v mnohých případech učinila lepšího člověka: „*Má Betsey mi dala důvod překonat mou pýchu. Skoro bych řekl i mou čest*“.³⁶⁹ Takovou Elizu se také v *Hamiltonovi* snaží ukázat.

Phillipa Soo, která ztvárnila originální Elizu na Broadwayi, dokonce požádala Rona Chernowa o konzultace, aby lépe pochopila Elizinu osobnost, kterou měla na jevišti prezentovat. Eliza je v muzikálu vylíčena jako dokonalá manželka a obdivuhodná žena – přesně taková, o které mohl skutečný Alexander napsat: „*nejlepší z manželek, nejlepší z žen*“.³⁷⁰ Je dobrosrdečná, obětavá, oddaná a milující, když však Alexander překročí všechny meze, dokáže si zachovat vlastní hrdost, což vidíme v její sólové písni *Burn*. Nakonec je však schopna toho, k čemuž někteří lidé nedospějí za celý svůj život, a sice odpuštění. Ve Phillipině podání se tak v Elize snoubí křehkost a zároveň obrovská vnitřní síla.

³⁶⁶ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 271.

³⁶⁷ *Tamtéž*, s. 107.

³⁶⁸ *Tamtéž*.

³⁶⁹ *The Papers of Alexander Hamilton*, vol. 2, 1779–1781, s. 422-3, dopis Alexandera Hamiltona Elizabeth Schuylerové z 6. září 1780.

³⁷⁰ A. HAMILTON, *Writings*, s. 1019, dopis Alexandera Hamiltona Elizabeth Hamiltonové ze 4. července 1804.

Tato postava je jakýmsi prototypem obětavé manželky, která stojí za významným mužem, přičemž soužití s takovýmto mužem může být (a v jejím případě také bylo) mnohdy náročné. Eliza svého muže podporuje a trpělivě snáší výzvy, které manželství s Alexanderem přináší. Dalo by se říci, že za Alexanderovy úspěchy vdčíme do značné míry právě jí. Ona je také tím, kdo pro nás uchoval Alexanderův odkaz, jemuž zasvětila zbytek svého života, a zároveň postavou, která uzavírá celý Hamiltonův příběh, a tím také celý muzikál. Michael Schulman napsal v článku časopisu *The New Yorker*, týkajícím se žen ztvárněných v muzikálu, toto: „*A tím, že (Miranda pozn.) implicitně srovnává Elizino vyprávění s tím svým (Hamiltonovým pozn.), uznává a bere na vědomí ženy, které zbudovaly tento národ po boku mužů. Nechává vás tedy přemýšlet, zda jméno Hamilton v názvu muzikálu neodkazuje pouze k Alexanderovi, ale také k Elize*“.³⁷¹ I přesto, že nastala chvíle, kdy se Eliza chtěla z Alexanderova příběhu vymazat, splnilo se tedy nakonec její přání z muzikálové písně *That Would Be Enough*: „*Oh, nech mě být součástí tvého vyprávění, toho příběhu, který jednou budou psát*“.³⁷²

3.4.4. Angelica Schuylerová

Angelica je nám představena jako „*nejstarší a nejchytřejší*“³⁷³ ze Schuylerových sester. Je to mladá, krásná, sebevědomá žena, která si je dobře vědoma svých kvalit. Kromě vysokého intelektu jsou jejími přednostmi také dobré společenské postavení a finanční zabezpečení. Již výše byl zmíněn Mirandův záměr vylíčit Angelicu jako intelektuálku světového formátu, která však žije v době, v níž nemá možnost prosadit svoje schopnosti.

Osobnost Angelicy máme největší možnost poznat skrze její sólovou píseň *Satisfied*. Tato skladba je podle tvůrců nejnáročnější písní z celého muzikálu. Rychlost, se kterou Angelica představuje svoje myšlenky, zde nefunguje jako prostředek pro Angelicino „předvádění se“, ale má vyjadřovat její nedostižnost a zároveň její úzkost. Renée Elise Goldsberry, která byla vybrána pro roli Angelicy, o ní říká: „*I v takovéto chvíli mluví velmi rychle a rozhoduje se ve vteřině, přesto je extrémně analytická. Její cesta je velmi jasná. Její*

³⁷¹ *The Women of Hamilton*, Oficiální internetové stránky *The New Yorker* [on-line] <<https://www.newyorker.com/culture/cultural-comment/the-women-of-hamilton>> (27. 5. 2019)

³⁷² Oficiální booklet k CD *Hamilton, Act I – That Would Be Enough*.

³⁷³ Oficiální booklet k CD *Hamilton, Act I – The Schuyler Sisters*.

cesta je velmi přirozená“.³⁷⁴ Na základě této písně vnímáme Angelicu také jako milující a oddanou sestru, která je ochotna vzdát se vlastního štěstí, což vypovídá o její vnitřní síle: „*Ukazuje, že Angelica viděla do Hamiltona hned, co ho spatřila, ale nezastavilo jí to předtím, aby se do něj zamilovala, a nezastavilo jí to ani předtím, aby se hned v té samé vteřině rozhodla ustoupit lásce své sestry*“.³⁷⁵

Muzikál tedy operuje s verzí, která přiznává určitý romantický vztah mezi Hamiltonem a sestrou jeho manželky. Již za Hamiltonových časů byl vztah mezi Alexanderem a Angelicou žhavým tématem diskuzí, přiživovaných poznámkami Johna Adamse, který Hamiltona veřejně obvinil (mimo jiné) ze smilstva, cizoložství a incestu. Dodnes se však nedochovaly přesvědčivé důkazy, které by s jistotou vztah mezi Alexanderem a jeho švagrovou osvětlily. Můžeme se tak pouze domnívat, do jaké míry se jednalo o skutečnost a do jaké míry o pouhé dobové klepy. Přesto z dopisů, které Miranda mimo jiné při tvorbě muzikálu pečlivě prostudoval, vyplývá, že určitý romantický vztah, či flirtování mezi oběma aktéry skutečně probíhalo.

Podobně je vystaven vztah Alexandra a Angelicy v muzikálovém příběhu. Nejedná se zde přímo o aférku sexuálního rázu ale, jak představitelé rolí vysvětlují, o emocionální a intelektuální vztah. Renée o jejich vztahu říká: „*On jí dává něco, co nedostane nikde jinde, a je to něco, co musí mít*“.³⁷⁶ Miranda doplňuje: „*Ona je někdo, kdo disponuje neuvěřitelnou intelektuální zvědavostí, kdo přímo prahne po novinkách z Ameriky, a přitom uvízla s bankéřem v Londýně. Její dopisy nejsou jen o tom ‚Jak se ti daří?‘ a ‚Jak se daří rodině?‘, ale ‚Co se tam děje?‘*“.³⁷⁷ Miranda chtěl ve svých textech ukázat, že flirtování, či chcete-li romantický vztah, mezi Alexanderem a Angelicou neskončilo ani po jejím odjezdu do Londýna, že se jí Alexander stále snažil ohromit a napětí mezi nimi bylo skutečné. Zároveň chtěl zdůraznit, že právě Angelica je tou nejchytřejší ze všech postav muzikálu, tím, že se skrze dopisy stává jakýmsi Hamiltonovým poradcem i v rámci politických záležitostí, což je ostatně jediný prostor, kde může svůj důvtip ve své době prosadit.

I přes jejich volbu vykreslit mezi Alexanderem a Angelicou silný romantický cit se však oba herci shodují na tom, že Hamiltonův výběr Elizy byl správným krokem: „*Z Elizy*

³⁷⁴ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 79.

³⁷⁵ *Tamtéž*.

³⁷⁶ *Tamtéž*, s. 167.

³⁷⁷ *Tamtéž*.

se stal nekonečný zdroj vřelosti a odpuštění a dobroty. Také spolu měli osm dětí, což je dost dobrý důkaz toho, že měli rádi vzájemnou společnost“³⁷⁸ muzikálová Angelica souhlasí: „Pro mě je nejlepším a nejvíce vzrušujícím překvapením muzikálu, že Angelica je jediným člověkem, který vždycky věděl, že Eliza je lepší žena. Každou skvělou věc, kterou Angelica ve svém životě udělá, udělá, protože ví, co by udělala její sestra.³⁷⁹ Tou pravou milostnou aférou je tedy pro Angelicu ve skutečnosti Eliza a láska k Alexanderovi skrze ni“³⁸⁰

3.5. Vizuální stránka

U každého divadelního představení je pro celkové působení díla důležitá také jeho vizuální stránka, zejména pokud se jedná o historický kus. Hamilton je, jakožto historický muzikál, týkající se skutečných událostí, zasazen do konkrétní doby a konkrétního prostředí, se kterým musel tvůrčí tým pracovat. Tvůrci Hamiltona se snažili, o realistické a autentické zobrazení Hamiltonova světa, zároveň chtěli, aby Hamiltonův svět nebyl vzdálený světu dnešních diváků. Vzhledem k Mirandově ideji zkombinovat historickou látku s moderní hudbou, moderní choreografií a především hip-hopovými a rapovými prvky, což jsou mimochodem žánry, které možná nejlépe odpovídají rychlému, výřečnému a energickému tempu skutečného Hamiltona, nemohlo být zpracování stoprocentně realistické. Scénograf David Korins se tak pokusil vytvořit svět, který bude věrný historické realitě, a zároveň v něm bude divák moci spatřit odlesky současné Ameriky.

3.5.1. Scénografie

Tempo muzikálu je povětšinou velmi rychlé a jedna píseň či scéna často ihned přechází v druhou, což s sebou samozřejmě nese vysoké nároky na funkčnost scény. Korinsova scéna tak sestává z monumentální kulisy, která rámuje jeviště a nemění se po

³⁷⁸ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 167.

³⁷⁹ Jako diváci můžeme tuto situaci dokonce vidět i na jevišti při scéně *Satisfied*, kdy se Angelica vzdá muži, kterého zoufale miluje a potřebuje, protože přesně to by udělala její sestra.

³⁸⁰ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 167.

celou dobu představení. Konkrétní místa a lokace jsou pak naznačeny nábytkem a předměty, které jsou na scénu v průběhu muzikálu přinášeny a zase odnášeny. Velkou roli zde hraje také práce světel, která například naznačuje ohraničení jednotlivých místností. Za zmínku stojí také (dokonce dvojitá) točna, což je divadelní termín pro otočnou část podlahy jeviště, která dává tvůrcům prostor pro větší tvořivost a mnoho možností využití, čehož *Hamilton* využívá např. při scéně *Hurricane*, kde Alexander rekapituluje svůj život a podle vlastních slov se ocitá „v oku hurikánu“, při duelech či ke znázornění pulzujícího života v ulicích.

Životy značné části Otců zakladatelů jako byl Washington, Jefferson, Adams a další se pojí spíše s venkovem, Hamiltonovým světem však bylo město, konkrétně New York City. Miranda vidí Hamiltona jako typického Newyorčana, který má na vše názor, hodně mluví a pořád je v poklusu. Základní lokací, kterou má scéna připomínat je tedy město New York, které Miranda také přímo oslavuje v písni *The Schuyler Sisters*, jako „*nejskvělejší město na světě*“.³⁸¹

Při přemýšlení, jak vytvořit scénu k muzikálu, Korinsovi došlo, že i samotný muzikál je o tvoření – tvoření nového národa a že se příběh točí kolem jeho budovatelů. Napadla ho tak myšlenka přenést toto metaforické budování k jeho reálnému významu a začal se zajímat o dobové stavitele a truhláře. Při svém výzkumu zjistil, že většina truhlářů v New Yorku a dalších městech na východním pobřeží Hamiltonovy doby byla původně staviteli lodí, a pracovníci při výstavbě newyorských domů často používali techniky, které se naučili v docích. Korinsovi se tak v hlavě zrodila myšlenka imigrantů, kteří kdysi přijeli do New Yorku a začali budovat město ze svých lodí, a pokusil se vytvořit na jevišti svět, který by se mohl podobat světu těchto Američanů.

Základní nehybnou kulisu tvoří cihlové zdivo, na zbytek scény je s odkazem na zmíněné truhláře a stavitele použito převážně dřevo. Nachází se zde různé dřevěné trámy, nosníky a kladiny. Některé kusy dřeva vypadají jako části z rozebraného popraviště či trupu lodi. Na dřevěných trámech jsou také vypáleny značky, které mají imitovat stopy po řezání ruční pilou. Dále se zde nachází množství svinutých lan, opět odkazujících k přístavnímu městu. Lustry, které jsou v muzikálu použity, jsou inspirovány inventářem *Fraunces Tavern*, revolucionáři oblíbeného podniku na Dolním Manhattanu. Pro inspiraci Korins osobně

³⁸¹ *Oficiální booklet k CD Hamilton, Act I – The Schuyler Sisters.*

navštívil také další místa, jako například *Morris-Jumel Mansion* (které se podařilo zachovat do dnešních dnů), kde se v průběhu války nacházelo jedno z Washingtonových velitelství.³⁸²

Samotná scénografie by však byla pouhou strnulou kostrou, která připomíná dobu minulou. Díky četné company a energické choreografii se však jeviště stává opravdovým žijícím městem, které je stále v pohybu a kde se stále něco děje. Jeremy McCarter okomentoval zvukovou zkoušku k písni *The Schuyler Sisters* slovy: „*Vypadalo to jako New York City – ne v roce 1776 ani v roce 2015, ale jako nějaká jeho zidealizovaná verze nezávislá na době, kde společně tančí lidé různých ras a z různých prostředí*“.³⁸³

Na jedné straně se tvůrčí tým snažil přiblížit slavnou národní éru dnešní společnosti, na straně druhé bylo třeba (kvůli moderním prvkům) nějak zasadit příběh do konkrétní historické doby, k čemuž tvůrci využili, s ohledem na pouhou náznakovost scény, zejména rekvizity a kostýmy.

Rekvizitáři se snažili vytvořit předměty, které by působily co nejvíce autenticky, což můžeme nejlépe ukázat na dokumentech, které jsou v příběhu použity. Například ve scéně Yorktown, kde se Washington radí, jak dál postupovat nad Rocheambeauovou mapou, drží herec v ruce skutečnou reprodukcí této mapy, která je navíc zvláštní technikou přetištěna na pergamenový papír tak, aby připomínal ovčí kůži. Častým dokumentem, který se během představení v různých scénách vyskytuje, jsou noviny. Pokud bychom se dostali blíže k novinám, které jsou používány při představení, našli bychom zde skutečné zprávy, které si v místním tisku opravdu mohli přečíst tehdejší Newyorčané v tom měsíci, ve kterém se scéna na jevišti má odehrávat. Zajímavou výjimkou, která se vymyká snaze o věrnost použitých dokumentů, jsou pamflety, u kterých je možné, že dopadnou mezi diváky. Tyto listiny jsou popsány latinskými slovy, které dohromady nedávají smysl. Tvůrčí tým uvedl, že je to proto, aby se divák do dokumentu nezačetl a nebyla odvedena jeho pozornost od představení.³⁸⁴

Kromě listin byla snaha o co největší autenticitu také u ostatních předmětů. Například svíčky jsou vyrobeny ze skutečného vosku (což v divadle z bezpečnostních důvodů není vůbec běžné), protože nic jiného nedokáže tento materiál věrně nahradit. To samé platí i u

³⁸² L.-M. MIRANDA — J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 40.

³⁸³ *Tamtéž*.

³⁸⁴ *Tamtéž*, s. 133.

pečetí, které jsou použity na dopisech Washingtona a Hamiltona, přičemž každý muž má navíc vlastní osobní pečeť.³⁸⁵

3.5.2. Kostýmy

Pokud budeme hovořit o kostýmech, i zde se jejich autor Paul Tazewell snažil o propojení historie se současností: „*Těžkou výzvou bylo přijít na to, kde se tyto dvě doby protnou a kolik procent z tohoto světa bude hip-hop a kolik procent 18. století*“.³⁸⁶ Pro inspiraci studoval Tazewell pouliční módu dnešní doby a zároveň obrazy Johna Trumbulla z Hamiltonových časů. Kromě toho sledoval také ikony módního průmyslu, které se již v minulosti nechaly inspirovat 18. stoletím, jež kombinovaly s tehdejší módou. Tazewellovi se přesto dlouho nedařilo přijít s nápadem, jak tyto dvě odlišné etapy zkombinovat, aby v rámci muzikálu fungovaly. Při workshopu muzikálu pak přišel se zajímavým nápadem – dobový vzhled od krku dolů, moderní od krku nahoru: „*Nechtěl jsem, aby byl Chris (Christopher Jackson – herec ztvárňující Geroge Washingtona pozn.) jako Washington v napudrované paruce, chtěl jsem v něm vidět toho, kým skutečně byl*“.³⁸⁷ Tento nápad na workshopech skvěle zafungoval a stal se tak modelem, který můžeme vidět ve finální verzi muzikálu. Umocnila ho jistě také kontroverzní volba obsazení skládající se z umělců různé rasy a původu.

Tazewell oblékl všechny herce a členy company do dobových kostýmů, přičemž použil látky špinavě bílé barvy. Barevné kostýmy použil pouze v případech, kdy herci ztvárňovali nějakou specifickou roli. Můžeme zde tedy vidět dobové kostýmy od svátečních šatů a šatů na běžné nošení, přes vojenské uniformy britských a kontinentálních vojsk, až po královský plášť s hermelínem pro Jiřího III., který je také jedinou postavou zcela dobově oblečenou, tzn. i s parukou a královskou korunou.

³⁸⁵ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 133.

³⁸⁶ *Tamtéž*, s. 113.

³⁸⁷ *Tamtéž*.

3.5.3. Choreografie

Na celkové vizuální stránce, jakožto i na samotném příběhu, se podílí také choreografie Andyho Blankenbuehlera, která se neskládá jen z tradičního tance, ale je celým souborem různých pohybů, o kterých choreograf hovoří jako o „*stylizovaných vystupňovaných gestech*“,³⁸⁸ kdy je dáván důraz i na takové drobnosti, jako je například způsob, jakým postava pohne s židlí. Samotná choreografie pak odpovídá hudbě, přičemž moderní prvky mísí se starou klasickou broadwayskou muzikálovou školou.

Blankenbuehler při tvorbě své choreografie zašel ještě dále a pohyb spojil dokonce i s povahou a charakterem dané postavy. Burr se tak v jeho režii pohybuje přímo, v rovných liniích, jelikož nevidí jinou alternativu, oproti tomu Hamilton se pohybuje neuspořádaně, v obloucích, jelikož vidí všechny možnosti.

Ústřední roli hraje tanec pouze v ojedinělých případech, po většinu času spíše rámuje příběh, který je na jevišti vyprávěn. Velkou měrou je také využíván k vyjádření emocí a někdy se stane i nástrojem znázorňujícím bojové scény při válečných výjevech, například při scéně *Yorktown*, popisující stejnojmennou bitvu.

³⁸⁸ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 134.

4. Možnosti využití muzikálu ve výuce

Na základě předcházejícího rozboru díla bych se v této části své práce chtěl zamyslet nad možnostmi využití muzikálu *Hamilton* a posléze i některých dalších děl, českých i zahraničních, z oblasti moderního hudebního divadla, při výuce dějepisu.

Stejně jako všechna umělecká díla dodržuje *Hamilton* jistý autorský a režijní záměr, který je třeba respektovat. Z předchozí části mé práce, kde jsem se snažil zanalyzovat muzikál z hlediska historické skutečnosti, však vyplývá, že v případě tohoto díla se jedná spíše o další přidané významy, myšlenky či otázky, které chtěli autoři nastolit, nikoliv o výrazné pozměňování a upravování historických událostí jako takových. Z tohoto hlediska si tedy myslím, že má *Hamilton* velký potenciál pro to, aby mohl být při výuce dějepisu využit.

4.1. Využití muzikálu *Hamilton* ve výuce

Pokud začnu klady muzikálu, odkáži se na jeho autora Lina-Manuela Mirandu, který se o něm vyjádřil slovy: „*Chtěl bych, aby tohle historikové brali vážně*“.³⁸⁹ Jak je zřejmé z předchozí části mé práce, Miranda si dal opravdu záležet na tom, aby se při tvorbě svého příběhu držel skutečných historických faktů. Jako poradce si přizval dokonce samotného Rona Chernowa, autora oceňované monografie o Alexanderovi Hamiltonovi. Chernow o této spolupráci prohlásil, že Mirandu nezajímaly jen veliké dějinné události, ale také běžné každodenní drobnosti, které by jeho postavám dodaly hloubku a rozměr, což jsou však detaily, které se o osobách, žijících před více než dvěma sty lety, dnes zjišťují nesnadno.³⁹⁰ Ani Chernow tak nedokázal na některé Mirandovy otázky s jistotou odpovědět, nicméně dokládá to, že Miranda bral svůj výzkum historických reálií opravdu vážně. Kromě několika drobných úprav, které se týkaly například časového rozdílu v seznámení jednotlivých postav, viz scéna *The Story of Tonight*, či pocitů jednotlivých postav, které ne vždy vychází

³⁸⁹ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 32.

³⁹⁰ *Tamtéž*.

z doložených informací (ač i o to se Miranda snažil), můžeme říci, že příběh muzikálu do značné míry odpovídá historickému povědomí, které dnes o tomto tématu máme.

Muzikál se nesnaží jen o vylíčení nejdůležitějších událostí a příběhu hlavních postav, ale o komplexní pohled na tyto události a poskytnutí množství vedlejších, či doplňujících informací. V muzikálu *Hamilton* se vyskytuje skoro 24 000 slov, což je pro představu více, než má například *Richard II.* nebo *Zkrocení zlé ženy*. Z Hamiltonových úst v průběhu představení zazní více slov, než můžeme slyšet od krále Leara. Při tomto množství slov poskytuje Miranda divákům mnoho informací: jmen pro příběh důležitých i méně důležitých historických osobností, názvy, průběh a výsledky bitev či jak již bylo zmíněno výše, samotné letopočty, kterými je uvedeno několik písní či scén, aby měl divák lepší přehled o tom, kdy se momentálně děj příběhu odehrává. Kromě toho se zde objevují další detaily, které nejsou pro samotný příběh muzikálu nijak důležité, ale divákům poskytují další zajímavé informace, jako je například zmínka o vlajce Betsy Rossové. V rámci celého muzikálu, ale i jednotlivých textů nám tedy *Hamilton* nabízí množství informací, se kterými můžeme ve výuce pracovat, konkrétní příklady zmíním dále v práci.

V rámci analýzy režijního a vizuálního zpracování díla již byla zmíněna snaha o co největší autenticitu, díky níž se v představení objevují skutečné dobové materiály, jako jsou mapy, novinové články, či další písemnosti. Člověk by řekl, že autenticita, s jakou režisér chce pracovat, je až zbytečná, jelikož s těmito materiály se mohou setkat pouze herci a ani diváci z prvních řad ji neocení, vypovídá však o odhodlání celého autorského týmu. Co tedy zůstává přínosné pro nás, jsou samotné texty písní. Jak vyplývá z jejich rozboru, objevují se v představení části textů, které přímo vyplývají ze skutečných historických dokumentů, či místy dokonce jejich doslovné přepisy. Kromě toho, že se zde tedy hovoří o reálných dokumentech, což je přínosné samo o sobě, je divák seznámen také s jejich obsahem, což je další z věcí, které můžeme využít v hodinách. Místo toho, aby se žáci probírali Seaburyho pamfletem, či osmdesátistránkovou Hamiltonovou esejí, text písně *The Farmer Refuted* jim může dát dobré povědomí o tom, o co v těchto dokumentech a v celém sporu mezi muži šlo. Dále se nabízí možnost samotné práce s textem, ať už se bude jednat o text Mirandovy písně, či reálného dokumentu.

Nyní bych se pozastavil také u záporů muzikálu. Nemám na mysli historické chyby či nepřesnosti, protože i s těmi se dá pracovat, o čemž se zmíním ještě dále ve své práci, ale

vhodnost muzikálu pro použití ve výuce. Po této stránce vnímám u *Hamiltona* několik obtíží či překážek.

Muzikál se snaží posunout hudební divadlo modernějším směrem, přiblížit všeobecně muzikály i samotné téma *Hamiltona* mladšímu publiku a zároveň také vychází z toho, co je Mirandovy vlastní, a sice hip-hopu a rapu. Hip-hop a rap je známý tím, že si většinou jeho interpreti, jak se říká, příliš neberou servítky. Často se v rapu objevují kontroverzní témata, drogy či násilí, což se pojí také se slovníkem, kterým jsou tyto skutečnosti vyjádřeny. Rapeři tak nemají daleko k neslušným výrazům a vulgarismům, které můžeme zaznamenat také v *Hamiltonovi*, nicméně netýká se to zdaleka všech písní. Podobné výrazy se objevují spíše sporadicky, přesto se však tato slova v muzikálu vyskytují.

Nejčastěji je zde užito slovo *damn* (13x), které bychom mohli přeložit jako *sakra*, stejně tak jako výraz *hell* (4x). Dále se zde objevuje výraz *bastard* (5x), který můžeme ve stejné podobě a významu užít i v češtině. U těchto výrazů bych já osobně neviděl větší problém, samozřejmě záleží, s jakou věkovou skupinou žáků či studentů bychom při hodině pracovali. Zazní zde však i ostřejší výrazy, a sice slova *whore* (4x), *ass* (3x), *shit* (7x) a *fuck* (3x). Nabízí se tedy otázka, co s tím?

Z celkového počtu 24 000 slov je těchto 39 jen malou kapkou v moři, je tedy možné, že bychom se s nimi v rámci práce s tímto muzikálem ani neseťkali (záleží s jakou částí muzikálu a jak bychom pracovali). Osobně si troufám tvrdit, že *Hamilton* je jedno z děl, u kterého není pravděpodobné, že by bylo někdy uvedeno v České republice. Návštěva celého divadelního představení s dětmi tak, dle mého názoru, nepřipadá v úvahu. Pokud přece jen ano, záleželo by pak na překladu a přebásnění, zda by vulgarismy v takovéto míře v představení zůstaly. Oficiální záznam celého představení z pochopitelných důvodů neexistuje, na internetu tak lze najít pouze neoficiální videa diváky natočeného představení, která však mají sníženou obrazovou i zvukovou kvalitu, a nejsou tak pro práci s dětmi nejvhodnější.

Lepším materiálem, se kterým by se dalo při výuce pracovat, jsou tedy videa některých jednotlivých písní a scén, která jsou běžně dostupná na internetu (např. youtube). Většinou se jedná o živá vystoupení, která proběhla v rámci nějakého divadelního či televizního pořadu a byla odvysílána v televizi, což řeší náš problém, jelikož v rámci televizního přenosu v USA byla problematická slova „vypípána“. Pro případ uvedu vystoupení obsahující písně *History Has Its Eyes On You* a *Yorktown*, které proběhlo v rámci

70. ročníku předávání cen *TONY*. Ne ke každé písni však podobné video existuje a mínusem těchto materiálů je tedy jejich omezené množství. Díky *Hamiltonově* popularitě na druhé straně můžeme nalézt také množství videí od příznivců muzikálu, kteří ke všem jeho písním vytvořili animovaná či kreslená videa, která znázorňují, co se v dané písni děje. Pro lepší přehlednost, zejména kvůli jazykové bariéře, tak můžeme využít také těchto videí, které alespoň v náznaku přiblíží žákům danou situaci a text. Tato videa obsahují originální písně muzikálu, tzn. obsahují také vulgarismy. Pokud bychom chtěli pracovat s podobným typem videí či samotnými písněmi, je tedy na nás, jak s nimi naložíme – problematické pasáže se dají ztišit.

Dále můžeme pracovat buď samostatně, nebo společně také s texty písní. Pokud využijeme originální texty, můžeme vulgarismy vyškrtnout, jelikož mohou možná mírně pozměnit náladu scény, ale v rámci významů a událostí, které píseň zobrazuje, nemá jejich absence vliv. Pokud bychom chtěli pracovat s již přeloženými texty, dají se problematická slova vynechat či přepsat do vhodnější podoby.

Hamilton je uměleckým dílem, které tyto prostředky využívá pro svůj umělecký záměr, do výchovného a vzdělávacího prostředí školy by však přece jenom takovéto výrazy patřit neměly (záleželo by ale asi na konkrétním učiteli, jak by s touto situací naložil). Na druhé straně, s ohledem na porozumění angličtině a téma muzikálu, by se nejspíše jednalo o práci s žáky osmé třídy a výše, přičemž z vlastní zkušenosti vím, že podobné výrazy žákům této věkové skupiny nejsou cizí a jsou to výrazy, které nejspíše sami běžně používají. Každý člověk má samozřejmě vnímání těchto jevů nastaveno jinak a jak říkám, záleželo by na konkrétním učiteli, jak by se k práci s texty, obsahujícími tyto výrazy, postavil. Osobně si nemyslím, že to je velká překážka. Oficiální stránky muzikálu k této problematice uvádějí, že „*Hamilton je vhodný pro děti od 10 let, jelikož se zde objevují nevhodné výrazy*“.³⁹¹

Dalším mínusem muzikálu je, že je uváděn v anglickém jazyce. Při práci s videi a písňovými texty tak může nastat situace, kdy budeme při práci s žáky narážet na jazykovou bariéru. Zde bude záležet na konkrétní skupině žáků, se kterou budeme pracovat. Můžeme pracovat se studenty vyšších ročníků dvojjazyčných gymnázií, kde angličtina zřejmě nebude překážkou, ale také s žáky osmých tříd, kteří se anglicky učí zatím pár let a pohybují se

³⁹¹ Oficiální internetové stránky muzikálu *Hamilton* [on-line] <<https://hamiltonmusical.com/london-faq/>> (7. 6. 2019)

pouze na základní úrovni. Velké rozdíly mezi jazykovou úrovní žáků pak můžeme vnímat i v rámci jedné a té samé třídy.

Ani tuto skutečnost však nevidím jako nepřekonatelnou překážku. Při sledování videoukázek si můžeme se žáky pustit video opakovaně s tím, že je nejprve necháme pokusit se ve scéně zorientovat samotné, následně si můžeme vysvětlit, čemu nerozumí a podívat se na video znovu, poté můžeme k videu připojit i psaný text, který si s žáky zkusíme vysvětlit a společnými silami přeložit, nakonec se pak můžeme na video podívat ještě jednou, když už budou žáci přesně srozuměni s tím, co jednotlivé postavy říkají, a poté případně s ukázkou dále pracovat. Opět bude záležet na konkrétní skupině a jazykové úrovni jednotlivých žáků. *Hamilton* využívá také dobové dokumenty či archaičtější výrazy, a vzhledem k tématu muzikálu se zde objevují také pojmy týkající se například politiky, ekonomiky atd., tudíž se předpokládá, že i u anglicky hovořících skupin žáků bude pravděpodobně potřeba dovysvětlit si některé detaily a slovíčka. Zde bude záležet také na konkrétní scéně a písni, kterou vybereme, jelikož i jejich jazyková obtížnost je různá.

Posledním faktem, na který je třeba brát ohled, je autorský záměr. Konkrétně mám na mysli téma imigrantů, které je s *Hamiltonem* i Mirandou neodmyslitelně spjato. V rámci muzikálu se týká zejména myšlenky obsazování umělců nejrůznějších ras a původu do rolí, které jsou pro tyto herce historicky neadekvátní. Není to samozřejmě problém ani překážka k tomu muzikál při výuce použít, jen je třeba vzít tento fakt na vědomí a seznámit s ním také žáky, aby si z celé hodiny neodnesli to, že „*prezident Washington byl Afroameričan*“. Je tedy nutné vysvětlit žákům Mirandovu ideu a zprostředkovat jim další informace o skutečných historických osobnostech, které v muzikálu vystupují. Tato skutečnost nám nicméně také přináší všeobecnější témata k diskusi týkající se imigrantů, menšin či lidských práv, která můžeme také interdisciplinárně využít a propojit například s občanskou výchovou či základy společenských věd.

4.2. Příklady práce

V předchozí podkapitole jsem stručně zmínil některé z možností práce s žáky, které muzikál *Hamilton* nabízí pro případné využití v hodinách dějepisu. Nyní bych se rád na tyto

možnosti více zaměřil a představil několik nápadů a příkladů, jak bychom mohli v rámci využití muzikálu se žáky či studenty pracovat.

4.2.1. Motivační aktivity

Jako první zmíním aktivitu, kterou jsem vyzkoušel s žáky deváté třídy základní školy při úvodní hodině dějepisu na začátku školního roku, kdy jsem si chtěl s žáky připomenout některé informace z úvodu do studia dějepisu, jako například jaké máme historické instituce, prameny a kde můžeme hledat informace.

Zeptal jsem se žáků, kde by hledali informace, pokud by se chtěli o nějaké historické události dozvědět něco více, či by o nějakém tématu z historie měli napsat referát. Okamžitou odpovědí byla Wikipedia, když jsem tuto možnost vyloučil, postupně se žáci dostali ke knížkám, knihovnám a archivům, a dokonce i muzeím. Poté jsem se žáků zeptal, zda by je bavilo hledání informací tímto způsobem, naprostá většina se shodla na tom, že hledat informace v těchto institucích by bylo časově náročné a takováto práce by je nebavila.

Následně jsem jim, bez dalšího vysvětlení, pustil videoukázku z *Hamiltona*, konkrétně se jednalo o již zmíněné vystoupení z předávání cen *TONY*, kde byla předvedena píseň *Yorktown*, jelikož je to scéna, kde se vyskytuje množství informací a děj jde kromě textu vyčíst také z choreografií a z toho, co se děje na scéně. Instrukce byly pouze takové, že se žáci mají dívat na video a dávat pozor, o co v něm asi půjde. Pustil jsem začátek videa bez úvodního sborového uvedení do situace, které oznamuje, že se nacházíme v bitvě u Yorktownu v roce 1781. Po krátké ukázce jsem video pozastavil a ptal jsem se žáků, v jaké zemi a době se podle nich nacházíme. Podle oblečení žáci velmi dobře odhadli, že se nacházíme v 18. století. Prvotní odhad země směřoval do Francie, kterou žákům zřejmě evokovaly uniformy, které svým stylem mohly připomínat uniformy francouzské. Video jsem zastavil ještě jednou, zhruba v půlce, abych se zeptal, zda se nějak změnil jejich názor. Někteří žáci se drželi Francie – vedlo je k tomu zřejmě zmínění Francie a jména Lafayette, jiní začali navrhopvat Británii, pravděpodobně podle toho, že byla zmíněna v textu, či podle vojáků, kteří se zde objevili v červených uniformách. Po skončení ukázky se k těmto zemím přidala Amerika, která mezi tipy nakonec převážila. Podle odpovědí žáků to bylo zejména kvůli postavě George Washingtona, který se ve videu ke konci objevil. Dále jsem se žáků

ptal, jakou událost tato scéna zobrazuje. Společnými silami přišli na to, že se jedná o bitvu mezi americkými a britskými vojáky, kterou Britové prohráli, a že se nejspíše jedná o období americké války za nezávislost.

Poté, co jsme si se žáky vysvětlili, v jaké době a v jaké geografické oblasti se nacházíme, pustil jsem video znovu (i s úvodem), aby se žáci, nyní již seznámeni s dějem probíhajícím na jevišti, mohli více zaměřit na samotný text písně. Když video skončilo, zeptal jsem se, jaké informace se z něj dozvěděli, či která jména si zapamatovali. Jejich odpovědi jsem zapisoval na tabuli.

Společně jsme dali dohromady tyto informace: 1781, bitva u Yorktownu, USA – modří x VB – červení, vítězství USA, Hamilton – ?, Lafayette – Francie, George Washington – generál, Hercules Mulligan – špion, člen Sons of Liberty = Synů svobody, fungovalo otroctví, bojovali i černí vojáci, píseň *The World Turned Upside Down*. Řekl bych tedy, že se žákům podařilo zaznamenat to nejdůležitější. V písni se objevují ještě další jména a informace, například zmínky o Laurensovi, Rochambeauovi atd., které bylo ale podle pouhého poslechu anglického textu těžké zachytit. S žáky jsem pak prošel jednotlivé pojmy zaznamenané na tabuli a dovysvětlil, co bylo třeba, například, kdo to bylo Alexander Hamilton, kdo byli Synové svobody, jak to bylo s afroamerickými vojáky či co to bylo za píseň, která se po bitvě u Yorktownu zpívala.

Nakonec jsem žákům řekl, ať se podívají na tabuli, kde jsme měli zaznamenané, co všechno jsme z videa zjistili. Zeptal jsem se jich, zda by tyto informace považovali za dostačující, pokud by se chtěli o této bitvě či této fázi americké války za nezávislost něco dozvědět, či lépe, zda by si připadali dostatečně vybaveni informacemi, pokud by se je někdo na toto téma zeptal. Žáci se shodli na tom, že by tyto informace nejspíše byly dostačující. Poté jsem se jich, v návaznosti na předchozí diskuzi, zeptal, zda je takovýto způsob zjišťování informací bavit. Všichni odpověděli, že ano, načež jsem se snažil zdůraznit tento rozdíl s jejich předchozí odpovědí, která se týkala studia historie skrze knihovny a archivy. Také jsem připomněl názor, že je takováto aktivita časově náročná, což jsem dal do kontrastu s využitým videem, které trvá něco málo přes 4 minuty. Snažil jsem se žákům ukázat, jak velké množství informací jsme mohli z těchto pár minut zjistit.

Tato aktivita měla jednak motivační funkci, chtěl jsem oživit hodinu i jiným typem práce a užitých materiálů. Zároveň jsem chtěl žákům ukázat, že historie nejsou jen zaprášené staré knihy, že zdroje pro poznání historie nejsou jen tradiční archivní prameny a dokumenty

a že informace o dějinách můžeme v dnešní době získávat z nejrůznějších moderních zdrojů, což je ostatně myšlenka, která provází celou tuto práci.

4.2.2. „Čtení“ s porozuměním

Předchozí aktivita byla více zaměřena na rozšíření obzorů a možností, jak a kde žáci mohou získávat historické informace. Jednalo se o společnou práci, diskuzi spolu s učitelem, kdy žáci spíše pouze pozorovali danou ukázkou a společnými silami ji komentovali. S muzikálem, jeho texty a ukázkami se dá však pracovat i jinými způsoby, při kterých se žáci více zaměří na rozbor těchto médií a práci s informacemi i v rámci skupinové či samostatné práce. Ke konkrétním ukázkám či textům můžeme vytvořit například různé pracovní listy, jež by byly zaměřeny na „čtení“ s porozuměním, které může být pro žáky, alespoň podle zkušeností s těmi mými, problematické. Pro příklad opět použiji ukázkou s písní *Yorktown*.³⁹²

Žáci by nejprve dostali pracovní listy, aby se mohli podívat, které informace mají z ukázky zjistit. Dále by učitel žákům pustil videoukázku a poté by jim rovněž rozdál texty písně, jelikož se v této scéně vyskytuje poměrně dost informací v rychlém tempu. Žáci by tedy měli možnost při vyplňování pracovního listu nahlížet do textu písně,³⁹³ ve kterém by se snažili najít potřebné informace. Dostali by určitý čas na vyplnění listu – konkrétní doba by záležela na jazykových schopnostech dané třídy. Po uplynutí časového limitu by učitel žákům opět pustil video, kde by si mohli ověřit svoje odpovědi. Poté by dostaly ještě krátký čas na jejich případné doplnění. Následovala by společná kontrola, při které bychom si se žáky ukázali v textu i ve videoukázce místa, kde jsme mohli požadované informace zjistit, a opravili případné chyby.

Podobně se dá pracovat i se samotným písňovým textem, kde odpadá vizuální stránka věci a se žáky se v rámci pracovního listu zaměříme pouze na čistý text. Žáci se tak naučí pracovat také s jinými typy textů, či médií, než se kterými se běžně setkávají například v hodinách češtiny, kde se učí číst s porozuměním nejvíce.

³⁹² Ukázka pracovního listu je přiložena v příloze.

³⁹³ V tomto konkrétním pracovním listu se nejedná o složité otázky, text písně by tedy mohl zůstat v originále. Případně by žáci mohli využít slovníky.

4.2.3. Práce s textem a s dobovými dokumenty

Kromě pracovních listů se v rámci práce se samotným textem můžeme také zaměřit více na jejich rozbor. V této souvislosti se nabízí možnost pracovat jak s Mirandovými písněmi, tak s reálnými dokumenty. Využit se dají jednak doslovné úryvky dokumentů, které se v textu písní objevují, zde se jedná zejména o píseň *The Reynolds Pamphlet*, kde se nachází část stejnojmenného pamfletu, či píseň *One Last Time*, kde byly použity úryvky *Washington's Farewell Address*. Žáci tak mohou podle daného Mirandova textu vyhledat text skutečného dokumentu, zjistit, zda se nějakým způsobem liší od toho, co Miranda do svého muzikálu použil, a tyto dva texty dále porovnat. Na druhé straně můžeme pracovat také s písemnostmi, které jsou v muzikálu zmíněny a citovány, nicméně ne v doslovné podobě. Týká se to zejména dopisů, například dopisu Jamese Reynoldse Alexanderovi Hamiltonovi z písně *Say No To This*, či vzájemné výměny korespondence mezi Hamiltonem a Aaronem Burrm, která předcházela jejich duelu, v písni *Your Obedient Servant*. V těchto případech se jedná o pouhé přiblížení původních textů divákům, tím pádem text neodpovídá skutečné podobě, avšak jeho myšlenka je podobná. V rámci tohoto typu textů se tak při práci s žáky nabízí zejména porovnávání skutečného dokumentu a textu, který podle něj Miranda pro své představení vytvořil. Jak již bylo řečeno ve druhé části mé práce, co se týká původního muzikálového textu, který znázorňoval korespondenci mezi Burrm a Hamiltonem, držel se Miranda téměř přesného znění originálních dopisů, což později pozměnil, aby byl jazyk textu pro diváky lépe uchopitelný. Žáci tak mohou například hledat, které úseky reálných dopisů Miranda ve svých textech přepracoval, které naopak úplně vynechal. Můžeme se také zamyslet, proč právě tyto úseky byly použity, či vynechány.

Kromě celých dokumentů se v průběhu představení objevují i samostatné reálné výroky či věty, se kterými bychom mohli také pracovat. Pro příklad uvedu píseň *Best of Wives and Best of Women*, kde se nachází Hamiltonova věta, která dala této skladbě název. S touto větou bychom mohli kupříkladu naložit tak, že bychom ji představili žákům, kteří by se o ní v rámci samostatné či skupinové práce, za použití internetu snažili zjistit další informace. Zkusili by pátrat po původu této věty, kolem které by poté mohli vystavět celý příběh a zasadili ji do historického pozadí. Jejich úkolem by tedy bylo zjistit například, odkud daná věta pochází, její časové zařazení, komu byla tato věta určena, kdo ji napsal, jaký byl vztah mezi těmito lidmi atd. Konkrétní zadání by učitel žákům sdělil před začátkem

jejich pátrání. Po zadání této věty do vyhledavače se mezi prvními odkazy (mezi odkazy na Mirandovu píseň), objeví Alexanderův dopis Elize, kde je tato věta použita. Z dopisu by žáci zjistili časové a geografické zasazení a také by zde objevili jména Eliza Hamiltonová a Alexander Hamilton. Zjistili by tedy nová vodítka, na jejichž základě by mohli hledat další informace, jako kdo to byl Alexander Hamilton. Z informací o Hamiltonovi by dále mimo jiné zjistili, že zemřel při duelu s Aaronem Burrem několik málo dní po napsání tohoto dopisu, tudíž byl tento dopis zřejmě Alexanderovým dopisem na rozloučenou atd. Žáci by poté shromáždili své poznatky, které by zpracovali, a ostatním spolužákům či skupinám by představili historické pozadí této věty, tohoto dopisu a co zjistili o jeho vzniku. Troufám si tvrdit, že tyto informace, které žáci museli sami vypátrat, si budou lépe pamatovat, než kdyby jim při hodině byly pouze sděleny mezi množstvím dalších informací, zároveň by si procvičili schopnost sami zjišťovat informace, kterou budou jistě potřebovat při dalším studiu. Nevýhodou této aktivity je angličtina, se kterou se žáci setkají u Alexanderova dopisu. Hodila by se tak spíše pro žáky gymnázia či třídy s lepší jazykovou úrovní. U tříd slabších v angličtině by byla možnost poté, co žáci dopis dohledají, projít ho společně s učitelem a přeložit obtížné pasáže, dále by práce probíhala, jak bylo zmíněno výše.

4.2.4. Vlastní tvůrčí činnost a tzv. rap battles

Muzikál *Hamilton* a práce s jeho ukázkami a texty také inspiruje k vlastní tvůrčí práci. Žáci se například v rámci porovnávání muzikálových textů a skutečných dokumentů mohou pokusit na základě nějakého reálného dokumentu zpracovat svůj vlastní text. Mohou po vzoru Mirandy převést text do moderního jazyka či se ho pokusit zřymovat. Případně mohou vymyslet vlastní text, který nebude vycházet ze skutečného dokumentu. Nemusí se ani držet tématu americké války za nezávislost, mohou například vytvořit text, který by se vztahoval k jejich obíbené etapě z českých dějin atp.

V rámci vlastní tvůrčí práce žáků bych chtěl zmínit také aktivitu, která se v rámci výuky rozšířila ve Spojených státech amerických. Touto aktivitou jsou tzv. „rap battles“, česky bychom to přeložili nejspíše jako „rapovací souboje“. Tato aktivita vychází

z muzikálových scén *Cabinet Battle #1* a *Cabinet Battle #2*,³⁹⁴ ve kterých dochází ke slovním přestřelkám mezi Hamiltonem a Jeffersonem v rámci zasedání amerického kabinetu, kdy se muži právě za pomoci rapu snaží přesvědčit posluchače o správnosti svého názoru na některou z důležitých otázek, která je zde projednávána. Pro tyto scény se Miranda inspiroval v hudebním světě, kde jsou podobné slovní souboje běžnou praxí mezi rapery.

Muzikál *Hamilton* již od počátku uvádění spolupracoval s organizací *Theater Development Fund*, jehož *Stage Doors* program se snaží umožnit studentům návštěvu newyorských divadelních představení, přičemž se zaměřuje na školy, které by si podobné akce ze svých vlastních zdrojů nemohly dovolit.³⁹⁵ Často se jedná o školy, jejichž studenti pocházejí z různého prostředí, jsou různých ras či různého vyznání. Již při uvádění muzikálu na Off-Broadwayi tak *Hamilton* pořádal odpolední představení určené výhradně pro školy. Ještě před návštěvou díla se většina učitelů se svými studenty na představení připravovala například tím, že v hodinách anglického jazyka rozebírali *Deklaraci nezávislosti* či *Listinu lidských práv*, další se zaměřili na všeobecné povědomí o americké válce za nezávislost a jíní, jako například Joe White z John Adams High School, sáhli k textům samotného muzikálu. White se zaměřil přímo na osobu Alexandera Hamiltona a studentům přečetl první verše představení o *bastardovi, sirotkovi, synovi běhny a Skotovi, shozeném prozřetelností doprostřed zapomenutého místa v Karibiku*. Poté studentům řekl, aby se pokusili tohoto muže popsat. Odpověděli, že by to mohl být Dominikánec či někdo ze Západní Indie (White doplňuje, že v této třídě je hodně studentů dominikánského původu) a hádali, že to byl někdo, kdo odešel do New Yorku, protože tam, kde se narodil, měl špatný život. White pokračoval čtením textu: „*Tento Otec zakladatel z desetidolarové bankovky, sám bez otce, se dostal mnohem dále tím, že pracoval mnohem tvrději, tím, že byl mnohem chytřejší, tím, že byl samostatný*“. Studenti dále tipovali, že to byl někdo, kdo se vypracoval, někdo, kdo začal jako imigrant a kdo chtěl, aby z něj něco bylo. Zarazilo je však slovní spojení *Otec zakladatel z desetidolarové bankovky*, kterému nerozuměli. „*Tak jsem jim ukázal desetidolarovou bankovku a řekl jsem jim: ‚Tohle je on, to je ten, o kom se bavíme‘. Nemohli tomu uvěřit.*“³⁹⁶ popisuje White.

³⁹⁴ Miranda původně napsal pro muzikál ještě scénu *Cabinet Battle #3*, která se týkala problematiky otroctví. Do finální verze muzikálu se však nedostala.

³⁹⁵ Oficiální internetové stránky organizace *Theater Development Fund* [on-line] <<https://www.tdf.org/nyc/35/Theatre-Education--Engagement-for-New-York-City-Students-Communities--Organizations>> (17. 6. 2019)

³⁹⁶ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 156-7.

Aktivita, kterou chci zmínit, však následovala až po zhlédnutí představení. V rámci programu pro školy totiž *Theater Development Fund* vybízí studenty, aby vytvořili vlastní výstupy vycházející z představení, které právě viděli. Joe White se nechal inspirovat právě *Kabinetními souboji*, jenž patřily mezi scény, které studenty nejvíce zaujaly: „*Které politické otázky jsou pro studenty důležité? S čím se dnes potýkáme, co by mohlo být otevřeno debatě? Pomyslel jsem si, že by mohlo být super nechat je proti sobě rapovat*“.³⁹⁷ White tedy rozdělil své studenty do dvojic a požádal je, aby vymysleli argumenty pro a proti, týkající se nějaké závažné společenské otázky, jako je například zákon o držení střelných zbraní či stejnopohlavní manželství. Studenti měli poté své argumenty transformovat do rapu, který předvedli před třídou. Nástavbou k tomuto úkolu byla ještě výzva, aby studenti v rámci svého rapu použili libovolnou větu z představení.³⁹⁸ Podobně postupovala například Susan Willermanová ze střední školy Fort Hamilton High, která vyzvala své studenty, aby si vybrali libovolné téma, které se jich dotýká, a pokusili se v rámci improvizace předestřít různé názory na tato témata před svými spolužáky.³⁹⁹ Podobné aktivity se postupně staly populární na mnoha dalších školách po celých Spojených státech amerických. Jedná se zejména o střední školy, nicméně učitelka osmé třídy Lois MacMillan ukazuje, že podobným způsobem se dá pracovat i s mladšími žáky již na základní škole. Její osmáci vytvořili a předvedli na základě historických dokumentů několik rapovacích soubojů a písní týkajících se různých témat, od oslavy Henryho Knoxe po vyličení vojenských podmínek v průběhu války za nezávislost.⁴⁰⁰

Vlastní tvůrčí činnost žáků se tedy nemusí týkat jen psaní, ostatně muzikálové představení vybízí také k vlastní dramatizaci, což opět můžeme propojit s porozuměním textu. Přímoú dramatizaci textu si dokáží představit například u scény *Ten Duel Commandments*, kde je popisováno tzv. deset příkázání duelu, tzn. činností a kroků, které vedou k samotnému duelu a tomu, jak probíhá. Jednalo by se zřejmě o skupinovou práci, kde by se žáci nejdříve seznámili s textem, na jehož základě by si rozdělili role (duelanti, sekundanti, lékař), a poté by podle něj svým spolužákům předvedli, jak v těchto dobách

³⁹⁷ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 156-7.

³⁹⁸ Ukázka rapu studentky střední školy John Adams High School je přiložena v příloze.

³⁹⁹ L.-M. MIRANDA – J. McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, s. 15.

⁴⁰⁰ Některé písně žáci zpracovali do videí, která se dají volně najít na kanále *youtube.com* – například píseň *SMS Henry Knox* [on-line] <https://youtu.be/hofnG_2xV1M>, či *Lincoln Douglas Debate Rap Battle* [on-line] <<https://www.youtube.com/watch?v=8oqv5N5OZU0>> (19. 6. 2019)

probíhali podobné souboje. Dále by se nabízelo sehrát s žáky průběh v muzikálu zmíněných bitev.

4.2.5. Kritické myšlení a muzikál *Six*

Výše v této práci, když jsem hovořil o záporných stránkách muzikálu pro využití ve výuce, jsem zmínil, že mezi problematické aspekty neřadím historické chyby a nepřesnosti, které se v muzikálu objevují. Pracovat můžeme totiž i s nimi. Texty či díla, ve kterých se nachází nepravdivé či zavádějící informace nám dávají dobrou příležitost pro procvičování kritického čtení a myšlení. S žáky se na nich můžeme naučit, že informace, které jsou jim předloženy, nemusí být vždy pravdivé. Měli bychom se tedy nad získanými informacemi zamyslet a ověřit si je. Muzikály, kde můžeme najít nějaké nepřesnosti, jsou tedy z tohoto ohledu lepším materiálem pro práci než historicky naprosto přesné kusy, jelikož si zde informace můžeme nejen ověřit, ale také je opravit, či uvést na správnou míru, a můžeme tak s dílem více pracovat.

Pro příklad takovéto práce jsem si vybral další z děl v oblasti moderního hudebního divadla, které se v poslední době stalo mimořádně úspěšné nejen mezi mladými lidmi, a tím je muzikál *Six*. Jedná se o britský muzikál z pera Tobyho Marlowa a Lucy Mossové, který pojednává o šesti ženách, a sice šesti manželkách Jindřicha VIII.: Kateřině Aragonské, Anně Boleynové, Janě Seymourové, Anně Klevské, Kateřině Howardové a Kateřině Parrové. Muzikál měl premiéru roku 2017 v rámci festivalu *Edinburg Fringe*, kde zaznamenal velký úspěch, a zajistil si tak 6 představení v londýnském Off-West Endu. Projekt se posléze stal tak populární, že se v lednu letošního roku vrátil do londýnského divadla Arts Theatre, kde se měl uvádět pouze 16 týdnů, nicméně jeho uvádění je tak úspěšné, že byla produkce prodloužena (zatím) do července 2020. Muzikál také vyhrál cenu za Nejlepší off-westendskou produkci za rok 2019 a byl nominován na nejvýznamnější britskou cenu *Laurence Olivier Award* v kategorii Nejlepší muzikál.

Six má podobu spíše jakéhosi popového koncertu⁴⁰¹, na němž vystupují zmíněné královny, které nám ve svých písních přibližují svůj život a každá z nich se snaží přesvědčit diváky, že právě ona je tou nejvýznamnější a nejvíce zapamatování hodnou ženou Jindřicha

⁴⁰¹ V rámci tohoto pojetí má muzikál pouze 75 minut bez přestávky a vyskytuje se zde pouze 10 písní.

VIII. Muzikál se tedy snaží představit osudy těchto žen z jiné (jejich vlastní) perspektivy a vyprávět jejich příběh nejen jako pozadí příběhu významného panovníka.

Jedná se o dílo, které je svou myšlenkou a zpracováním velmi podobné *Hamiltonovi* – jde o to přiblížit historické osobnosti a události, zejména mladšímu publiku, formou, která pro něj bude přitažlivá a zajímavá. Stejně jako *Hamilton*, tak *Six* využívá moderní hudby, v tomto případě popové, a moderního jazyka. Navíc je v představení užíváno moderních kostýmů, účesů a celé vizuální zpracování má soudobý nádech. Zde se zastavím u textů, které nejen, že používají moderního jazyka, ale také moderních reálií, a tak se můžeme doslechnout například, že si Anna Boleynová vyměňovala s Jindřichem VIII. „textovky“ nebo že Jindřichovi vadilo, že Anna Klevská nevypadala ve skutečnosti tak jako na své „profilovce“, a tak si jí dal „odebrat z přátel“.

Problematickým aspektem tohoto projektu je pro výuku ve škole opět neslušný jazyk, který se místy vyskytuje. Celá show je založena na vtipných textech a dialogích mezi soupeřícími manželkami, které často inklinují k nekorektnímu humoru, který je dle mého názoru (a zřejmě i dle popularity muzikálu) nesmírně komický, nicméně zabíhá i do choulostivějších témat a ovlivňuje také slovník. Na oficiálních stránkách muzikálu je opět věkové doporučení od 10 let výše,⁴⁰² nicméně při mé návštěvě *Six* jsem zde potkal mnohem menší holčičky, které sem přišly s rodiči, byly nadšené a texty znaly nazpaměť. Opět by tedy asi záleželo na konkrétním vnímání daného člověka a také na tom, kterou část muzikálu bychom chtěli použít.

Muzikál však není postaven pouze na vtipných pasážích, ale také na historických faktech. Divák se tedy dozví spoustu zajímavých a reálných informací o životě Jindřichových manželek, jejich soužití či atmosféře dané doby. Dovolím si osobní poznámku, že já sám jsem se během těchto 75 minut dozvěděl tolik informací o tomto tématu, kolik jsem neslyšel dohromady za celý svůj předchozí život v rámci výuky na ZŠ, SŠ a VŠ, a to formou, která byla velmi zábavná a pomohla mi zapamatovat si množství informací i po odchodu z divadla.

V rámci učivu o Jindřichovi VIII. v sedmém ročníku jsem tedy letos svým sedmákům muzikál představil a společně jsme si poslechli několik písní – úvodní píseň, která

⁴⁰² Oficiální internetové stránky muzikálu *Six* [on-line] <<https://www.sixthemusical.com/ticket-info>> (19. 6. 2019)

představuje všech šest žen, a poté sólovou píseň každé z nich.⁴⁰³ Neměli jsme prostor a čas muzikál více do hloubky rozebírat, navíc úroveň angličtiny v této třídě je slabší, tudíž jsme si jen z každé písně společnými silami odvodili základní informace a využívali jsme je spíše pro odlehčení hodin. Žáci si nicméně k mému překvapení pamatovali množství informací, které získali pouze ze společného poslechu, ještě po několika týdnech, kdy jsem se namátkou na Jindřichovy ženy zeptal. Pamatovali si například, které z žen sťali hlavu, která zemřela přirozenou cestou, která z žen se z Jindřichem rozvedla, která ho přežila, která mu porodila syna, která pobývala ve Francii, která pocházela z Německa atd. Nemám žádná srovnatelná data, ale podle toho, jak své žáky znám, jsem přesvědčen, že by mi tyto informace po takovéto době nebyli schopni sdělit, pokud bych jim je na hodině řekl pouze v rámci výkladu.

Vrátím se však k textům, které jsou zde použity. Kromě současného jazyka zde autoři v rámci komického akcentu využívají také soudobých reálií, které se s reálným historickým pozadím neslučují. Zde se dostávám k onomu procvičování kritického myšlení, které zde budeme moci lépe a více využít než právě u historicky téměř přesného *Hamiltona*. V textech muzikálu *Six* vedle sebe stojí pravdivé historické skutečnosti a informace, jež jsou v rámci autorského záměru přiblížit látku moderní době smyšlené, u nichž je třeba, aby je žáci dokázali rozpoznat a od sebe odlišit.

Pro příklad rozvoje kritického čtení a myšlení při práci s texty muzikálového představení jsem si vybral aktivitu, pro kterou využiji poslední píseň tohoto muzikálu, která rovněž nese název *Six*. Jedná se o scénu, kdy se dámy rozhodnou, že nechtějí být definovány pouze jako jedny z žen nějakého muže, že toto je jejich koncert a v tuto chvíli jsou to ony, kdo představují divákům svůj vlastní příběh, a tím pádem si ho mohou pozměnit k vlastní spokojenosti. Následuje tedy píseň, která vychází z reálného základu, ale je plná historických nepřesností a odklání se od historické pravdy.⁴⁰⁴

Aktivita, o které budu hovořit, by byla vhodná pro práci se žáky, kteří zatím o ženách Jindřicha VIII. nemají žádné či pouze velmi zběžné povědomí. Každá z královen má v textu písně *Six* vlastní sloku, a tak by žáci při této práci mohli být rozděleni do skupin nebo dvojic, z nichž by se každá mohla věnovat pouze jedné z královen. Tato skupina by dostala text dané

⁴⁰³ Kompletní originální text úvodní písně *Ex-wives* přikládám do přílohy.

⁴⁰⁴ Kompletní originální text písně přikládám do příloh.

královny,⁴⁰⁵ který by si přečetla a nad kterým by se společně zamyslela. Žáci by si mohli také po přečtení a společné diskuzi text opoznámkovat – vyznačili by si, co zní jako pravda, co si myslí, že si tvůrci vymysleli atd. Postupovali by podobným postupem jako například při metodě I.N.S.E.R.T. Poté by došlo na vlastní „detektivní práci“, žáci by se snažili ověřit jednak daný text a jednak správnost svých myšlenek. Každá skupina by tedy samostatně pracovala a vyhledávala informace o konkrétní manželce v připravených knihách⁴⁰⁶ či na internetu. Podle získaných informací by poté text znovu opoznámkovala či přímo opravila. Žáci by si tedy zkusili sami dohledávat historické informace a kontrolovat a pracovat s informacemi, které jim jsou již hotové předkládány. Práce by dále mohla pokračovat ještě tvůrčím způsobem, žáci by měli za úkol upravit, či vytvořit zcela novou sloku, která by již odpovídala historické skutečnosti. Svůj i originální text by poté představili ostatním skupinám, které by diskutovaly o tom, v čem se oba texty liší. Výsledky svého pátrání a své vlastní výtvary by následně žáci mohli porovnat se sólovými písničkami jednotlivých královen, které již přibližují historickou skutečnost.

4.3. Příklady děl z českého prostředí

Výše jsem zmínil možnosti využití hudebního divadla pro výuku historie a uvedl jsem konkrétní případy možné práce v hodinách. Nyní bych rád zmínil příklady samotných muzikálů či jinak hudebně-dramatických žánrů, které se historickým tématům věnují.

Muzikál *Hamilton* jsem si jako hlavní příklad pro svou práci vybral díky největšímu mezníku na poli moderního hudebního divadla za posledních několik desetiletí, kterým se stal, a celosvětovým fenoménem, který má na svědomí. Dále pro jeho velký informační a zároveň zábavný potenciál, kterým disponuje stejně jako muzikál *Six*. Měl bych se však také zmínit o české scéně a historických muzikálech, které nabízí.

Každá země dává logicky větší důraz na své vlastní dějiny a z tohoto pohledu je *Hamilton* ideální látkou pro Spojené státy americké, stejně tak jako *Six* pro Velkou Británii.

⁴⁰⁵ Forma textu by záležela na konkrétním využití ve výuce. Text by mohl být přeložen do českého jazyka, ale pokud by byl použit například v rámci hodiny anglického jazyka, mohl by být ponechán i v originálu, přičemž by si žáci navíc procvičili překlad, případně později vlastní tvůrčí práci v cizím jazyce.

⁴⁰⁶ Například FRASER, Antonia: *Šest žen Jindřicha VIII.*, Ostrava 2005.

Pro naše prostředí by se tedy nabízela díla pojednávající o Přemyslovcích, husitství či Karlu IV. Přesto, že jsme malým státem, naše muzikálová produkce je opravdu hojná, avšak pokud se u nás autoři rozhodnou věnovat historickým tématům, bohužel zpravidla sahají po cizích dějinách. Na druhé straně obrovskou výhodou českých muzikálu je pro využití ve výuce, zejména na základní škole, jejich jazyk – čeština. Díky tomu nemusíme řešit problémy s porozuměním, nutnost tvořit překlady a můžeme vnímat píseň společně s totožným textem. Další výhodou je také samotná možnost jít zhlédnout představení přímo do divadla. Nad tím, zda jsou tato díla vhodná a užitečná i po stránce historické, bych se chtěl zamyslet na následujících řádcích, přičemž zmíním některé příklady z české produkce hudebního divadla, které stručně okomentuji pro porovnání s již zmíněnými muzikály *Hamilton* a *Six*.

4.3.1. Muzikál *Kleopatra*⁴⁰⁷

Jako příklad českých historických muzikálů se na prvním místě nabízí muzikál *Kleopatra*, který měl premiéru v Divadle Broadway v únoru 2002, a stal se tak jedním z prvních velkých u nás uváděných muzikálů. Stále patří k nejoblíbenějším původním českým muzikálům a s přestávkami se hraje dodnes.

Příběh muzikálu začíná roku 48 př. n. l. prologem, v němž vypravěč divákům vylíčí Řím jako mocnou říši vzešlou z kdysi barbarského města, zatímco velká sláva Egypta, kde nyní vládne dynastie Ptolemaiovců, následníků Alexandra Velikého, je v této době již zavata pouštním pískem. Na egyptském trůně se nyní nachází mladý Ptolemaios XIII., po jehož boku stojí jeho rádce a regent Pothinus⁴⁰⁸ a v Římě probíhá občanská válka mezi Caesarem a Pompeiem.⁴⁰⁹

⁴⁰⁷ *Kleopatra - původní český muzikál*, Cleopatra Musical, s.r.o. Hudba: Michal David, námět, scénář, libreto: Zdeněk Borovec, Lucie Stropnická, Lou Fanánek Hagen, režie: Filip Renč. Světová premiéra 22. 2. 2002, *Divadlo Broadway*, Praha. Obnovené premiéry: 28. 9. 2006, 11. 9. 2008, 13. 1. 2012, 23. 10. 2014, 14. 1. 2017 a 10. 10. 2019 vše *Divadlo Broadway*, Praha.

⁴⁰⁸ Postava Pothina pravděpodobně vychází z osoby egyptského politika, předsedy Regentské rady a pozdějšího prvního ministra, který stál v čele opozice proti Kleopatře.

⁴⁰⁹ Podrobnosti o prvním triumvirátu, či jeho třetím členovi Marcu Crassovi zde nejsou zmíněny.

Samotný muzikál začíná vyličením bitvy u Farsálu, ve které Caesar slavně zvítězil nad Pompeiem. Spolu se svým vojákem Rufiem poté vítězně přijíždí do Egypta.⁴¹⁰ Místní vládce Ptolemaios chce na Caesara zapůsobit a jako dar mu předává Pompeiovu hlavu, který však nereaguje tak, jak si mladý panovník představoval: „*Nad vaším darem já mohu jen sténat. Sochou Pompeiovou ozdobím senát*“.⁴¹¹ V další scéně je nám představena postava Kleopatry, Ptolemaiovy sestry,⁴¹² která se momentálně nachází v exilu, kam odešla poté, co ji bratr zbavil vlády.⁴¹³ Působí jako cílevědomá a silná žena, která chce osvobodit Egypt od římské nadvlády. Rozhodne se proto spojit s Caesarem, od kterého čeká podporu v boji proti svému bratru Ptolemaiovi. V následující scéně ji její sluhové přinesou před Caesara zabalenou v koberci.⁴¹⁴

Ptolemaios s Pothinem se dohodnou, že je třeba Caesara odstranit a připravují se na boj. K Caesarovi přibíhá Rufius, který mu oznamuje, že jsou obklíčeni Achillovými pluky a nemají šanci v boji zvítězit.⁴¹⁵ Caesar tedy vydává rozkaz zapálit lodě a s pomocí Kleopatry prchá. Ptolemaia s Pothinem nechává zabít a Kleopatru prohlašuje egyptskou královnou.⁴¹⁶

Děj se na chvíli přesouvá do Říma, kde se na schůzi senátu setkáváme mimo jiné s Marcem Antoniem, Caesarovým přítelem,⁴¹⁷ a Octavianem, Caesarovým adoptivním synem. Senátoři v čele s Octavianem nejsou nadšeni Caesarovým vztahem s Kleopatrou a jeho rostoucí mocí.

Opět se vracíme do Egypta, kde se Caesarovi a Kleopatře právě narodil syn Caesarian. Caesar se k němu veřejně přizná a prohlásí ho budoucím vládcem Egypta.

⁴¹⁰ Postava Rufia zřejmě odkazuje k bývalému otroku Rufionovi, kterému Caesar svěřil velení nad legiemi v Egyptě; Michael GRANT, *Kleopatra – královna egyptská*, Praha 2003, s. 96.

⁴¹¹ *Oficiální booklet k CD Kleopatra (Původní český muzikál – Komplet), 1. dějství – Ave Alexandria.*

⁴¹² O jejich dalších sourozencích se v muzikálu nehovoří. V synopsi, která se nachází v programu muzikálu, je zmíněna alespoň jejich sestra Arsinoé IV.

⁴¹³ M. GRANT, *Kleopatra – královna egyptská*, s. 68-9.

⁴¹⁴ Tato událost není historicky potvrzena, nicméně vychází z tradiční legendy.

⁴¹⁵ Achillás byl Ptolemaiovým důstojníkem, řecko-egyptského původu, který se účastnil popravy Pompeia a poté vedl egyptské vojsko proti Caesarovi.

⁴¹⁶ Pothinovu smrt měl opravdu na svědomí Caesar, nicméně Ptolemaios se utopil při útěku.

⁴¹⁷ Marcus Antonius v této době působil jako jakýsi Caesarův zástupce v Římě; Michael GRANT, *Dějiny antického Říma*, Praha 2006, s. 221.

Kleopatra poté se svým milencem odjíždí do Říma,⁴¹⁸ kde se setkává s negativními reakcemi z řad některých senátorů: „*Já od Římanů smích i slýchám a napjatý zde fóra dýchám tep*“.⁴¹⁹ Nevůle senátorů ještě vzroste, když se Caesar ke své milence a svému synovi veřejně přizná.

Caesarovi je nabídnuta koruna římského krále, na což reaguje v rozhovoru s Kleopatrou, která ho vybízí k větší ctižádosti, slovy: „*Říkám, stačí, že Caesar jsem já. Nač mám i římský být král?*“.⁴²⁰ Mezitím se v senátu koná diskuze o Caesarově rostoucí moci, která končí naplánováním spiknutí s cílem Caesara odstranit: „*Caesar má velkou moc, volám vás na pomoc, budoucnost nejistou zřím. Pro tyto důvody ve jménu svobody on musí odstraněn být*“.⁴²¹ Octavian poté Caesara vyláká na schůzi senátu, kde ho senátoři ubodají. První dějství končí Caesarovým pohřbem, po němž se Kleopatra se svým synem vrací zpátky do Egypta.

Druhé dějství opět začíná bojovou scénou, tentokrát z bitvy u Filipp, kde Marcus Antonius bojuje proti Caesarovým vrahům. Z textu se divák dozví, že vrazi byli dopadeni, přičemž Brutus spáchal sebevraždu.⁴²² Římsí vojáci si za svého vůdce volí Marca Antonia, který s Octavianem uzavírá triumvirát.⁴²³

Přesouváme se do Egypta za Kleopatrou, která si uvědomuje potencionální nebezpečí ze strany Říma, a proto se rozhodne navázat spojení s dalším vlivným mužem, tentokrát Marcem Antoniem, který se mezitím vrací z bojů do Říma. Zde na něj čeká jeho ctižádostivá manželka Fulvia, která ho přesvědčí, aby byl více ambiciózní. Donutí ho, aby odplul do Egypta, kde by mohl získat finanční prostředky na žold pro své vojáky. V Egyptě Antonius uzavírá s Kleopatrou spojení – on se svým vojskem zajistí Egyptu ochranu a Kleopatra mu za to poskytne potřebné zlato. Kromě toho spolu navážou také romantický vztah,⁴²⁴ což pohorší Fulvii, jež si jde stěžovat Octavianovi. Přesvědčí ho o vážnosti situace, když zmíní případné nebezpečí, které by tento vztah mohl představovat pro Řím: „*Caesarův syn*

⁴¹⁸ Ve skutečnosti Kleopatra přijela do Říma také se svým bratrem a spoluvládce Ptolemaiem XIV, který v muzikálu, jak již bylo řečeno, není zmíněn.

⁴¹⁹ *Oficiální booklet k CD Kleopatra, 1. dějství – Teď královnou jsem já.*

⁴²⁰ *Oficiální booklet k CD Kleopatra, 1. dějství – Ať věci jsou tak, jak jsou.*

⁴²¹ *Oficiální booklet k CD Kleopatra, 1. dějství – Ať z kola jde Caesar ven.*

⁴²² Ve skutečnosti se u Filipp odehrály dvě bitvy, přičemž pronásledování zrádců se kromě Antonia účastnil také Octavian. Kromě Bruta nalezl na svůj meč také další z vrahů Cassius, kterého muzikál nezmiňuje.

⁴²³ O třetím triumviru Marcu Lepidovi zde zmínka není.

⁴²⁴ Kleopatra měla s Antoniem celkem tři děti – dvojčata Alexandera Héliu a Kleopatru Seléné, a Ptolemaia Filadelfa. O žádných z dětí se však muzikál nezmiňuje.

v Egyptě s ním ohrozí Řím jako král“.⁴²⁵ Octavian se tedy rozhodne zajistit si Antoniovu loajalitu sňatkem se svou sestrou Octavií. Nechá proto Fulvii odstranit.⁴²⁶

Koná se svatba, kterou Kleopatra v Egyptě těžce nese. Octavian se chce stát vládcem Říma, a tak Antoniovi dává egyptskou provincii a snaží se ho tak odklidit z města. Antonius se tedy vrací za Kleopatrou, kterou ujišťuje, že sňatek s Octavií byl pouze politickým gestem. Kleopatra nicméně donutí Antonia, aby si ji vzal za ženu, potvrdil Caesariana jako budoucího vládce a dal jí některá území. Antonius souhlasí, což vyvolá vlnu nevole u římských senátorů, kteří ho poté, co Antonius ve své závěti prohlásí, že chce po smrti spočinout ve společné kryptě s Kleopatrou, označí za zrádce Říma a vyhlásí mu válku.⁴²⁷ Nepřátelé se střetnou v bitvě u Actia, o které Octavian píše své sestře, že Řím zde slavně zvítězil, když nechal Octavian zapálit egyptské lodě a z protivníků nezůstal nikdo naživu.⁴²⁸ Antonius spáchá sebevraždu poté, co vidí, že jsou jeho muži včetně Rufia po smrti a on zůstává sám, aby bojoval proti Římu, který byl jeho vlastí.⁴²⁹ Kleopatra se nechce vzdát Octavianovi, a tak raději volí smrt a nechává se uštknout kobrou,⁴³⁰ čímž končí celý muzikál.

Historie je v tomto díle využívána spíše rámcově. Celý příběh je zasazen do konkrétní a reálné historické doby, přičemž je však vyprávěn ve zkratce, což má za následek to, že jsou všechny důležité události a děje zobrazovány bezprostředně po sobě a divák tak má pocit přímé následnosti scén, které se ve skutečnosti odehrály v mnohem delším časovém rozestupu – Caesarian je například až do konce představení na scéně zobrazován jako miminko. Jsou zde představeny pouze nejvýznamnější postavy a historické události, navíc velmi stručně. Postavy zde působí spíše ploše, nejsou zde podrobněji vylíčeny jejich charakteru ani vztahy. Ze skutečných událostí jsou zde zmíněny pouze ty, které jsou důležité pro vyprávěný příběh, jakékoliv vedlejší informace či podrobnosti (jako například v *Hamiltonovi*) jsou vynechány. Objevuje se zde také několik nepřesností či větších chyb, přičemž některé z nich jsou uvedeny na pravou míru v programu k inscenaci.

⁴²⁵ *Oficiální booklet k CD Kleopatra, 2. dějství – Chci Řím.*

⁴²⁶ Ve skutečnosti Fulvia zemřela zřejmě na následky neznámé nemoci, když pobývala ve vyhnanství.

⁴²⁷ Ve skutečnosti byla válka oficiálně vyhlášena pouze proti Kleopatře.

⁴²⁸ Ve skutečnosti unikla čtvrtina Antoniova a Kleopatřiného loďstva.

⁴²⁹ V programu k inscenaci se v synopsi objevuje odlišná, reálnější verze Antoniovy smrti: Antonius naléhá na svůj meč, když se k němu dostane falešná zpráva, že Kleopatra zemřela. Pouze se však zraní až poté, co je odnesen ke Kleopatře, umírá v jejím náručí.

⁴³⁰ O smrti Kleopatry s dodnes vedou diskuze, muzikál vychází z nejznámější tradované legendy.

Samotný příběh muzikálu je založen spíše na osudech postav, nikoli s důrazem na historické skutečnosti (objevují se zde například jen dvě konkrétní data), přičemž jsou zde značně akcentovány Kleopatřiny milostné vztahy s Caesarem a Marcem Antoniem.

Na druhé straně se v díle objevuje několik odkazů k antickému světu, například v podobě bohů Jupitera, jenž zastupuje římské božstvo, a Isis, jež odkazuje k božstvu egyptskému, kteří místy děj muzikálu komentují. V rámci Caesarovy smrti jsou zde zmíněny také březnové Idy, což byl patnáctý den měsíce března. V jedné z Kleopatřiných písní se dokonce objevuje řecký text: „*Teknon ti klaieis; ti de se phrenas hiketo penthos*“,⁴³¹ který je úryvkem z Homérovy Illiady a v překladu znamená: „*Copak že pláčeš, dítě? Ký smutek vnikl ti v duši?*“.⁴³²

Muzikál tedy celkově nedosahuje, ani zpracováním ani historickým potenciálem, kvalit například zmíněného *Hamiltona*. Představuje spíše milostný příběh, který by mohl být pro diváka zajímavý, než snahu vylíčit historickou skutečnost. Nicméně zmiňuje nejdůležitější osoby i události dané doby, sympatické jsou výše zmíněné odkazy k antickému světu, a co se týče scény a kostýmů, i ty celkem dobře vykreslují tehdejší svět. Po shrnutí všech kladů i záporů je tak myslím pro obecné povědomí o tomto tématu celkem dobrým zdrojem, který navíc můžeme využívat v českém jazyce. Je zde však větší potřeba některé události uvádět na pravou míru, či dovysvětlit.

4.3.2. Muzikál *Antoinetta – královna Francie*⁴³³

O poznání lepším zdrojem informací je, dle mého názoru, ač se také zaměřuje spíše na příběh hlavních postav, zejména hlavní hrdinky, muzikál *Antoinetta – královna Francie*. Příběh, jak již název napovídá, vypráví o Velké francouzské revoluci a zejména o osudu Marie Antoinetty, francouzské královny. Příběh začíná roku 1788, kdy se Francie potýká s nebezpečím bankrotu a francouzský lid bojuje s bídou a hladem. Ze špatné situace viní právě zhýralou královnu, která pořádá na zámečku Trianon okázalé hostiny a slavnosti pro

⁴³¹ *Oficiální booklet k CD Kleopatra, 1. dějství – Teknon ti klaieis.*

⁴³² Český překlad podle Otmara Vaňorného, in: HOMÉROS, *Ílias*. Praha 2018, s. 39.

⁴³³ *Antoinetta – královna Francie*, Musical Production. Hudba: Jiří Škorpík, libreto: Jiří Hubač, texty písní: Pavel Vrba, režie: Radek Balaš. Světová premiéra 9. 4. 2014, *Divadlo Hybernia*, Praha.

své přátele, mezi nimiž je také švédský hrabě Axel Von Fersen, který je královniným milencem.

Situace mezi poddanými je vyhrocena, lid žádá vydání deklarace lidských a občanských práv, některé hlasy volají i po otevřeném ozbrojeném boji. Nastává 14. července 1789 a lid obsazuje Bastilu. Fersen přichází varovat před vzbouřeným davem krále, který však odmítá uvěřit, že mu ze strany jeho poddaných hrozí nebezpečí. Šlechta, která dříve s královnou v Trianonu slavila, však dostává strach a rozhoduje se uprchnout.

První dějství končí scénou, ve které se nespokojený dav vydává k Versailles, kde v čele se svým řečníkem Antoinem Fouquierem žádá královskou rodinu, aby se vrátila do Paříže. Král souhlasí a na znamení dobré vůle přijímá od revolucionářů kokardu.

V druhém dějství se tedy královská rodina nachází v paláci Tuileries. Jedním z mála přátel, kteří zůstali po jejím boku je hrabě Fersen, který se snaží přesvědčit krále, aby se svou rodinou uprchl ze země. Král váhá, ale na naléhání svých blízkých nakonec souhlasí. Královská rodina se tedy vydá v přestrojení do Montmédy. Na cestě je však král odhalen a i se svou rodinou je eskortován do vězení v Templu. Lid vyhláší republiku a král je popraven. Následník trůnu Ludvík Karel je odvezen na převýchovu a Marie Antoinetta je předvedena před soud, kde je obžalována z velezrady a odsouzena k trestu smrti. Hrabě Fersen se pokusí rozhodnutí soudu zvrátit tím, že shromáždí diplomatické záruky některých evropských panovníků za Mariin život. To se mu však nepodaří a 16. října 1793 je Marie Antoinetta popravena gilotinou, čímž končí také celý muzikál.

Stejně jako *Kleopatra*, se i toto dílo zaměřuje spíše na osobní příběh hlavní hrdinky, na její milostný vztah s hrabětem Fersenem, na manželství s Ludvíkem XVI. a celkově na osudy těchto postav. Divákům chce nabídnout co nejatraktivnější romantický příběh, nikoliv dokument doby. Příběh je tedy místy zidealizovaný, přičemž ve středu zájmu stojí právě Antoinetta, tudíž je také podáván způsobem, kdy ji (i přes její chyby) vnímáme, dá se říci, jako oběť. Přesto zde panuje snaha o zobrazení událostí, pokud možno, věrně historické skutečnosti. V rámci příběhu a autorského záměru samozřejmě někdy dochází k odchýlkám či pozměnění reality, nicméně vyskytuje se zde množství informací, postav a odkazů, které hlavní linku příběhu doplňují. Objevují se zde také konkrétní data, která jsou buď promítnuta na oponě či zazní z úst vypravěče, jímž je sluha královské rodiny, který sděluje divákům skutečnosti, jenž posouvají děj dopředu. V muzikálu zazní od revolucionářů také v originálním francouzském znění hymna revoluce – Marseillaisa. V rámci textu se zde,

stejně jako například v *Hamiltonovi*, objevují narážky na dobové písně či výroky nebo jejich přímé citace. Revolucionáři například v jedné ze svých písní dokola opakují frázi „*Půjde to!*“,⁴³⁴ což je odkaz k známé revoluční písni *Ah! ça ira*, která se stala jedním ze symbolů této revoluce. Jako další příklad mohu uvést text hrabě Fersena, který ve snaze varovat krále před vzbouřeným davem říká o revoluci: „*Revoluce žere vlastní děti. Nelituje, nemiluje – zabíjí!*“.⁴³⁵ Jedná se o parafrázi dobového výroku: „*Revoluce, jako bůh času Saturn, začíná požírat své děti.*“, který je připisován francouzskému revolucionáři Pierru Vergniaudovi.⁴³⁶ Tato fráze je navíc ilustrována na jeviště promítnutým Goyovým obrazem *Saturn požírající svého syna*. Stejně jako v *Hamiltonovi* se v *Antoinettě* také vyskytují kopie reálných dokumentů. Herci, ztvárňující revolucionáře, například v jedné scéně drží v ruce listy, které později odhodí do publika. Po jejich prostudování můžeme zjistit, že se jedná o přetisk prvních dvou stran novin *L'Ami du peuple*, které během revoluce vydával Jean Paul Marat. Konkrétně se jedná o číslo 678 z úterý 14. srpna 1792.

I přes důraz na vyprávění milostného příběhu, který bude odpovídat autorskému záměru, se tedy v muzikálu *Antoinetta – královna Francie* vyskytuje množství informací a historických skutečností, se kterými je možno v hodinách pracovat. Je zde zmíněno mnoho reálných postav a jsou zde použity dobové výroky a reálie, na které je možno se žáky zaměřit. Řekl bych tedy, že co se týče české historické muzikálové produkce, patří toto dílo mezi kusy s největším potenciálem pro případné využití ve výuce. Nevýhodou díla je, že oficiálně nevyšel žádný zvukový ani obrazový záznam představení a momentálně se toto dílo nehraje.

4.3.3. Další původní česká tvorba

Z dalších českých muzikálů, které se věnují historické tématice, mohu zmínit například muzikál *Johanka z Arku*,⁴³⁷ který je opět zaměřen spíše na osobní příběh hlavní

⁴³⁴ *Píseň Půjde to.*

⁴³⁵ *Píseň Bastila / Můj lid je dobrý.*

⁴³⁶ Daniela TINKOVÁ, *Revoluční Francie 1787-1799*, Praha 2008, s. 249.

⁴³⁷ *Johanka z Arku*, Hamlet Production. Hudba: Ondřej Soukup, libreto: Jiří Hubač, texty písní: Gabriela Osvaldová, režie: Jozef Bednárík. Světová premiéra 31. 3. 2000, *Divadlo Ta Fantastika*, Praha. Obnovená premiéra: 14. 9. 2009, *Divadlo Kalich*, Praha.

hrdinky, nicméně informuje o historických skutečnostech a přináší informace jak o její osobě, tak o celém kontextu stoleté války.

Historické informace můžeme čerpat také z děl, které se přímo nevěnují dějinným událostem, ale jejichž děj probíhá v určité historické době, či v rámci konkrétních historických událostí. Zde bych zmínil například díla *Jack Rozparovač*,⁴³⁸ který i díky kostýmům a zpracování látky může poskytnout divákům představu o atmosféře viktoriánské Anglie, či *Tři mušketýři*,⁴³⁹ kteří se sice drží románového příběhu, nicméně seznamují nás s některými událostmi z doby vlády Ludvíka XIII. a řadou historických osobností, jako je například kardinál Richelieu.

K podobným dílům sáhneme také, pokud se budeme chtít věnovat českým dějinám, jelikož muzikály věnující se přímo konkrétním událostem z české historie jsou u nás výjimkou. Jmenuji tedy pro příklad několik muzikálů, které nejsou přímo zaměřeny na popis historických událostí, ale je možno z nich nějaké historické informace čerpat. Jedná se například o muzikál *Kat Mydlář*,⁴⁴⁰ který je zaměřen na životní osudy zřejmě nejslavnějšího českého kata, objevují se zde však informace o stavovském povstání, popravě 27 českých pánů i některých osobnostech této doby. Dále muzikál *Golem*,⁴⁴¹ který vypráví romantický příběh mezi židovskou dívkou Rebekou a křesťanským chlapcem Vojtou. Můžeme se zde ale také setkat s historickými osobnostmi, jako jsou například Rudolf II. či rabi Löw, nebo známou pověstí o Golemovi a získáme zde také povědomí o situaci a životě židovské komunity v této době. Nakonec bych rád zmínil kus *Liduschka (Baarová)*,⁴⁴² který jak název vypovídá, vypráví životní příběh české herečky Lídy Baarové. Rád bych ho zmínil proto, že se věnuje tématice spadající do 20. století, což je u českých muzikálů neobvyklé. Je to dáno

⁴³⁸ *Jack Rozparovač*, Hamlet Production. Hudba: Vašo Patejdl, námět a libreto: Ivan Hejna, texty písní: Eduard Krečmar, režie: Pavel Novotný. Světová premiéra 27. 2. 2007, *Divadlo Kalich*, Praha.

⁴³⁹ *Tři mušketýři*, Cleopatra Musical, s.r.o. Hudba: Michal David, libreto, scénář: Lou Fanánek Hagen, Libor Vaculík režie: Libor Vaculík. Světová premiéra 18. 11. 2004, *Divadlo Broadway*, Praha. Obnovené premiéry: 28. 2. 2008, 25. 5. 2012, 23. 1. 2015, 5. 10. 2017 a 26. 9. 2019, vše *Divadlo Broadway*, leden 2011, *Divadlo Hybernia*, Praha.

⁴⁴⁰ *Kat Mydlář*, Cleopatra Musical, s.r.o. Hudba: Michal David, scénář: Lou Fanánek Hagen, Libor Vaculík, texty písní: Lou Fanánek Hagen, režie: Libor Vaculík. Světová premiéra 24. 2. 2011, *Divadlo Broadway*, Praha.

⁴⁴¹ *Golem*, Golem Production a.s. Hudba: Karel Svoboda, libreto: Zdeněk Zelenka, Filip Renč, texty písní: Lou Fanánek Hagen, režie: Filip Renč. Světová premiéra 23. 11. 2006, *Divadlo Hybernia*, Praha.

⁴⁴² *Liduschka (Baarová)*, DJKT. Hudba: Aleš Březina, libreto: Karel Steigerwald, texty písní: Jiří Ornest, Karel Steigerwald, režie: Roman Meluzín. Světová premiéra 26. 11. 2016, *DJKT - Nová scéna*, Plzeň.

nejspíše tím, že minulé století je plné těžkých období a událostí, které nejsou zřejmě nejvhodnější látkou ke zpracování v muzikálovém divadle s tanci a zpěvy. Možná i proto se stala *Liduschka* kontroverzním muzikálem, který zůstal u části publika nepochopen. Dílo vypráví zejména o hereččině životě, ale díky jejímu vztahu s Goebbelsem je zde vylíčena také politická situace. Setkáme se zde s osobou Goebbelse a jeho ženy, i samotným Adolfem Hitlerem, jsou zde zmíněny i různé historické události jako například Křišťálová noc, či zde můžeme zaznamenat narážky na konečné řešení židovské otázky a koncentrační tábory. Dále je zde zobrazena situace po skončení druhé světové války, kdy probíhaly procesy s kolaboranty a jejich věznění. Ve finální písni muzikálu, která se snaží diváka dovést k zamyšlení, že vše není jen černobílé a některé věci mohou být složitější, než se na první pohled zdají, a zároveň, že je snadné hodnotit cizí život, o kterém nevíme vše, zvláště bez toho, abychom si nejprve zametli před vlastním prahem, se objevují také narážky na další významné osobnosti a události minulého století:

„Baarová: V náručí Němců hledala jsem štěstí, zatímco vy jste hajlovali na náměstí.

Sbor: Novou vinou zamázneme starou vinu

a z němčiny přešaltujem na ruštinu.

Darmo se neříká ,Dějiny přepíšem. ‘,

jen sehnat Gabčíka, Gabčíka s Kubišem.

Vždyť přece díky nim si můžem v slabou chvíli

pomyslet ,stateční, to už jsme přece byli ‘.

Jan Palach taky jednou zemře za náš lid,

nemůžem se přece všichni upálit.

Ruku v ruce dějinami kráčí

vpřed celý národ: frajeři i sráči. “⁴⁴³

⁴⁴³ Píseň *V náručí Němců*.

Problematická však může být u tohoto díla kontroverznost některých scén, například oplzlá píseň Josepha Goebbelse či výskyt vulgárních výrazů. Výhodou díla na druhé straně je, že byl v dubnu letošního roku natočen oficiální záznam celého představení, který by měla odvysílat Česká televize.

Na zobrazení událostí 20. století ještě naváží a kromě muzikálů zmíním také dílo *V rytmu swingu buší srdce mé*.⁴⁴⁴ Nejedná se přímo o muzikál, spíše o hudebně-dramatický žánr jakési revue či činohry se zpěvy, která vypráví příběh jednoho z nejvýznamnějších českých swingových hudebníků Jiřího Traxlera. V rámci jeho života můžeme nahlédnout do období protektorátu, zde se opět objevují narážky na norimberské zákony, jsme svědky konce války a osvobození americkou armádou, poté zažíváme éru komunismu a objeví se zde také téma emigrace. Ač tedy příběh není zaměřen přímo na historické události, divák zde získá velmi dobré povědomí o nejvýznamnějších etapách českých dějin 20. století.

Dalším žánrem moderního hudebního divadla jsou vedle muzikálů, takzvané rock-opery. V Čechách se původní tvorbě těchto rockových oper věnuje pražské divadlo RockOpera, z jehož repertoáru by nás v rámci dějin a historie mohla zajímat starověká trilogie *Oidipus Tyranus*, *7 proti Thébám* a *Antigona*.⁴⁴⁵ Tyto tři díla zpracovávají náměty z antických tragédií Sofokla a Aischyla. Spojením starověké tematiky a moderního rockového žánru a zpracování, včetně světelných efektů, moderních kostýmů a pyrotechniky, přináší zajímavý způsob prezentace klasických děl dnešním divákům. Z mého pohledu se nejedná o díla špatná či nekvalitní, přesto bych řekl, že pro můj záměr, a sice využití hudebního divadla ve výuce, nejsou zcela vhodná. Rocková hudba je v těchto dílech velmi tvrdá, spíše až metalová a ve spojení s hlasitým ozvučením sálu vede ke špatné srozumitelnosti textů, které jsou navíc značně jednoduché a s často se opakujícími frázemi. Jejich informační hodnota tedy není veliká. Představení jsou vytvořena spíše jako show se silnou hudbou a různými světelnými efekty či akrobatickými a pyrotechnickými kousky. Samotný děj tedy, alespoň podle mého názoru, není úplně přehledný. Přiznám se, že já osobně jsem se místy ztrácel a nebylo mi jasné, kdo je kdo či o čem vypráví daná píseň. Řekl

⁴⁴⁴ *V rytmu swingu buší srdce mé*, Národní divadlo. Hudba: Jiří Traxler, Alfons Jindra, Jan Šíma, Jaroslav Ježek, scénář: Martin Vačkář, Ondřej Havelka režie: Ondřej Havelka. Světová premiéra 10. 9. 2015, *Národní divadlo*, Praha.

⁴⁴⁵ *Oidipus Tyranus*, *7 proti Thébám*, *Antigona*. Hudba: Milan Steigerwald, libreto: Pavla Forest, režie: Roman Štolpa. Světová premiéra *Oidipus Tyranus* 13. 4. 2010, *7 proti Thébám* 18. 4. 2013, *Antigona* 26. 10. 2010, vše *RockOpera*, Praha.

bych tedy, že tento typ hudebního divadla a jeho návštěva, zvláště u mladších žáků na ZŠ, není tou nejlepší volbou. S čím by se v hodinách možná dalo pracovat, jsou spíše některé z textů písní, které by žákům mohly přiblížit tato dramata lépe než starý jazyk originálních autorů.

5. Závěr

Ve své diplomové práci pojednávám o zobrazování historie v dílech moderního hudebního divadla, zejména v muzikálu *Hamilton*. Snažil jsem se postihnout, jakým způsobem tato díla přistupují k historii, jakým způsobem jsou zde vylíčeny historické události a do jaké míry jejich zobrazení odpovídá skutečnosti. Poznatky, které jsem získal rozborem představení, jsem poté využil k zamyšlení, jakým způsobem (či zda) můžeme muzikálovou tvorbu využít také při výuce v hodinách dějepisu, přičemž jsem přinesl konkrétní návrhy pro práci s žáky či studenty.

V mé práci mě zajímalo, jaký obraz podávají muzikály o historické době, kterou zobrazují, jakým způsobem jsou zde líčeny historické jevy a události, případně jakým způsobem s nimi tato díla pracují na divadle. Dále jsem se snažil postihnout vykreslení historických osobností a jejich režijní a herecké pojetí. Kromě toho jsem se stručně věnoval také vizuální stránce inscenací, tzn. jak je na jevišti zobrazováno prostředí, v němž se děj odehrává či jaké kostýmy jsou zde využity. Mým záměrem bylo zjistit, zda informace, které muzikál poskytuje, odpovídající historické realitě, a mohl by tak být tento žánr pro žáky přínosným zdrojem informací. Odpovědi jsem se snažil zjistit na základě návštěvy představení a jejich následném rozboru, včetně rozboru textů.

Nejvíce pozornosti jsem věnoval americkému modernímu muzikálu *Hamilton*, který zaznamenal obrovský ohlas po celém světě. Toto dílo, pojednávající o životě prvního ministra financí Spojených států amerických a období americké války za nezávislost, obsahuje velké množství textu, zajímalo mne tedy, jakým způsobem je text využit, co se týče přínosných historických informací. Autor muzikálu Lin-Manuel Miranda o svém díle řekl, že chce, aby ho historikové brali vážně. Podle tohoto záměru je také celý muzikál koncipován. Jak vyplývá z mé analýzy inscenace, Miranda a celý tvůrčí tým si dal velmi záležet, aby jeho dílo co nejvíce odpovídalo skutečnosti. Většina informací, které muzikál uvádí, a způsob vykreslení historických událostí se shoduje s historickou realitou. Kromě hlavní dějové linky, poskytuje dílo navíc další, vedlejší (pro příběh nedůležité) detaily o osobnostech či událostech z této doby, jako je kupříkladu vlajka Betsy Rossové či jméno kocoura Marthy Washingtonové.

Několik málo informací, které neodpovídají realitě, se zde vyskytuje zpravidla z režijních důvodů. Jedná se například o časové zařazení některých událostí, jako je seznámení Hamiltona s jeho přáteli, které proběhne na jednom místě v jeden okamžik, čímž Miranda šetří čas a zároveň ihned v úvodu představuje jednotlivé postavy. Dále se tyto odklony od reality týkají spíše informací, které jsou divákovi zamlčeny, než uvádění nepravdivých skutečností. Pro příklad zmíním počet Hamiltonových dětí, z nichž v představení vystupuje pouze postava nejstaršího syna Philipa a přímo je zde zmíněna jen jedna z jeho sester.

Zobrazení motivací a charakterů jednotlivých postav opět vychází z představ, které o historických osobnostech, jež znázorňují, na základě studia dobových pramenů dnes máme. V některých případech však i zde samozřejmě pracuje umělecká licence. Objevují se momenty a události, kterými se autoři snaží příběh a vztahy mezi postavami obohatit, kupříkladu Elizino pálení Alexanderových dopisů či přímo potvrzený milostný vztah mezi Angelicou a Hamiltonem. I tyto skutečnosti však vychází z reálných základů. V rámci příběhu se zde však vyskytují momenty, na kterých se ani sami historikové neshodnou či dodnes není zcela jasné, jak tyto situace probíhaly a jaká byla motivace zúčastněných osob. Narážím zde například na duel Hamiltona s Aaronem Burrem, kde není snadné držet se historické reality, jelikož existují různé domněnky, jak tento duel probíhal a s jakým záměrem a v jakém rozpoložení na osudné místo oba muži přišli. Tvůrci tak museli přijít s vlastním způsobem, jak danou látku zpracovat, a jak píše ve druhé části své práce, ani sami herci ztvárňující protivníky leckdy netuší, jakým způsobem dané představení tento okamžik vylíčí.

Vizuální zpracování odpovídá snaze o věrné zachycení dobové atmosféry, kterou ale zároveň kombinuje se soudobými moderními prvky, jako jsou účesy či taneční kroky. Tvůrci dbali na autenticitu také v rámci používaných rekvizit, pro příklad uvedu repliky skutečných dobových dokumentů, se kterými herci na jevišti pracují. Co se týče reálných historických dokumentů, měl bych zmínit také jejich citace či parafráze, které se objevují v Mirandových textech, jedná se například o Washingtonův projev na rozloučenou.

Na základě studia historických materiálů a rozboru inscenace hodnotím ve své práci muzikál *Hamilton* jako představení s velkým potenciálem k případnému využití ve výuce. Poskytuje množství pravdivých informací o důležitých momentech a osobnostech dané doby a stejně tak doplňujících dobových skutečností. Pracuje s texty reálných historických

dokumentů. Svou vizuální stránkou se snaží přiblížit atmosféru doby. Zároveň využívá prostředků blízkých dnešním mladým lidem, jako jsou moderní hudba a současný jazyk.

Jako další příklad zahraniční tvorby, kterou na základě rozboru textů považuji za zajímavou pro práci v hodině, uvádím muzikál *Six*, pojednávající o šesti manželkách anglického krále Jindřicha VIII., jehož hlavní přednost vidím ve využití moderní populární hudby v kombinaci se zajímavými a pravdivými informacemi, které přináší.

Každé umělecké dílo přistupuje k zobrazované látce samozřejmě jiným způsobem, zajímalo mě tedy, jak zpracovávají historická témata muzikály v českém prostředí, na což jsem se zaměřil v další části své práce. Blíže jsem se věnoval muzikálům *Kleopatra* a *Antoinetta – královna Francie*, na základě vlastní divácké zkušenosti jsem však zmínil ještě několik dalších titulů.

Z mého pozorování vyplývá, že existují určité odlišnosti mezi českou a zahraniční tvorbou. Rozdíl vidím zejména v onom moderním pojetí. Broadwayská a westendská muzikálová tvorba má mnohem větší tradici než ta česká, v rámci jejího vývoje tak postupně dochází k různým změnám a modernizacím, které mění její ráz. Česká muzikálová scéna má trochu odlišný charakter, který zcela nedodrжуje tradiční postupy muzikálové výstavby. V rámci jejího rozdílného vývoje tedy přímo nedochází k pronikání moderních prvků do klasické formy. Zmíním zde zejména hudbu, která na rozdíl od zmíněných zahraničních děl, nereaguje na současné trendy a v českých muzikálech tak není moc příležitostí setkat se s moderními populárními písněmi. Pokud se u nás tvoří historický muzikál, autoři zpravidla využívají klasických muzikálových melodií. V tomto ohledu mohou česká díla působit pro žáky méně atraktivně. V rámci představení, která jsem zmiňoval, vidím rozdíl také v tom, že české muzikály se snaží nalákat diváka často jen na (na první pohled) atraktivní příběh, který je většinou vystaven kolem hlavní hrdinky a je zpravidla romantického charakteru. Tomuto příběhu je pak podřízeno vylíčení historických skutečností, dochází tak k častějším odklonům od reality a poupravování skutečnosti. Dějiny jsou zde tedy využívány spíše jako rámeček samotného příběhu. Také se zde objevuje menší snaha o vylíčení motivací postav a jejich hlubší psychologické vykreslení.

Na základě studia a porovnávání inscenací bych za představení v českém prostředí, jehož návštěvu se žáky bych považoval za podnětnou, označil zejména muzikál *Antoinetta – královna Francie*. Vyskytuje se v něm množství pravdivých informací, vystupují zde převážně reálné postavy, podobně jako *Hamilton* využívá odkazy na reálné

historické dokumenty či jiné reálie a historické kostýmy dokreslují dobovou atmosféru. Na druhé straně, pracovat při výuce se dá i s díly informačně méně hodnotnými, u nichž se můžeme se žáky věnovat chybám v představení a procvičovat tak například kritické myšlení.

Tím se dostávám k poslední části mé práce, v níž nabízím nápady na konkrétní příklady využití muzikálů ve výuce, založené na předešlém studiu inscenací, přičemž jsem zde opět pracoval zejména s muzikálem *Hamilton*, jehož rozboru jsem se věnoval nejvíce. Hovořím zde o možnosti využít videa či písně z muzikálu jako motivační aktivitu, která obohatí hodinu nebo ukáže žákům, že zdrojem informací o historii nemusí být jen archivy a staré knihy. Pro samotnou práci žáků navrhuji „čtení“ s porozuměním, práci s pracovními listy, které by žáci vyplňovali na základě zhlédnutí videa, poslechu písně či četbě jejího textu, ale také práci s textem a dobovými dokumenty. Zde hovořím o možnosti porovnávání písňových textů a reálných dokumentů, ze kterých vycházejí, zjišťování, v čem se oba texty liší či pátrání po dobových dokumentech, jejichž úryvky byly v muzikálu použity. Dále zmiňuji tvůrčí činnost žáků, která může vypadat tak, že se žáci pokusí na základě nějakého reálného dokumentu zpracovat svůj vlastní text, který převedou do současného jazyka nebo se ho pokusí přímo zrýmovat. Jako příklad tvůrčí práce uvádím také tzv. „rapovací bitvy“, ve kterých se žáci či studenti zabývají nějakou důležitou společenskou otázkou a snaží se vymyslet argumenty pro nebo proti, které posléze převedou do podoby rapu, který představí před svými spolužáky. Hovořím zde také o možnosti samotné dramatizace textu. Nakonec se věnuji již zmíněnému kritickému myšlení, které by žáci samozřejmě aplikovali i při výše zmíněných aktivitách. Zde však pro konkrétní příklad uvádím práci s textem písně, který poskytuje chybné informace. Dostávám se tak k možnosti využít také muzikály, v nichž můžeme najít historické nepřesnosti, čímž leckdy poskytují lepší materiál než historicky přesná díla, jelikož kromě ověřování sdělených informací můžeme tyto nepřesnosti následně s žáky ještě opravovat a uvádět na pravou míru. Procvičováním kritického myšlení se tak žáci mohou naučit, že informace, které jsou jim předloženy, nemusí být vždy pravdivé a nad získanými informacemi by se měli nejdříve zamyslet a ověřit si je.

Závěrem bych chtěl říci, že z informací shromážděných v této práci vyplývá, že mezi díly moderního hudebního divadla můžeme objevit inscenace, které podávají velmi dobrý a pravdivý obraz o zobrazovaných historických skutečnostech. Domnívám se také, že využití takovýchto děl v hodinách dějepisu by bylo přínosné ve více ohledech.

Práce s moderními muzikály ve výuce může mít jednak motivační funkci – může pomoci vzbudit zájem žáka o studium dějepisu, oživí hodinu a žáci se při ní setkají také s jiným typem užitých materiálů a zdrojů. Dále poskytuje hodnotné informace o dějinách (případně také informace i z jiných předmětů), se kterými můžeme s žáky dále pracovat. Tyto informace jsou žákům navíc předkládány nenásilnou, atraktivní formou, která bude žáky pravděpodobně více bavit a mohou si tak i více daných informací zapamatovat. Návštěva samotného divadelního představení také posiluje žákovo citové a estetické vnímání a zároveň má kulturně-výchovnou funkci (etiketa v divadle). Konkrétní představení může navíc pomoci spoluutvářet hodnotový systém žáků, pro příklad *Hamilton* nastoluje myšlenky lidských práv a rasové tolerance, v muzikálu *Six* jsou na druhé straně akcentována práva žen a jejich emancipace. Pokud se muzikál týká národních dějin, může práce s ním také pomoci začleňovat jedince do společnosti prostřednictvím historického povědomí a prohlubovat jeho vztah k vlasti a národu, jako tomu je v případě *Hamiltona*.

Využití hudebně-dramatických děl také nabízí mnoho příležitostí pro interdisciplinární vztahy. V případě práce s cizojazyčnými díly se nabízí propojení s hodinami cizích jazyků, kupříkladu angličtiny (vhodné například také pro dvojjazyčné školy). Dále propojení s českým jazykem a literaturou v rámci čtení s porozuměním, kritického čtení či prací s literární památkou, která s daným muzikálem souvisí. Témata nastolená konkrétně při práci s muzikálem *Hamilton* můžeme využít v hodinách občanské výchovy či základů společenských věd, kupříkladu při tvorbě tzv. „rap battles“, týkajících se současných společenských problémů. V rámci dramatizace a uměleckého zpracování daného muzikálu či vlastních výtvorů žáků lze vytvářet projekty ve spolupráci s výtvarnou a hudební výchovou či dramatickým kroužkem.

Využití moderního hudebního divadla v hodinách dějepisu tedy považuji za vhodnou formu výuky, která může doplňovat tradiční postupy. Díky moderním prvkům, zejména současné populární hudbě, může žáky zaujmout a být tak atraktivním způsobem získávání vědomostí. Zároveň žákům či studentům ukáže, že historie se nemusí týkat pouze starých zaprášených knih, že zdroji pro poznání historie nejsou jen tradiční prameny a archivní dokumenty, ale že v dnešní době mohou informace o dějinách získávat z nejrůznějších moderních zdrojů.

Jako přínos své práce vidím již samotné její téma a nastolení otázek, jak moderní hudební divadlo zpracovává historické skutečnosti, zda a jak bychom ho mohli případně využít ve výuce, což je oblast, která, pokud je mi známo, v žádné práci či publikaci zatím nebyla zpracována. Ve své práci na základě literatury ale také množství primárních pramenů podávám a shrnuji informace o osobě Alexandera Hamiltona, jíž se v českém prostředí ve svých publikacích nikdo dosud přímo nevěnoval. Jako přínos bych tedy označil poskytnutí těchto informací v českém jazyce a s tím souvisejícího českého překladu citací a úryvků ze všech zde použitých zdrojů, ať už se jedná o sekundární literaturu, dobové dopisy či archivní prameny. Zároveň také překlady samotných písňových textů muzikálu *Hamilton*, který u nás dosud nebyl přebásněn. Přínosným vidím také samotný rozbor představení, založený na studiu pramenů a literatury, a následné poskytnutí podnětů a nápadů, demonstrovaných na konkrétních příkladech, jak by bylo možné s tímto ale i dalšími díly z oblasti hudebního divadla v hodinách při výuce dějepisu s žáky pracovat.

6. Seznam pramenů a literatury

Prameny

Prameny a archivní prameny z elektronických zdrojů

Articles of Confederation and Perpetual Union between the States of New-Hampshire, Massachusetts-Bay, Rhode-Island and Providence plantations, Connecticut, New-York, New-Jersey, Pennsylvania, Delaware, Maryland, Virginia, North-Carolina, South-Carolina and Georgia, Lancaster, přetisk Boston 1777.

John C. HAMILTON, *Life of Alexander Hamilton*, New York 1840.

The Speeches at Full Length of Mr. Van Ness, Mr. Caines, the Attorney-general Mr. Harrison, and General Hamilton, in the Great Cause of the People against Harry Crosswell, on an Indictment for a Libel on Thomas Jefferson, President of the United States, New York 1804.

Thomas PAINE, *Common Sense: Adressed to the Inhabitants of America*, Philadelphia, přetisk Providence 1776.

Bill of Rights, National Archives at Washington, DC, *General Records of the United States Government, 1778 - 2006*, ARC Identifier 1408042 [on-line] <<https://catalog.archives.gov/id/1408042>> (24. 3. 2019)

Constitution of the United States, National Archives at Washington, DC, *General Records of the United States Government, 1778 - 2006*, ARC Identifier 1667751 [on-line] <<https://catalog.archives.gov/id/1667751>> (24. 3. 2019)

Library of Congres, Washington DC, fond AHP - Alexander Hamilton Papers, cívka 31, Vzpomínky Roberta Troupa na generála Hamiltona z 22. března 1810 [on-line] <https://www.loc.gov/resource/mss24612.031_0315_0366/?sp=8&r=0.414,0.267,0.67,0.492,0> (17. 3. 2019)

New-York Evening Post z 3. října 1802, NY State Historic Newspapers Archive [on-line] <<http://nyshistoricnewspapers.org/lccn/sn83030385/1802-10-13/ed-1/>> (14. 3. 2019)

Stone Engraving of the Declaration of Independence, National Archives at College Park, *General Records of the Department of State, 1763 - 2002*, *Print #3 of the Declaration of Independence*, ARC Identifier 1656604 [on-line] <<https://catalog.archives.gov/id/1656604>> (23. 3. 2019)

Ediční prameny

Alexander HAMILTON, *A Full Vindication of the Measures of the Congres*, in: Alexander HAMILTON, *Writtings*, ed. Joanne B. Freeman, New York 2001, s. 10-42.

Alexander HAMILTON, *Report on the Public Credit*, in: Alexander HAMILTON, *Writtings*, ed. Joanne B. Freeman, New York 2001, s. 531-574.

Alexander HAMILTON, *Report on the Establishment of a Mint*, in: Alexander HAMILTON, *Writtings*, ed. Joanne B. Freeman, New York 2001, s. 647-734.

Alexander HAMILTON, *Reynolds Pamphlet*, in: Alexander HAMILTON, *Writtings*, ed. Joanne B. Freeman, New York 2001, s. 238-267.

Alexander HAMILTON, *Writtings*, ed. Joanne B. Freeman, New York 2001.

- dopis Alexandra Hamiltona „*Account of a Hurricane*“ do redakce *The Royal Danish American Gazette* z 6. září 1772, s. 4-6.
- *List federalistů č. 1* z 27. října 1787, s. 171.
- *List federalistů č. 85* z 28. května 1788, s. 484.
- rezignace Alexandra Hamiltona z úřadu ministra financí, adresovaná Georgi Washingtonovi z 3. února 1795, s. 836-7.
- dopis Alexandra Hamiltona Williamu Jacksonovi z 26. srpna 1800, s. 931.
- dopis Alexandra Hamiltona „*Declining to Avow or Disavow*“, adresovaný Aaronu Burrovi z 20. června 1804, s. 1010-1.
- dopis Alexandra Hamiltona Elizabeth Hamiltonové ze 4. července 1804, s. 1019.
- *Joint Statement by William P. Van Ness and Nathaniel Pendleton, July 17, 1804*, s. 1027.
- Prohlášení Williama P. Van Nese z 21. července 1804, s. 1030-1.

Alexander HAMILTON – James MADISON – John JAY, *Listy federalistů*, ed. George W. Carey – James McClellan, Olomouc 1994.

The Papers of Alexander Hamilton, vol. 1, 1768–1778, ed. Harold C. Syrett. New York 1961.

- dopis Alexandra Hamiltona do redakce *The Royal Danish American Gazette* z 6. dubna 1771, s. 6-7.
- *The Farmer Refuted* z 23. února 1775, s. 86.

The Papers of Alexander Hamilton, vol. 2, 1779–1781, ed. Harold C. Syrett. New York 1961.

- dopis Alexandra Hamiltona Margaritě Schuylerové z února 1780, s. 270.
- dopis Alexandra Hamiltona Elizabeth Schuylerové z 6. září 1780, s. 422-3.
- dopis Alexandra Hamiltona Georgi Washingtonovi z 27. dubna 1781, s. 601.

- dopis Alexandra Hamiltona Elizabeth Hamiltonové z 10. července 1781, s. 647.
The Papers of Alexander Hamilton, vol. 20, *January 1796 - March 1797*, ed. Harold C. Syrett. New York 1961.
- dopis Alexandra Hamiltona nejmenovanému adresátu z 8. listopadu 1796, s. 376.
The Papers of Alexander Hamilton, vol. 24, *November 1799 - June 1800*, ed. Harold C. Syrett. New York 1961.
- dopis Alexandra Hamiltona Jamesi McHenrymu z 6. června 1800, s. 573.
- konverzace s Arthurem Fennerem z 25-26. června 1800, s. 596.
The Papers of Alexander Hamilton, vol. 25, *July 1800 - April 1802*, ed. Harold C. Syrett. New York 1961.
- dopis Alexandra Hamiltona z 24. října 1800, s. 196.
- dopis Alexandra Hamiltona Jamesi McHenrymu ze 4. ledna 1801, s. 292.
The Papers of Alexander Hamilton, vol. 26, *1 May 1802 - 23 October 1804, Additional Documents 1774 - 1799, Addenda and Errata*, ed. Harold C. Syrett. New York 1961.
- dopis Charlese D. Coopera Philipu Schuylerovi z 23. dubna 1804, s. 243-6.
- Vyprávění Williama P. Van Nese o událostech 18. - 21. června 1804, s. 247.
- Prohlášení o nadcházejícím duelu s Aaronem Burrem, s. 278-281.
- dopis Benjaminu Moorea Williamu Colemanovi z 12. července 1804, s. 322-9.
- dopis Davida Hosacka Williamu Colemanovi ze 17. srpna 1804, s. 344-7.

Literatura

Stanley ELKINS – Eric McKITRICK, *The Age of Federalism: The Early American Republic, 1788 - 1800*, New York, 1995.

Joseph J. ELLIS, *Founding Brothers: The Revolutionary Generation*, New York 2002.

David Hackett FISCHER, *Washington's Crossing*. New York 2004.

Thomas FLEMING, *Duel: Alexander Hamilton, Aaron Burr, and the Future of America*, New York 2000.

Joanne B. FREEMAN, *Affairs of Honor: National Politics in the New Republic*, New Haven 2001.

Michael GRANT, *Dějiny antického Říma*, Praha 2006.

Michael GRANT, *Kleopatra – královna egyptská*, Praha 2003.

Jürgen HEIDEKING – Christof MAUCH, *Dějiny USA*, Praha 2012.

- HOMÉROS, *Ílias*. Praha 2018.
- Ron CHERNOW, *Alexander Hamilton*, New York 2004.
- John P. KAMINSKI, *John Clinton: Yeoman Politician of the New Republic*, Madison 1993.
- Roger G. KENNEDY, *Burr, Hamilton, and Jefferson: A Study in Character*, New York 2000.
- Jan KUKLÍK – Radim SELTENREICH, *Dějiny angloamerického práva*, Praha 2011.
- Lin-Manuel MIRANDA – Jeremy McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, New York 2016.
- Broadus MITCHELL, *Alexander Hamilton: Youth to Maturity, 1755-1788*. New York 1957.
- Allan NEVINS, *The Evening Post: Century of Journalism*, New York 1922.
- Jaromír SOUKUP, *Synové svobody a Zákon o kolkovném (1765 - 1766)*, in: Historický obzor: časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie 17, 2006, s. 160-172.
- George B. TINDALL – David E. SHI, *Dějiny Spojených států amerických*, Praha 2000.
- Daniela TINKOVÁ, *Revoluční Francie 1787-1799*, Praha 2008.
- Oficiální booklet k CD Hamilton – Original Broadway Cast Recording, Act I*, Atlantic, 2015.
- Oficiální booklet k CD Hamilton – Original Broadway Cast Recording, Act II*, Atlantic, 2015.
- Oficiální booklet k CD Kleopatra (Původní český muzikál – Komplet), 1. dějství*, Monitor, 2003.
- Oficiální booklet k CD Kleopatra (Původní český muzikál – Komplet), 2. dějství*, Monitor, 2003.
- Oficiální program k představení Antoinetta – královna Francie*, Musical Production, Praha 2014.
- Oficiální program k představení Hamilton*, John Brown Magazines Ltd, London 2017.
- Oficiální brožura k představení Hamilton*, John Brown Magazines Ltd, London 2017.
- Oficiální program k představení SIX*, Arts Theatre, London 2018.
- Oficiální program k představení 7 proti Thébám*, Milan Steigerwald, Praha 2014.
- Oficiální program k představení Antigona*, Milan Steigerwald, Český brod 2013.
- Oficiální program k představení Golem*, Golem Production a.s., Praha 2006.
- Oficiální program k představení Jack Rozparovač*, Hamlet Production, Praha 2007.
- Oficiální program k představení Johanka z Arku*, Hamlet Production, Praha 2009.
- Oficiální program k představení Kat Mydlář*, Cleopatra musical s.r.o., Praha 2011.

Oficiální program k představení Kleopatra, Cleopatra musical s.r.o., Praha 2002.
Oficiální program k představení Liduschka (Baarová), DJKT, Plzeň 2016.
Oficiální program k představení RENT, Michal Denci, Bratislava 2013.
Oficiální program k představení Tři mušketýři, Cleopatra musical s.r.o., Praha 2008.
Oficiální program k představení V rytmu swingu buší srdce mé, Národní divadlo, Praha 2015.
Oficiální program k představení Vlasy, Hamlet Production, Praha 2019.

Internetové zdroje

Creating Capitalism, Oficiální internetové stránky *The New York Times* [on-line] <<https://www.nytimes.com/2004/04/25/books/creating-capitalism.html>> (25. 6. 2019)

'Hamilton' Review: The Revolution Moves Uptown, Oficiální internetové stránky *Wall Street Journal* [on-line] <<https://www.wsj.com/articles/hamilton-review-the-revolution-moves-uptown-1438907400>> (10. 4. 2019).

Hamilton the Musical, Oficiální internetové stránky *Mount Vernon* [on-line] <<https://www.mountvernon.org/george-washington/alexander-hamilton/hamilton-the-musical/>> (13. 4. 2019)

Chernow Wins History Prize for Washington Biography, Oficiální internetové stránky *The New York Times* [on-line] <<https://artsbeat.blogs.nytimes.com/2011/03/03/chernow-wins-history-prize-for-washington-biography/?mtrref=en.wikipedia.org&gwh=01A428EF3373280F63FC74FA241A3851&gwt=pay>> (25. 6. 2019).

Lin-Manuel Miranda stars in new video for Yeshiva University, Oficiální internetové stránky *The Times of Israel* [on-line] <<https://www.timesofisrael.com/lin-manuel-miranda-stars-in-new-video-for-yeshiva-university/>> (11. 5. 2019)

Lin-Manuel Miranda's Revolutionary Ancestors, Internetové stránky Megan Smolenyak [on-line] <<https://www.megansmolenyak.com/linmanuel-mirandas-revolutionary-ancestors/>> (11. 5. 2019).

National Constitution Center, Internetové stránky spravované Independence Hall Association in Philadelphia [on-line] <<http://www.ushistory.org/tour/constitution-center.htm>> (27.3.2019).

Oficiální internetová broadwayská databáze [on-line] <<https://www.ibdb.com/awards>> (10. 4. 2019).

Oficiální internetové stránky *Fraunces Tavern Museum* [on-line] <<http://www.fraunces-tavernmuseum.org/history>> (12. 4. 2019)

Oficiální internetové stránky muzikálu *Hamilton* [on-line] <<https://hamiltonmusical.com/london-faq/>> (7. 6. 2019)

Oficiální internetové stránky muzikálu *SIX* [on-line] <<https://www.sixthemusical.com/ticket-info>> (19. 6. 2019)

Oficiální internetové stránky organizace *Theater Development Fund* [on-line] <<https://www.tdf.org/nyc/35/Theatre-Education--Engagement-for-New-York-City-Students-Communities--Organizations>> (17. 6. 2019)

Oficiální internetové stránky *The Broadway League* [on-line] <<https://www.broadwayleague.com/research/grosses-broadway-nyc>> (10. 4. 2019).

Review: '*Hamilton*, ' *Young Rebels Changing History and Theater*, Oficiální internetové stránky *The New York Times* [on-line] <https://www.nytimes.com/2015/08/07/theater/review-hamilton-young-rebels-changing-history-and-theater.html?partner=rss&emc=rss&_r=0> (10. 4. 2019).

Rozhovor s *Phillipou Soo* pro *AOL BUILD* z 25. listopadu 2015, Internetový server YouTube [on-line] <<https://www.youtube.com/watch?v=BFwoVnIjsNI>> (9. 5. 2019)

Seznam finalistů a vítězů pro rok 2004 na oficiálních internetových stránkách *National Book Critics Circle Award* [on-line] <http://bookcritics.org/awards/past_awards#2004> (25. 6. 2019).

Seznam vítězů na oficiálních internetových stránkách *Grammy Awards* [on-line] <<https://www.grammy.com/grammys/awards/58th-annual-grammy-awards>> (10. 4. 2019).

Seznam vítězů pro rok 2011 na oficiálních internetových stránkách *Pulitzerovy ceny* [on-line] <<https://www.pulitzer.org/prize-winners-by-year/2011>> (25. 6. 2019).

Seznam vítězů pro rok 2015 na internetových stránkách *Drama Desk Awards* [on-line] <<http://www.dramadesk.org/awards/nominees-and-recipients/2015-drama-desk-awards/?submit=Search>> (10. 4. 2019).

Seznam vítězů pro rok 2015 na oficiálních internetových stránkách *Lucille Lortel Awards* [on-line] <<https://www.lortelaward.com/2015-nominees>> (10. 4. 2019).

Seznam vítězů pro rok 2015 na oficiálních internetových stránkách *Obie Awards* [on-line] <<http://www.obieawards.com/events/year-2015/>> (10. 4. 2019).

Seznam vítězů pro rok 2016 na oficiálních internetových stránkách *Pulitzerovy ceny* [on-line] <<https://www.pulitzer.org/prize-winners-by-year/2016>> (10. 4. 2019).

Seznam vítězů pro sezónu 2014/2015 na oficiálních internetových stránkách *Outer Critics Awards* [on-line] <<https://outercritics.org/award-results/awards-for-2014-2015/>> (10. 4. 2019).

The 100 Most Important People in Modern Musical Theatre History, Oficiální internetové stránky divadelního blogu *OnStage Blog* [on-line] <<https://www.onstageblog.com/columns/2015/6/4/the-100-most-important-people-in-modern-musical-theatre-history>> (11. 5. 2019).

The 100 Most Influential People, Oficiální internetové stránky magazínu *Time* [on-line] <<http://time.com/collection/2016-time-100/>> (11. 5. 2019).

The Women of Hamilton, Oficiální internetové stránky *The New Yorker* [on-line] <<https://www.newyorker.com/culture/cultural-comment/the-women-of-hamilton>> (27. 5. 2019)

Township of Palisade, Internetové stránky okresu Bergen [on-line] <<https://sites.google.com/site/bergencogenweb/home/history/history-of-bergen-county-nj-1630-1923/township-borough-histories/township-of-palisade>> (13. 3. 2019)

Video *Lincoln Douglas Debate Rap Battle*, Internetový server YouTube [on-line] <<https://www.youtube.com/watch?v=8oqv5N5OZU0>> (19. 6. 2019)

Video *SMS Henry Knox*, Internetový server YouTube [on-line] <https://youtu.be/hofnG_2xV1M> (19. 6. 2019)

Watch: Joanne Freeman answers your questions about Alexander Hamilton, Oficiální internetové stránky *Library of America* [on-line] <<https://www.loa.org/news-and-views/1206-watch-joanne-freeman-answers-your-questions-about-alexander-hamiltonFreeman>> (25. 6. 2019).

7. Seznam příloh

Příloha č. 1: Originální text k písni *My Shot* z muzikálu *Hamilton*, převzat z Lin-Manuel MIRANDA – Jeremy McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, New York 2016, s. 26-30.

Příloha č. 2: Originální text k písni *Ex-wives* z muzikálu *Six*, převzat z internetových stránek *Genius* [on-line] <<https://genius.com/albums/Toby-marlow-and-lucy-moss/Six-the-musical-studio-cast-recording>> (28. 6. 2019).

Příloha č. 3: Originální text k písni *Six* z muzikálu *Six*, převzat z internetových stránek *Genius* [on-line] <<https://genius.com/albums/Toby-marlow-and-lucy-moss/Six-the-musical-studio-cast-recording>> (28. 6. 2019).

Příloha č. 4: Návrh pracovního listu pro práci v hodině s videoukázkou s písni *Yorktown* z muzikálu *Hamilton*.

Příloha č. 5: Ukázka rapu vytvořeného pro tzv. „rap battle“ studentkou Esteisy Seijas z John Adams High School, převzata z Lin-Manuel MIRANDA – Jeremy McCARTER, *Hamilton: The Revolution*, New York 2016, s. 158.

Příloha č. 6: Oficiální plakát k muzikálu *Hamilton*, převzat z oficiálních internetových stránek magazínu *Playbill* [on-line] <<http://www.playbill.com/production/hamilton-richard-rodgers-theatre-vault-0000014104>> (1. 7. 2019).

Příloha č. 7: Soupis kompletního tvůrčího týmu originálního broadwayského uvádění muzikálu *Hamilton* v magazínu *Playbill*, převzat z oficiálních internetových stránek magazínu [on-line] <<http://www.playbill.com/production/hamilton-richard-rodgers-theatre-vault-0000014104>> (1. 7. 2019).

Příloha č. 8: Soupis obsazení originálního broadwayského uvádění muzikálu *Hamilton* v magazínu *Playbill*, převzat z oficiálních internetových stránek magazínu [on-line] <<http://www.playbill.com/production/hamilton-richard-rodgers-theatre-vault-0000014104>> (1. 7. 2019).

Příloha č. 9: Fotogalerie obsazení hlavních rolí originálního broadwayského uvádění muzikálu *Hamilton* v magazínu *Playbill*, převzata z oficiálních internetových stránek magazínu [on-line] <<http://www.playbill.com/production/hamilton-richard-rodgers-theatre-vault-0000014104>> (1. 7. 2019).

Příloha č. 10: Fotografie modelu scény k muzikálu *Hamilton*, převzata z internetových stránek *Pinterest* [on-line] <<https://cz.pinterest.com/pin/542683823829754351/?lp=true>> (1. 7. 2019).

Příloha č. 11: Fotografie scény k muzikálu *Hamilton*, převzata z článku *Behind The Curtain: How I Became The Set Designer Of "Hamilton"* na oficiálních internetových stránkách *Elle Decor* [on-line] <<https://www.elledecor.com/life-culture/news/a8772/hamilton-set-design/>> (1. 7. 2019).

Příloha č. 12: Fotografie z představení originální broadwayské produkce muzikálu *Hamilton* (Lin-Manule Miranda & Ensemble), převzata z článku *The Costume Design of HAMILTON!* na internetových stránkách *Tyranny of Style* [on-line] <<http://tyrannyofstyle.com/costume-design-hamilton-broadway>> (1. 7. 2019).

Příloha č. 13: Fotografie z představení originální broadwayské produkce muzikálu *Hamilton* (Christopher Jackson & Ensemble), převzata z článku *The Costume Design of HAMILTON!* na internetových stránkách *Tyranny of Style* [on-line] <<http://tyrannyofstyle.com/costume-design-hamilton-broadway>> (1. 7. 2019).

Příloha č. 14: Fotografie z představení originální broadwayské produkce muzikálu *Hamilton* (Phillipa Soo, Renée Elise Goldsberry, Jasmine Cephas Jones & Ensemble), převzata z článku *The Costume Design of HAMILTON!* na internetových stránkách *Tyranny of Style* [on-line] <<http://tyrannyofstyle.com/costume-design-hamilton-broadway>> (1. 7. 2019).

Příloha č. 15: Fotografie z představení originální broadwayské produkce muzikálu *Hamilton* (Daveed Diggs, Okieriete Onaodowan, Anthony Ramos, Lin-Manuel Miranda), převzata z článku *The Costume Design of HAMILTON!* na internetových stránkách *Tyranny of Style* [on-line] <<http://tyrannyofstyle.com/costume-design-hamilton-broadway>> (1. 7. 2019).

Příloha č. 16: Fotografie z představení originální broadwayské produkce muzikálu *Hamilton* (Curtain Call), převzata z článku *The Costume Design of HAMILTON!* na internetových stránkách *Tyranny of Style* [on-line] <<http://tyrannyofstyle.com/costume-design-hamilton-broadway>> (1. 7. 2019).

Příloha č. 17: Portrét Alexandera Hamiltona, převzat z oficiálních internetových stránek muzea *Museum of Fine Arts Boston* [on-line] <<https://collections.mfa.org/download/31047;jsessionid=C721250A00DEE120B93CF929B0A24B52>> (1. 7. 2019).

Příloha č. 18: Portrét Elizabeth Schuylerové Hamiltonové, převzat z oficiálních internetových stránek muzea *Museum of the New York City* [on-line] <[https://collections.mcnyc.org/Collection/Elizabeth%20Schuyler%20Hamilton%20\(Mrs.%20Alexander%20Hamilton\)-2F3XC5ZHCFN.html](https://collections.mcnyc.org/Collection/Elizabeth%20Schuyler%20Hamilton%20(Mrs.%20Alexander%20Hamilton)-2F3XC5ZHCFN.html)> (1. 7. 2019).

Příloha č. 19: Graf znázorňující poměr faktů, fikce a nejednoznačných sdělení v textech muzikálu *Hamilton*, převzat z internetových stránek *The Hamilton Project* [on-line] <https://newtfire.org/hamilton/vis_FactFiction.html> (1. 7. 2019).

Příloha č. 20: Graf vulgarismů použitých v muzikálu *Hamilton*, převzat z internetových stránek *Reddit* [on-line] <https://www.reddit.com/r/hamiltonmusical/comments/5otbyf/a_breakdown_of_all_the_swearing_in_hamilton/> (1. 7. 2019).

Příloha č. 21: Oficiální plakát k muzikálu *Six*, převzat z internetových stránek *CBC* [on-line] <<https://www.cbc.ca/news/canada/edmonton/musicals-citadel-theatre-1.4997975>> (1. 7. 2019).

Příloha č. 22: Promofoto k muzikálu *Six*, převzato z internetových stránkách *Capital Theatres* [on-line] <<https://www.capitaltheatres.com/whats-on/six-the-musical>> (1. 7. 2019).

8. Přílohy

Příloha č. 1: Originální text k písni *My Shot* z muzikálu *Hamilton*.

My shot

*Hamilton: I am not throwing away my shot!
I am not throwing away my shot!
Hey yo, I'm just like my country,
I'm young, scrappy and hungry.
And I'm not throwing away my shot!
I'm 'a get a scholarship to King's College
I prob'ly shouldn't brag, but dag, I amaze and astonish.
The problem is I got a lot of brains but no polish
I gotta holler just to be heard.
With every word, I drop knowledge!
I'm a diamond in the rough, a shiny piece of coal
tryin' to reach my goal. My power of speech: unimpeachable.
Only nineteen but my mind is older.
These New York City streets get colder, I shoulder
ev'ry burden, ev'ry disadvantage
I have learned to manage, I don't have a gun to brandish.
I walk these streets famished.
The plan is to fan this spark into a flame
But damn, it's getting dark, so let me spell out the name,
I am the –*

Hamilton/Lafayette/Mulligan/Laurens: A-L-E-X-A-N-D-E-R – we are – meant to be...

*Hamilton: A colony that runs independently.
Meanwhile, Britain keeps shittin' on us endlessly.
Essentially, they tax us relentlessly,
then King George turns around, runs a spending spree.
He ain't ever gonna set his descendants free,
so there will be a revolution in this century.
Enter me!*

*Don't be shocked when your hist'ry book mentions me.
I will lay down my life if it sets us free.
Eventually, you'll see my ascendancy,*

*And I am not throwing away my shot.
I am not throwing away my shot.
Hey yo, I'm just like my country,
I'm young, scrappy and hungry.
And I'm not throwing away my shot.
It's time to take a shot!*

*Lafayette: I dream of life without a monarchy.
The unrest in France will lead to 'onarchy?
'Onarchy? How you say, how you say, 'anarchy'?
When I fight, I make the other side panicky.
With my –* *All: Shot!*

*Mulligan: Yo, I'm a tailor's apprentice,
and I got y'all knuckleheads in loco parentis.
I'm joining the rebellion cuz I know it's my chance
to socially advance, instead of sewin' some pants!
I'm gonna take a –* *All: Shot!*

*Laurens: But we'll never be truly free
until those in bondage have the same rights as you and me.
You and I. Do or die. Wait till I sally in
on a stallion with the first black battalion.
Have another –* *All: Shot!*

*Burr: Geniuses, lower your voices.
You keep out of trouble and you double your choices.
I'm with you, but the situation is fraught.
You've got to be carefully taught:
If you talk, you're gonna get shot!*

*Hamilton: Burr, check what we got.
Mister Lafayette, hard rock like Lancelot,
I think your pants look hot,
Laurens, I like you a lot.
Let's hatch a plot blacker than the kettle callin' the pot...
What are the odds the gods would put us all in one spot,
poppin' a squat on conventional wisdom, like it or not,
a bunch of revolutionary manumission abolitionists?
Give me a position, show me where the ammunition is!
Oh, am I talkin' too loud?
Sometimes I get over excited, shoot off at the mouth.
I never had a group of friends before,
I promise that I'll make y'all proud.*

Laurens: Let's get this guy in front of a crowd.

*All: And I am not throwing away my shot.
I am not throwing away my shot.
Hey yo, I'm just like my country,
I'm young, scrappy and hungry.
And I'm not throwing away my shot.*

*And I am not throwing away my shot.
I am not throwing away my shot.
Hey yo, I'm just like my country,
I'm young, scrappy and hungry.*

And I'm not throwing away my shot.

Laurens: Rise up!

*When you're living on your knees, you rise up.
Tell your brother that he's gotta rise up.
Tell your sister that she's gotta rise up.
When are these colonies gonna rise up?
Rise up!*

*Hamilton: I imagine death so much it feels more like a memory
when's it gonna get me?*

*In my sleep? Seven feet ahead of me?
If I see it comin', do I run or do I let it be?
Is it like a beat without a melody?
See, I never thought I'd live past twenty
where I come from some get half as many.
Ask anybody why we livin' fast and we laugh, reach for a flask,
we have to make this moment last, that's plenty.*

Scratch that,

*This is not a moment, it's the movement
where all the hungriest brothers with something to prove went.
Foes oppose us, we take an honest stand,
we roll like Moses, claimin' our promised land.
And? If we win our independence?
Is that a guarantee of freedom for our descendants?
Or will the blood we shed begin an endless
cycle of vengeance and death with no defendants?
I know the action in the street is excitin',
but Jesus, between all the bleedin' 'n fightin' I've been readin' 'n writin'.
We need to handle our financial situation.
Are we a nation of states? What's the state of our nation?
I'm past patiently waitin'. I'm passionately smashin' every expectation,
every action's an act of creation!
I'm laughin' in the face of casualties and sorrow,
for the first time, I'm thinkin' past tomorrow.*

And I am not throwing away my shot.

I am not throwing away my shot.

Hey yo, I'm just like my country,

I'm young, scrappy and hungry.

And I'm not throwing away my shot.

It's time to take a shot!

All: We're gonna rise up! Time to take a shot!

Take a shot!

Shot!

And I am –

not throwin' away my shot!

Příloha č. 2: Originální text k písni *Ex-wives* z muzikálu *Six*.

Ex-wives

Catherine of Aragon: Divorced

Anne Boleyn: Beheaded

Jane Seymour: Died

Anne of Cleves: Divorced

Katherine Howard: Beheaded

Catherine Parr: Survived

Catherine of Aragon: And tonight we are...

All: LIVE!

Catherine of Aragon: Listen up, let me tell you a story.

Anne Boleyn: A story that you think you've heard before.

Jane Seymour: We know you know our names and our fame and our faces.

Anne of Cleves: Know all about the glories and the disgraces.

Katherine Howard: I'm done 'cause all this time I've been just one word in a stupid rhyme.

Catherine Parr: So I picked up a pen and a microphone.

All: History's about to get overthrown.

Catherine of Aragon: Divorced

Anne Boleyn: Beheaded

Jane Seymour: Died

Anne of Cleves: Divorced

Katherine Howard: Beheaded

Catherine Parr: Survived

All: But just for you tonight

we're divorced, beheaded

LIVE!

Welcome to the show -

to the historemix.

Switching up the flow

as we add the prefix.

Everybody knows that

we used to be six wives.

Raising up the roof

till we hit the ceiling.

Get ready for the truth

that we'll be revealing.

Everybody knows

that we used to be six wives

...but now we're ex-wives.

Catherine of Aragon: All you ever hear and read about

Anne Boleyn: is our ex and the way it ended.

Jane Seymour: But a pair doesn't beat a royal flush.

Anne of Cleves: You're gonna find out, how we got unfriended.

Katherine Howard: Tonight we gonna do ourselves justice 'cause we're taking you to Court.

Catherine Parr: Every Tudor Rose has its thorns and you're gonna hear 'em live in consort.

Catherine of Aragon: Divorced

Anne Boleyn: Beheaded

Jane Seymour: Died

Anne of Cleves: Divorced

Katherine Howard: Beheaded

Catherine Parr: Survived

*All: But just for you tonight
we're divorced, beheaded
LIVE!*

*Welcome to the show -
to the historemix.*

*Switching up the flow
as we add the prefix.*

*Everybody knows that
we used to be six wives.*

*Dancing to the beat
till the break of day. Once
we're done, we'll start again
like it's the Renaissance.*

*Everybody knows
that we used to be six wives
...but now we're ex-wives.*

Divorced

*Catherine of Aragon: My name is Catherine of Aragon,
was married 24 years, I'm a paragon
of royalty, my loyalty is to the Vatican.
So if you try to dump me,
you won't try that again.*

All: Beheaded

*Anne Boleyn: I'm that Boleyn girl and I'm up next, see.
I broke England from the Church - yeah, I'm that sexy!
Why did I lose my head?
Well my sleeves may be green,
but my lipstick's red!*

All: Died

Příloha č. 3: Originální text k písni *Six* z muzikálu *Six*.

Six

*Catherine of Aragon: He got down on one knee
but I said: ,No way! '
Packed my bags
and moved into a
nu-nu-nunnery!
Joined the gospel choir,
our riffs were on fire.
At the top of the charts
is where I'm gonna stay.*

*Anne Boleyn: Henry sent me a poem
all about my green sleeves.
I changed a couple words,
put it on a sick beat.
The song blew their minds,
next minute I was signed
and now I'm writing lyrics
for Shakesy P.*

*Jane Seymour: Since my first son,
our family's grown.
We made a band
and got quite well known.
You could perhaps call us
The Tudor Von Trapps.
I'm just kidding,
we're called the
Royalling Stones.*

*All: We're one of a kind,
no category.
Too many years
lost in history.
We're free to take
our crowning glory
for five more minutes.
We're SIX!*

*Anne of Cleves: What a shame!
Yeah, my face,
it cost me the crown.
So I moved to the
Haus of Holbein
in my hometown.*

*His mates were super arty,
but I showed them how to party.
Now on my tour of Prussia
everybody ,Gets down! ‘*

*Katherine Howard: Music man tried it on
and I was like - Bye!
So I thought: ,Who needs him?
I can give it a try. ‘
I learned everything.
Now all I do is sing
and I'll do that until I die.*

*Catherine Parr: Heard all about these rockin' chicks
loved every song
and each remix.
So I went out and found them
and we laid down an album.
Now I don't need your love,
all I need is SIX!*

*All: We're one of a kind
no category.
Too many years
lost in his story.
We're free to take
our crowning glory
for five more minutes.
We're SIX!*

*It's the end of the show,
of the historemix.
We switched up the flow
and we changed the prefix.
Everybody knows
that we used to be six wives.
But we want to say,
before we drop the curtain -
nothing is for sure,
nothing is for certain.
All that we know is that
we used to be six wives.*

Příloha č. 4: Návrh pracovního listu pro práci v hodině s videoukázkou s písní *Yorktown* z muzikálu *Hamilton*.

Pracovní list - Yorktown

- 1) Ve kterém roce se odehrává zobrazovaná událost?

- 2) O jakou bitvu se jedná?

- 3) Které dva státy zde proti sobě bojují?
modří -
červení -
- 4) Který stát v této bitvě zvítězí?

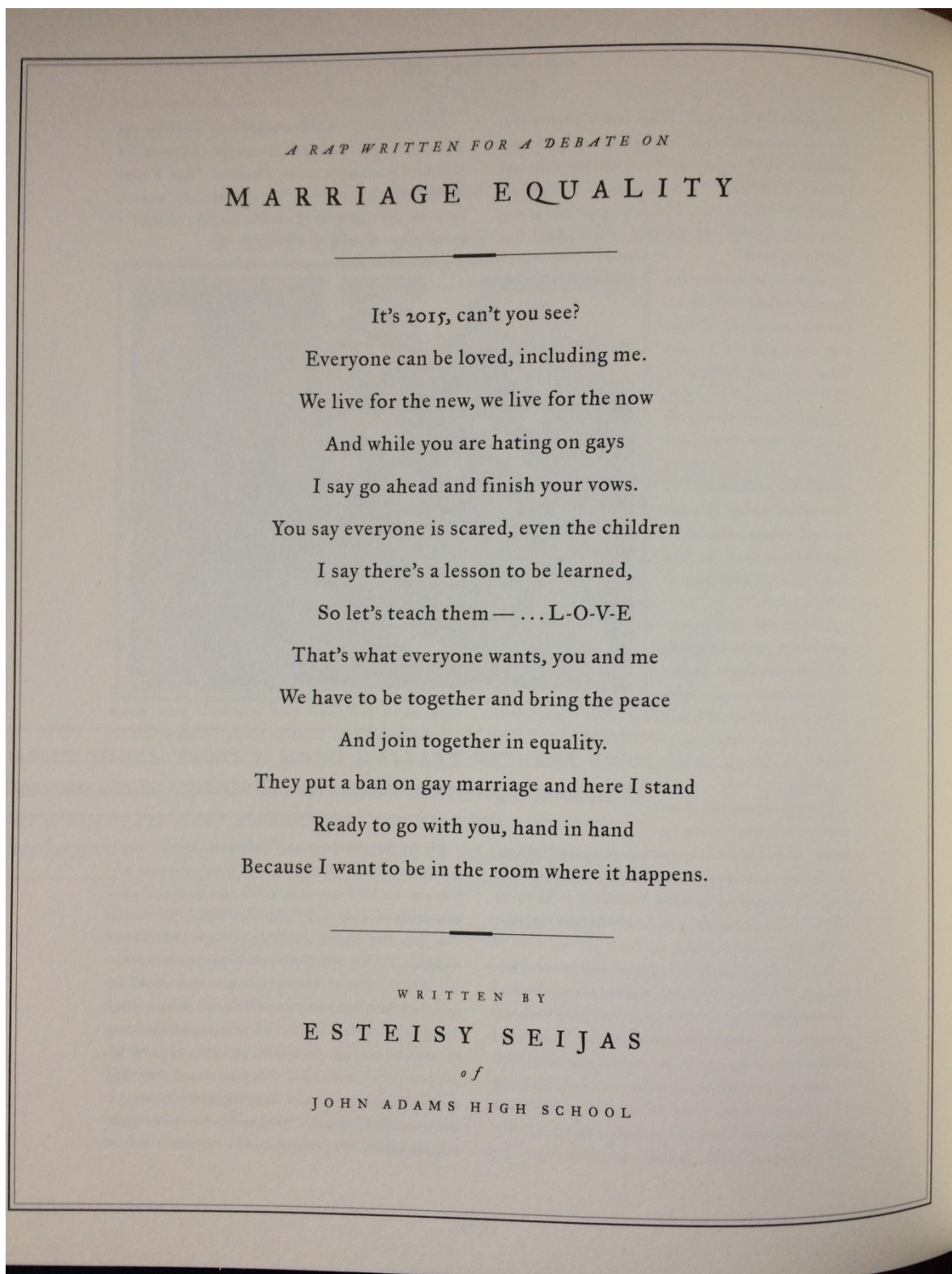
- 5) Jak se jmenoval generál, který vedl vítěznou armádu?

- 6) Který francouzský voják stál na straně vítězné armády a později se podílel na revoluci ve Francii?

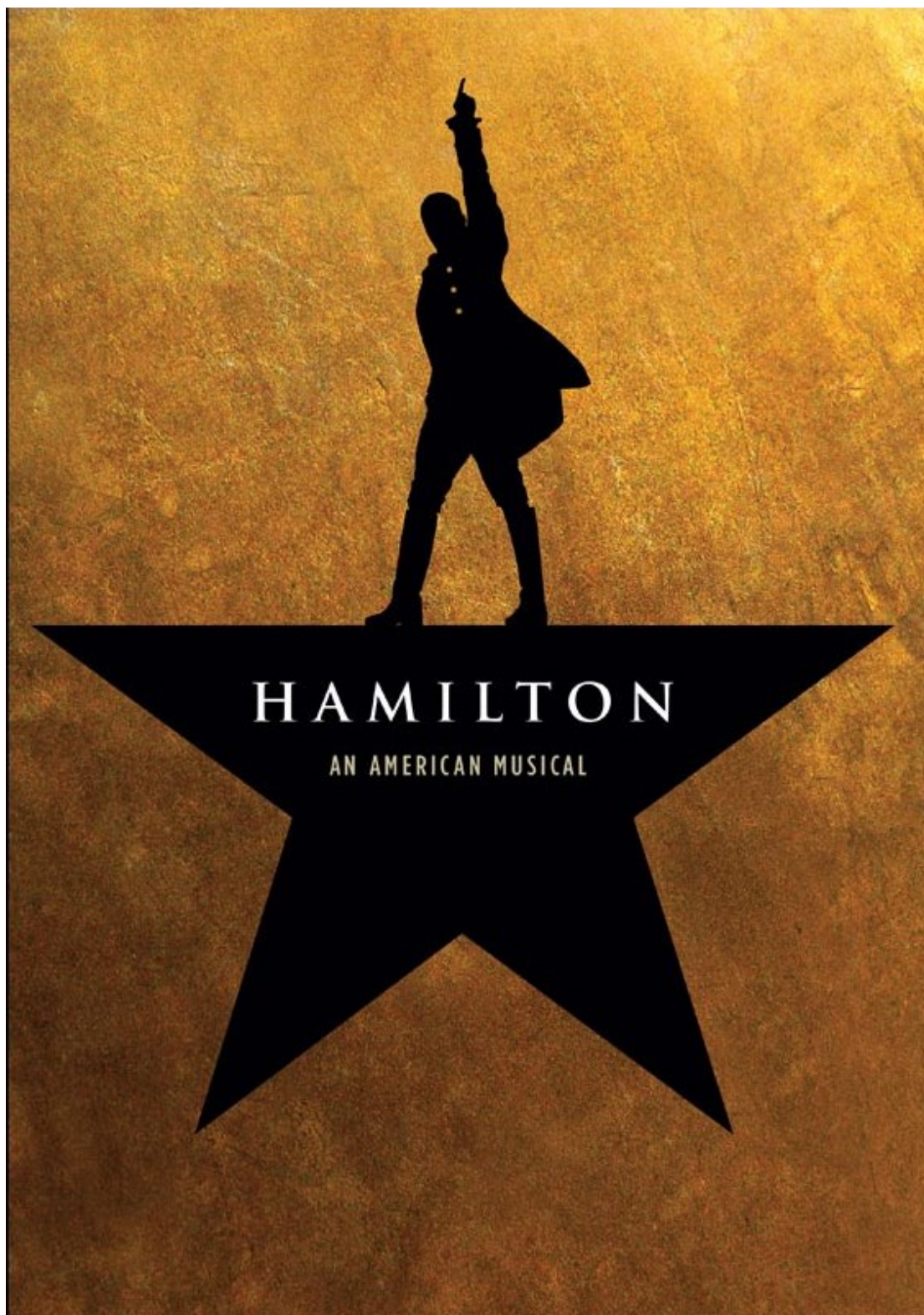
- 6) Jaké bylo povolání špiona, kterého píseň zmiňuje?

- 7) Napiš název písně, kterou zde zpívali poražení vojáci.

Příloha č. 5: Ukázka rapu vytvořeného pro tzv. „rap battle“ studentkou střední školy.

Příloha č. 6: Oficiální plakát k muzikálu *Hamilton*.

Příloha č. 7: Soupis kompletního tvůrčího týmu originálního broadwayského uvádění muzikálu *Hamilton* v magazínu *Playbill*.

OPENING NIGHT: AUGUST 6, 2015

RICHARD RODGERS THEATRE
UNDER THE DIRECTION OF JAMES M. NEDERLANDER AND JAMES L. NEDERLANDER

JEFFREY SELLER SANDER JACOBS JILL FURMAN
AND
THE PUBLIC THEATER
PRESENT

HAMILTON

BOOK, MUSIC AND LYRICS BY
LIN-MANUEL MIRANDA

INSPIRED BY THE BOOK *ALEXANDER HAMILTON* BY
RON CHERNOW

WITH
DAVEED DIGGS RENÉE ELISE GOLDSBERRY JONATHAN GROFF CHRISTOPHER JACKSON
JASMINE CEPHAS JONES LIN-MANUEL MIRANDA JAVIER MUÑOZ LESLIE ODOM, JR.
OKIERIETE ONAODOWAN ANTHONY RAMOS PHILLIPA SOO
AND
CARLEIGH BETTIOL ANDREW CHAPPELLE ARIANA DEBOSE ALYSHA DESLORIEUX
SYDNEY JAMES HARCOURT NEIL HASKELL SASHA HUTCHINGS THAYNE JASPERSON
STEPHANIE KLEMONS MORGAN MARCELL EMMY RAVER-LAMPMAN
JON RUA AUSTIN SMITH SETH STEWART BETSY STRUXNESS
EPHRAIM SYKES VOLTAIRE WADE-GREEN

SCENIC DESIGN COSTUME DESIGN LIGHTING DESIGN SOUND DESIGN
DAVID KORINS PAUL TAZEWELL HOWELL BINKLEY NEVIN STEINBERG

HAIR AND WIG DESIGN MUSIC COORDINATOR PRESS REPRESENTATIVE
CHARLES G. LAPOINTE MICHAEL KELLER SAM RUDY MEDIA RELATIONS
MICHAEL AARONS

TECHNICAL SUPERVISION PRODUCTION STAGE MANAGER COMPANY MANAGER
HUDSON THEATRICAL ASSOCIATES J. PHILIP BASSETT BRIG BERNEY

CASTING ARRANGEMENTS GENERAL MANAGEMENT
TELSEY + COMPANY ALEX LACAMOIRE BASELINE THEATRICAL
BETHANY KNOX, CSA LIN-MANUEL MIRANDA ANDY JONES

MUSIC DIRECTION AND ORCHESTRATIONS BY
ALEX LACAMOIRE

CHOREOGRAPHY BY
ANDY BLANKENBUEHLER

DIRECTED BY
THOMAS KAIL

THE WORLD PREMIERE OF HAMILTON WAS PRESENTED IN NEW YORK IN FEBRUARY 2015 BY THE PUBLIC THEATER
OSKAR EUSTIS, ARTISTIC DIRECTOR PATRICK WILLINGHAM, EXECUTIVE DIRECTOR

Copyright © 2015 Playbill Inc.

Příloha č. 8: Soupis obsazení originálního broadwayského uvádění muzikálu *Hamilton* v magazínu *Playbill*.

CAST

Alexander Hamilton LIN-MANUEL MIRANDA
(at some performances the part of Alexander Hamilton is played by JAVIER MUÑOZ)
 Eliza Hamilton PHILLIPA SOO
 Aaron Burr LESLIE ODOM, JR.
 Angelica Schuyler RENÉE ELISE GOLDSBERRY
 George Washington CHRISTOPHER JACKSON
 Marquis de Lafayette/Thomas Jefferson DAVEED DIGGS
 Hercules Mulligan/James Madison OKIERIETE ONAODOWAN
 John Laurens/Philip Hamilton ANTHONY RAMOS
 Peggy Schuyler/Maria Reynolds JASMINE CEPHAS JONES
 King George JONATHAN GROFF
 Ensemble CARLEIGH BETTIOL, ARIANA DEBOSE,
 SYDNEY JAMES HARCOURT, SASHA HUTCHINGS,
 THAYNE JASPERSON, EMMY RAVER-LAMPMAN,
 JON RUA, AUSTIN SMITH, SETH STEWART,
 BETSY STRUXNESS, EPHRAIM SYKES

THERE WILL BE ONE 15-MINUTE INTERMISSION.

UNDERSTUDIES and STANDBYS

Understudies and standbys never substitute for listed player
 unless a specific announcement is made at the time of appearance.

Standby for Eliza Hamilton, Angelica Schuyler and Peggy/Maria: ALYSHA DESLORIEUX
 Understudy for Alexander Hamilton: JAVIER MUÑOZ, JON RUA; for Aaron Burr:
 SYDNEY JAMES HARCOURT, AUSTIN SMITH; for Laurens/Philip: ANDREW
 CHAPPELLE, THAYNE JASPERSON; for Lafayette/Jefferson: ANDREW CHAPPELLE,
 SETH STEWART; for Mulligan/Madison: ANDREW CHAPPELLE, EPHRAIM
 SYKES; for Angelica Schuyler: EMMY RAVER-LAMPMAN, BETSY STRUXNESS;
 for Eliza Hamilton: CARLEIGH BETTIOL, EMMY RAVER-LAMPMAN; for
 Peggy/Maria: SASHA HUTCHINGS, EMMY RAVER-LAMPMAN; for George
 Washington: SYDNEY JAMES HARCOURT, AUSTIN SMITH.

SWINGS

ANDREW CHAPPELLE, NEIL HASKELL, STEPHANIE KLEMONS,
 MORGAN MARCELL, VOLTAIRE WADE-GREEN

DANCE CAPTAIN
 STEPHANIE KLEMONS

ASSISTANT DANCE CAPTAIN
 VOLTAIRE WADE-GREEN

The use of any recording device, either audio or video, and the taking of photographs, either with or without flash, is strictly prohibited. Please turn off all electronic devices such as cellular phones, beepers and watches. The use of cell phones in the theatre is prohibited by New York City law.

LOVE BROADWAY?
CONNECT WITH US.

FACEBOOK
/playbill

TWITTER
@playbill

TUMBLR
playbill.tumblr.com

INSTAGRAM
@playbill

PLAYBILLVAULT.COM

Copyright © 2015 Playbill Inc.

Příloha č. 9: Fotogalerie obsazení hlavních rolí originálního broadwayského uvádění muzikálu *Hamilton* v magazínu *Playbill*.

Daveed
Diggs

Renée Elise
Goldsberry

Jonathan
Groff

Christopher
Jackson

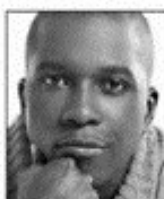
Jasmine Cephas
Jones

Lin-Manuel
Miranda

Javier
Muñoz

Leslie
Odom, Jr.

Okieriete
Onaodowan

Anthony
Ramos

Phillipa
Soo

**LUNCH, DINNER & AFTER THEATER
Cocktails and Dessert**

Sardi's

**234 West 44th Street
(Broadway & 8th)
(212) 221-8440
www.sardis.com**

PLAYBILLVAULT.COM

Copyright © 2015 Playbill Inc.

Příloha č. 10: Fotografie modelu scény k muzikálu *Hamilton*.

Příloha č. 11: Fotografie scény k muzikálu *Hamilton*.

Příloha č. 12: Fotografie z představení originální broadwayské produkce muzikálu *Hamilton* (Lin-Manule Miranda & Ensemble).

Příloha č. 13: Fotografie z představení originální broadwayské produkce muzikálu *Hamilton* (Christopher Jackson & Ensemble).

Příloha č. 14: Fotografie z představení originální broadwayské produkce muzikálu *Hamilton* (Phillipa Soo, Renée Elise Goldsberry, Jasmine Cephas Jones & Ensemble).

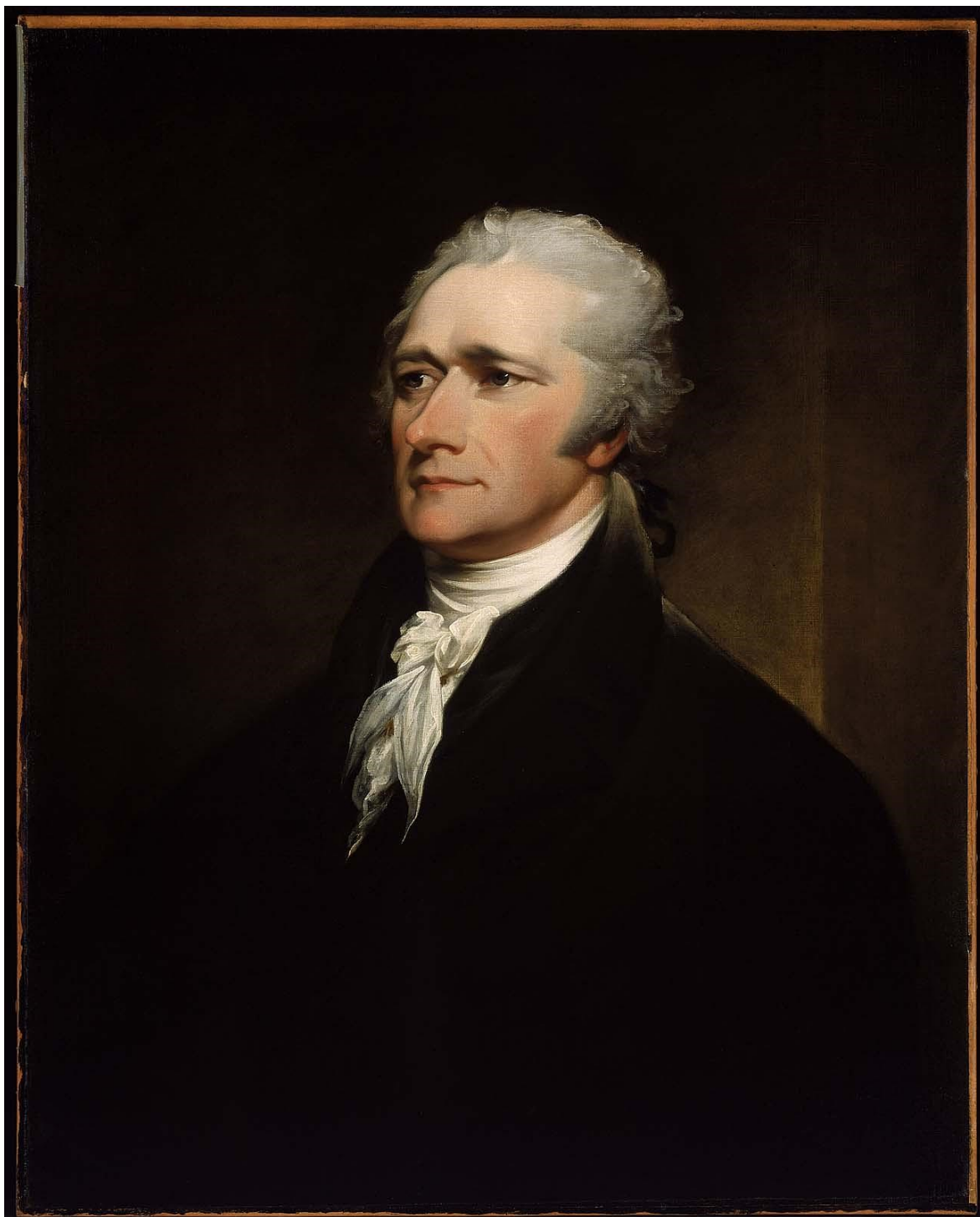
Příloha č. 15: Fotografie z představení originální broadwayské produkce muzikálu *Hamilton* (Daveed Diggs, Okieriete Onaodowan, Anthony Ramos, Lin-Manuel Miranda).

Příloha č. 16: Fotografie z představení originální broadwayské produkce muzikálu *Hamilton* (Curtain Call).

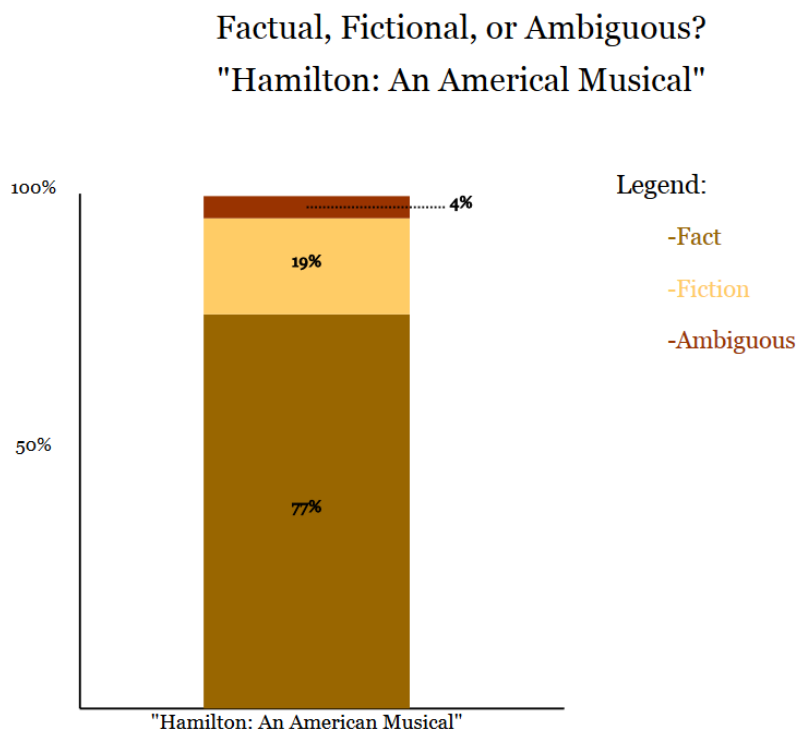
Příloha č. 17: Portrét Alexandera Hamiltona.

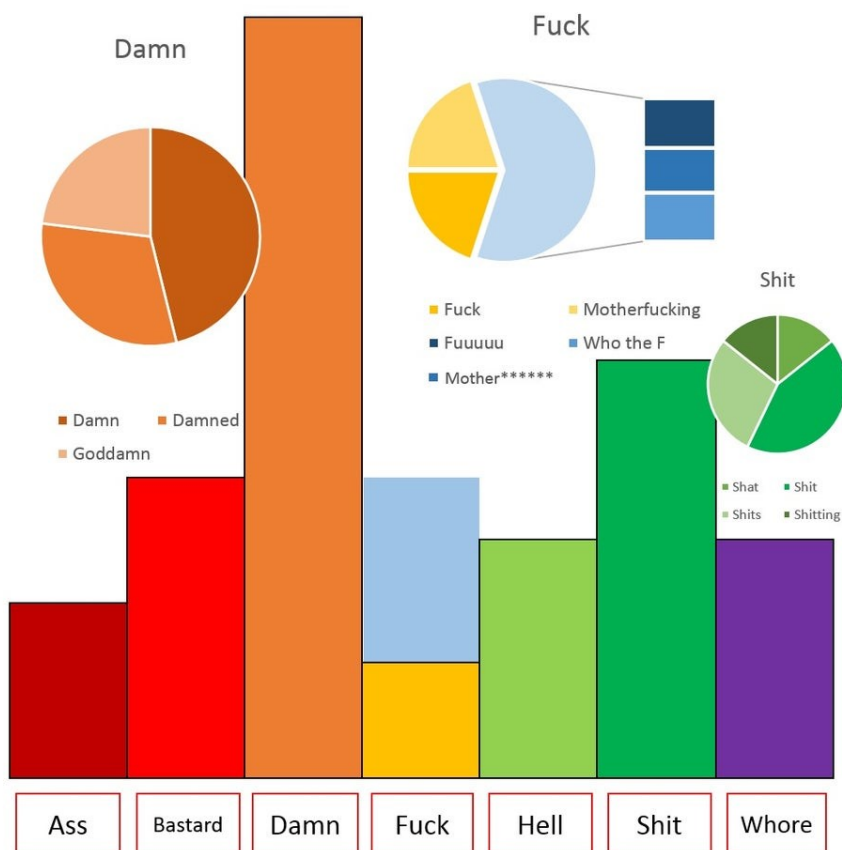
Příloha č. 18: Portrét Elizabeth Schuylerové Hamiltonové.

Příloha č. 19: Graf znázorňující poměr faktů, fikce a nejednoznačných sdělení v textech muzikálu *Hamilton*.

Příloha č. 20: Graf vulgarismů použitých v muzikálu *Hamilton*.

Příloha č. 21: Oficiální plakát k muzikálu *Six*.

Příloha č. 22: Promofoto k muzikálu *Six*.

